Familiariū epiſtolaꝝ Cōpendiū ex diuerſis hinc inde Proba/
tiſſimis autoribus ꝑ cōmuniū ſtudencium ꝓfectu futuroꝝqꝫ Re/
thorum ac Oratoꝝ eruditione Per diſcretū ac eruditū viꝝ Antho
niū Liberum zuſatenſem recollectū Feliciter incipit;

Anthonius Liber. zuſatenſis S. D. P. Eruditiſſimo
viro magiſtro Arnoldo de hildēſhem. Rectori ſcho
lariū Gronynghen Phriſie. Optauiſti dum abſte
diſcederem Arnolde fidiſſime. vt Colonie inter tot
tantaſqꝫ bibliothecas ꝯſtitutus aliquot familiari
um epiſtolaꝝ tibi colligerem: quibus ⁊ viſis ⁊ per/
lectis ſcholares tui ſpretis barbaroꝝ inſicijs terſum forte nitiduꝫ
qꝫ ſcribendi ſtilum amplecterent; Fuit ſane hoc deſiderium tuum
nō inelegans. Nā vt ab ineunte etate: ſic ⁊ vſqꝫ nunc confracte de/
ſolateqꝫ latine lingue compatere: Sꝫ mallē Rodolpho noſtro Mo/
naſterienſi viro nobis ⁊ familiari ⁊ ꝯiunctiſſīo hoc oneris impoſu
iſſes cui forte legendaꝝ epiſtolaruꝫ frequēcior incumbit oportuni
nitas. Quiqꝫ rotatum etiā latinum ſermonē. ꝯcuſſumqꝫ diris bea
noꝝ tonitruis pro virili ſua non ceſſat quotidie reſtaurare; Et qui
dem vt dicā qđ ſentio: Quis te vno ad hanc rē quā mihi imponis
aptior vnqꝫ eſſe poterit! Qui ſtudioſus Rhetorice ſemꝑ fuiſti Epi
ſtolaſqꝫ familiares nō modo ex alijs colligere (quod quidē facile
fit) ſꝫ ex ꝓpria induſtria cōſcribere ꝓmptiſſimus extitiſti. Sꝫ age ſit
hoc qualitercunqꝫ ſit Ego tamen non tibi nō morigerus eē debeo
Tanta ē enim inter nos beniuolētia vt ſi quid tibi gratum ex me
futurum eſſe perſpexerim: id etiam antequam deſideres vltro a me
faciendum putem; Quod cum ita eſſe ſemper conſiderem: cognoſce
rem qꝫ promiſſa tempora aduteniſſe de quibus felicis memorie pijſ
ſimus Pius pontifex maximus noſtrā oliꝫ germaniā reddidit cer
tiorē quādo etiam quo Poetas egregios. Oratoreſqꝫ percelebreſ
theutonica natio producere deberet ꝓpinquuꝫ eſſe tempus fideliſ
ſime vaticinatus ē. ſuſcepi cōmiſſum onus. et compendium hoc fa/
miliarium epiſtolaꝝ ex diuerſis hinc inde codicibus inſtar negoci
antis apis vnum in codicillum qualitercunqꝫ digeſſi. Sperans
ipſum non mō tibi vni tuiſqꝫ diſcipulis ſolū: ſed pleriſqꝫ etiā alijs
pro ſua vbertate profuturū; Planum ē enī ꝙ non omnes qui has
optimas ad artes anhelant tot tantoꝝqꝫ autorū completa epiſto/
larum volumina habere poſſunt; Quare ſufficere puto ſi redolen/
tes violas quas vl' pauculas ex ameniſſimo rhetorū campo colle
gerim. tuis ꝙmprimuꝫ delicijs accumulauerim; Habe igitur tute
illas mi Arnolde ⁊ incumbe inſtituto negocio. Nec te moueat bla

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

cterantium multitudo. Ipſi ſe nō ſane intelligūt murmurantes; Sȝ hoc vno ſtimulant. confuſos qȝ ſe perpetuo rent ſi qñ noſtri Iuuenes in arte dicēdi ſcribendiqȝ ſtilo eoꝝ incultiſſimā barbariē ſuperauerint. Quod vtiqȝ tempus ſi vixero (victuruȝ aūt id me valde ſpero) feliciſſimum me iudicabo. Uale ⁊ domeſticis meis nomine meo ſalutem dicito.

Sequit numerus Autoꝝ ex quibus hoc pñs familiariū Epitolarū cōpendium eſt recollectum.

Ex Marco Tulio Cicerone Oratore ſummo ⁊ puriſſimo.
Ex Diuo Hieronimo. preſbitero eloquentiſſimo.
Ex Symacho Patricio Rhomano Oratore egregio.
Ex Melliſluo doctore ſancto Bernardo abbate.
Ex Anthonio Panormita Poeta laureato.
Ex Seneca philoſopho clariſſimo.
Ex Gwiniforto Barzizio milite viro Oratorie rōis pclariſſimo.
Ex Gaſperino Pergamenſi facundiſſimo viro.
Ex Enea Siluio Poeta laureato.
Ex Franciſco Philelpho milite ⁊ Poeta laureato.
Ex Gayo Apollinari Sidonio Inſigni poeta.
Ex Thoma de Aquino Theologo.
Ex Diſertiſſimo viro Poggio Florentino.
Ex Leonardo Aretino viro eloquentiſſimo.
Ex Epiſtolari Phalaridis.
Ex Diuerſis alijs ornatiſſimis ac eloquentiſſimis Autoribus.

Explicit Tabula Autorū ex quibus ſequens Epiſtolarum opus ſūma cū diligētia extat extortū.

M T Ciceronis Eloquẽcie fontis Epiſtole magis familiares
Incipiunt foeliciter

Marcus Tuli⁹. Cicero S. dicit Curioni

EPiſtolaꝝ gña multa eẽ nõ ignoras. ſʒ vnũ illud certiſſi-
mũ cui⁹ cauſa inuẽta res ipã ẽ. vt certiores faceremus
abſentes ſi qd eſſʒ qd eos ſcire aut nrã aut ipſoꝝ intẽſſʒ;
In huius gñis ſentẽcias lr̃ãs a me ꝑfecto nõ expetis:
Tuaꝝ enĩ reꝝ domeſticaꝝ habes ⁊ ſcriptores ⁊ nũcios: In meis aũt
rebus nihil eſt ſane noui; Reliqua ſunt epiſtolaꝝ gña duo. que me
magnopere delectãt: vnũ familiare ⁊ iocoſũ: Alterũ ſeuerũ ⁊ graue:
vtro me minus vti deceat nõ intelligo; Iocer ne tecũ per litteras?
Ciuẽ me hercle nõ puto eẽ qui tꝑibus his ridere poſſit; An graui⁹
aliquid ſcribã? Quid ẽ qd poſſit grauiter a Cicerone ſcribi ad Cu-
rionẽ niſi de rep? Atq; in hoc gñe hec mea cauſa ẽ vt neq; ea que nõ
ſentio velim ſcribere; Quãobrẽ qm̃ nullũ mihi ſcribẽdi argumentũ
relictũ eſt. vtar ea clauſula qua ſoleo. Te qʒ ad ſtudiũ ſũme laudis
cohortabor: Eſt enĩ tibi grauis aduerſaria ꝯſtituta ⁊ pata incredi-
bilis q̃dam expectatio quã tu vna re facilime vinces. ſi hoc ſtatue-
ris quaꝝ laudũ gloriã adamaris. quibus artibus he laudes com-
pantur in his eſſe laborandũ; In hanc ſentẽciaʒ ſcriberẽ plura niſi
te tua ſpõte ſatis incitatũ eſſe ꝯſiderẽ; Et hoc quicqd attigi nõ feci
inflãmandi tui cauſa. ſʒ teſtificandi amoris erga te mei Val

M T Cicero Salutẽ dicit Curioni

GRaui teſte priuatus ſũ amoris ſũmi erga te mei. patre tuo
clariſſimo viro: qui cũ ſuis laudibus. tũ vero te filio oĩum
fortunã ſupaſſet: ſi ei ꝯtigiſſet vt te ante videret quã a vita
decederet; Sʒ ſpero noſtrã amiciciã nõ egere teſtibus; dn̄ tibi patri-
monium fortunẽt; me certe habebis cui eque carus ſis ⁊ periocun-
dus ac fuiſti patri; Val

M T C S D Curioni

NIper ſtudium non defuit declarandoꝝ muneꝝ tuo nomie
Sed nec mihi placuit nec cuiquã tuoꝝ. q̃cquam te abſente
fieri qd tibi cũ veniſſes nõ eſſʒ integrũ; Equidẽ quid ſentiã
aut ſcribam ad te poſtea pluribus: aut (ne ad eã meditere imparatꝫ
te offendam) tecum corã contra iſtam rationem meã dicã. aut vt te
in noſtrã ſentẽciam adducam. aut certe teſtatum apud animũ tuũ
relinquã quid ſenſerim. vt ſi quãdo qd nolim diſplicere tibi conſili-
um tuum ceperit. poſſis meum recordari; breui tamẽ ſic habeto. ĩ
eũ ſtatũ tempꝰ tuũ reditũ incidere. vt his bonis que tibi natura
ſtudio. fortuna. data ſunt facilius omnia que ſunt ĩ re publica am-
pliſſima ꝯſequi poſſis q̃ʒ muneribus. quoꝝ neqʒ facultatem quiſq̃ʒ

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

admirat, Eſt enī copiar nō ṽtutis. neq̄ quiſq̄ ē qui ſacietate eorū nō defeſſus ſit; Sed aliter atq̄ oſtenderā facio. qui ingredior ad explicandā rationē mee ſentencie; Quare omnē hāc diſputationez in aduentū tuū differo, Sūma ſcito in expectatione te eē. eaq̄ a te expectari que a ſūma ṽtute ſūmoq̄ ingenio expectanda ſunt; Ad que ſi es vt debes paratus. qḋ ita eē ꝯfido. plurimis maximiſq̄ muneribus. ⁊ nos amicos ⁊ tuos ciues. vniuerſāq̄ rēpublicam afficies Illḋ ꝯgnoſces ꝑfecto. te m̄ neq̄ cariorē neq̄ iocūdiorē eē q̄ꝫ Val

M. T. Cicero Impator C. Celio Lucij filio conſuli.

CUm optatiſſimū nunciū accepiſſem. te mihi queſtorem obtigiſſe. eo iocundiorē mihi eam ſortē ſperabā fore quo diutius mecū in ꝓuincia fuiſſes; Magni enī videbat intereſſe ad eā neceſſitudinē quā nobis ſors tribuiſſet; Conſuetudinē quoq̄ accidere poſtea q̄ꝫ nihil mihi ipſi neq̄ a te ipo neq̄ ab vllo alio de aduētu tuo ſcriberet: verebar ne ita caderet qḋ etiā nunc vereor ne anteq̄ꝫ tu in ꝓuinciam veniſſes. ego de ꝓuincia diſcederē; Accepi aūt a te miſſas litteras in Ciliciā cū eſſem in caſtris ad decimū kalendas q̄ntiles ſcriptas humaniſſime. q̄bus facile ⁊ officiū ⁊ ingeniū tuū ꝓſpici poſſet; Sꝫ neq̄ vnde neq̄ quo die date eſſent aut quo tempore te expectarem ſignificabant Nec is qui attulerat a te acceperat vt ex eo ſcirem quo ex loco aut tempe eſſent date; Que cū eēnt incerta exiſtimaui tū faciendū eſſe vt ad te ſtatores meos ⁊ lictores cū litteris meis mitterē. quas ſi ſatis oportuno tpe accepiſti gratiſſimū mihi feceris ſi ad me in Ciliciā q̄ꝫprimū veneris; Nam q̄ ad me Curius cōſobrinus tuus: ⁊ vt ſcis mihi maxime neceſſarius. q̄ item ꝯſul Virgilius ꝓpinquus tuus familiariſſimus noſter de te accuratiſſime ſcripſit. valet id quidē apud me multū ſicut debet hoīm amantiſſimoꝝ diligēs ꝯmendatio; Sꝫ tue lrē de tua ꝓſertim dignitate ⁊ de nrā ꝯiunctione. Maximi ſunt apud me ponderis; Mihi queſtor obtatior obtingere nemo potuit; Quāobrē quecunq̄ a me ornamēta ad te ꝓficiſcent vt omnes intelligāt a me habitam eē rationē tue maiorūq̄ tuoꝝ dignitatis; Sꝫ id facilius conſequar ſi ad me in Ciliciam veneris. qḋ ego ⁊ mea et reip. ⁊ maxime tua intereſſe arbitror: Vale.

M. T. Cicero S. D. Appio:

SI ipſa reſp. tibi narrare poſſet quō ſeſe haberet. nō facilius ex ea congnoſcere poſſes q̄m ex liberto tuo phania: ita eſt homo non modo prudens verumetiam quod vidi curioſus; Quapropter ille tibi omnia explanabit. id enim mihi et ad breuitatem ē aptius ⁊ ad reliq̄s res ꝓuidētius; De mea aūt beniuolētia erga

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

te etſi potes ex eodē phania ɔgnoſcere:tñ videntur etiā alique mee
parteſ:Sic eni tibi pſuade.cariſſimū te mihi eē.tū ꝓpter multas ſua
uitates ingenij officij humanitatis tue.tum ꝙ ex tuis litteris ꝛ ex
multoꝝ ſermonibus intelligo. omnia que a me ꝓfecta ſūt in te tibi
accidiſſe gratiſſima;Qđ cū ita ſit pficiam ꝓfecto vt longi temporis
vſurā.qua caruimus intermiſſa nrā conſuetudīe:ꝛ gracia ꝛ crebri
tate ꝛ magnitudine officioꝝ meorū ſartiā; Idqꝫ me qm̄ tu ita vis
puto non inuita mineruа facturum. quā quidē ego ſi forte de tuis
ſumpſero.nō ſolū pallada ſ etiā Appiada nominabo; Cilix libert⁹
tuus antea mihi minus fuit notus.ſ vt mihi a te reddidit litteras
plenas ꝛ amoris ꝛ officij.mirifice ipſe ſuo ſmone ſubſecutus ē hu/
manitatē tuarū litteraꝝ:Iocūda mihi eius oratio fuit.cuȝ de ani/
mo tuo.tū de ſermonibus quos de me haberes:quotidie narraret
Quid queris.biduo factus ē mihi familiaris. Ita tñ vt phaniam
valde ſim deſideraturus.quē cū Romam remittes (qđ vt putaba/
mus celeriter eras facturus)omnibus ei de rebus quas agi a me
voles mandata des velim; Lentulū Valeriū iuriſconſultū valde
tibi ɔmendo:Sȝ etiā ita ſi nō eſt iuris conſultus:Melius eni ei ca
uere volo ꝙ̄ ipſe alijs ſolet;Valde hominē diligo.eſt eniȝ ex meis
domeſticis atqȝ intimis familiaribus; Omnino tibi agit gracias
Sȝ idē ſcribit meas litteras maximū apud te pondus habituras
Id eū ne fallat etiamatqȝetiam rogo Vale

M T Cicero ꝓconſul Salutē D Appio

Q (q)Vom et contra voluntatē meam ꝛ preter opinionē accidiſ
ſet.vt mihi cū imperio in ꝓuinciam proficiſci neceſſe eſſet:in
multis ꝛ varijs moleſtijs cogitationibuſqȝ meis hec vna conſola
tio occurrebat.ꝙ neqȝ tibi amicicioꝛ ꝙ̄ ego ſum quiſquā poſſet ſuc
cedere neqȝ ego ab vllo ꝓuinciā accipere.qui mallet eā quā maxie
mihi aptā explicatāqȝ tradere; Et ſi tu qȝ eandē de mea voluntate
erga te ſpem habes.pfecto ea te nūquā fallet; A te maximopere pe
to ꝓ noſtra ſūma ɔiunctione.tuaqȝ ſingulari humanitate etiāatqꝫ
etiā peto ꝛ queſo:vt quibuſcūqꝫ rebus poteris(poteris aūt pluri/
mis)pſpicias ꝛ conſulas rōibus meis;Vides ex ſenatuſconſulto
prouinciā eē habendā.ſi eam(qđ quidē facere potueris)ꝙ̄ expedi
tiſſimā mihi tradideris.facilioꝛ erit mihi qſi decurſus mei tempis;
Quid in eo gr̄e efficere poſſis.tui ɔſilij ē;Ego te qđ tibi venit ī mē
tē mea intereſt valde rogo; Plurib⁹ vbis ad te ſcriberē.ſi aut tua
humanitas longiorem eplam expeteret.aut id fieri noſtra amicicia
pateretur; Aut res verba deſideraret ac non pro ſe ipſa loqueretur
Hoc velim tibi perſuadeas. ſi rationibus meis a te prouiſum eſſe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

intellexero.magnā te ex eo et perpetuā voluptatē eē captuꝝ. Vale.

M.T.Cicero Imp.S.D.M Coelio edili Curuli.

PUtares ne vnq̄ꝫ accidere poſſe vt mihi verba deeſſent.neqꝫ ſolū iſta noſtra oratoria.ſed hec etiā leuia nrācia; Deſūt āt ꝓpter hanc cauſaz ꝙ mirifice ſum ſolicitus quidnā de ꝓuincijs decernat̄; Mirū me deſideriū tenet vrbis.incredibilis meoꝝ:atqꝫ in p̄/mis ſacietas ꝓuincie; Vel quia totū negociū nō ē dignū viribuſ meis qui maiora onera in rep.ſuſtinere ⁊ poſſim ⁊ ſoleaz; vel quia videmur eā famā cōſequuti vt nō tam acceſſio querēda q̄ꝫ fortuna metuēda ſit; vel quia belli magni timor impēdat qđ videmur effu/gere ſi ad conſtitutā diē decedemus; de pātheris ꝑ eos qui venari ſolēt agit̄ de mādato meo diligēter:ſꝫ mira paucitas ē ⁊ eas que ſūt valde aiunt queri.ꝙ nihil cuiq̄ꝫ inſidiarum in mea ꝓuincia niſi ſibi fiat; Itaqꝫ ꝯſtituiſſe dicunt̄ in cariam ex noſtra ꝓuincia decedere ſed tamē ſedulo fit et imprimis a patiſco; Quicq̄d erit tibi erit; Sed quid eſſet plane neſciebamus; Mihi me hercle magne cure eſt edilitas tua.ipa res me admonebat.Scripſi eniz hec ipſis megarēſibus; Tu velim ad me de omni reip.ſtatu q̄ꝫ diligētiſſime ꝑſcribaſ ea enim certiſſima putabo que ex te cognouero.

M.T.Cicero S.m.Coelio edili Curuli.

FAbio viro optimo ⁊ homie doctiſſimo familiariſſime vtor mirificeqꝫ eum diligo.tum ꝓpter ſummū ingeniū eius ſum/māqꝫ doctrinam.tū ꝓpter ſingularē modeſtiā; Eius negociū ſic velim ſuſcipias vt ſi eſſet res mea; Noui ego vos patronos magnos hominem occidat oportet.opa veſtra qui vti velit.ſꝫ in hoc homine nullam accipio excuſationē; Omnia relinques ſi me amabis.cum tua opa Fabius vti volet; Ego res Rhomanas vehemēter expecto ⁊ deſidero; In primiſqꝫ quid agas ſcire cupio. Nā iam diu ꝓ/ter hiemis magnitudinem nihil noui ad nos afferebat̄. Vale.

m.T.Cirero Imp.S.D.m.Coelio edili Curuli.

RAras quidē tuas (fortaſſe enī nō ꝑferunt̄) ſꝫ ſuaues accipio litteras.vel quas ꝓme acceperā quā prudētis quā m̄lti ⁊ officij ⁊ conſilij.Etſi omnia ſic conſtituerā m̄i agenda vt tu admonebas.tū ꝯfirmant̄ noſtra ꝯſilia cū ſentimus prudētibus fideliter qꝫ ſuadētibus idē videri; Ego Appiū vt ſepe loquutus ſū valde diligo.me qꝫ ab eo diligi ſtatim ceptū eē vt ſimultatē depoſuimus ſenſi: Nā ⁊ honorificus in me ꝯſul fuit ⁊ ſuauis amic⁹ ⁊ ſtudioſus etiā ſtudioꝝ meoꝝ; mea v̄o officia ei nō defuiſſe tu es teſtis: quoniaz comicos vt opinor accedit phania.Et me hercle pluris eum feci ꝙ te amari ab eo ſenſi; Iam me pompei totū eē ſcis.brutuz a me amari

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

intelligis;Quid ē cauſe cur mihi nō in optatis ſit cōplecti hominē florentē etate opibus.honoribus.ingenio liberis propinquis.affinibus amicis.collegā preſertim meum ⁊ in ipſa collegij laude ⁊ ſcientia.ſtudioſum mei;Hec ego pluribus ſcripſi ꝙ mihi ſignificabāt tue littere te ſubdubitare.qua eſſem erga illū voluntate;credo te audiſſe aliquid(falſum ē mihi crede)ſi quid audiſti;genus inſtitutorum ⁊ rōnum meaꝝ.diſſimilitudinē nō nullā habēt cum illius adminiſtratōe ꝓuincie.ex eo quidā ſuſpicati fortaſſis ſunt.animoꝝ ꝯtentione.nō opinionum diſſenſione me ab eo diſcrepare. Nihil aūt feci vnq̄ꝫ neqꝫ dixi quod ꝯtra illius eſtimationē eē vellē; Poſt hoc negocium autē ⁊ temeritatē noſtri dolobelli deprecatorē me ꝓ illiꝰ periculo p̄beo.Erat in eadē epiſtola veteranus ciuitatiſ.gaudebā ſane et ꝯgelaſſe noſtꝝ amicum.letabar ocio.extrema pagella pupugit me tuo chirographo.Quid ais.ceſarē nō defendit Curio.quis hoc putaret p̄ter me.Nā ita in via putaui.dij īmortalesq̄ꝫ ego riſū veſtruꝫ deſidero.mihi erat in aīo qm̄ ego iuriſdictionē conferam.ciuitates locupletare.in publicanis etiā ſupioribus luſtris.Reliq̄ ſine ſocioꝝ vlla querela ꝯſeruata.In priuatis ſummis infimis fuerā iocundus.pficiſci in ciliciā nonis maijs ⁊ cum p̄ria eſtiua attigiſſem militaremq̄ꝫ rem collocaſſē.diſcedere ex Se.con. cupio te edilem curulem videre.miroqꝫ deſiderio me vrbs afficit ⁊ omnes mei Tuqꝫ in primis: Vale

S.Sulpitius S.D. ciceroni.

POſtea q̄ꝫ mihi nunciatū eſt de obitu Tulie filie tue. ſane ꝓ eo ac debui grauiter moleſteqꝫ tuli:cōmunem qꝫ eam calamitatem exiſtimaui:quia ſi iſtic affuiſſem neqꝫ tibi defuiſſem. corā qꝫ meum dolorem declaraſſem. Etſi genus hoc conſolationiſ minimum atqꝫ acerbū eſt.Propterea ꝙ per quos ea fieri debent propīq̄s ac familiares.ipſi pari moleſtia afficiunt̄. Neqꝫ ſine lacrimis mltis id conari pñt.vt magis ipſi videant̄ alioꝝ ꝯſolatione indigere q̄ꝫ alijs poſſe ſuum officiū preſtare.tam̄ q̄ m̄ in pñciaꝝ in menteꝫ venerunt.decreui breui ad te pſcribere: Nō ꝙ ea te fugere exiſtimē ſꝫ ꝙ forte dolore impeditꝰ.minus ea pſpicias.Quid ē ꝙ te tantope tuus ꝯmouet dolor inteſtinus.cogita q̄ꝫadmodū adhuc fortūa nobiſcuꝫ egerit.ea nobis erepta eē q̄ hominibus nō minus q̄ꝫ liberi cara eē debent.patriā.honeſtatē.dignitatē.honores omneſ. Hꝫ vno incōmodo addito qđ ad dolorē adiungi potuit. An qui animus nō in illis rebus exercitus callere iam debet atqꝫ omnia minoris exiſtimare.An illiꝰ vicē credo doles quotiens in eam cogitationē

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

neceſſe ē et tu veneris. ⁊ nos ſepe incidimus: Hiſce tempꝰibus non
peſſime cū his eē actū. quibus ſine dolore licitū ē mortē cū vita cō
mutare; Quid aūt fuit ꝙ illā hoc tempꝰe ad viuendū magnopꝰe in/
uitare poſſet? que res. que ſpes. qđ animi ſolaciū. vt cū aliquo ado
leſcente primario coniūctā etatē gereret? licitū ē tibi credo pro tua
dignitate. ex hac iuuentute generū deligere. cuius fidei libꝫoſ tuos
⁊ te tuto cōmittere putares; An vt ea liberos ex ſe pareret. q̊s cuꝫ
florentes videret letaret. qui rem a parēte traditā per ſe tenere poſ
ſent. honores ordinatim potituri eēnt. in repu: in amicoꝝ negocijs
liberalitate ſua vti; Quid eorum fuit quod non prius ꝙ̄ datum
ademptum ſit? At uero malum eſt liberos amittere: niſi hoc peius
ſit hic ſufferre et perpeti; Que res mihi non mediocrem conſolati
onem attulit. volo tibi cōmemorare ſi forte eadem res tibi minuere
dolorem poſſit; Ex aſia rediens. cum ab egina megaram verſus
nauigarem. coepi regiones circuncirca proſpicere: poſt me erat egi
na. ante megara. dextera pyreus ſiniſtra corinthus. q̄ opida quō
dam florentiſſima fuerūt. nunc ꝓſtrata ⁊ diruta ante oculos iacent
Coepi egomet mecū ſic cogitare: En nos homūculi indignamur.
ſi quis noſtrum interijt aut occiſus eſt quoꝝ vita breuior eē debet
cum vno in loco tot opidoꝝ cadauera proiecta iacent; Uis ne tu
te cohibere Serui. ⁊ meminiſſe te hoīeꝫ eē natū; Crede m̄ nō medio
criter ea cogitatione ſū ꝯfirmatus; Hꝫ idē ſi tibi videt̄ fac; Ante ocu
los tibi ꝓponas modo vno tpe tot viri clariſſimi interierūt; de im/
pꝰio p̄terea tāta diminutio facta ē. oīs ꝓuincie ꝯquaſſate. In vniꝰ
mulierculе animula ſi iactura facta ē tantopꝰe ꝯmoueris? que ſi hoc
tempore non diem ſuum obijſſet. paucis poſt annis tamen ei moriē
dum fuit quando homo nata fuerat. Et iam tu ab hiſce rebus ani
mū ad cogitationeꝫ tuam aduoca. atqꝫ ea potius reminiſcere que
digna tua perſona ſunt. Illā q̄m diu ei opus fuerat vixiſſe. vna cū
Rep. fuiſſe. te patrem ſuū pretorē. conſulem augurem uidiſſe. adoleſ
cētibus p̄marijs nuptā fuiſſe. oībus bonis ꝓpe ꝑfunctā eē. cū reſp.
occideret vita exceſſiſſe Quid ē qđ tu aut illa cū fortūa hꝫ nomine q̄ri
poſſit: Deniqꝫ noli obliuiſci te eē Ciceronē. ⁊ eum qui alijs conſue
ueris p̄cipere ⁊ dare conſiliū. neqꝫ imitari malos medicos qui in
alienis morbis ꝓfitentur ſe habere medicine ſcientiā. ipſi ſe curare
nō poſſūt. Sꝫ potius q̄ alijs tu te p̄cipꝰe ſoles tibi ſubijce atꝫ apud
aīm tuū ꝓpone. Nullus dolor ē ꝙ̄ nō longin q̄tas tpis minuat ac
dīmolliat. Hꝫ te expectare tps turpe ē ⁊ non ei rei ſapiētia tua occur
rere. Qꝫ ſi etiam inferis ſenſus eſt. qui illius in te amor fuit. pietas.
qꝫ in oēs ſuos. hoc certe illa te facere nō vult: da hoc illi mortue

da coeteris amicis ac familiaribus qui tuo dolore merent: da pa/
trie vt ſi qua in re opus ſit opera ⁊ conſilio tuo vti poſſit; Deniq̃
quoniã in eã fortunã deuenimus vt etiam huic rei nobis ſeruien
dũ ſit. Noli cõmittere vt quiſquã te putet. nõ tã filiã q̃m reipublice
tempa et alioꝝ victoriã lugere; Plura me de hac re ſcribere pudet
ne videar prudentie tue diffidere: Quare ſi hoc vnũ ꝓpoſuero finẽ
ſcribendi faciam; Vidimus aliquotiẽs ſecundã te pulcherrĩe fer/
re fortunã. magnãq̃ ex ea laudem adipiſci. Fac aliquando intelli
gamus aduerſam quoq̃ te eque ferre poſſe: Neq̃ id maius q̃m
debeat onus videri. ne ex omnibus ꝟtutibus hec vna tibi deeſſe
videatur; Quod ad me ꝑtinet cũ te trãquilliori animo eſſe ꝯgno
uero. de his rebus que hic gerunt̃ quẽadmoduz quoq̃ prouincia
ſe habeat certiorem faciã. Vale x deſiderio aĩa ad eũ ve

M. T. Cicero S. D. Seruio Sulpicio.

EGo vero Serui vellẽ vt ſcribis in meo grauiſſimo caſu af
fuiſſes; Quantũ enĩ preſens me adiuuare potueris ⁊ con
ſolando et ꝓpe eq̃ dolendo facile ex eo intelligo q̃ litteris tuis le
ctis aliquãtulũ adquieui. Nam ⁊ ea ſcripſiſti que leuare luctũ poſ
ſent. et in me conſolãdo nõ mediocrẽ ipẽ animo dolorẽ adhibuiſti;
Seruius tamẽ tuus officiis omnibus que illi tempi tribui potue
runt declarauit ⁊ quãti ipſe me fecerit. ⁊ q̃m ſuum talẽ erga me ani
mũ tibi gratũ putaret fore; Cuiꝰ officia iocũdiora ſcꝫ ſepe m̃ fuerũt
gratiora tñ nũq̃m. Me ãt nõ orõ tua ſolũ ⁊ ſocietas pene egritudiſ
ſ; etiã autoritas ꝯſolat̃. Turpe enĩ me exiſtimo nõ ita ferre caſũ me
um vt tu tali ſapiẽtia ꝑditus ferendũ putas: ſ; opprimor interdũ et
vix reſiſto dolori q̃ ea m̃ ſolacia deficiũt. q̃ coeteris quoꝝ m̃ exem/
pla ꝓpono ſiſi infortuna nõ defuerũt. Nã ⁊ Q. maximus q̃ filiũ cõ
ſularẽ claꝝ virũ ⁊ magnis rebus geſtis amiſit. Et Lucius paulus
qui duos ſeptẽ diebus. ⁊ noſter gallus ⁊ m. Cato q̃ ſummo inge
nio. ſũma ꝟtute ꝑditũ filiũ amiſit. his tpibus fuerũt. vt eoꝝ digni
tas tñ ꝯſolaret̃ eos q̃m ex rep. ꝯſeq̃bant̃: mihi aũt amiſſis ornamẽ/
tis his q̃ ipẽ ꝯmemoras queq̃ erã maxis laboĩbus adeptus vnũ
manebat illd̓ ſolaciũ qd̓ ereptũ ẽ: Nõ amicoꝝ negociis nõ reip. ꝓcu
ratõe ipediebantur cogitatiões mee. nihil in foro agere libebat. aſ
picere curiã nõ poterã: Exiſtimabã id qd̓ erat. omnis me ⁊ induſtrie
mee fructus ⁊ fortune ꝑdidiſſe. Sꝫ cũ cogitarẽ hec mihi tecũ ⁊ cũ q̃/
buſdã eſſe cõia ⁊ frangerẽ iã ipſe me cogerer q̃ illa ferre toleranter
habebã quo confugerẽ vbi ꝯquieſcerẽ. cuius in ſmone et ſuauita
te om̃s curas dolores q̃ depellerẽ. Nũc autez hoc tã graui vulne
re ⁊ illa q̃ cõſenuiſſe videbant̃ recrudeſcunt. Non enim vt tum me

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

a rep.meſtum domus eripiebat que leuaret.ſic iam domi meréſ ad
rép.confugere poſſum vt in eius bonis adquieſcam;Jtaqꝫ ⁊ domo
abſum ⁊ foro.q͛ nec eum dolorem q̄ꝫ a Rep.capio.domus iam con/
ſolari poteſt nec domeſticū reſp. ;Quo magis te expecto.teqꝫ videre
q̄ꝫ primum cupio:Maioꝛ mihi ratio afferri nulla poteſt.q̄ꝫ coniūctio
conſuetudinis:ſermonūqꝫ noſtroꝛum q̄ꝫq̄m ſperabā tuum aduentū
(ſic enim audiebā) appinquare ;Ego auté cum multis de cauſis
te expto q̄ꝫ primū videre.tum etiam vt ante ↄmentemur inter noſ
q̄ ratiōe traducendū nob ſit hoc tpus.qđ é totum ad vnius volun
taté accomodatum.⁊ prudétis ⁊ liberaſ : ⁊ vt pſpexiſſe videoꝛ nec
a me alieni ⁊ tibi amiciſſimi;Qđ cum ita ſit.magne é tñ deliberati/
onis que ratio ſit ineunda nobis.non agendi aliquid ſed illius be
neficio ⁊ conſenſu quieſcendi Val.

M T Cicero S dicit Curioni

Vera gratulatio rep̄hendi nō ſolꝫ.pſertim ſi nulla negligécia
ↄtermiſſa é;Longe enī abſum.audio ſero;Sꝫ tibi ⁊ gratuloꝛ
⁊ vt ſempiterne laudi tibi ſit iſte tribunatus expto: Teqꝫ hoꝛtoꝛ
vt omnia gubnes ⁊ moderere prudécia tua.ne te auferāt alioꝝ cō/
ſilia;Nemo é qui tibi ſapiécius ſuadere poſſit teipō;Nūq̄m labere
ſi te audies;nō ſcribo hic temere cui ſcribā video; Noui aīm.noui
ↄſilium tuū;nō vereoꝛ ne q̄d timide ne q̄d ſtulte facias.ſi ea facias
que ipē recta eſſe ſenties; Quod in id reipubli. tps nō incideris ſꝫ
veneris.Judicio enī tuo nō caſu in ipm diſcrimé reꝝ ↄtuliſti tribu
natū tuuꝫ;pfecto vides quāta vis in rep.tpm ſit.q̄nta varietaſ reꝝ
q̄ꝫ incerti exitus q̄m flexibiles hoīm volūtates.q̄d īſidiaꝝ quid va
nitatis ī uita nō dubito qn̄ cogites;Sꝫ amabo te cura.⁊ cogitato
nihil noui ſꝫ illud idé qđ ī inicio ſcripſi: Tecū loq̄re.te adhibe in cō
ſiliū.te audi tibi obtempa; Alter q̄ melius ↄſilium dare poſſit q̄m
tu.nō facile inueniri poſſit.tibi vo ipi certe nemo melius dabit;dij
īmoꝛtales Cur ego abſuꝫ vel ſpectatoꝛ laudū tuaꝝ vel pꝛiceps vel
ſocius vl miſter ↄſilioꝝ tuoꝝ.tametſi h̄ mīme tibi deeſt:ſꝫ tñ efficerꝫ
magnitudo ⁊ viſ amoꝛis mei ↄſilio te vt iuuaé poſſé;Scribā ad te
plura alias:paucis enī diebus erā miſſurus domeſticos tabella/
rios.vt q̄m ſane fœliciter ⁊ ex mea ſentencia rép.geſſimus vnis
lrīs tocius eſtatis res geſtas ad ſenatū pſcriberem; de ſacerdotio
tuo quātaꝫ curā adhibuerim q̄ꝫqꝫ difficili in re atqꝫ cauſa.ↄgnoſceſ
ex his litteris quas thraſoni liberto tuo dedi;de micurio pro tua
incredibili in me beniuolétia mea itemqꝫ ſingulari rogo atqꝫ obſe/
cro.ne patiare mihi quicquam ad hanc prouincialé moleſtiā tem/
pis progari.pn̄s tecū egi cuꝫ te tri.pl.iſto anno non putaré;Jtaqꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

petiui ſepe p̱ litteras.ſed tū quaſi a ſenatore nobiliſſimo tū adoleſ
cente etiam gracioſiſſimo: Nunc a tri.pl. ⁊ a Curione tribuno.non
vt decernat᷑ aliquid noui quod ſolet eſſe difficilius:ſed vt ne quid
noui decernatur et vt ſenatus conſ.⁊ leges defēdas.eaq̃ mihi con
dicio maneat qua ꝓfectus ſum:h̄ te vehemēter etiāatq̃ etiā rogo;
Vale;
x ata

M.T.Cicero S.D.Celio edili Curuli.

Primū tibi vt debeo gratulor letorq̃.cū p̄nti.tū etiā ſpera
ta tua dignitate.ſeruis nō negligentia mea ſed ignorantia
rer̄ omnium .Jn his enim locis ſum.quo ⁊ ꝓpter longinquitatem
⁊ ꝓpter latrocinia tardiſſime omnia p̱feruntur.et cū gratulor.tum
vero quibus v̄bis gracias agam tibi nō repio.ꝙ ita factus ſis vt
dederis nobis q̄admodū ſcripſeraſ ad me ꝙ ſemp̱ ridere poſſemus
Jtaq̃ cū p̄mum audiui ego ille ip̄e factus ſū ſcis quem dico:egiq̃
omnes illos adoleſcentes quos ille iactitat.difficile ē loqui, Te āt
contemplās abſentē ⁊ quaſi tecū corā loquerer.nō edepol quantā
egeris rē.Neq̃ q̄tum facinus feceris; Quodq̃ p̄ter opinionē m̄
acciderat.referebā me ad illud incredibile.hoc factum obicitur; Re
pente vero inceſſi omnibus leticijs in q̄ obiurgarer ꝙ nimio gau
dio pene deſiperē.ita me defendebā:ego voluptatē habui nimiam;
Quid q̄ris.dū illū rideo pene ſū factuſ ille;Sȝ hec pluribus multa
q̄ alia ⁊ de te et ad te q̄primū ero nactus aliquid ocij; Te vero mi
rifice diligo quē mihi fortuna dedit amplificatorē dignitatis mee
vltorem non modo inimicorum ſed etiam inuidorum meorum vt
oēs partiȝ ſcelerum ſuorum partim etiam inepciarum peniteret.
Vale;

M.T.Cicero S.D.Lucio.C.filio.

Si vales bene ē ego valeo ſicut ſoleo:paulo tamen minus
q̄ ſoleo; Te requiſiui ſepius vt viderem Rhome quia poſ
tea non veniſti q̄ a me diſceſſeras; Miratus ſum quod item nunc
miror! Non habeo certum que te res hinc maxime retrahat n̄ ſolli
citudine delectari.cū ſcribas ⁊ aliquid agas eorum quor̄ conſue
uiſti; Gaudeo neq̃ reprehendo tuum coſilium: Nam nihil poteſt
iſto eſſe iocundius.Nō modo miſeris his tempibus et luctuoſis.
ſed etiam tranquillis et optatis.preſertī vel animo defatigato tuo
qui nunc requiem non querit ex magnis occupationibus. vel eru
dito qui ſemper aliquid ex ſe promat quod alios delectet ⁊ te ipſuȝ
laudibus illuſtret; Sinautem his dum hic eras lacrimis ac triſti
cie te tradidiſti doleo ꝙ doles. Vale;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

M.T.Cicero S.D.Curioni De ꝟprehē tardac̄ nō ſcri

Q Vanquã me nomĩe negligencie ſuſpectũ tibi eſſe doleo. tñ
nõ tam mihi moleſtũ fuit accuſari abs te officium meũ. ꝙꝫ
iocundũ requiri: ꝑſertiꝫ ꝙ in quo accuſabar culpa vacarẽ; In quo
aũt deſiderare te ſignificabas meas literas. ꝑtefers ꝑſpectum mihi
quidẽ. tñ dulcem ⁊ optatũ amorẽ meum; Equidem neminẽ preter/
miſi quẽ ad te venturũ putarẽ cui litteras non dederi; Quis enim
ẽ tam ſcribendi impiger ꝙꝫ ego! A te vero bis ter ve ad ſummum. ⁊
eas per breues accepi; Quare ſi iniquus es in me iudex. eodẽ ego
te crimine ↄdemnabo; Sin id me facere noles te mihi equũ prebe/
re debebis; Sꝫ de litteris hactenus; Nõ enĩ vereor ne nõ ſcriben
do te expleam preſertim ſi tu in eo genere ſtudiuꝫ meũ non aſperna
bere; Ego te abfuiſſe tam diu a nobis ⁊ doleo ꝙ carui fructu iocun
diſſime conſuetudinis tue: ⁊ letor ꝙ abſens omnia cum maxima es
dignitate conſecutus: ꝙꝫ in oĩbus rebus tuis. meis optatis for/
tuna reſpondet; Breue ẽ quod me tibi precipere meus incredibilis
in te amor cogit. tanta ẽ expectatiõ vel animi vel ingenij tui. vt ego
te obſecrare obteſtariqꝫ non dubitem; Sic ad nos confirmatus re/
uertare vt quam expectationem tuam concitaſti. hanc ſuſtinere ac
tueri poſſis; Et quoniam meam tuorum erga me meritorum me/
moriam nulla vnquam delebit obliuio. te rogo vt memineris quã/
tecunqꝫ acceſſiones fient. et fortune ⁊ dignitatis. eas te non potuiſ
ſe conſequi. niſi meis puer olim fideliſſimis atqꝫ amantiſſimis con
ſilijs paruiſſes; Quare hoc animo in nos eẽ debebis. vt etas nrã
iam ingraueſcens in amore atqꝫ adoleſcentia tua conquieſcat

M.T.Cicero A Torquato ¶ Vale

T Ibi gratulor mihi gaudeo te amo tua tueor a te amari qd
agas. quidqꝫ agatur certior fieri volo. Vale

Brutus S.D.M.T.Ciceroni

2 S I mihi tecum non ⁊ multe ⁊ iuſte cauſe amicicie priuatim
eſſent. repeterem inicia amicicie a parentibus noſtris; Qd
faciendũ his exiſtimo q̃ paternã amiciciã nullis ipſis officijs pro
ſecuti ſunt; Itaqꝫ contentus ero noſtra in ipſoꝝ amicicia: cuius fi
ducia peto a te vt abſentem me quibuſcunqꝫ in rebus opus fuerit
tueare ſi nullũ officiũ tuũ apud me intermorituꝝ exiſtimes. Vale

M T Cicero S dicit Bruto

Q Vm ceteraꝝ rerũ cauſa cupio eẽ aliquãdo rẽp. conſtitutã
tũ velim mihi credas accidere id etiã quo magis expetam
ꝓmiſſum tuũ quo in litteris vteris Scribis enĩ ſi ita ſit te mecuꝫ
eẽ victuꝝ; Gratiſſima mĩ tua volũtas ẽ; faciſqꝫ nihil alienuꝫ neceſſi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tudine nrā. iudicijſqꝫ patris tui de me ſūmi viri; Naʒ ſic habeo beneficioꝝ magnitudine eos qui tempꝛibus valuerūt vt valeant cō iunctiores tecū eſſe ꝙ me. neceſſitudine nemiñē; Quāobrē grata m̄ ē ⁊ mēoria tua nrē ꝯiunctionis. ⁊ eius etiā augēde volūtas Vale;

M. T.

Quid ego tibi cōmendē eū quē tuipſe diligis? Sed tamē vt ſcires eū a me nō diligi ſolū veꝝ etiā amari ob eaʒ rem tibi ſcribo: omniū officioꝝ tuorum (que et multa ⁊ magna ſūt) m̄ gratiſſimū fuerit. ſi ita tractaueris ignatium vt ſentiat ⁊ ſe a me ⁊ me a te amari; hoc te vehemēter etiam atqꝫ etiam rogo Tu me ames teqꝫ amari a me ſcias. Vale; 5

M. T. Cicero P. Lentulo Jmp̄ S. Dicit.

Que gerant accipies ex pollione qui omnibus negocijs nō interfuit ſolū ſ; pꝛfuit: me in ſūmo dolore ꝙ in tuis rebus capio maxime ſcʒ conſolat̄: ſpesqꝫ valde ſuſpicor fore vt refrigatur hominū impꝛobitas ⁊ cōſilijs tuoꝝ amicoꝝ. ⁊ ipſa die que debilitat cogitationes et inimicoꝝ ⁊ proditorū facile ſcdo loco me ꝯſolat̄ recordatio meorū tpm quoꝝ imaginē video in rebus tuis; Naʒ etſi minor. in re violatur tua dignitas ꝙ mea afflicta ſit. tn̄ eſt tanta ſimilitudo vt ſperē te m̄ ignoſcere. ſi ea nō timuerim que nec tu quidem vnqꝫ timēda duxiſti; Sed preſta te eū qui mihi a teneris (vt greci dicūt) vnguiculis es cognitus; Jlluſtrabit mihi crede tuā amplitudinē hominum iniuria; A me omnia ſumma in te ſtudia officiaqꝫ expecta. nō fallā opinionem tuā. Vale; 3

M. T. Cicero P. Lentulo procōſuli S. D.

Aulio Trebonio (qui in tua prouincia magna negocia et ampla ⁊ expedita habet) multos annos vtor valde familiariter; Js cū antea ſemp ⁊ ſuo ſplēdore et nrā ceteroꝝ qꝫ amicorum cōmendatione gratiſſimus in pꝛuincia fuit. tum hoc tempe propter tuū in me amorem. nrāmqꝫ neceſſitudineʒ vehementer cōfidit. his meis litteris ſe apud te gracioſum fore: Que ſpes ne eum fallat vehemēter rogo te. cōmendoqꝫ tibi omnia eius negocia. liberos. procuratores. familiā; Jn primisqꝫ vt que titus apius de eius re decreuit. ea cōpꝛobes: omnibusqꝫ rebus eū ita tractes vt intelligat meā cōmendationē nō vulgarem fuiſſe. Vale; 5

M. T. Cicero P. Lentulo S. D. P.

Perioc͡ūde mihi fuerunt l̄rē tue quibus intellexi te pꝛſpicere meam in te pietatem; Quid eniʒ dicā beniuolentiā. cū illd ipm grauiſſimū ⁊ ſanctiſſimū nomē pietatiſ. leui⁹ m̄ meritiſ erga me tuis eſſe videatur Que aūt tibi grata mea erga te ſtudia ſcribis eſſe:

facis tu quidé abundãtia quadam amoris.vt etiã grata ſint ea q̃
pretermitti ſine nephario ſcelere nõ poſſũt; Tibi autem multo noti
or atqꝫ illuſtrior meus in te animus eſſet.ſi hoc tempe quo ſeiundi
fuimus ⁊ vna ⁊ rhome fuiſſemus; Nã in eo ipſo qđ te oſtendis eẽ
facturum.qđqꝫ ⁊ in primis potes ⁊ ego a te vehementer expecto in
ſentencijs ſenatorꝝ.⁊ in omni actione atqꝫ adminiſtratiõe rei publi
ce floruiſſemus;de qua oſtendã equidem paulo poſt quis ſit meus
ſenſus ⁊ ſtatus.Et reſcribã tibi ad ea que queris;Sꝫ certe ⁊ ego te
autore amiciſſimo ⁊ ſapientiſſimo.⁊ tu me conſiliario fortaſſe nõ i/
peritiſſimo fideli quidem ⁊ beniuolo certe vſus eſſes;Quanq̃ tua
quidé cauſa te eſſe Jmpatorem.prouinciãqꝫ bene.geſtis rebus. cũ
exercitu victorie obtinere.vt debeo letor;Sꝫ certe qui tibi ex me fru
ctus debent eos vberiores ⁊ p̃ſtantiores pñs capere potuiſſes;Jn
eis vero vlciſcendis quos tibi partim inimicos eſſe intelligis. ꝓ/
ter tuã ꝓpugnationem ſalutis mee:partim inuidere ꝓter illi⁹ actio
nis amplitudiné ⁊ gloriam:mirificum me tibi comitem p̄buiſſem;
Quanq̃ ille perhennis inimicus amicorum ſuorum.qui tuis ma/
ximis beneficijs ornatus:in te potiſſimum fractam iraꝫ et debilita
tã vim ſuã contulit inqꝫ noſtrã vicem vltus ẽ ipſe ſeſe; Eſt enim ea
conatus quibus patefactis nullam ſibi in poſterꝝ non modo digni
tatis ſed ne liberalitatis quidé partem reliquit;Te auté etſi mallẽ
in meis rebus exptum quã etiam in tuis.tamé in moleſtia gaudeo
eam te fidé ꝯgnoſcere hominũ nõ ita magna mercede quã ego ma/
ximo dolore ꝯgnoram;de qua ratione tota iam videtur mihi tem/
pus dari vt tibi reſcribam ad ea que queris. Uale:

M.T.Cicero .S.D.P. Curi

C c Ur enim tibi non gratificer neſcio.preſertim cum his tem
poribus audacia pro ſapientia liceat vti;Lentulo nrõ egi
per litteras tuo nomine gratias diligenter; Sed tu veli de
ſinas iam noſtris litteris vti.⁊ nos aliquando reuiſes:Et ibi ma/
lis eſſe vbi aliquo numero es q̃ iſtic vbi ſolus ſapere viderif.Quã/
q̃m qui iſtinc veniunt partim te ſupbum eſſe dicunt ꝙ nichil reſpon/
deas ! partim contumelioſum ꝙ male reſpondeas; Sed iã cupio
tecum coraꝫ iocari : quare fac vt q̃primum venias neqꝫ in Apuliã
tuam accedas vt poſſimus ſaluum te veniſſe gaudere; Nam ſi il/
lo veneris tanq̃ Ulixes cognoſces tuorum neminem. Uale

M.T.Cicero S.D.Planco

MEum ſtudium honori tuo pro neceſſitudine noſtra non de/
fuiſſet.ſi aut tuto in ſenatum aut honeſte venire potuiſſem;
Sed nec ſine periculo quiſquam libere de Repu. ſentire poteſt in
ſumma impunitate gladiorum; Nec noſtre dignitatis videtur eē
ſenteneiam ibi de Repu.dicere vbi me et melius et proprius audi/
ant armati ꝙ ſenatores; Quapropter in priuatis rebus.nullum
neque officium neque ſtudium meum deſiderabis :Et in publicis
quidem ſi quid erit in quo alias me intereſſe neceſſe ſit nunꝗ̃ deero
nec cum periculo quidem meo dignitati tue; In his autem rebus
que nihilominus vt ego abſum confici poſſunt peto a te vt ⁊ tu tu
tor eſſe velis ⁊ ſalutis et dignitatis mee Vale

M T Cicero S . dicit Fabio gallo

MIror cur me accuſes cum tibi id facere non liceat ;Qꝫ ſi lice
ret tamen non deberes.ego enim te in conſulatu obſeruarā
et ais fore vt te Ceſar reſtituat ;Multa tu quidem dicis ſed tibi ne
mo credit Tribunumplebis dices me tua cauſa petiſſe: vtinā ſem/
per eēs tribunus.interceſſorem non quereres ; negas me audere
q̊d ſenciam dicere.quaſi tibi (cum parū impudenter me rogares)
parum fortiter reſponderim ;Hec tibi ſcripſi vt iſto ipſo genere in q̊
aliquid poſſe vis.te nihil eē cognoſceres ; Qꝫ ſi humaniter mecum
queſtus eēs.libenter tibi me ⁊ facile purgaſſem. Non enī ingrata
ſunt mihi que feciſti.ſed que ſcripſiſti moleſta ;Me autem propter ꝙ
ceteri liberi ſunt liberum tibi non viſum demiror ; Nam ſi falſa fu
erunt que tu ad me (vt ais) detuliſti.quid tibi ego debeo ? ſi vera
tu es optimus teſtis quid mihi P.Rhomanus debeat. Vale

M.T.Cicero S.D.M. Marcello.

ETſi nihil noui quod ad te ſcriberē.magiſꝗ̃ lrās tuaſ iam ex
pectare incipiebam.vel te potius ipſum:tamen cum Theo/
philus proficiſceretur non potui ei nihil litterarū dare ;Cura igit
vt ꝙprimum venias ; venies enim (mihi crede)expectatus;Neqꝫ
ſolum nobis id eſt tuis.ſed prorſus omnibus;Venit enim mihi in
mentem. ſubuereri interdum ne te delectet tarda diſceſſio ;Qꝫ ſi nul
lum haberes ſenſum niſi oculorum.prorſus tibi ignoſcerem ſi quoſ
dam velles videre ; Sed cum leniora non multo eſſent que audirē
tur quam que viderentur:ſuſpicarer multum intereſſe rei familia/
ris tue te quāprimū venire atque in omnes partes valere putaui
ea de re te eſſe admonendum ; Sed quoniam quod mihi placeret

b i

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

oſtendi reliqua tu ꝓ tua prudentia conſiderabis; Me tamē velim; qd̓ ad tempus te expectemus certiorē facias: Vale

Seruius S.D.M.T.Ciceroni:

Etſi ſcio non iocūdiſſimum nunciū me vobis allaturuz.tñ quoniā caſus ⁊ fortuna in bonis dominantur viſum ē faciendum quoq̄ mō res ſe haberet vos certiores facere; Ad x.kalendas Junij.cū ab epitauro pirrhum naui aduectus eſſem. ibi marcellum collegā noſtrū conueni.eundēqꝫ diem ibi conſumpſi vt cum eo eſſem; Poſtero die cū ab eo digreſſus eſſē.eo ꝯſilio vt ab Athenis in boeciā irem:reliquāqꝫ iuriſdcōem abſoluerē: Jlle vti aiebat ſup magias Jtaliā verſus nauigaturus erat; Poſtridie cum ab Athenis proficiſci in animo haberem. circiter horā decimā noctis. Caius poſtumius familiaris eius ad me venit ⁊ mihi nunciauit M.Marcellum collegā noſtrum poſt cene tempus a Publio magio ſilone familiari eius pugione ꝑcuſſum eē.⁊ duo vulnera accepiſſe vnū in ſtomacho.alterū in capite ſcdm aurē:ſperare tamē ſe euz viuere poſſe; magnū ſeipſum interfeciſſe; Poſtea ſe a marcello ad me miſſuz eē qui hec nūciaret.⁊ rogaret vt medicos:coegi.⁊ eueſtigio eo ſum ꝓfectus; Prima luce cuz non longe a pirrho abeſſem.puer Agedrom obuiam mihi venit cū codicillis in quibus erat ſcriptū paulo ante lucē marcellū diem ſuū obiſſe; Jta vir clariſſimus ab homine teterrimo acerbiſſima morte eſt affectus; Et cui inimici ob dignitatē pepcerant/inuētus ē amicus q̄ ei mortez afferret Ego tñ ad tabernaculū eius perexi:inueni duos libertos ⁊ pauculos ſuos Reliquos aiebant ꝓfugiſſe metu pterritos ꝙ dñs eorū ante tabernaculū interfectus eſſet; Coactus ſum in eadē illa lectica qua ipſe delatus erā meiſqꝫ lecticarijs in vrbē eū deferre. Jbiqꝫ ꝓ ea copia que Athenis erat.funus ei ſatis amplū faciendum curaui; Ab Athenienſibus locum ſepulture intra vrbem vt darent impetrare nō potui.ꝙ religione impediri ſe dicerent; Neqꝫ tamē id antea cuiq̄ꝫ conceſſerant; Quod proxmum fuit. vti in quo vellemus eum gymnaſio ſepeliremus nobis promiſerunt; Nos in nobiliſſimo orbis terrarū gymnaſio Achademie locū delegimus. ibiqꝫ eū obuſſimus; P'eaqꝫ curauim' vt eidē Athenieſes ī eodē loco monumētū marmoreū faciendū lōcent; Jtaqꝫ nrā officia fuerūt ꝓ collega ⁊ ꝓ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓpinquitate. vt viuo ⁊ mortuo omīa ei preſtitimus. Vale

M. T. Cicero S. D. Cñ Planco

Accepi perbreues litteras tuas. quibus id quod ſcire cupiebam ↄgnoſcere non potui; Cognoui autem id qđ mihi dubium non fuit; Nam q̄ȝ fortiter ferres ↄmunes miſerias non intelleri; Quam me amares facile perſpexi; Sed hoc ſcieram: illud ſciſ ſē ad id meas litteras accōmodaſſem; Sed tametſi antea ſcripſi q̄ exiſtimaui ſcribere optere. tñ hoc tempe ↄmonendum putaui. ne q̄ periculo te ꝓprio exiſtimares eſſe in magis oēs ſed tñ in cōmuni ſumus. Quare non debes aut ꝓpriam fortunam aut ꝑcipuam poſtulare. aut cōem recuſare; Quapropter eo animo ſimus inter nos quo ſemper fuimus; Qđ de te ſperare de me p̄ſtare poſſum. Vale

M. T. Cicero S. D. M marcello

Etſi paucis ante diebus dederā nuncio litteras ad te pluribus verbis ſcriptas. quibus declarauerā quo te animo cenſerem eſſe oportere. ⁊ quid tibi faciendum arbitrarer: Tamen cū theophilus libertus tuus proficiſceretur (cuius ego fidem erga te beniuolenciamq̄ȝ ꝑſpexeram) ſine meis litteris eū ad te venire noluī; Hiſdem igitur de rebus etiamatq̄ȝetiā hortor quibus ſuperioribus lrīs hortatus ſum vt in Rep. quecūq̄ȝ ea ē. q̄ȝꝑrimū eē velis: multa videbis fortaſſe q̄ nolis. nō plura tñ q̄ȝ audis q̄tidie Vale

M. T. Ciceronis ſūmi Oratoris epl̄e magis familiares Expliciūt.

b z

Glorioſi doctoris Hieronimi Epiſtole familiares Foeliciter incipiunt.

Decreueram quidē vtendum mihi voce pſalmiſte dicē/
tis. cū conſiſteret peccator aduerſū me obmutui ⁊ hu/
miliatus ſum ⁊ ſilui a bonis ⁊ iterū. Ego vero tanq̄
ſurdus non audiebam et tanq̄ mutus non aperiens
os ſuum. et factus ſum vt homo non audiens: ſ; quo/
niam caritas omnia ſuperat et propoſitum vincit affectus: nō tam
iniuriam pacientibus reddo vicem: q̄ tibi reſpondeo poſtulanti.
Apud chriſtianos .n. non qui patitur vt ait quidam ſed qui facit
contumeliam miſer eſt. Et primo quidem anteq̄ de fide mea quam
optime noſti tecum loquar: aduerſus barbariem iſtius loci. verſu
cogor clamare vulgato. Quod genus hoc hominū que ve hunc tā
barbara morē ꝑmittit patria? hoſpicio ꝓhibemur arene bella cient
prima q̄ vetāt ꝯſiſtere terra. ⁊ cetera. Que idcirco de gentili poeta
ſūpſimus? vt qui chriſti pacē nō ſeruat: pacē ſaltim diſcat ab ethni
co. hereticus vocor omoriſyon p̄dicans trinitatē. ſabelliane impie/
tatis arguor: tres ſbſiſtentes veras ⁊ integras ꝑfectaſq̄ ꝑſonas inde
feſſe ꝓnuncians. Si ab arrianis. merito: ſi ab orthodoxis: qui hu
iuſmodi arguūt fidē eſſe. orthodoxi deſierunt. aut ſi eis placet. here
ticum me cum occidente. hereticum cū egipto. hoc eſt cum damaſo
Petroq̄ condemnent. Quid vnum hominem exceptis ſociis crimi
nantur? Si riuus tenuiter currit non eſt aluei culpa ſed fontis.
Pudet dicere? de cauernis cellularum. damnamus orbem. in ſacco
et cinere volutati. de epiſcopis ſentenciam ferimus. Quid facit ſub
tunica penitentis regius animus? Cathene ſordes et come nō ſūt
dyadematis ſigna ſed flentis. Permittant mihi queſo nihil loqui.
Cur eum lacerant qui non meretur inuidiam. hereticus ſum quid
ad te? Quieſce iam dictū eſt. Plane times. ne eloquentiſſimus ho
mo in ſyro ſermone vel greco eccleſias circueam. Populos ſeducā
ſciſma conficiam. Nihil alicui proripui. nihil ocioſus arripio. Ma
nu cotidie et proprio ſudore querimus cibum. ſcientes ab Apoſto/
lo ſcriptum eſſe. Qui autem non operatur nec manducet. hec vene
rabilis ⁊ ſancte pater cum quali gemitu cum quali dolore conſcri
pſerim teſtis eſt Jeſus. Tacui? nunquid ſemper tacebo. dicit domi
nus? Nō m̄ concedit vnus angulus heremi. Cotidie expoſcor fidē
q̄ſi ſine fide renatus ſim. Confiteor vt volunt. nō placet. ſbſcribo nō
credūt. Vnū tm̄ placet vt hinc recedā. iamiam recedo. abripuerūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

a me partem anime mee kariſſimos fratres meos. Ecce diſcere cu/
piunt. imo diſcedūt dicētes melius eē inter feras habitare quā cū
talibus chriſtianis. Et ego ipſe ſi me ⁊ corpis inbecillitas ⁊ hiemis
retineret aſpitas iam mō fugerē. Veruntamē dū vernū tēpus ad/
uenerit. obſecro vt paucis mihi mēſibus heremi concedat hoſpiciū
Vel ſi hoc tardū videtur: abſcedo. Dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius
Aſcendant ſoli celum: Propter illos cum chriſtus mortuus ſit
Habeant poſſideant glorientur: mihi autem abſit gloriari niſi in
cruce domini noſtri Jeſu chriſti. per quē mihi mundus crucifixus
eſt. et ego mundo. De fide autem quod dignatus es ſcribere: ſan/
cto Cirillo dedi conſcriptā fidem. Qui ſic non credit alienus a chri
ſto eſt. Ceterum ego fidei mee teſtes habeo aures tuas. et beati fra
tris zenobij quē tecū oñes qui hic ſumus plurimū ſalutamus.

Ep̄la beati Hieronimi preſbiteri ad deſideriū

LEcto ſermone dignationis tue quem mihi nec opinā ti tua
beniuolentia tribuit: Hauiſus quidem ſum teſtimonio ho
neſti et eloquentiſſimi viri. ſed in memet reſponſus ſatis do
lui indignum tantis laudibus atqꝫ preconio opprimi potius quā
leuari. Scis enim dogma noſtrum. humilitatis tenere vexillum:
et per ima gradientes. ad ſūma nos ſcandere. Quotus igitur ego
vel quantus ſum. vt erudite vocis merear teſtimoniū: vt mihi ab
eo palma eloquentie deferatur: qui ſcribēdo diſertiſſime. terruit ne
ſcriberem! Veruntamen audiendum eſt vt karitas que non que/
rit que ſua ſunt ſed que proximi reddat ſalutationis officia quoni
am locum implere non valet preceptoris. Gratulor tibi et ſancte
atqꝫ venerabili ſorori tue Sereuille que deculcatis fluctibus ſeculi
ad chriſti tranquilla peruenit: quanqꝫ hoc munus et vaticinium
etiam in te predeſtinatum ſit legimus enim ſanctum quoqꝫ Daniel
appellatum deſideriorum virum ac miniſteriorum dei quia miniſte
ria eius ſcire deſiderauit: Itaqꝫ ꝙ venerabilis paula me eſt depre/
cata vt facerem ſpōte facio! Hortorqꝫ vos et precor per domini cari
tatem. vt nobis veſtros tribuatis aſpectus. et per occaſiones ſan/
ctorum locorum. tanto ditetis munere: Certe ſi conſorcia diſplicue
rint! adoraſſe vbi pedes domini ſteterunt pars fidei eſt: et quaſi
recencia natiuitatis et crucis ac paſſionis vidiſſe veſtigia opuſcu
lorum meorum qui plurima euolauerunt de nidulo ſuo: et temera
rio editionis honore vulgata ſunt nihil miſi ne eadē forſitan mit
terem que habebas Qz ſi exemplaria libuerit mutuari vel a ſancta
Marcella que manet in auētino vel Aloch temporis noſtri Domi/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mone viro ſanctiſſimo accipere poteris : Ego autem operiens pre
ſenciam tuam aut totum dabo cum affueris. Aut ſi hoc alique im
pedierint difficultates: quecunqꝫ preceperis libens mittam Scri
pſi librum de illuſtribus viris ab apoſtolis vſqꝫ ad noſtram etatez
imitatus Tranquillum. grecum qꝫ Appolonium et poſt cathologū
plurimorum: Me qꝫ in calce voluminis quaſi abortiuuz ꝛ minimū
omnium chriſtianorum poſui vbi mihi neceſſe fuit vſqꝫ ad decimuz
quartum annū Theodoſij principis que ſcripſerim breuiter anno/
tare Quem librum cum a ſupradictis ſumpſeris quicquid de indi/
ce minus habueris paulatim ſcribi faciam ſi volueris

Epiſtola Sancti Hieronimi Ad Floren
tium de ortu amicicie bone:

QUantus beatitudinis tue rumor. diuerſa populorum ora
repleuerit Hinc poteriſ eſtimare: ꝙ ego te ante incipio ama
re ꝙ noſſe. Ut enim Apoſtolus ait Quorundam hominuz
peccata manifeſta ſunt precedentia ad iudicium. ita econtrario tue
dilectionis fama diſpergitur: vt non tantuz laudandus ſit ille qui
te amat. ꝙ ſcelus putetur facere qui nō amat Pretermitto innume
rabiles: in quibus chriſtum ſuſtentaſti. pauiſti veſtiſti: viſitaſti: He/
liodori fratris a te adiuta neceſſitas. multorum etiam poteſt ora la
xare Quibus gracijs quo ille preconio peregrinationis incommo
da a te fota referebat vt ego ille ardentiſſimus ꝙ intolerabilis lan
guor pennatis (vt aiunt) pedibuscarta caritatis et voto te ſaluta
uerim ꝛ iam ꝯplexus ſū Gratulor itaqꝫ tibi et naſcentē amiciciā vt
dominus federare dignetur precor Et quia frater Rufinus qui cū
ſancta Melania ab egipto hieroſolimam veniſſe narrat: indiuidua
mihi germanitatis caritate connexus eſt: queſo vt epiſtolam meaz
huic tue epiſtole copulatam ei reddere non graueris. Noli nos ei⁹
eſtimare virtutibus: ī illo conſpiciens expreſſa ſanctitatiſ inſignia
Et ego cinis. et viliſſima pars luti. et iam fauilla dum vertor ſatis
habeo: ſi ſplendorem morum eius imbecillitas oculorum meorum
ferre ſuſtineat Ille modo lauit mundus eſt. ꝛ tanquam nix dealba
tus Ego cunctis peccatorum ſordibus inquinatus. diebus ac no/
ctibus operior cum tremore reddere nouiſſimum quadrantem : Sꝫ
tamen qꝛ dominus ſoluit ꝯpeditos: et ſuper humilem et trementez
verba ſua requieſcit: forſitan et mihi in ſepulcro ſceleris iacenti di/
cat Hieronime veni foras Sanctus preſbiter Euagrius plurimuz
te ſalutat et Martinianum fratrem iuncto ſalutamus obſequio. ꝙ
ego videre deſiderans. catena languoris innector:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Jtem Epiſtola Sancti Hieronimi ad
eundem de eadem re.

IN ea mihi parte heremi cõmoranti. que iuxta ſyriam ſar/
racenis iungitur tue dilectionis ſcripta perlata ſunt. qui/
bus lectis. ita reaccenſus eſt animus hieroſolimam profi/
ciſcendi. vt pene nocuerit ꝓpoſito. quod profuerit caritati. Nunc
igitur quomõ valeo. pro me tibi litteras repreſẽto. Etſi corpore ab
ſens. amore ⁊ ſpiritu venio: impendio expoſcens, ne naſcentes ami
cicias que chriſti glutino coheſerũt. aut temporis aut locorũ ma/
gnitudo diuellat, quin potius federemus eas epiſtoliſ reciprocis
Jlle inter nos currant: ille ſe obuient. ille nobiſcum loquãtur. Nõ
multum perditura erit karitas ſi tali ſecum ſermone fabulet. Ru/
finus autem frater vt ſcribis necdum venit. Etſi venerit non mul/
tum proderit deſiderio meo: cum eum iam viſurus nõ ſim. Jta enĩ
et ille longo interuallo a me ſepatus ẽ. vt huc non poſſit currere. et
ego arrepte ſolitudinis terminis arceor. vt ceperit mihi iam non li
cere quod volui. Ob hoc et ego obſecro. et vt tu petas plurimum
quero. vt tibi beati Reticij auguſtudunenſis epiſcopi cõmentari
os ad deſcribendum largiatur. in quo canticum canticorũ ſblimi
ore diſſeruit. Scripſit mihi et quidam de patria ſupradicti fratris
Rufini Paulus ſenex tertulliani ſuum codicem apud eum eſſe: quẽ
vehementer repopoſcit. Et ex hoc queſo. vt eos libros. quos me nõ
habere breuis ſubditus edocebit: librarij manu in carta ſcribi iu/
beas; Jnterpretationem quoq; pſalmorum dauiticorum et prolixũ
valde de ſinodis librum ſancti Hilarij Quẽ ei apud Treueris ma
nu mea ipſe deſcripſeram eque vt mihi tranſferas peto; Noſti hoc
eſſe chriſtiane anime pabulum: ſi in lege dei meditetur die ac nocte:
Ceteros hoſpicio recipis. ſolacio foues. ſumptibus iuuas mihi ſi
rogata preſtiteris multa largitus es. Et quoniam tribuente dño
multis ſacre bibliothece codicibus abundamus. impera viciſſim
quodcũq; vis mittam: Nec putes mihi graue eẽ ſi iubeas. Habeo
alumnos. qui antique me artis erudiunt. Neque vero beneficium
pro eo quod poſtulo polliceor; Heliodorus frater mihi indicauit te
multis de ſcripturis querere: nec ſic inuenire. Aut ſi omnia habes
incipiet ſibi karitas vendicare. plus petere. Magiſtrum autem pue
ri tui de quo dignatus es ſcribere quem plagatorem eius eſſe non
dubium eſt. ſepe Euagrius preſbiter dum adhuc Anthiochie eſſem
me preſente corripuit; Cui ille reſpondit. Ego nihil timeo; Dicit

Dicit ſe a domino ſuo fuiſſe dimiſſum; Etſi vobis placet. Ecce hic ē traſmittite eū quo vultis In hoc arbitror me nō peccare ſi hominē vagum nō ſinam longius fugere. Quaꝓpter Quia ego in hac ſolitudine conſtitutus nō poſſum agere quod iuſſiſti rogaui cariſſimū frēm euagriū vt tam tui q̄ȝ mei cauſa inſtanter negociū ꝓſequatur

Epiſtola beati Hieronimi ad Julianū diaconū Aquilegie.

Antiquus ſermo ē. Mendaces faciūt. vt nec vera dicentibuſ credatur. Quod mihi ego a te obiurgatus de ſilencio lrāꝝ accidiſſe video. Dicam. Sepe ſcripſi ſed negligentia baiulorum fuit; Reſpondebis Omniū nō ſcribentiuȝ vetus iſta excuſatio ē; Dicā. Non repperi qui epiſtolas ferret Dices hinc illuc abiiſſe q̄ȝ plurimos. Contendā me etiā his dediſſe. At illi quia non reddiderunt. negabunt. Et erit inter abſentes incerta cognicio; Quid igit faciam? Sine culpa veniā poſtulabo. rectius arbitrans pacem loco motus petere q̄ȝ equo gradu certamina concitare. Quamq̄ȝ ita me iugis tam corporis egrotatio q̄ȝ anime egritudo conſūpſit. vt morte imminēte nec mei pene memor fuerim. quod ne falſum putes. Oratorio more poſt argumenta teſtes vocabo Sāctus frater Heliodorus hic affuit. Qui cum mecuȝ heremū vellet incolere meis ſceleribus fugatus abſceſſit. Uerum omnem culpam. pñs verboſitas excuſabit; Nam vt ait Flaccus in Satyra. Omnibus hoc vicium ineſt cantoribus inter amicos. rogati vt nūq̄ȝ canant iniuſſi nunq̄ȝ ſileant; Quaꝓpter ita te deinceps faſcibus obruam litteraruȝ: vt econtrario incipias rogare ne ſcribam Sororem filiam in chriſto tuam gaudeo te primum nūciante in eo ſtatu permanere quo cepat; Hic enim vbi nunc ſum non ſolū quid agatur in patria ſed an ipſa patria perſtet ignoro; Et licet me ſiniſtro more execratum ore dilaniet. non timebo hominum iudicium habiturus iudicem meū Juxta illud Flacci Si fractus illabitur orbis: impauidum ferient ruine; Quaꝓpter queſo vt Apoſtolici memor precepti quo docet opus noſtrum permanere debere: ⁊ tibi a domino premiū in illiuſ ſalute pares Et me de cōmuni in chriſto gloria crebris reddas ſermonibus letiorem. Uale.

Epiſtola ſancti Auguſtini ad glorioſum Hieronimum.

Domino cariſſimo ⁊ deſiderantiſſimo ac honorando fratri et cōpreſbitero Hieronimo. Auguſtinus ī domino Salutē. Audiui perueniſſe in manus tuas litteras meas: ſꝫ q̄ȝ ad/

huc reſcripta nō merui nequaq̄ꝫ imputaueriꝫ dilectioni tue. Aliqͣ̄d
proculdubio īpedimenti fuit. Unde agnoſco dn̄m a me potius de
precandū vt tue voluntati det facultatem mittendi quod reſcripſe
ris. Nā ſcribēdi iam dedit quia cū volueris facillime poteris Etiā
hoc ad me ſane ꝑlatum ē. Quod verū quidē credere dubitaui. Sꝫ
hinc quoqꝫ tibi aliquid verū reſcriberem dubitare nō debui; Hoc
autē breue eſt ſuggeſtum caritati tue a neſcio quibus fratribus m̄
dictū eſt ꝙ librū aduerſus te ſcripſerim Rhomamqꝫ miſerim; Hoc
falſum eē noueris; Dominū deū teſtoꝛ hoc me nō feciſſe; Sꝫ ſi foꝛ
te aliqua in aliquibus ſcriptis meis reperiuntur in quibus aliter
aliquid q̄ꝫ tu ſenſiſſe repioꝛ nō contra te dictū; Sꝫ qꝺ̄ mihi videba
tur a me ſcriptū eſſe puto te debere cognoſcere; Aut ſi cognoſci nō
poteſt ſciri debere Jta ſane hoc dixerim vt ego nō tantum paratiſſi
mus ſim ſed qꝺ̄ in te meis ſcriptis mouerit Fraterne accipere qꝺ̄
contra ſentias aut de coꝛrectione mea aut de ipſa tua beniuolentia
gauiſurus. Uerum etiā hoc a te poſtulo ac flagitem; O ſi licuiſſet
ꝛ nō cohabitante ſaltem vicino te in dn̄o perfrui ad crebrū ꝛ dulce
colloquiū; Sed quia nō eſt datū peto vt hoc ip̄m quod in domio
q̄ꝫ poſſumus ſimul ſimus conſeruari ſtudes ꝛ augeri et ꝑfici ꝛ ſcri
pta q̄̄uis rara nō ſpernere; Saluta obſequio meo ſanctū fratrem
Paulinū et omnes fratres qui tecum aut de te in dn̄o gloꝛiantur
Memoꝛ noſtri exaudiaris a dn̄o in omni ſancto deſiderio dn̄e cariſ
ſime ꝛ deſiderantiſſime ꝛ hoꝛ̄ande in xp̄o frater. Uale.

Glorioſi doctoꝛis Hieronimi Epiſtole familiares
foeliciter expliciunt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Simachi Patricij ſenatoris Rhomani viri eloquentiſſimi Epi/
ſtole familiariores. Incipiunt foeliciter:

SOlent ipacientes dilationis eē. q̄ ſperāt in ſe aliquid
muneris eſſe oferendū; hoc vo a nob recēs ortū vide⁹
vt ſuaꝶ reꝶ munifici. morā nō ferāt largiēdi; Hic nuꝑ
ad vos prediū. lege venit. cuius me iure donaſtis;
Cucurrit queſtus veſter in meum commodum. ⁊ me
liori voto fortunā eſtis imitati: Nā qd ex ꝓpique bonis cū meſticia
ſuꝑſeratis. cū leticia tradidiſtis; Quid? ꝙ hanc libalitatē cumula/
ſtis ampliſſimo teſtionio. cuius ego honeſtamentū ꝑpro muneri/
bus; Nā qui opibus inlaudatus iuuat. neceſſariū magis bonū ꝙ̄
iuſtū ꝑmium videt adipiſci; Ago igit iudicio vrō atq̄ habeo grās
quāte ſunt. maxime ꝙ mihi honorē vtrunq̄ feciſtis; Et deū ꝑcor. vt
datis in cōe oms longū fruamur; Sintq̄ ex vobis quibus oſtienſe
prediū. veſtro iudicio. noſtro tradat exemplo. Vale.

IN metu fuimus ne vos imber inhiberet; Sz veꝶ illd eſt qd
poeta noſter ſcriptū reliq̄t: Iter duꝶ viciſſe pietatē; Quare
aduentū vrī in diem placitū preſtolamur; Dn mō autores
ſint vt q̄ animo deſtinatis. null cauſationibus obſtrepant Vale.

HAnccine m̄ eſſe fortunā video vt q̄quo uerſum pedē gradū
q̄ otulero. ad edificandū aliq̄d offerat; Velut me nūc Ca
puani pretoꝛ inſtauratio in graues cogit expēſas; Cuiuſ
pars fatiſcit incuria: ꝑs negligēti dudū celeritate repata. ibecillū
ꝑſtat habitaculū; His n̄ ꝓperata cura ſubuenerit. aut pecunie po/
ſtea diſpendiū cumulabit aut ruine; Nā q̄ſquis hec opa intermit/
tit amittit; Quare animus ē amoueri edeū ſenectutē; Ita deſidera
to ⁊ expetito ocio. ad negociū oceſſimus ſumptuoſū; Quid reꝶ ge/
ramus audiſti; Facito viciſſim tue ſalutis atq̄ actuū ꝓſpera noue
rimus: vt hoc pauxillū tempis. qd in campania parauimus abſu/
mere. ſine offenſa tui ſilencij tranſigamus: Vale

CVm iam filie vrē dies natal appeteret omodū: aderāt que
muneri miſeratis; Ea nobis in cōe ꝙ̄ cara ⁊ grauia fuere
Nā ſi q̄d in abſentes bene oſulit impēſu maiore gaudet; Il
lico āplexi lrās q̄ ꝓſequebant oblata; In expectatiōe eē cepimuſ ꝙ̄
mox vob capeſcendū iter Apie ſcribētis; Hoꝶ nihil pagina nūcia/
bat; ꝑcūctor tabellariū Nū oſtantiā; decreta reꝶ ſubita tbaſſent! ait
ſentēciā nihil claudicāe. ꝰ placita differri; donec cū ſtacio formiana
mſca fruge ⁊ alijs hui⁹ gnis i vſū neceſſarijs inſtruat. Tūc m̄ ai⁹
ab egritudie remigrabat: do fidē. nihil herili mēſe nihil fulcijs aut
pecori defutuꝶ. ne m̄ ſit dci hui⁹ poſt hac negatō Een vob chirogra
phi mitto iſtar litteras meas. Sponſionem meā ſtipulat affectio.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Neqꝫ enī patiar decipi quos opto complecti:

P Etis a me lrās longiores Eſt hoc in nos veri amoris indi
ciū. Sꝫ ego qui ſū pauperrimi ingenij. laconice malo ſtudere
breuitati. q̄ꝫ multiiugis paginis. īfantie mee maciē publi/
care; Nec miꝝ ſi eloquij noſtri vena tenuata ē. q̄ꝫ dudū neqꝫ vllius
poematis tui. neqꝫ pedeſtriū voluminuꝫ lcōne iuuiſti; Unde igit̄
ſmonis mei largā poſcis vſurā. qui nihil lrāti foenoris credidiſti?
Uolitat tuus moſella ꝑ manus ſinusqꝫ multoꝝ diuinis a te ver
ſibus ꝯſecratus. ſ; tm̄ nrā ora ꝓlabitur; Cur me iſtius libelli que/
ſo exortem eē voluiſti? Aut amuſus tibi videbar qui ꝯnudicare nō
poſſem, Aut certe malignus. qui laudare neſcirē; Itaqꝫ vel īgenio
meo q̄ꝫplurimū vel morib⁹ derogaſti; Egi tn̄ contra interdc̄m tuuꝫ
vix ad illius opis archana ꝑueni; velim tacere q̄d ſentiā. velī iuſto
de te ſilentio vindicare: ſ; admiratio ſcriptoꝝ ſenſū frāgit īiurie; no
ui ego iſtū fluuiū eternoꝝ ꝑncipum iamp̄dem ſigna comitari. parē
multis imparē maximis; Iocari me putas atqꝫ agere nugas Ita
dij me ꝓbabilem ꝓſtent. vt ego hoc tuū carmē libris maronis adiū
go; Sꝫ iā deſinā (mei oblitus doloris) inherere laudibus tuis: ne
hoc quoqꝫ ad gloriā tuā trahas q̄ꝫ te miramur; Offenſis parcas.
licet volumina mea ⁊ me ſemꝑ exipias: fruemur tamen tuo opere. ſ;

S Epe vnanimitatis tue ſmone (alioꝝ benignitate. Val
ꝯuenior. vt de acceptis lrāꝝ ſtudijs. q̄s ad me cura perpēſiore
miſiſti. vel ſero reſcribā; Quibus ego vt q̄qꝫ mihi reddita ſūt. actutū
pari religiōe reſpōdi; Quia neqꝫ reſcriptoꝝ rō. neqꝫ amoris viciſſi
tudo ſinebat me diutius deſidere; Nūc q̄qꝫ agere me grās atꝫ ha
bere preſtoꝛ. q̄ ꝓſpera nūcioꝝ clā me eē nō pateris; hec ⁊ talia prio
rib⁹ quoqꝫ lris tecū fuerā collocutus; Sꝫ ſi te tabellarij ſermonis
mei ꝯpotē reddiderūt. ꝯgeſta nō onerāt; malo q̄ppe aures tuas ite
rādo obtūdere q̄ꝫ fraudare reticēdo; Fris mei heſperij honore exul
to taciturnitatē ꝯuulneroꝛ; Nā ſ; me ſui amantē vſu reruꝫ ꝓbauit:
ſcriptis debuit famā ꝑuenire. q̄ diu īcerta flurā fidē gaudijs exhi
bebat; Ipe igit̄ nūcius cōis boni eē debuerat: vt eple aſſertio nihil
relinq̄ret opiōnis ambiguo. Sꝫ dicis eū pudore ꝯſtrictū. ſucceſſuū
ſuoꝝ vitaſſe iactantiā. Quiſq̄ꝫ ne. cū de ſe apud ſeipm loquit̄ erubeſ
cit? Quid q̄ eā rem m̄ ſupſedit īgerere. quā iuſte ad vtrūqꝫ nouerat
ꝑtinere: veꝝ ego vt religioſe iſta ꝯqueroꝛ: ita libenter omitto. Nec
amori ī nos meo ꝯuenit ſilere q̄d doleā. nec amicicie incuſſi doloris

E Tſi pleꝝqꝫ vba ē apud ꝑntes ꝓdicatio (trāſire mēſurā Val
filioꝝ: neſcio tn̄ q̄ pacto detrimentū meriti ſui paciat̄. dū ꝑſona
rū ſpectare grāꝫ iudicat̄. Quero igit̄ incertus animi q̄ m̄ nunc po/
tiſſimū ſuꝑ viro hōꝛabili thalaſſio genēo tuo vba ſumda ſint. ſi ꝑce

laudis fam̄

decorē amicoꝝ eius attingā. liuenti ſiſis eſtimabor: Si iuſte pſeq̄r
ero primus blādiēti; Jmitabor igiť ſaluſtiani eloquiū caſtigatōem
habes viꝝ dignū te. ⁊ p te familia ꝯſulari. q̄ fortuna honoris ptim
maiorē bñficiis ſuis repperit: emēdatio aī ⁊ ſcitas hōribus iā para
VEꝝ gaudiū m̄ eruditōis tue ſcripta tribuerūt (uit Val
que capue lōtus accepi; Erat quid in his oblita Tulliano
melle feſtinitas. ⁊ ſmonis mei nō tā vera quā blāda lauda
tio; Quid igiť magis mirer ſentēcie incert⁹ addubito. ornamēta oriſ
an pectoris tui; Quippe ita facūdia āteſtas ceteris. vt ſit formido
reſcribere Jta benigne nrā ꝯprobas. vt libeat nō tacere; Si plura
de te predicē. videbor mutuū ſcabere. ⁊ magis imitator tui eē allo/
quiū q̄ ꝯprobator; Sil' q̄ ipe nihil oſtentādi grā facis. verendū ē ge
mina i te bona tanq̄ affectatata laudare; vnū tñ hoc a nobis idu/
bitata veritate ꝯgnoſce neminē eē mortaliū q̄ pter diligā: ſic vada
tū me hōrabili amore tenuiſti; Sꝫ in eo m̄ verecūdus imo plus vi
dere q̄ libelli tui arguis pditorē; Nā facili⁹ ē ardētes fauillas ore
ꝯprimere. q̄ luculēti opis ſuare ſecretū; Tū ſemel a te pfectum car
men ē. ius oīe poſuiſti; Orō publicā res liba eſt; An vereris emuli
venena leōris. ne libell⁹ tuus admorſu duri dentis vrať. Tibi vni
ad hoc locoꝝ nihil grā pſtitit aut depſſit inuidia Jngrat⁹ ſeuo cuiq̄
INterpello occupationes tuas aſſi (pboq̄ laudabiliſ es
duitate colloquiū; Nā ⁊ ipſe huiuſmodi paſcor officio: ⁊ p/
egrinatōem tuā ſolaciis credo talibus recreari; Tuas aut
viciſſim litteras expecto non exigo; Jniurium quippe eſt magnope
flagitare quod ſperes. ne q̄d eſt voluntariū videaſ extortum
FRatri meo Jnnocentio gratulor amicicias tuas prius q̄
ſcriberem contigiſſe; quia facilior mihi eſſe coepit eius ꝯmē
datio quē probaſti. q̄m fuiſti incogniti. Jtaq̄ hoc vnū bene
ficiū loco poſtulo: vt qui ſui ꝯmendatione iā nititur. teſtimonii no/
ſtri gracia cumulatius diligatur. Vale.
FAcio rem tū tuis moribus tū meo ſtudio ꝯgruentē vt pre/
ſtātiſſimo viro. amicicias optimi cuiuſqꝫ ꝯſiliem. velut nūc
tibi a me tradiť pħie candidatus. cuius pudorēꝫ vel prima
facies. cetera bona longus vſus expediet. hunc ego abs te nollem
diligi niſi mereť probari. Sed ſi bene eſtimo actutū merebiť. atque
ideo diligēter de hoc nihil amplius oro. Neqꝫ enim piudicio meo
debet aſtringi cuius ego expecto iudiciū Jllud te potius oratū vo
lo: vt in noſtra diligentia pſeueres. Quod cum efflagito vereor ne
me iniurium putes; qui a te poſtulem quod ſponte preſtať. Vale

COmpenſaſti longum ſilenciū gemina ſcriptione; pariter enī
mihi binas lr̄as p̄buiſti. vt deſideriū meū officio largiore
compleres; Ex quo aduerti. non voluntatē tibi hactenus
ſ; baiulum defuiſſe; Neq; enī aliter potuiſſ; accidere. vt me tam diu
ſermonis tui honore fraudares; Merito apud me in dies. ſingulos
tui cultus augeſcit. ⁊ iuſto cumulo creſcit affectio; Namq; ita vſu
ꝯprobatum videmus. vt amicicia bene locata expiendo quotidie
p̄beatur; Sed de iſta parte ſupſidendum ē. neq; enī me oportet hec
dicere que te malo ſentire.

VEtus ſentencia ē. artes honore nutriri, Eam noſtre etatis
confirmauit vſus; Nemo enī belli notus aut domi clarus
exſortem ꝓmīj ſenſit induſtriā; Ita. cum dignis fructus tri
buitur. eandem viam capeſſentibus ſpes paratur; Gliſco igiť gau
dio tum propter alios quibus fortunam ſollers vita conſiliat. tū
maxime Juliani fratris mei gracia. quē ſic a te diligi volo vt pro/
bari poſſe confido; Scis nempe in illo forenſi puluere. quā rata
cognicio ſit facundi oris ⁊ boni pectoris. dum aut modeſtū ingeni
um verecundia contrahit. aut ſucceſſu eloquens inſoleſcit; hec in
meo familiari ac neceſſario viguerūt. vt neq; obiectu pudoris are/
ret. nec cū detrimento frontis afflueret: vel vnq̄; in mercede lingue
ornamēta corrupit; Merito a fortunis tenuis: opulentiā fide: que/
ſtū laude mutauit; hunc ergo tibi in manū vel magis in animum
libens trado. Nā mihi ſumma curatio eſt vt amiciciam tuam boni
haberent. Te quoq; idem velle habeo compertū; Semper enī natu
ra equalibus gaudet. ⁊ familiare ſibi omne q̄d ſimile ē. Sed ne ꝓ
lixo teſtimonio ſuſpicionē laudatoris incurrā. queſo. ipſe de eo iudi
ces examine penſiore. Ita cum illius inſtitutū ꝓbaueris periculū
iudicij mei feceris.

OCio ⁊ venatibus gloriaris. Eſt hec quidē iocūda iactatio
ſ; ludo magis a te prolata ꝙ̄ ſerio. Nā remiſſa tempa ⁊ a ne
gocijs publicis feriata. libris veterū ruminādis libenter expendiſ
Alijs igiť dabis v̄ba qui te congreſſu primo nō nouerūt. Coactus
quos ꝑnox ⁊ ꝑdius cure tibi ꝯſiliat actus quotidianus: īgenij tui
pabula. de litteraꝝ quas m̄ tribuis ſapore dicecto: Niſi forte ī ſiluis
Apollinē comitaris vt ille paſtor heſyodus. ꝙ̄ poetica lauri ame/
nalis familia coronauit. Nā vn̄ ē hec in epiſtolis tuis ſenſuū noui
tas. v̄boꝝ vetuſtas. ſi tm̄ nodoſa retia vel pinnaꝝ formidines ⁊ ſa
gaces canes omnēq; rem venaticam melioꝝ oblitus affectas.
Quare cum ſcribis memento facundie tue modū ponere; Ruſti/
ca ſint ⁊ iculta q̄ loq̄ris vt venator eē credaris. Vale

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

excuſat nō ſcrib

ET tibi publicis negocijs occupato breues littere demūt fa
ſtidium lectionis ⁊ mei officij aſſiduitas quicq̄d ſcribendū
videbatur exhauſit; Merito ſalutatione librata. frugi epi/
ſtolam neceſſario ſtringo compendio; Alia eſt enī ꝓſtatio amoris
alia lingue oſtentatio; Atq̄ʒ mihi antiquior fuit obſequendi opa
q̄m loquendi; Copioſi videbimur ſi abūde ſeduli iudicemur. Val.

LOngū loquitur pro ignotis aut alienis verba facturus;
mihi hec deſinenda eſt ꝯſuetudo. cū litteras noſtras ſatur⁹
frat ꝯmunis accipiat. quas nō cōmendationi eius preſtiti
ſed noſtro circa vos amore fundus emiſi

QUando dij poteſtatem dederunt. vt amicis ac neceſſarijs
meis vſui eſſe poſſis: confido Rhomano optimo viro q̄ cū
mihi iam diu familiaritas eſt. in tuo preſidio paratā bone
ſpei copiam; Duabus enim ꝯmendationibus. quaꝝ tibi antiqua
cura eſt adiuuatur: mei teſtimonij ꝓrogatiua. ⁊ ſui meriti conſcien/
tia; Nam ſedulo audeo iudicare dignum eſſe quem penſi habeas;
Et ne longum loquar. cuius amicicia non graueris; Spectata q̄/
dem mihi ē in eo animi ⁊ officij diligentia; Nemo in amicos fide
vtitur promptiore; Hec ita eē ſi quid mihi tribuis velim credas:
ſi heret hec animus hortor examines.

EN tibi ſecundas litteras meas: ⁊ adhuc ꝑoribus viciſſitu/
do debetur; Dicis viādi negotio īpeditā diu opam ſcripti/
onis. ⁊ alia forſitan mſta cauſabere; Ergo ꝑ tui amore hāc
veniā nō grauabor: ſꝫ eodē amore poſtulo vt cū erit ocium mora ne
ceſſarij ſilentij officio volūtario ſuppleat.

SUm q̄dem ſilēcij tui vehemēter īpatiens; Qd genus q̄rele
amātibus familare ē; Sʒ primis lr̄is tibi deſideriū meū ex
pletū eē ꝯfiteor; Itaq̄ʒ habeo grāʒ. Vltaq̄ʒ ope te obſecro. vt
ſcriptiōi freq̄nter īdulgeas; Hec enī ſola officia nullū faciunt aſſidu
(tate faſtidiū

QUotiēs tua ſumo eloquia. q̄dam m̄ aīi ocu
los pātie tue imago ꝯſatur: atʒ ido vbiorē capi voluptatē
q̄ ⁊ tui officij ⁊ mei meriti ſentio vigere monimentū; Sʒ vt
ꝓmptior circa me hui⁹ muneris diligētia pſeuerʒ. etiā ipe curā deſe
rendi ſermonis arripui; Freq̄nter expertus. dilectum religioſi animi
(incētiuo viciſſitudis prouocari

SOlʒ gn̄alem ſalutationē fa/
miliāis ſmo ꝑmittere; hāc ego īpenſi⁹ tibi voto optare ſtu
deo q̄ʒ ſtilo dicere Ergo ad vicē verboꝝ ſolenniuʒ. ſcitu di/
gna ꝯplectar; Tibi pegrinationē ſenio eē. īuitus audiui: vl̄ qd ē di/
ctu digni⁹. paꝝ credidi: Cū patrie bō ⁊ pignoꝝ gaudia ī opti pn̄ci/
pis dignatōe poſſideas; Quare abijce inanes cogitatōes ⁊ ꝯtuti

infructuoſam quietem; Omni ocio labor hic tuus latior eſt. Ample
ctamur moneo ſub amante miliciam. Vale.

SEcurus vt video ſcribēdi ad me vices negligis; Scis enī
tibi ī eiuſmodi culpā ſine talione ceſſurā; Quotiēs tibi mi/
natus ſum p̱ ſilentiū ſi a litteris tempaſſes! Vincor tamē affectio
ne ⁊ delector tali mendacio meo ex quo intelligere potes q̄ꝫ ↄſtan/
ter te diligam. qui tam inconſtanter iraſco: Vale.

REcte valeo; hoc enī ſcribēdi debet eſſe pn̄cipium qđ maxime
expetunt vota lecturi. Eque tibi oblatū vigorē nimis gau
deo: Na me indicio tali nup̱ exhilaraſti. Illud quoqꝫ in ſummā po
no leticie q̄ꝑ te memorem mei. honorificētia ꝓrime ſcriptionis oſten
dit. Cuius rei graciā ſilere nō debeo. vt hoc inuitamēto ad perſeue
rantiā litterarꝶ muneris prouoceris.

OBſuatio q̄dam me hucuſqꝫ cohibebat. ne lrās p̄mus emit
terē. hūc enī morē inſtitutio vetuſta ↄſtituit. vt eoꝝ ante re/
currat affatus. quos a ꝓpria lare peregrinatio longa diſ/
terminat. Ago igitur atqꝫ habeo vberes grās: q̄ꝑ te languore diſ/
cuſſo rectius valere cognoui. Et tibi ad ſcribendū manū quodam/
mō intelligo eſſe reſeratā. pro qua re meliores tibi opto ꝓceſſus:
Nam etſi ſcđm mores et natales tuos. honorum culmen adeptus
es: tamen perfectū premium debitāqꝫ mercedem tuā. fortuna reſti
tuit: que etſi in te magna contulerit: nunq̄ꝫ tamen equabit meritū
tuū. Nunc redeo ad verba ſolennia: quibus tibi ſalutationis offi/
ciū de more pſoluēs mutuū mun⁹ expoſco Intelligis enī viciſſitudi

SEmp̱ quidem mihi ſalutatio (ne ſcribentiū. aīos īcitari.
a te ꝓfecta gaudiū cāt: ſꝫ ea p̄cipue que familiarib⁹ apportā/
da cōmittit. adicit enī ſcriptis digna q̄ſitu ⁊ de te credit auditui ſi
q̄d defuit lectioni. velut nūc Sebaſtianus vir pius poſt epl'am tuā
redditā: quātaꝫ mei curā ex voto ageres. ſciſcitanti imaginē p̄ſītie
tue p̄ſtitit. Idē nūc de ocio meo que velis noſſe narrabit. Nam me
in ſiluis laurentibus ↄcionatus ē rurali merētez quieti: Quid enī
magis adſectandū ē m̄ ſarciēti nōnunq̄ꝫ valitudinē declināti t̄bas

FAcio qđ ſuadꝫ hūanitas (lrāꝝ ſemp̱ innocentiā diligēti.
vt amicicie tue viros bone frugis adiungā. hoꝝ vnus ē foe
lix. honorabil' gradu atꝫ exercitatione milicie. Cui ſi q̄d amoris ī

IAmpridē nihil ſcrib: equū (pēderis ad mei grāꝫ ꝑtinebit
eſſꝫ huic culpe talionē reponi. ſꝫ ego arbitror imitāda non eſſe
q̄ doleas. ⁊ aīo pſuadeo alias poti⁹ interueniſſe cās officiꝶ differē/
di q̄m reſidē volūtatē. Quāq̄ꝫ vereor ne fcm̄ tuū hec ipſa grauet hu
manitas. Nam qui m̄ ꝓ te ſatiſfacio oſtēdo m̄ ne tale meruiſſe. ſcri
be ergo iā ſepi⁹ ⁊ copioſi⁹. ꝓusq̄ꝫ p̄fata ope dei ī lucanos vela facia⁹

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid enim iuuat proximis regionibus imoꝛari:cum a te nulle lit
tere deferantur.⁊ ſilenciū tuū honeſte poſſit excuſare longinq̄tas?
POtuit ſine litteris noſtris.ſanctus Aurelius ſi quid de me
quereres explicare; Sed quia faſtidioſa ſalutatō ē q̄ nudo
ſermone defertur.Junxi ſcripta mandatis.habe igitur duo
tibi;Simul q̃ꝫ te dep̄coꝛ vt ſecundū ꝯmonitoriū quo ſummati mu/
neri pꝛeparanda reſcripſi:⁊ ipſe ſalua iudiciaria exiſtimatione.curā
mihi religioſi vt ſoles fratris exhibeas:⁊ homines noſtros ꝯparā/
dis q̄buſdā que poſſit edicio iuſtum impendiū miſtrare p̄cipias.
PRoxime quidē vꝛbe digreſſus es;ſed ego quaſi iam inuete
rato tuo deſiderio ꝯuenire officiū ſcribendi ⁊ munus arri/
pui nec expectato oꝛdine nec moꝛe ſuato q̊ ſolꝫ amiciſ eē pꝛo
lege.vt peregre locati.tribuant pꝛius ſcripta q̃ꝫ ſumant; Et reuera
Affectio omnis impaciens ē etiaꝫ iuſte ⁊ legitīe tarditatis! Rupi
ergo conſuetudinē religione maioꝛe q̃ꝫ ſi eam ſeruare voluiſſē.Que
res ſi tibi grata eſt ⁊ mihi foenus ſolue colloqun:⁊ perlatoꝛi taliū
lrāꝝ benignus arride.Cui vt ipſe nihil potui pꝛeſtare q̃ꝫ litteras.
Jta tu nihil poteris plus tribuere q̃ꝫ fauoꝛem.
AMo litteras tuas:Nam ſemper aliquid mihi gratulatiōis
appoꝛtant.Ego autem benefactis tuis nuda oꝛatiōe reſpō/
deo.Sed vt eſt pꝛeclara mens tua.p̄inde has ſibi exiſtimat
fructuoſas. Et ideo hanc operam perſeueranter aduigilo. quam
ſcio apud te pꝛo magno ere cenſeri.
AMoꝛ quidem tuus perſuaſit vt ſcriberē:p̄tereuntis feſtina/
tio vt pauca dictarem.Qua re ſalutatione contentus. que
etſi non explet officiū tn̄ conteſtatur affectū.Redde inuicē
que legamus:⁊ ſi neceſſe ē emulare bꝛeuitatē.Nā cum ſim nitidiſſi/
mi tui ſermonis cupidus:conſcientia tamē huius anguſte pagine
non audeo a te verboꝛum copiam poſtulare.
LOngum ſiles.ſed ego talis exempli imitatoꝛ eſſe non debeo
Quare in officium pꝛius erupi.Religioſa admonitōe ꝯue
nio:vt litteraꝝ munus qꝺ ſponte amicicie noſtre deferre de
bueras ſaltem pꝛouocatus exſoluas:
OPerabat verecūdiā meā ꝙ p̄oꝛ ſcripſeras.Continuo altera
epiſtola tua grauate fronti duplex foenus impoſuit: Foꝛ/
mido qꝺ cupio.ne mihi ante ſolutionem duoꝝ contractuū
tercius a te ſermo tribuatur.habet quippe hanc potenciam que in
te pollet oꝛis vbertas.vt interuallum viciſſimū neget.⁊ officia nō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de lau. facũ

dũ ↄpenſata preueniat; Una ergo mihi ad ſatiſfactioné via ſuper
é. vt imparem me ſtilo fatear: quis cultu amicicie paré non negem
Nec ↄtumaciter fieri putes. q tibi animi mei diligentiam cõfero;
Alioquin fruſtra a te diligoꝛ. niſi affectione ſaltem nos pateris cõ/
parari; Quare poſt hanc ꝓfeſſioné meã. laudate facũdie donũ freq̃
ta; Me ſi rarioꝛ fuero meméto ceſſiſſe; An ego aduerſus iudiciũ pu
blicum prouocem ſcriptis epiſtolaꝝ regiarum magiſtrũ! Noſtrũ é
paſtorales inſlare calamos: tuũ ſacris tibijs carmé cõcinere; Nos
obtundit ociũ: te vſus exercet; Niſi forte hãc noſtrã ꝑuate vite va
cationé magis oportunũ frequentãdis litteris putas; Uides nõ
eodem meatu flumina de ſtagno ſerpere ⁊ de fonte ꝓperare; Omne
quod in curſu é viget; Continuatio experientie vires ſuas renouat
Sublatum tibi eſt qđ reſpondere potuiſſes; Fac deinceps qua vi/
ges ſcribendi copia vt tantũ mihi afferat facultatis exemplũ tuũ
quantum ingenium meum non dedit. Uale

PRimam mihi ſcribendi cauſam religio fecit vt amicicia no
ſtra litteris excolat; Secundã ſuggeſſit humanitaſ. vt viro
optimo Thalaſſo familiari meo tua concilietur affectõ Su
pereſt vt ⁊ mihi ſermonis tui viciſſitudo reſpondeat: et ↄmendato
ex ſentencia procedat optatum: Uale:

PRimas litteras ſponte tribuiſti: ſecundas mea cura debet
elicere; Sume ergo ſalutationem quã viciſſitudine mune/
ris pollíceoꝛ itidem cũ reſponſis tuis paria me eſſe factuꝝ.
Uale.

¶ Simachi Patricij Senatoris Rhomani epiſtole
magis familiares Expliciũt foeliciter

Epiſtole familiariores melliflui doctoris Bernardi Abbatis
Clareuallenſis Incipiunt foeliciter

Ad magiſtrum Gyſelbertum epiſcopum.

Longe ſatis exijt ſermo quē feciſti ! et magnuʒ dedit
ſuauitatis odorem ad quoſcunqꝫ potuit peruenire.
Extincta eſt auaricia ! cui nō ſuaue redoleat! Cari
tas regnat ! cui dulce non ſapiat ! Quādo hoc co
gnoſcunt omnes quia vere ſapiens ſis. qui ſapien
tie hoſtem maximum conuertiſti! Hoc certe tuo et
ſacerdotio dignum ⁊ nomine Tali profecto decebat ſpecialem tuaʒ
philoſophiā clareſcere teſtimonio ! hec preclara illa tua ſtudia fine
compleri. Vera illa ⁊ indubitata ſapientia ē que turpia lucra con
temnit. ⁊ indignū ſibi iudicat eodē cum ydolorum ſeruitute contu/
bernio frui: Non magnū fuit magiſtrū Giſelbertū epm fieri. ſꝫ epm
Londonenſem pauperē viuere : id plane magnificum. Nec enī tan
to nomini quicqꝫ augere glorie potuit ſublimitas dignitatiſ. auxit
autē plurimū humilitas paupertatis. Paupꝛiem equo animo ferre
virtus pacientie ē. ſponte appetere ſapientie laus eſt ; Laudat veni
qꝫ ⁊ āmirabilis predicatur ! qui poſt aurū nō abijt. Qui vero ⁊ ab
iecit. plus nihil merebitur ! Niſi quod vigil racio mirandū minie
ducit. ſi ſapiens ſapienter ait et ille ſapiens qui in cūctis huiuſ mū
di ſapientiū litteris. et ſtudijs ludēs omnē quoqꝫ ſtuduit ⁊ potuit
diuinam quodāmodo reuocare et renouare ſcripturam . Quid enī
Diſperſiſti dediſti pauperibus ſed pecuniam. Quid vero pecunia
eſt ad illam quā pro ea cōmutaſti iuſticiam ! Juſticia inquit eius
manet in ſeculum ſeculi. Num ita et pecunia! Queſtuoſum ſane ho
neſtūqꝫ cōmercium illam que preterit pro illa dare que permanet.
Sic ſemper tibi negociari detur. bone et omni laude proſequende magi
ſter. Supereſt vt laudabile principium condignum conſequat fīnē
et cauda hoſtie capiti coniungatur. Benedictionem tuam libenter
accepimus preſertim ꝙ tanta tue huius perfectionis fuerit cumu/
lata iocunditate. Latorem epiſtole etſi pro ſeipſo ſatis cōmendabi
lem tamen etiam pro me veſtre magnificentie eſſe cupio cōmenda
tum. Eſt ſiquidē mihi pro ſua honeſtate et religioſitate cariſſimus

Ad abbatem ſancti Nicaſij Remenſis. ꝯdolentis alt

Quanto tibi affectu condoleam. ſcit ille qui noſtros omniū
dolores in ſuo corpe tulit. Quā libēter tibi ſi ſcirē ꝯſulerem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſi poſſem ſuccurrerē tam efficaciter ipſe mihi qui omnia ſcit et om/
nia poteſt in cunctis meis neceſſitatibus conſulat et ſuccurrat.
Si frater Drogo de ſua diſceſſione me conſuluiſſet : abſit vt conſen
tirem : Si poſt diſceſſionem ad nos diuertiſſet ! abſit vt ſuſciperē
Deniqꝫ quod ſolum potui ad abbatem qui eum ſuſceperat noſtraſ
mox ſicut ſcis litteras miſi. Et nunc ſuper hoc quid tibi vltra face
re poſſum pater ! Jam vero quantum ad te pertinet optimum me/
cum nouit ſanctitaſ tua perfectos ſolere viros : non ſolum in ſpe. ſed
et in tribulationibus gloriari. conſolante eos ſcriptura ⁊ ſic loquē
te. Vaſa figuli probat fornax : et homines iuſtos temptatio. Et
iuxta eſt dominus his qui tribulato ſunt corde. Et per multas tri
bulationes oportet nos introire in regnum dei. Et omnes qui pie
volunt viuere in chriſto : perſecutionem paciuntur. Hec idcirco ta/
men non merito his quos in anxietate poſitos videmus amicis
noſtris compatimur ! quibus vtiqꝫ dum exitum ignoramus. deſe
ctum metuimus. Quoniam quidem ſicut ſanctis et electis tribu/
latio operatur pacientiam : Pacientia probationem. Probatio ſpē
ſpes aūt nō confundit : ſic damnandis et reprobis. Tribulatio pa
rit econtrario puſillanimitatem. Puſillanimitas perturbationē
Perturbatio deſperationem et illa interemit. Ne ergo hec te tam
horrenda (quod deus auertat) demergat tēpeſtas aque. ue huiuſ
tam tremende abiſſi abſorbeat profundum : ne ve vrgeat ſuper te
tam inexplebilis puteus os ſuum. et ſtudeat ſollicite humilis pru
dentia tua non vinci a malo ſed vincere in bono malum. Vinces
autem ſpem in deo fortiter figendo : et rei finem longanimiter ex/
pectando. Vale.

Ad eūdem iam archiepiſcopū Colonienſem

DIgnationis veſtre ſuſcepi deuotus ſcripta. et ad iniuncta
ſollicitus fui etſi profui vos probabitis. Sed de hoc ſatis
Porro in eadē caritate audeo que ſequuntur. Si cunctos
qui vocantur ad miniſterium : conſtat eligi et ad regnum. profecto
ſecurus eſt Archiepiſcopus. Quod ſi et Saulem in regno et Ju/
dam in ſacerdotio legitur elegiſſe non alius q̄ꝫ deus ipſe. et non po
teſt ſolui ſcriptura que hoc aſſerit. Timeat neceſſe eſt Colonienſis
archiepiſcopus. Si vero quod verum eſt et illa ſentencia hodie qꝫ
viget quia non multos nobiles. non multos ſapientes. non mul/
tos potentes elegit deus. nunquid nō triplicem quoqꝫ habet ti/
mendi cauſam archiepiſcopus ! Curemus ergo in alto poſiti : non
altum ſapere ſed timere ſed hūilibus conſentire. Principem in/
quit te conſtituerunt : eſto in illis tanq̄ꝫ vnus ex illis. Et iterum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quãto maior es tanto humilia te in omnibus. Sapiens eſt qui h̃ conſulit. quippe haud ſecus ſentiens ab ipa ſapientia que ait. Qui maior eſt veſtrum fiat ſicut minor. Alioquin iudicium durum his qui preſunt. timeat poteſtas. Seruus quoq̃ ſciẽs voluntatẽ domini ſui ⁊ non faciens digna. vapulabit multis. timeat qui cognouit litteraturam. Timeat nobilis quia iudex omnium non ẽ acceptor perſonarum. Iſte profecto neceſſarij timoris funiculus triplex difficile rumpitur. Durus ne videor quia non blandior quod metum incutio. quod amico cupio inicium ſapientie. Sic mihi contingat ſemper beare amicos id eſt terrendo ſalubriter. nõ adulando fallaciter. Ad illud me prouocat qui dicit Beatus eſt homo qui ſemper eſt pauidus. Ab hoc reuocat qui ait. Populę meus qui te beatificant in errorem inducũt. Vale.

Ad arducõnem Hebennenſem Archiepm.

QVREdimus electionẽ tuam eſſe a deo: quam tanto cleri populiq̃ conſenſu. fuiſſe celebratã accepimus. Gratulamur gracie eius ne dicam meritis tuis. quoniã ne tibi plusq̃ oportet blãdiamur nõ ex opibus iuſticie que feciſti. ſed ſecundũ ſuam miſericordiã hoc fecit tibi. Si ſecus tu quod abſit ſapis. erit exaltatio in ruinam. Si autẽ cognoſcis graciã vide ne inuacuũ accepis: Bonas fac de cetero vias tuas. ⁊ ſtudia tua. et miniſteriũ ſanctũ ſi vite ſanctitas nõ preceſſit ſequatur ſaltem. Tũc vere fatebimur te ⁊ preuẽtum in bñdictionib⁹ dulcedĩs: tibi de bonis meliora ſperãtes: Exultabimus ⁊ letabimur q̃ fidelis ſeruus ⁊ prudens ↄſtitutus ſit ſup familiã domini. futurus ex hoc filius felix ⁊ potens: ſup omĩa bona pr̃is conſtituẽdus. Alioquin ſi altiorẽ quã meliorem delectat eẽ nõ premiũ ſed precipiciũ expectamus. Optamus ⁊ oramus ne hoc contingat: parati ſi opus eſt obuias manus apponere ⁊ pro nr̃õ exiguo poſſe iuuare ad id potius qđ decet ⁊ expedit.

Ad eundem

PRebet audaciã caritas vt fiducialius loq̃r tibi. Cathedra cariſſime quã nuper ſortitus es. hominẽ multoꝝ expetit meritoꝝ q̃ in te aut nulla. aut non quãtũ ſatis ẽ pceſſiſſe dolemus Siquidẽ ⁊ fcã tua ⁊ ſtudia pterita in nullo ꝑſus viſa ſũt epãli ↄuenire officio. Quid tñ. Nõ põt deus de lapide h̃ ſuſcitare filiũ Abrahe Nõ pt deus facere vt q̃ pire debuerãt bona vł ſbſeq̃tur. Qđ vtiq̃ ⁊ libẽtius accipi⁹ ſi ↄtingat. Neſcio eni q̃ pacto pl⁹ placebit hec mutatiõ dextre excelſi q̃ ſi vite p̃oris merita ſuffragarẽt. Dice⁹ nẽpe q a dño fcm̃ ẽ iſtđ: ⁊ ẽ mirabile ĩ oclis nr̃is. ſic paulus ex pſecutore doctor gẽtiũ fcũs ẽ. ſic math. de theloneo võtus ẽ. ſic ambro. d palacio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aſſūptus ē. iſte ad epiſcopatū ille ad apoſtolatū. Sic alios q̄plures notaui⁹ de vita ⁊ habitu ſeculari vtiliter extitiſſe ꝓmotos. Deniq̄ʒ nonne multociens vbi ſuperabundauerunt delicta: videtur ſuperabundare ⁊ gracia? Et tu cariſſime his atq̄ʒ huiuſmodi armatus exemplis? precinge ſicut vir lumbos tuos bonas facito deinceps vias tuas ⁊ ſtudia tua: quatinus nouiſſima tua ātiqua ſapiant. ⁊ delicta iuuentutis tue deleat veſpertina correctio. Paulum imitari curato: in honorificādo miſterium tuū. Honorificabis autē grauitate morū: maturitate conſilioꝝ: actuum honeſtate. Hec ſunt q̄ officium epiſcopale maxime nobilitāt ⁊ ornāt. Omnia fac cū ꝯſilio: nec tamē omnium aut quorūcunq̄ʒ ſed tantū bonoꝝ. Bonos in concilio? bonos in obſequio? bonos habeas contubernales: qui vite et honeſtatis tue ⁊ cuſtodes ſint ⁊ teſtes. In hoc enim te bonū probabis ſi teſtimoniū a bonis habueris. Sint pietati veſtre commēdati paupes fratres noſtri qui circa vos ſunt: alpēſes illi de bono mōte et illi de alta tumba: In his experiremur: quanta vobis de nobis cura ſit; Val.

Ad Richardū fontanenſem abbatem

Quanta audiuimus et cognouimus ea: et fratres noſtri vterq̄ʒ Gaufridus annunciauerunt nobis: quēadmodum nouiter recaluiſtis igne dei conualuiſtis de infirmitate refloruiſtis in nouitate ſancta. Digitus dei eſt iſte ſubtiliter operans ſuauiter renouans. ſalubriter mutans. non quidem de malis bonos. ſed de bonis faciens meliores. Quis dabit mihi vt tranſeam et videam viſionem hanc grandem? Nec enim minus mira minus ve iocunda iſta promotio eſt q̄m illa mutatio: Niſi ꝙ multo faciliꝰ reperias multos ſeculares conuerti ad bonum. q̄ʒ vnumquēpiam de religioſis tranſire ad melius. Rariſſima auis in terris eſt qui de gradu quem forte in religione ſemel attigerit vel parum aſcendat. Veſtrum proinde dilectiſſimi tam inſigne q̄m ſalubre factū non ſolū nos qui ſerui veſtre ſanctitatis eſſe percupimus ſed ⁊ vniuerſam merito letificat ciuitatem dei quippe quod rarius eo et clarius. Erat autem ⁊ neceſſarium ad cautelam proximā defectui mediocritatem tranſcendere et declinare teporem qui deo vomitū ꝓuocat. Sed ⁊ ſic oportebat ꝓpter conſcientiam. Profeſſis ſiquidem regulam ſanctā an citra eius puritatē ſiſtere gradum tutum ſit ipſi ſenſiſtis. Dolēs dolēs ꝙ vrgente diei malicia ⁊ nūcio feſtināte plenū affectū exili cogor deſignare ſtilo. ⁊ breui cartula latā ꝯprehendere caritatē. Si q̄d deeſt frater. G. viua voce ſupplebit. Val.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ETſi facie ignotus nobis etſi corꝑe remotus a nobis amic⁹
tamen es. et amicicia notum iam nobiſ et preſentem te facit
hanc tibi te neſciēte non comꝑauit caro et ſanguis ſed ſpi
ritus dei qui Wilhelmum fratrem tuum eterna nobis ſocietate et
ſpeciali caritate deuinxit ac per eum te quoqꝫ ſi dignum iudicas.
At non ſi ſapis contemnes eorū amiciciam quos veritas beatos
clamat ⁊ reges pronunciat celorum. Quam quidem beatitudinez
non inuidam. Nec enim cōmunicata tibi nobis minuit. nec noſtri
proinde termini reſtringuntur ſi et tu negaueris. Quenam vero i/
uidie cauſa eſſe poteſt vbi ſortium magnitudini conſortium multi
tudo nil detrahit? Volo te eſſe amicum pauperum magis autem
imitatorem. Ille gradus proficientium eſt hic ꝑfectorum. Amicicia
pauperum regis amicos cōſtituit. amor pauꝑtatis reges. Regnū
deniqꝫ celoꝝ paupeꝝ eſt. ⁊ eſt regie ꝑtātis beare ꝓ volūtate amicoſ
Facite inqͥt vob amicos de māmona iniqͥtatis. vt cū defeceritis re
cipiant vos in eterna tabnacula. Vides q̄ magna dignitas ſcā
pauꝑtas ſit vt nō mō patrociniū ipſa ſibi non querat ſ; et ꝯferat i/
digentibus. Quale eſt hoc abſqꝫ interuentu cuiuſpiam angeloruz
vel hominū ſola diuine gracie confidentia accedere per temetipſuz
ad vultum glorie capeſcere ſummam rerū. attingere totius magni
ficencie culmen. Verū qualibet iſta tu tibi impedias rebus. vtinā
ſine diſſimulatione attendas. Ne ve vapor eſt ad modicum parenſ
quod eterne felicitatis aditum intercludit? quod perhennis lumi
nis incircūſcriptam claritatem abſcondit: quod vniuerſitatis ſcie
tia fraudat quod ſumme priuat dignitatis honore. Quouſqꝫ tu tā
te glorie prefers fenum quod hodie eſt et cras in clibanum mittit:
carnem dico et eius gloriam. Siquidem omnis caro fenum et oīs
gloria eius tanq̄ flos feni. Si ſapis ſi habes cor. ſi tecum eſt lumen
oculorum tuorū deſine iam ea ſequi que ⁊ aſſequi miſerum eſt. Be
atus qui poſt illa non abijt que poſſeſſa onerant? amata inquināt
amiſſa cruciant. An non ea ſatius cum honore ſpernis q̄ cuz dolo
re perdis? An non ea prudentius chriſti cedis amori q̄ morti? Eſt
in inſidijs predo cuius manibus nec te nec tua potes ſubducere:
Non poterit preuideri quia tanq̄ fur in nocte ita veniet. Nihil in/
tuliſti in hunc mundum. haud dubium quia nec quicquā auferes
Dormies ſomnum tuum ⁊ nihil inuenies in manibus tuis. Sed
noſti hec. non eſt in docendo te ſuperfluo laborandum. Orandū po/
tius vt quod tibi iam datum eſt noſce detur et implere prout opor/
tet. Vale;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ad magiſtrū Henricū murdach.

Dilecto ſuo H. murdach B. abbas dictus de clarenualle ſalutem et non inuia. Quid mirum ſi inter proſpera fluctuas et aduerſa qui necdum ſtatuiſti ſupra petram pedes tuos? Atſi iures et ſtatuas cuſtodire iudicia iuſticie domini quid horum te poterit ſeparare a caritate chriſti? O ſi ſcires. Et quid dicam. Oculus deus nō vidit abſq; te que preparaſti diligentibus te Sed tu frater qui vt audiui prophetas legis putas intelligis q̄ legis? Nam ſi intelligis ſentis vtiq; ſenſum ꝓphetice lectionis eſſe chriſtum. Quem videlicet ſi apprehendere cupis citius illum ſequēdo ꝗ legendo conſequi potes. Quid queris verbū in verbo. quod iam caro factum preſto eſt oculis? Jam enim de latibulo ꝓphetarū ad oculos egreſſus eſt piſcatorum. iam de monte vmbroſo ⁊ condē/ſo tanquaz ſponſus de thalamo ſuo exiliuit in campum euangelij Jam qui habet aures audiēdi audiat illum clamantem in templo Qui ſitit veniat ad me et bibat. Et venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis et ego reficiam vos. Tu ergo times deficere vbi ſe veritas reficere te promittit? Certe ſi te tantum delectat tenebroſa aqua de nubibus aeris quanto vero iocundius haurias de sereniſſimis fontibus ſaluatoris? O ſi ſel' paululū q̄d de adipe frumenti vnde ſaciatur Jheruſalem deguſtares ꝗ libenter ſuas cruſtas rodendas litteratoribus iudeis relinqueres. O ſi te vnq; in ſchola pietatis ſub magiſtro iheſu merear habere ſodalem. O ſi mihi liceat purificatum prius tui pectoris vaſculum ſupponere vnctioni que docet de omnibus. O ꝗ̄m libenter tibi partirer calidos panes quos vtiq; adhuc fumigantes et quaſi mō de furno vt aiunt recenter tractos de celeſti largitate crebro chriſtus ſuis pauperibꝰ frangit. Utinam mihi ſi quam guttam quandoq; de pluuia volūtaria quam ſegregauit hereditati ſue ſtillare dignetur in dulcedīe ſua pauperi deus mox eam tibi poſſem refundere et rurſus a te viciſſim recipere quod ſenſeris. Experto crede aliquid amplius in ſiluis inuenies ꝗ in libris. Ligna et lapides docebunt te quod a magiſtris audire non poſſis; An non putas poſſe te ſugere mel de petra oleumq; de ſaxo duriſſimo? An montes ſtillant dulcedinem et colles fluunt lac et mel et valles habundant frumento? Multis occurrentibus m̄ dicendis tibi vix me teneo. Sed quia non lectionē ſed orationem petis adaperiat dominus cor tuum in lege ſua et in p̄ceptis ſuis. Vale. Jdip̄m ipſi will' ⁊ vio. Quid ſup h̄ vob dicemꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quod vos videre ⁊ ad quid ſcitis deſideremus. Quantum vero nec nos dicere.et vos ſcire poteſtis. Oramus ergo deum vt vobis quo nos preire debueratis tribuat vel ſequi quatinus ⁊ in hoc tã te vos humilitatis magiſtrũ teneamus cum videlicʒ nõ deſpereri tis magiſtri ſequi diſcipulos. Uale;

Ad illuſtrem iuuenẽ Gaufridum.

Dilectis filijs Gaufrido et ſocijs eius. B. abb clarauallis. ſpiritum conſilij et fortitudinis. Sermo qui ſonuit edificat multos.immo vniuerſam letificat ciuitatem dei.ita vt letentur celi ⁊ exultet terra.et omnis lingua glorificet deum de veſtra conuerſi one. Terra mota eſt quia diſtillauerunt celi a facie dei ſynai pluen tes iſtis diebus ſolito habundantius pluuiam voluntariã quã ſe gregauit deus hereditati ſue. Non apparebit vltra vacua in vobiſ crux chriſti quemadmodũ in multis filijs diffidentie qui tardãtes conuerti ad dominum de die in diem improuiſa morte ſubtracti in puncto deſcendunt ad inferos. Dio refloruit ⁊ nunc quaſi de nouo lignum in quo pependit dominus glorie qui mortuus eſt non tan tum pro gente.ſed vt filios dei qui erant diſperſi congregaret in vnũ Ipſe colligit vos qui diligit vos tanq̃ viſcera ſua tanq̃ fructũ p̄ci oſiſſimum crucis ſue.tanq̃ digniſſimã recõpenſationẽ effuſi ſangui nis ſui. Si ergo gaudent angeli ſup̄ vno peccatore penitentiã agẽ gente.quid in tam multis ⁊ illis peccatoribus qui quãto illuſtrio res videbantur in ſeculo ſcientia.genere.iuuẽtute.tanto pluribus erant perditionis exemplũ? Legerã nõ multos nobiles nõ multoſ ſapientes.nõ multos potentes elegit deus. At nunc preter regulã mira dei potentia talium conuertitur multitudo. Uileſcit gloria preſens.iuuentutis flos cõculcatur.nõ reputatur generoſitas. ſapiẽ tia mundi ſtulticia iudicatur.non adquieſcitur carni et ſanguini. parentũ et carorum renunciatur affectibus.fauores et honores et dignitates reputantur vt ſtercora vt chriſtus lucrifiat. Laudarẽ voſ ſi vobis hec accidiſſe ex vobis cognoſcerem. Ceterum digitus dei eſt iſte et mutatio plane dextere excelſi. Datum optimum ẽ et donũ perfectum nec dubium quin deſcendens a patre luminum. Idcirco in ipſum omne preconiũ vite referimus qui facit mirabilia ſolus q̄ fecit ne in vobis ocioſa iam eſſet ea que apud ſe ẽ copioſa redẽptio. Quid igitur opus eſt facto dilectiſſimi niſi vt ſatagatur quomõ lau/ dabile ꝓpoſitum dignum conſequatur effectum? Studete proinde ꝑ ſeuerantie que ſola virtutum coronatur. Non inueniatur apud vos eſt et non. vt ſitis filij patris veſtri qui in celis ẽ. apud quẽ non eſt tranſmutatio nec viciſſitudinis obumbratio. Uos quoq̃ fratres

in eandem ymaginem tranſformami a claritate in claritatem tanq̄
a domini ſpiritu curātes omni vigilantia ⁊ ipſi nō inueniri leues.
inſtabiles. fluctuantes. Scriptum ē eni. Vir duplex animo incon
ſtans ē in omnibus vijs ſuis. Et rurſum. Ve ingredienti terram
duab⁹ vijs: Et ego cariſſimi q̄rtum ɔgratulor mihi et qui vt accepi
dignus habitus ſum miniſter eligi conſilij huius. Et conſiliū do
⁊ auxiliū ſpondeo: Si videor neceſſarius aut certe ſi dign⁹ iudicor
non recuſo laborem. nō deero ꝓ viribus. Deuotus ſuppono hume
ros ⁊ ſi iam feſſos oneri huic ſi mihi celitus īponatur. Letus ⁊ ob/
uijs vt decet manibus excipio ciues et domeſticos dei. Quā libēs
iuxta mandatū ꝓpheticū occurro cum panibus fugientibus a fa
cie gladij aquā fero ſitiēti. Reliq̄ poſui in ore nri imo ⁊ vri Gaufri
di. Quicq̄d vobis vice nrā dixerit ille nr̄m nō dubitetis eē ɔſiliū.

Ad Euſtachium occupatorē Valentie ſedis.

Viro illuſtri Euſtachio frater B. Salutē tibi mi illuſtriſſi
me. ⁊ ſi non ſcribo. opto tamē. Optare quis ꝓhibet: Affectui
nec leges imperant nec principes dominantur. Liber eſt ⁊ maxime
ſi ſpiritu ducitur: quia vbi ſpiritus ibi libertas. Inde ē ſane auſus
iſte meus de pn̄ti. quo ad tuam magnitudinem pſumo ſcribere tan
quā aliquis magnus. fateor nec viſus a te nec rogatus nec inuita
tus. Sed quid ſi caritas iubet: Alius aliter fortaſſis accipiat: ego
virum nobilem quod in me ē in vera caritate decreui his litteris.
ſue ipſius ɔmonere ſalutis excitare a ſomno. reuocare ad cor ꝓuo/
care ad graciā. Quis ſcit ſi conuertat ⁊ ignoſcat deus. ⁊ relinquat
poſt ſe benedictionē immo quis neſcit. quas ⁊ quātas iā diuicias
ſue bonitatis ⁊ longanimitatis theſauriſauit ſuper eum miſericorſ
⁊ miſerator dominus. Deniq̄ miſeretur. parcit. expectat. diſſimulat
q̄ vſq̄ adhuc. factus ſicut homo nō audiens et nō hn̄s in ore ſuo
redargutiones. tardās ferire. parat⁹ ignoſcere: Sed tu domine vſ
quequo. Tu inq̄ bone vir vſq̄quo diſſimulas! Quouſq̄ contem/
nis; An ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te ad/
ducit. Quādiu autē ſecundum duriciam tuam. et cor impenitens
theſauriſas tibi iram in die ire! An non ſm̄ duriciā q̄dē ſ ſcdz vere
cundiā! Quid refert ſcdm quid peas! O verecundia expers rationiſ
inimica ſalutis: totius ignara honoris et honeſtatis. Hec plane
illa quā ſapiens loquitur confuſio adducens peccatum. Ita ne ve
recundum eſt homini vinci a deo. ⁊ probro ducit humiliari ſub po
tenti manu altiſſimi. Non ita rex ille glorioſus Dauid. Tibi ſoli
inq̄t peccaui ⁊ malū corā te feci. ⁊c Sūmuz victorie gen⁹ diuine cedere
maieſtati ⁊ autoritati mr̄s ecc̄ie nō reluctari ſūmus honor ⁊ gl̄ia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

O peruerſitas non pudet ĩquinari et ablui pudet. Eſt pudor iuxta
ſapientem adducens gloriam: ſi videlicet peccare pudeat :
Si non pudeat vel peccaſſe et ita vel ſera gloria non carebis redu-
cente nimirum pudore quam culpa fugauerat. Secundum te-
nent beatitudinis locum. quorum remiſſe ſunt iniquitates et quo
rum tecta ſunt peccata. Honorabile tegumentum. de quo legitur
Confeſſio et pulchritudo in conſpectu eius. Quis mihi tribuat vi
dere te in veſtitu deaurato. vt dicamus tibi confeſſionem et decorē
induiſti amictus lumine ſicut veſtimento? Reuertere ſunamitiſ re
uertere vt intueamur te. Conſurge conſurge induere fortitudine:
induere veſtimento ſalutis. Surge qui dormis et exurge a mortuiſ
et illuminabit te chriſtus. A mortuo tanq̃ qui non eſt perit confeſ
ſio. Uſq̃quo obliuiſceris te in finem? vſq̃quo dormis in morte.
decus nobilium fidelium fletus? Quā diu contra morem tuum p-
tinax. contra honorem tuũ ſequeſtris contra ſalutē tuam rebellis?
Quid illos egregios mores actusq; tuos tam diſſimuli pergis ex
itu conſummare? Quomodo etas iſta quam in miſericordia vberi
requieſcere oportebat? Dum preteritoꝝ dierũ tuorũ penas luit nec
diluit culpas. Cur prochdolor ſola venerāda canicies ſolita vene-
ratione fraudatᷣ: ſola ſine honore marceſcit? q̃m vel maxime decuit
honorari? Miſerere anime tue placens deo. Etenim qui hominibus
placent cōfuſi ſũt: quoniā deus ſpreuit eos. Breues dies hominis
ſunt: ſeni mors in ianuis eſt. Modicum habes prorſus modicum
tempus cũ his qui dicunt tibi euge euge. Sit etiā pro modico tibi
iudicari ab ipſis aut ab humano die; q̃ angelico examine iamiam-
q; es p̃ſtandus: qui ad tribunal terrificū chriſti ipſo iam defectu
nature vrgeris. Illi te oportet preparari iudicio illi ſeculo confor
mari: illius curie affectare fauorē. formidare repulſam. Quid illoꝝ
ſentencia conturbaris. quorum nec laude probatus nec vitupera
tione reprobus inueniris? Deniq; vani filij hominũ. mendaces
filij hominum in ſtateris vt decipiant ipi de vanitate in id ipſum
Propterea qui te beatificant in errorem inducunt: dantes verba
munera reportantes. Uana hec atq; illa. ſed verba amplius. Et
decipiunt de vanitate in id ipſum: ſed tu magis deciperis illi mi⁹
Das quippe quod vtcũq; pluris eſt: et das ingratis. das imeri
tis. Siquidem tua: non diligunt. Immo certe nec te nec tua: ſed q̃
ſua ſũt querunt. Tua quoad poterunt venabuntᷣ: adulationibus
vanis ꝛ falſis Molliti ſunt ſmones e. ſu. o. ꝛ ipſi ſũt iacula. Et ideo
dicebat dauid. Oleũ āt peccatoꝝ nō inpi. caput meũ. Ab his lau
datᷣ pcc̄or i deſiderijs ſ. ꝛ iiquis bñdicitᷣ. Ab his ergo cauē nō ego

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ß ſapiens doceat. Fili: ſi te lactauerint peccatores: ne adqeſcas eis
Attende potius illi qui iudicat in equitate pro manſuetiſ terre: q̊s
tua non paſtoralis diligentia paſcit: ſed ſecularis premit potentia.
Quā non haberes ſup eos vllam: niſi data tibi eēt deſup. Sed hec
ē hora veſtra ⁊ poteſtas tenebraꝝ. Attende autē. Judicium durū
his qui preſunt: ⁊ potentes potenter tormenta pacientur. Hoc ſi
paues caues? ſi negligis incidis: ⁊ horrendū eſt incidere in manuſ
dei viuentis. Auertat hoc vnus et verus deus. qui nō vult mortē
peccatoris. ſed magis vt conuertatur ⁊ viuat. Plura adhuc loqui
fert animus. ſed nō fert forte auditus? nec placent aſpera q̄uis re
cta et ſalubria: qꝛ ſūt amara non ſapiunt. Ponam itaqꝫ digitū ſup
os meum donec ſciam iſta qualiter acceptentur. placebo autē ſi po
tero: nō ſtilo neqꝫ lingua. ſed opere et veritate: Vale.

Epiſtole familiares melliflui doctoris Bernardi Abbatis
Clareuallenſis. Expliciunt foeliciter.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Diſertiſſimi ac eloquētiſſimi viri Poete ⁊ Oratoris celebrimi An
thonij panormite elegātiores ac dulciores ep̄le Feliciter incipiunt

Anthonius Panor. Cambio. S.

SI vales gaudeo. Valere. q̄dem te felicitatis mee ꝑs
ē; Quāprimū allatorē reperio. Titū liuiū ad te mitto
quē tibi magnopē exſcribi deſideras; facis ⁊ hoc vt ce
tera pprudenter. Nā Liuio nihil ſuauius aut grauiꝰ
extat apud Rhomanos ſcriptores: neq̄ tuo illo excel/
lenti aīo qd cūq̄ dignius aut ꝯueniētius ē q̄ʒ paſci ⁊ excitari fortiſ
ſimoꝝ hoīm exēplis. cuiꝰ rei refertiſſimus ē Liuius tuus. qd tu ple
ne noſti nō ſolū lectione. ſ; etiā imitatione reꝝ a te pleꝝq̄ʒ geſtaꝝ ſū
ma cū animi vi atq̄ʒ pacientia; Scipionē legis vehementiſſime ad
ꝟtutem atq̄ʒ ꝓbitatem excitari ſolitū quotiēs ſimulachra maiorū
ſuoꝝ intueretur. Siluiū quoq̄ʒ poetā non ignobilē totū inflāmari
ad ſtudia ſacre poeſis: Utcūq̄ʒ Publij Virgilij ſepulchrū inſpice
ret. Quid putē te facturū legendo dcā ⁊ facta Camilli fabij. Curij
decij. ⁊ ꝙꝓe inumerabiliū viroꝝ quos apud tuū Liuiū offendes?
Facile quidē imitamur q̄ natura ingēita ſūt: ſicut difficile ē quic
q̄ʒ niti īuita (vt aiunt) minerua h̄ eſt repugnāte nā; Oblecteris igiť
quoad libeat meo hoc ⁊ tuo codice. nā ſiue eloq̄tia preſtare concu/
pieris ſiue animi excellentia. Utrūq̄ʒ apud hunc diuinū hiſtorio/
graphū venari potes ⁊ copioſiſſime Sʒ tu plenius hoc noſti ⁊ ego
te ad tuas artes exhortor; Ceterū tuo amore ita afficior vt ex Her
cule vel Iouem te fieri poptari. vaľ Et cū libꝝ ſuſcepis m̄ ſignifica

Antonius Panor. Cambio S. Vto. Iteꝝ Vale

QUm vix vnū aut itē alteꝝ diem ad te nō ſcriberē quereris
⁊ accuſas me quaſi tardū ⁊ negligentē in amicicia: Id ego
nō moleſte ſ; in bonā ꝑtem accipio. mihiq̄ʒ admodū gratulor. q̄ꝓpe
qui ob id ip̄m intelligo tuā in me beniuolentiā ad arcē vſq̄ʒ vt ita
dixeri ꝑueniſſe; Vere quidē amantiū ē dies dinumerare ⁊ morā.
q̄ quidē ſit mīma egre pati; Quare haud ſcio. an mihi nūc facien/
dū ſit vt puelle ſolēt que cū amatorē pellexerint irretierītq̄ʒ mox il/
lū ad quoddā tp̄s deſtituūt. dure ⁊ ītractabiles q̄ magis ac magiſ
interī miȟ ille incendať; Id ꝑ tua hac q̄rela ſane indigniſſima. iure
ac merito facerē n̄ vincor frangorq̄ʒ mollicie ac facilitate quadā aī
erga te mea ꝙꝓe incredibili. nec pati poſſū vllomō quēlas aut dtra
ciūculas tuas. Noli igiť ſuccēſere m̄ Cambi ſuauiſſime. Nā pꝰ hac
nō mō nō diē. ſ; nec etiā horā ad te ſilebo. ſi mō ep̄laꝝ viceſ reddide
ris. Nā ſis licʒ paruis negocijs īpeditus. an ignoras amiciciam
oībus fere rebus ꝑponi debere? Dri ego negociū q̄uis magnificū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

minima ex pte violaturũ ſit amicicie munus .immo eo q̄dem iocũ
diores adueniunt epiſtole ſi quando e medijs occupationibus ꝓ/
ficiſcunt; Nam ſi cum vacas.tum ſolum mihi exaraturus ſis. erũt
pfecte grate omnimodo littere Cambij.ſed exiſtimabo aliquid eſſe
quod pluris facias.quod ve te mag̃ oblectet q̄ȝ amor et amicicia
noſtra.Et ſummatim nulla excuſatio tarditatis eſt.ſi tuis hiſce ne/
gocijs tantum niteris ad te expurgandũ; Ceſar inter diu contra
Gallos ſumma induſtria atq̄ȝ animi virtute p̄liabatur.nocte aũt
vt ſcriptum legi partim aſtroꝝ et ſyderum cognicioni.parti geſtis
ſcribendis.partim epiſtolis ad amicos vacabat. Tu vero qui ne
ipſo Ceſare inferioꝛ haberis animi foꝛtitudine.cura ne officio red/
dendo ꝑ epiſtolarum vel a Ceſare ſuperis.et pn̄cipi noſtro atq̄ȝ rei
publice dies preſta.noctes ſaltem amicis impartire. Vale;

Anthonius Panoꝛ.Cambio S.

D Um tu reris foꝛtaſſe me tibi gacias habere ꝑ annulo quē
mihi ꝑrime dono dediſti.ego ĩgratus rideo et incuſo te po
tius.Et niſi ꝑuerſa hec donandi conſuetudo te parumꝑ excuſaret
damnarem te atq̄ȝetiam mulctarem ; Nam cum legeris ⁊ item ſcri
pſeris ad me ſepe numero preclarum illud Euripidis dictum.Ami
coꝝ omnia cõmunia non animaduertis ſi quid amico des tuo: id
quidē amici eē.ſed quod ſupeſt ceterarũ reruȝ id totũ ab amico ali
enum eē;Plane qui vnũ donat atq̄ȝ tradit reliqua omnia excepiſ
ſe ſibi ⁊ abſtuliſſe videtur;quā ſcite Solon apud grecos legē dixit
dandi conſuetudines eſſe ꝓprias moꝛientibus.Idcirco viuentibꝰ
inhiberi;Proſpexit vt arbitroꝛ prudentiſſimus ille legumlatoꝛ id
eſſe contemptum et vile quod dā beniuolentie ſignum quom quis
ſcȝ donat; Nam et qui minime diligunt donant interdũ. ꝑ ſe qui/
dem amoꝛ amabilis eſt nec mercede ſed gratis hominuȝ beniuolē
tiam conſectari debemus Ego tametſi p̄cioſa fuerit gemma ⁊ tuũ
munus nihilomagis te diligam aut meminerim tui ; Non digito
ſed coꝛda ſunt monumenta caritatis noſtre.Et ea quidem certa ac
fixa clauo cupidinis non volubilia non caduca quemadmoduȝ ē
ipſe anulus. Nec te ſane vehementius amare poſſem non ſi totam
ipſam venerem ebiberim liquefactam. Hec tendunt vt ex hī intelli/
gas tua hec dona tibi deperdita et mihi non grata deinceps affu/
tura. Has pro tuo egregio illo munere tibi gracias ingratus red/
do.ac refero. Tu quicquid ab amico et familiare tuo profertur ac
cipito ſemper in bonam partem. Et iocari permittas cum res ex/
igit. Vale.

Anthonius Panoꝛ.Cambio S.D.

deſyderij ſcribendi

POſtea q̄ȝ e te diſceſſi ſingulos dies litteras ad te dedi. nō q̄
noui quitpiam tibi ſignificarem. ſed ne ab epiſtolādi officio
paulum abducerer ſaltē id collligis me valentē ⁊ fortem.
Quo pro tua in me ſingulari ac pene peculiari pietate certo ſcio. ni
hil tibi voluptuoſius afferri poſſe. Ecce vero nihil eſt hodie qđ ad
te ſcribam et tamē vt ſcribā offert ſe Cato iurecōſultus noſter q̄ cū
hiſce diebus vt fit domi ſortilegia experiret̄ et folijs ſibilino more
carmina mandaret. obtigit tibi mihi ⁊ meis ꝓ puero. maxime deo au
ctore Jd etiam iuuit ad te ſcribere vt intelligeres nullā eē excuſati
onē in nō ſcribendo. Semper eſt enī aliquid qđ ſcribas. ⁊ ſi nihil eſt
id ſaltem ſcribas. vt ait Plinius nihil eſſe qđ ſcribas: Sed tu for/
taſſis expletus es ne faſtiditus dixerim ↄſuetudine tam breui mea
At ego qui te prius amabam nūc depereo. qui prius laudabā nūc
admiror. qui prius ex alijs fortitudinē equitatem fidem audieraȝ
nūc hiſce vt aiunt oculis ſummam in te vidi beneficentiaȝ liberali/
tatē. adicio etiaȝ animi ſimplicitatē: comitatem ⁊ ornamenta que/
dam veneranda potius q̄ȝ laudanda: Jtaq̄ȝ hac quāq̄ȝ breui con/
ſuetudine non amplius te diligo. ſed ardeo iam. Uror id remoue
ſeua puella faces: Uale.

Anthonius Panor. Cambio V. Jlluſtri S.

UNas a te litteras accepi tantū a meo digreſſu. ſuaues tñ
illas ⁊ vere. Cambiacias: a me vero plures ⁊ quotidianaſ
accipere debuiſti. vt iam verear ne faſtidio tibi ſint tam crebre tāq̄ȝ
inanes Ab Anthonio epiſtole Sed queſo des hanc veniam deſide
rio meo. vt dum abſens ſum in te cogitem. in te ſomniem. in te oble
cter. Deniq̄ȝ te obtundā ſi nō viuo ſermone ſaltem epiſtolari collo/
quio donec dij boni mihi concedant tuis ſuauiſſimis morib' frui
ꝓpius coniunctiuſq̄ȝ. Ceterꝝ ſuades ⁊ hortaris ad extremū epiſtole
vt pacem et tranquillitatē mihi dem; Jd ego velim mi Cambi vel
precipue poſſe. Sed qui ſperant hi quoq̄ȝ mortui mihi videntur.
Nam dū futura expectant p̄ñtia obmittunt ac negligunt. neq̄ȝ inte
rim ſibi neq̄ȝ alijs viuūt. Nunc primū experior ingenio nihil incō
modius eſſe q̄m ſpem. neq̄ȝ quicq̄ȝ magis ↄtrarium tranquillitati.
Equidem nullo pacto adduci poſſum inter ſperandū vt aut cōmen
ter aut poeter aut quippiam laudiſs exerceam aut v̄tutis. Jgnauie
atq̄ȝ deſidie mater ē ſpes. ⁊ animoꝝ peſſima egritudo Hec actenus
Neq̄ȝ ex palacio neq̄ȝ ex cremona nr̄is quicq̄m lr̄āꝝ ad huc ſuſcepi
Uereor ne morbus ille letargiacus eos teneat ſi p̄tereris m̄ ſilere
diſpeam. ñ ambobus quaſi vita functis faciam epitaphia. Uale
Anthonius Panor. Cambio V. Jlluſtri. S. D.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

REdiens ex te pridie Hieronimus Forliuiaſ noſtrū vtriuſq;
amiciſſimus iuſſit tuo noīe vti Marchero viro magno ſuo
q; Andree palacio litteras exararem quo faciliuſ pateret ꝑ
epiſtolas aditus ⁊ ad principē et ad rem noſtrā ꝑficiendā: Jd pro
tuo iuſſu fecimus. litteras ad te prius mittimus. ⁊ eas quidē ap/
tas. quo tu primū illas recognoſcas ⁊ emendes Mox deinde ſi tibi
videatur Marchero reddas. Vale

Anthonius Panor. Cambio S.D.

FErūt hic concordiā inter Pontificem ⁊ Bononienſes ꝯpo
ſitam nō ſine laude ac cōmodo ciuitatis nrē tuorū ꝑſertim
ꝑpinquoꝝ atq; familiarū Jd ſi ita ē quod dn facint te īcuſo qui nō/
dū hanc tuā animi voluptatē mecū impartieris Nā ſi quid egri in
vita eueniat mecū id cōmunicaueris ſolū ⁊ ab iocūditate me fece/
ris caſſum. Breui me confūdas ⁊ interimas oportebit. vt ītelligas
ꝗcq̄d id ē ſcire volo mō ſi volo. id ſcire nefas nō eſt. Alioqn̄ ꝙ a tran
quilitate fraudaueris neq; turbes. neq; affligas deinceps. Quāq;
ex ſilencio tuo vanū eē nunciū arguo. niſi noua hac tuaq; re ꝑſertī
occupatus adhuc nihil amicis renūciare potueris. Expurges te
velim mi ſuauiſſime Cambi ⁊ inter has animorum ꝯtraciunculas
ſolacioli quicq; afferto. Vale.

Anthonius Panor. Cambio S.

SVꝑioribus diebus a te cōpluris epl'as accepi ornatas ſiꝰ
illas ⁊ officioſas quibus tn̄ meis ipe reſpōdes Quare in/
telligo te contra totidē a me accepiſſe oportere. Rurſū ⁊ rn̄ſionum
reſponſa ea quidē fecimus ⁊ emiſimus. n̄ forſan tabellarioꝝ ꝑfidia
atq; inuidia fraudemur hac nrā literia voluptate q̄ nimiꝝ ingens
ē mihi maxime qui et lectione tuaꝝ ſimul oblector. ⁊ ꝙ te exſupero.
Nā ſi meis ſemꝑ reſpondeas nihilq; noui renūcias te victum capti
uumq; fateare neceſſe ē. Igit Mafeus poeta tuus ē Tu quod facis
mutuo eū dilige ⁊ obſua Illd eni meū fuerit q̄ſcunq; ꝑſpexero aut
ingenio valere. aut ꝟtute pollere tibi quodāmodo vendicare dūq;
aliud in te neq̄o ſaltem amicos tibi enixiſſime compare optimā et
preclarā vite noſtre ſupellectilē; Ego is ſum mi Cambi qui ī ami/
cicia ſummā voluptatē parē vtilitatē ſemꝑ poſuerim; Gradus ad
gloriā vel precipuus amicicia ē. etiā Cambanalia quedā celebran
tur hic quotidie. verum id effici non dici decet. Ab Andrea noſtro
V. clariſſimo tandē litteras accepi breues quidē. ſ officij ⁊ diligē/
tia plenas Decet a pricipe exoratas iā epiſtolas famulatus. tum
reliquas ⁊ ad regem ⁊ ad ꝑpinquos meos. nihil ꝑterea addit n̄ ſe
curatuꝝ. vt ad me eueſtigio dimittant eple Jd felix ⁊ fortunatum.

Sed tu ſi quid aliud interceſſerit ſciſciteris et reſcribas volo. Nã Cremona noſter dñs gracia mutus omnino eſt. De aduẽtu Thome fris ſi quid inouatũ ẽ.enũciato cũ Jacobo filio dulciſſĩo. Val

Antonius Panor. Cambio S. excuſacionis nõ ſcribendi

QVod frequencius ad te non ſcribo.nolim aſcribas negligentie mee.ſʒ ita ſuadet eximia ⁊ ꝑpe ſingularis virtus animi tui vt nihil ad te ſcribere niſi magnifice ⁊ accurate debeam.Magnũ magna decent Vez hac tẽpeſtate ita animi ĩtranquillus ſuʒ vt ſi magnoꝑe id ↄcupiſcaʒ tue tñ magnitudini ſatiſfacere haud q̃ q̃ ↄfido.Diſpereã mi Cambi niſi Barbarus effectus mihi videoꝛ ⁊ a muſis omnino deſtitutus Eſt ſane ꝙ mihi indoleã. Eſt ꝙ angãtur ⁊ quidẽ vehemẽtius amici mei quos ſi certe nequiuiſſẽ.tentaſſem tñ ĩmoꝛtalitati ↄmendare Sʒ hec miſſa faciamus. aderit aliqñ vocatus apollo Tu vero qui me longe exſupas foꝛtitudĩe ſi ex mediis occupationibus tuis quicq̃ ad me exarauerĩs eo mihi iocundioꝛes erũt epĩſtole tue quia ex mediis occupationibus tuis profectas intelligam. Vale cum de magnificen[cia] ali[qua]

Anthonius Panor. Andree palacio S.

QVm ⁊ euntẽ ⁊ redeuntem a Ceſare Benedictũ foꝛliuiatem viſitaſſem.hic ticini. Vix primis illis ſalutatoꝛiis vbis abſolutis ſermo de te ſtatim incidit.amplus quidẽ atq̃ magnificus. Mirifice enĩ de te tuaq̃ induſtria ⁊ ſentit ⁊ predicat.homo ẽ vt mea fert opinio vnus omniũ memoꝛ ⁊ gratus.et in quẽ nulla vnq̃ beneficia ꝑdantur.a te ꝑſertim a quo ⁊ſi ĩmoꝛtalia quedam accepiſſe autumet.⁊ quibus haud quaq̃ referre gracias queat.tñ ea verborũ magnificẽtia ⁊ auctoꝛitate te exoꝛnat.vt maioꝛes a viro gracie deſiderari. neq̃ debeant neq̃ poſſint.Qua ex re tibi plurimũ gratuloꝛ.quippe qui talẽ tue virtuti buccinatoꝛẽ inueneris a quo ꝑterea tm̃ amaris.quãtum laudaris.nec me in amando fallere poteſt.nec ſi poteſt vult homo omniũ puriſſimus ac luculẽtiſſimus. Jn puerbio ẽ vt tu ſcis:ſic amoꝛ occultari neq̃t.Qua illi dñ boni affectione de te loquitur qua pietate deoſculatus eſt fraterculos tuos: qua auiditate ſitit abbatẽ abſentẽ.qua tandẽ gracia quo ſtudio. qua indulgentia ↄplectitur tuos omĩs. Jã vides.quid ad te viciſſim q̃d a nobis omnibus faciundũ ſit.ſi in amoꝛe vinci volumus qua maxime in re ſuꝑari turpiſſimũ ẽ. Jgitur hoꝛtatu meo Benedictũ q̃d facis q̃tidie magis magiſq̃ honeſtabis .ac augebis.⁊ tuis velut lautiſſimã atq̃ auream quandam ſupellectilẽ conſeruabis:foꝛtuna in ceteris poteſt. Jn amicicia vis non habet. Vale;

Anthonius Panor. Andree palacio S. dicit.

AUdio te q̄ȝ iocundū ⁊ amenū eſſe Cambio meo perinde vł ea ſola ratione cogor te ꝑlixe diligere, Uiri quidem illius iudiciū tantifacio vt quos ille ꝓbet ego venerer. quos di/ ligat ego deamem. quos ve obſeruet ego religioſiſſime colaȝ. Acre nimiꝝ et ſingulare iudiciū eſt Cambio viro grauiſſimo. vt qui iu/ xta ſecum nō ſentit. Js enī ſentit oportebit. Alioquin ſūt in te arteſ ingenue. mores egregn. ſtudia deniq̄ȝ humanitatis; Quas ob res etiam qui erga te vehemēter non incēdatur Barbarus vtiq̄ȝ ferre us q̄ȝ eſt. Faciunt hec vt te licet abſentē. ⁊ quē nūq̄ȝ viderim vnice diligā. ⁊ abs te redamari permaxime deſiderē. Qđ ſi cōceſſeris ingē ti me profecto voluptate afficies. Ea ſiquidē voluptas que ex amo re ꝑficiſcit̃ ſancta ē. ⁊ pre alns iocūda Qua me ne fraudes te peto ⁊ſi pateris oro mi Jocūdiſſime Andrea ex dn̄o Cambio viro prima rio intelliges deſideria. ⁊ vota mea que tibi iteꝝatq̄ȝiterū cōmiſſa facio; Emes me mediuſfidius tuo hoc beneficio: poterisq̄ȝ me vti fruiq̄ȝ pro tuo arbitratu. Uale. ⁊ me vt ſoles plurimū ama Jteꝝ me ama Spes eximia

Antonius Panor. Andree palacio S.

NUllas a te litteras accepi poſtq̄ȝ a te digreſſus ſū. Jmmo etiaȝ ad te litteras dedi plenis epiſtolis quibus rogaui te vt ſaltē linea mihi reſponderes Nihilominus ſiles: Quid in cauſa ſit tute dixeris Ego qđ amantiū eſt timeo omnia. Purges te igit̃ ⁊ nulla tam ardua tam q̄ȝ neceſſaria cauſa ſit. que te vel pauliſper auertat ab officio amicicie Amicorū cauſa precipua ē. nec exiſtimeſ te queſo atq̄ȝ oro a quoquā amari ⁊ obſeruari vehementius q̄m a panormita tuo. nō ab ipſis fratribus neq̄ȝ ab ipſo etiaȝ Magnifico Marcheto Quare te etiāatq̄ȝetiā rogo mihi renūcia quonā pacto deduxeris rē que et tua ē. ⁊ ſperandū ſit in tranquillitatē illaȝ ani moꝝ: Unde mea omnis opinio ſit firmāda. Potuiſti iam nanciſci occaſionē adeundi principem ex ep̄lis meis. q̄nq̄m ſuadeo te tēpo/ ri accomodes: dūmodo ne oportunitas labatur negligentia quod ſepe fit ⁊ in prouerbio ē diligētia diuiciaꝝ mater. Uale;

Anthonius Panor. Cremone ſuo dulciſſimo. S. D.

QUod epiſtolaꝝ mearū vne Alouiſio croto. altere franciſco barbauarie viris magnis grate atȝ voluptuoſe extiterunt Jd mihi non iocundū. ſed felix fauſtū ⁊ fortunatū eſt; Nihilq̄ȝ per hec tempa mihi euenire poteſt quod pluris aut etiā tanti faciam; A laudatis eniȝ viris laudari mi Anthoni nihil optabilius nihil inquā optabiliꝰ ē; Quē diligunt ⁊ obſeruāt viri graues ac ſapiēteſ

huic fortuna non deerit ampliſſima. Atqꝫ tales ſunt hi noſtri bene
factores vt q̄tum humanitatis. manſuetudinis benignitatis. dū
ipſi im̄ortales poſſideant. id totum in hos ambos congeſſiſſe vide
ant᷑ aut equidem ꝑ amore cecus ſum: aut certe nemo ē. qui cuꝫ his
lenitate beneficentia. adde etiam bonitate. fide atqꝫ autoritate. cō/
ferendus digne veniat; Ab huiuſmōi itaqꝫ viris amari ac ꝓbari
cum ſentio me vincor nimiꝝ animi mollicie ac deoꝝ vitam aſſecutꝰ
mihi videor. Ut neminē me iocundiorem putem fortunaciorē iteꝝ
neminē; Igitur pergas me quotidie. ex grato gratiſſimū reddere.
Et cantabo tu das epulis accumbere diuum.

Anthonius Panor: Anthonio Cremōe. S.

SI vales gaudeo. ego quidem valere opto. Ad celebrationē
diue Jullie nō ſpectaculoꝝ gracia. ſed Cambium reliquos
qꝫ beniuolentes ſalutandi viſendiqꝫ cauſa Mediolanū me conferā.
Quod ꝓinde tibi cognitum fieri ſtudui. vt omnino ne abeſſes. cu/
rares qꝫ te offenderem Mediolani: Alioqñ iniocūda ac triſtia erūt
oīa m̄ ſine te Ut ſi non venias m̄ lilia nigra vident᷑ necſapient fon
tes. et acceſſent vina bibenti: At ſi tu venias m̄ candida lilia fient.
et ſapient fontes ⁊ dulcia vina bibent᷑ Poſſet vno tm̄ caſu euenire
q̄minꝰ accederē. queꝫ ex tabellario amiciſſimo meo intelligas volo
viuo ſermone. Uale;

Anthonius Panor. Cremone S

IGitur a te tandem mihi reddite ſūt epiſtole et ſuaueſ et offi
cioſe; Doces iam quatuor illius huius generis ad me de
diſſe ſuperioribus diebus vnde fit vt harum. illis deꝑditiſ
vehementius indoleam. Diſpereāt queſo oīs. ⁊ tabellarij ⁊ muli
ones. quorum aut incuria aut perfidia frauder hac perhoneſta li
teraria voluptate; Sed curato deinceps negociari cautiuſ. Cuiqꝫ
tuas gemmas crediturus es. etiamatqꝫetiā cōſiderato. Perfidis
quidē omnia redundant et ꝑfecto lupus eſt homo homini vt plau
tus ait. Ceterum qđ ais me pluſqꝫ ſatis eſt queſtum. ſpem et fortu
narum mearum moram Id tibi vt cetera aſſentior. non vt diffidā
Mecenati meo viro immortali. aut reliquis benefactoribus no/
ſtris; Sed vt peccem faciunt agnatorum meorum mine. Inſtant.
Jubent volunt. vt redeam ad eos: Alioquin mihi aliunde victum
exquiram. ab eis nihil ſperem omnino; Quid mihi faciundum ſit
nunc fare An vis vtar cōmuni diuidendo actione. Sed longe et
mille miliaribus diſto. an agam id per procuratorem; prepotētes
ſunt. et in nobilitatem hodie non admittitur actio. an vis philoſo/
pher. id eſt miſere agam vt Cambius vult; At id nō patitur digni
tas; Tū mea etas expoſtulat. vt aut patriā reperā. aut ſi fata negāt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vel hic vel alibi domiciliũ mihi deligam iam. Expecto tamen duro ſpero confido fretus ⁊ mecenatis pietate et ſtudijs aliorꝫ. Verum ne ſeneſcam inter ſperandũ id nõ ſuaſit ipſe Demoſthenes perſepe mihi dicẽdũ eſt qui ſperat. Js mancus et inutilis eſt. Vale.

Anthonius Panor. Cremone ſuo. S.

MItto tibi oraciunculam Gerardi pontificis viri: tum moribus tum eloquẽtia inſignis quã ex tempore habuit apud patres illos Baſilienſes elegãtem quidẽ tua ꝙ ⁊ doctorꝫ hominũ lectione digniſſimã; Leges tu illam et perleges poſtea exſcribẽdam concedas ſtudioſis humanitatis. tandẽ illã ad me remittes. mihi in delicijs reponendã ⁊ cõſeruandã tanꝙ alteram animulam meã Expecto diu Placitum tuũ. meus cõmodato abeſt. At tu nõ lentus ſed mortuus es. etſi nõ mortuus certe lentus. Tui illi verſus mihi menti ſunt. eoqꝫ gratiores venient et polliciores quo tardiores. Vale;

Anthonius Panor. Cremone S.

NOn eſt ꝙ me taciturnitatis accuſes ſi iuſtus es. Nam nudiuſtercius id ẽ eo illo die quo tuas accepi tibi reſpondi. tuo ꝙ reditu gratulatus ſum ⁊ litteris et animis; Cantauiqꝫ deis laudes tegiqꝫ ſupremo Candida pro ſanctis ceſa iuuẽca focis; Credite ſunt littere cuidã qui preſidet porte noue ex clientela. Anthonij Beccarie. apud quẽ facile hominẽ offendes. Adornat̃ tibi camera Tu veni ꝙ potes ocius deſideriũ ⁊ ſuauitas mea. cupio a te ſcire an citra feſtũ qd malo venturus ſis. Alioquin alio ĩuitatus extra muros ire nõ obnuiſſẽ. Fac igit̃ ne frauder hac ⁊ illac voluptate ħ eſt veni tecũ ꝙ feras: Karites. veneres. Jocos et amores comperturus hic delicias omnis et lac ⁊ nectar. Vale. *nō petendi lau faciẽ*

Anthonius Panor: Cremone S.D.

SJ vales neceſſe gaudeo. Suades vt vel ſingul' horis ad te lrãs dem. vt que ꝓbent̃ ⁊ ament̃ a doctis ac grauib' viris At ego Anthoni nõ ido ad te frequẽtius ſcribo vt ſcripturus ſim quia meis. hiſce epiſtulutijs. aut exiſtimem. aut velim ingenij gloriam aliquã venari. Jllas enĩ ꝓbe noui. Sꝫ ea vna ratiõe id ſedulo ⁊ feci ⁊ facturus ſũ. vt indies magis ac magis ĩnoteſcat amor erga te me' ſimplex. ingẽs ⁊ verus; Nõ eloꝗtie ſ; bẽiuolẽtie certamẽ ẽ nõ Cicero videri tibi ⁊ reliqs ꝯcupiſco. ſ; pilades aut damõ; Maior ꝫ aliquãto animus ẽ. ꝙ diſertũ haberi. id ẽ amicũ eẽ ⁊ eius generis amicũ q̃les ſemꝑ rariſſimi repti ſunt; Jtaqꝫ epiſtolarũ. ſi qua facis exemplaria. nõ eſt ꝙ exultem. quia laudem compoſite orationis adeptũꝝ me putẽ. ſed gaudebo ſi nomẽ amicicie nrẽ diuulgari

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

atqꝫ nobilitari ſenſero ; Scribis perueniſſe litteras in manus do
mini Mecenatis et a ſe maxime commendatas. ſic obſecro cuius ē
laus ? Hercle illius qui quicquid contingit aurum facit; Si vero
non epiſtolam ſed perſeuerantiam in te amando ſi prudentiaꝫ in te
iudicando ſi deniqꝫ ea que animi ſunt cōmendauerit: hec laus vti
ꝗ ſingulis erit et mei: Hec ideo ad te ſcripſi. vt poſthac potiſſimuꝫ
inter nos ſtudium ſit amoris.non ſermonis:exiſtimemus ꝗ eā lau
dem eſſe precipuam.que a virtute animi.que ab amicicia atqꝫ con
ſtantia proficiſcitur: Vale ;

Anthonius Panor. Cremone S.

Proxime ad te ſcripſi.⁊ pro virili noſtris ſatis pactionibus
feci.atqꝫ vna palacio noſtro litteras dedi. Tu nunc ſiles
hiſce tuis vt arbitror armiluſtrys me immemor factus. An recte ⁊
amice agas tute cogitaueris. Ego quideꝫ ex taciturnitate tua ea
ſaltem voluptate afficior ꝙ te officio redundarū ſuperaturus ſum
Varronem ſuſcepi iā Qua ex re tibi gracias neqꝫ refero: neqꝫ ha
beo.immo tibi per plurimum ſuccēſero.quippe qui adhuc ad me nō
dimiſeris vocabulorum codicem ; Expurga hanc tuam taciturni
tatem.et librum aduolare ad me facias. Vale ;

Anthonius Panor. Anthonio Cremone S.dicit.

Reddite ſunt mihi a Barbauario Jureconſulto.littere tue
ſuaues quidem et Eliſiane ; Jubes enī ne careat Eliſie no
mine epiſtola mea ; Sed in tuis illud potiſſimum gratum fauſtuꝫ
qꝫ perlegi.ꝙ capiatis interdum aliqua laborum relaxamenta imi
tati et philoſophos qui idipſum precipiunt. et Rhomanos qui id
ipſum laudarunt ⁊ factitarūt. Quis ſcipione grauior? Quis occu
patior . Attamen eum ſaltatione vſuꝫ legis.ne curis opprimeretur
Nā qui tubicinas.ſeuerus nimis aſpernatur . Js plus ſapere ſibi
videbitur ꝗ Rhomanorum ſenatus qui duelio conſuli preter tri
umphum. Tubicinas quoqꝫ decreuit.quibus poſt cenam vir ille
triumphalis oblectaretur . Pergite igitur exemplo maiorum ⁊ cā
tare.et ſaltare:et vino pellere curas. Qui plus ſapere ꝗ cato vult
Catus non erit:ſed Catius. Hec omnia leta et feſtiua ſunt ob pa
cem quam nemo dubitat. ne principes quidem eſſe non factam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quo ſit vt adhuc ſperemus Balneas petere; Ergateles te ſalue/
re iubet. Michael abeſt; Ego valeo; Tu vale. Mecenas meus et
Luchinuſ nimpharum ſalui longeuiqꝫ ſunto. Iterum vale.

Anthonius Panor. Cremone S.

Gaudeo ac dijs habeo gracias. ꝙ te mihi et nimphis et pa/
trie reſtituerint īcolumem ⁊ ſaluū. eo qꝫ magis ⁊ gaudeo
et obligor dijs ꝙ te mihi ex tam multis ac varijs hoſtium ꝑiculis
reducem fecere. fecere eciam vt animo inſtitueres ac velles mecum
condegere atqꝫ vna philoſophari. quaſi naufragio eiect⁹ noueris
dei cuiuſpiam ſacris initiari; Laudo tuum hoc ꝓpoſitum et noſtri
vtriqꝫ plurimum gratulor. Mihi qꝫ amici atqꝫ amici variſſimi cō/
uerſatione ingentem equidem voluptatem percepturus ſum; Tibi
qꝫ litteris precipue ⁊ humanitati mihi natus videris vt ſi naturā
ſequi vis. tibi qꝫ nō deeſſe magnū profecto ingenij fructum. ac lau/
dem haud dubie ſempiternā adepturus ſis. Mea autem vt tibi debi
ta ſunt: ſic ⁊ cōmunia omnia eſſe volo libros facultates: doctrinam
muſas. deniqꝫ ipſam Corinam ⁊ delicias omnis. Expecto te igitur
haud minore quidē deſiderio ꝗꝫ tu teneris me adeundi ſimul ⁊ de
oſculandi. a lampognino ſtrenuo milite litteras adhuc nuſꝗꝫ acce
pi. quas tamen audio mihi illū obſignaſſe. ꝗꝫ primum vero illas ol/
fecero. et reſpondebo ⁊ ſibi faciam probe ſatis. Interim virū ſuauiſ
ſimū ex me ſaluere iubeas. Plautum ꝗꝫ ocius potes ad nos tuum
premitte. Cordi quidem ē principio tibi poete reliquū abſoluere le/
gendo ⁊ ſubinde in lectiones cōmentando. Tulioluz id ē animulā
meā te oro ne obliuiſcaris a zambecchariolo repoſcere omni tua ī/
duſtria. ⁊ ſi ſit opus etiam violētia; Qua de re cum ſepius ad picci
ninū ſcripſerim. ſcilicet ille nec mutuū facit; Verſus illos Maphei
ad laudem Imperatricis. ilico ad me mitte. cum quibus et plau/
tos tuos; Iphideus valet. et domus reliqua. Tu Vale.

Anthonius Panor. Cremone. S.

Verſus quos iam dudum a me ꝑ tuo iure efflagitaſti in lau
dem Eliſie tue mulieris aut rectius nimphe preſtantiſſime
Per egotelem ad te mitto. non vt deſiderio tuo. vel virtu
ti et pulchritudini Illius ſatis me feciſſe arbitror; Nam illa et in
genia et laudes hominum ſupergreſſa eſt: Sed quēadmodum hi
qui grandi ere alieno obſtringuntur quo creditores interim obti/
ceſcant. aliqua qua poſſunt ex parte ſoluere conſueuere. Fit ergo
qui tue in me beniuolentie ac beneficencie tantum debeo quantū
haud facile ſcripſerim tibi ni amica ac domina tua pro parte ſaltem
ſatiſfacere conatus ſum. Et recte quidē Modo et Interim agis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſilencium ac pferas: Nam cū ceteris in rebus temperans ſis ⁊ modeſtus. Vereor ne. quid andria apportet mali. ⁊ ꝓpter amorē vt ſit ex modeſto moleſtus fias et importunus: Mihi etenim cordi ē. niſi me precipites Elyſiam tuam accuratius efferre. Et quantū in me fuerit imortalitati conſecrare debeo. daboq; id pfecto amicicie noſtre Quippe cū nulla in re tibi eque intelligam placere poſſe q̄ȝ in cōmendanda atq; honeſtanda tua hac Imperatrice nimpharū corona. Interim hos accipies in partē ſolutionis de quibus quid ſentias ſine aſſentatione a te ſcire ocupiſco vt ſi tibi fuerint grati. gaudeam voluptate tua. Sin minus ſtudeam poſt hac tibi diligentius ſatiſfacere. Cetera ab Ergotele accipies. Vale;

Anthonius Panor. Cremone S.

QUod verſus a me nuper editi in cōmendacionē Eliſie tue tibi tantope grati ſunt gaudeo. ⁊ pinde maxie ꝙ in illā maxima felicitatis ptem ꝯſiſtere arbitraris ⁊ ſe magis q̄ȝ teipm diligis certo ſcio. nos quoq; olim amauimus. Et quis nō? Et nulla in re mihi potius morē geri deſiderarā q̄ȝ in monophila mea. hoc illi nomē erat Ita ꝙ malorꝫ haud ignarus. vt ait illa miſeris ſuccurrere diſco. Qd libenter facio. ⁊ ſi qn̄ feci gaudeo vt dixi. nā ꝙ tā mirifice de verſibus ſentis. m̄ nec criſte ſurgūt. nec quicq; moueor. Satis meipſe cognoui. ⁊ amātes iudicio carent. qd viciū in te pſertim delerē. n̄ pro eo factū foret: vt pro ꝟſiculis mihi ſericū dono miſiſſes. dū eni ob amorē iudicio priuaris atq; inebriaris me fortaſſis homerꝫ putans eo quia tibi ⁊ amice gratificatus ſum. pfundis atq; dilapidas turrim. Sꝫ putaſti vt arbitror me tibi remiſſurū ac repudiaturū donū: Erraſti nō ſum ego Socrates: quē a nullo nunq̄ȝ neq; dona neq; mercedem recepiſſe traditū ē. Maioris aliq̄ȝto ⁊ liberalioris animi exiſtimo. qd ab amico optimo animo ꝯferꝫ acceptare. Nā q̄ accipiūt ⁊ ipſi laudandi ſunt. ⁊ eo q̄dem magis. ꝙ niſi accipientes nō eſſent. liberales nō eēnt. Auarorꝫ eſt vt nihil dare ſic ⁊ nihil acceptare: ne quādo ⁊ ipſi dare cogant ac gracias referre. Utrunq; igit donū accepi. ⁊ quidē hilari frōte. Tu poſt hac diſces a me nihil mittere qd tibi remittendū ſperes Suū vero tuum mel ſic enim me appellas in eplis Mel quidē penas ſi quas contingit nō deſerit. Hactenus de dono tuo tecū iocatus ſum Quid de eo Anthonio ſerio iudicem erit ſimplicitatis mee nō ad te ſed ad picininū deſcribere; Vale;

Anthonius Panormita Cremone S. dicit.

DJe ſaturni litteras ad te dedi quibus reſpondi tuo illi peregregio dono. Nunc te rogo ſi quid vides me iocunditati afferre poſſe domino iaceti id perq̄ra

et mature ſignifices Aduolabo me hercle ſi qua ex parte ſenſero me
illi humaniſſimo adoleſcenti. et de me imprimis benemerito profu/
turum. Nõ tam tu libenter ad Eliſiam ꝓfecturus es q̄ȝ ego ad Far
ruſinum meum Interim tu hortare hominē ad bonam ſpem valitu
dinis. et quantū in te eſt. fac domus tota ſibi delicijs affluat Vn°
omnium ſalute dignus eſt. et hominum et deorum gratia. Tu nul
la in re tibi et mortalium et immortalium beniuolentiam propius
comparabis. q̄ȝ egrotis his qȝ virtute preditis ſubueniendo Can/
tabis. Saltabis. Ridebis Jacentium cauſa omnia licent. hiſtrionē
agas licebit. Affectus ea optima medicina ē. que illis iocūda ⁊ ac/
cepta eſt Me vel minimū conſtituas dum ſibi ſolacio ſim venturuſ.
Vale et valitudinem ſuam cura diligenter Vale inquam.

Anthonius Panor. Tremone Sa

N Unq̄ȝ putaui te adeo curis diſtringi poſſe q̄uis arduis et
infinitis. quin mihi meis qȝ litteris reſponderes Quid enī
potius in curis haberi debet q̄ȝ amicus. cedent et principes amici/
cie Quinqȝ ſi recte dinumero litteris meis ſiles vt ſilex Et maxime
cum de valitudine clariſſimorum ſcribarū. eorundē qȝ amiciſſimoꝝ
certior reddi ſitiam ac prope tabeſcam; Quid hoc ſit vaticinari ne/
queo. niſi ꝙ abominor. et tu ſimul egrotes Nā abſens neqȝ es neqȝ
eſſe debes Marcolino et Ferruſino iacentibus. aut ſi adeo illis cu/
randis deditus es. quo laudabilius nihil facere debes Quid hoc
nobis non ſignifices vnico verbo; Reſcribe igitur ſtatim te rogo
illorum ſtatū et tuū Nam ſi diucius tacere pergas certū eſt te etiaȝ
affici quod vetent ſuperi Penſa qua ſolicitudine affligar. Jam in
telligis q̄d facto opus eſt Indigeo et q̄dem vehementer Oraciuncu
la prima illa quaȝ ad Januenſes conſcripſimus. eam mihi ad pau
culos dies mitte. aut ſi eam nō habes a Piccinino magno mihi pe
te quam eueſtigio mittas ſi meam gloriam amas Vale

Anthonius Panor. Tremone S.

Q Uod redieris gratulor mihi. ꝙ ſoſpes tibi. ꝙ re bene geſta
Principi et mecenati grata atqȝ vtilis eſſe debet. tum dua/
leſcentie maxie ducet Ferruſini et Marcholini; Suauitas ⁊ vrba
ni mores ad valitudinē valent ⁊ vt q̄ſq̄ȝ iocundiſſim⁹ natura ē ita
medicus acceptior; Nā ingenij ſuauitate q̄ntuȝ polleas dicere aut
ſcribere neq̄o. Admodū vereor ne ꝑtim natura ipſius tua ꝑtim ꝓdi
cacōe amicoꝝ ꝑtim merito tuo aliq̄n in iſtanc curiā intrudaris q̄d
vt noſti ꝓdem vaticinor ac verit⁹ ſu te nō ꝓdere Quiſqȝ te nouit de
te facile diuinus ē Te igit omiſſo tuo aduētu ſm plurimū gratulor
Sextentis triſticijs Sextentis odijs Sextentis obtrectationibus

vallatus ſum. Unus ex omnibus. Relictus es conſolatio angoꝝ
meorū et innocentie tutela. Bene igitur veneris mea ſpes mea vo
luptas. mea laurea Unū te illud rogo: ſi licet me inuiſſerit vie pre
ciū. ꝙ hi duo tibi Gurgulioné legā. aut ſi non licet patere ſaltez ad
te veniam. et repete mihi caballum meum ab abbate palatino qui
iſtic eſt. et vna alterum ex tuis ad me mitte Niſi te videro tabeſcā
miſer ita me velut poculo amatorio occupatum tenes. Uale

Anthonius Panoꝛ. Cremone S.

GAudeo ꝙ ad me vna cum ferrufino venturus es. Uerum
gaudeo ſi celeriter veniatis Amoꝛ non patitur moꝛam. ⁊ te
ex peregrinatione redeuntem. et illum ex lecto reſurgenté viſere ma
gnopere cōcupiſco. Maturate igitur vos oro. ⁊ me ab hac deſiderij
egritudine liberate Tu itinere Jlle febꝛibus. ego deſiderio laboꝛo.
Uter grauius ſit ipſe ſcio. qui et peregre pꝛofectus ſum. ⁊ febꝛé paſ
ſus. ſed qui deſiderat is ꝑfecto iacet grauiſſime. Tecum afferas. ſi
me amas. Oꝛaciunculam pꝛimā ad Genuenſes meā. Qua de re ali
as ad te pꝛolixius ſcripſi. et quia aberas littere reddite ſunt Picci
nino filio. Jnterim afferas ab hiphideo. te rogo Tuliolum ſuū. et
quicquid p̄terea ſuauitatis ac mellis in te eſt; Jnterim parabo tibi
Gurgulionem ⁊ delicias meas. Uale;

Antho. Panoꝛ. Bartholomeo pontifici Melio: v: J. S.

CUm iſtinc ob aeris malignitaté vagamur factū eſt ne iam
pꝛidem ad te ſcribere potuerim. aut ſi potueriz certe neſciue
rim quo ſcribere Nec pꝛoinde velim putes a me remiſſius obſer/
uari. quia iam dudum ad te ſileo. Nam ſi vel omnino mutus effici
ar non ꝓpterea te colere deſiſtam qn̄immo etſi loqui pꝛoꝛſus abne
gatur. capite tn̄ annuā. te per benignitaté. meum benefactoꝛé. ꝑ do
ctrinā meum Socratem. per virtuté meum deum. Atq; abſens lice
bit. tecū ſum. tecum loquoꝛ. tecum poetoꝛ. Quod auté in pꝛeſentiaꝝ
a te peto (Audio eniz te ianue receptum) id ē vt Jacobum Modo/
nenſem pꝛeclarū adoleſcenté ames et honeſtes etiā mea cauſa. Naz
ſi ꝑ ſe ac ꝓpter ſe. eū diligis ſcio. q̄ppe ⁊ humanitatis artibus. quaꝝ
tu pꝛinceps es: plurimū valet hoc meum tamé de ſe iudiciū queſo
aliquid beniuolentie adiciat. aut ſi tota etiam beniuolentia cōple/
xus es illam firmet in poſteꝝ. Eiuſmodi enim eſt hic Jacobus (qd̄
in adoleſcentia potiſſimū miroꝛ) vt ad oſtentationé nihil referat ta
citus ſecū gaudeat. ſermone vꝛban⁹. vita ſimplex. lectione aſſiduus
et ſupꝛa etatem eruditus. vt Gaſparini diſcipulū poſſis agnoſcere.
Epiſtolas ſcribit: quales a te ne oꝛnatius quicq̄m dicam tuoq; in
genio ꝑfectas arbitremur. Poſtremo et a magno ac diuino noſtro

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Franciſco Barbauaria amatur et amatur vnice clariſſimū ipſius Jacobi virtutis ac ꝓbitatis argumentū. Quos ille amat ſpectate mediuſfidius ac preclare virtutis homines habentur et inſignes Si quid igitur mihi tribuis. ſi quid Barbauarie nrō hunc de quo loquimur adoleſcentē. tua gracia. tuaq; ſuffragatione dignū puta Quē ſi tua opera auctū et ornatū aliquando intelligemus. ego qđ ſolum poſſum tibi laudes ac gracias habebo: Barbauaria vō vt ē vir beneficētiſſimus ꝗ; cumulatiſſimas referet. Vale;

Anthonius Panor. Maximo v. Bartholomeo Antiſtiti ac gubernatori Janue S. D.

PLures ad te iam dudum dedi litteras meo q; ſatis vt arbitror officio feci: Tu contra nihil reſpondes ob mille vt arbitror occupationes que te vehementer ⁊ vndequaq; diſtringūt maxime cum reipublice Januenſium preſis Ceterū ea quidem opa q̄ amicis impendit͛ primaꝫ eſſe debere aut ſaltem prime id eſt virtuti proximā monumētis pħorum traditum eſt: Odi equidem negociū quod quidē honeſtum aut vtile ſit. ſi modo amicicie vel minima ex parte ſit obfuturū. Sed ſcis mineruā. tu quidem altius proſpicis. ⁊ nō ſine potiſſima rōne ad me hactenus ſiluiſti Ego ex diuerſo illud pro lumine ſapientie tue mihi iā pridē ꝑſuaſi recte ⁊ prudenter actū iri oportere. quicquid agatur conſilio tuo. Vale;

Diſertiſſimi ac eloquentiſſimi viri Anthonij Panormite Poete et Oratoris celeberrimi elegantiores ac dulciores epiſtole. Foeliciter expliciunt.

Epiſtole Lucij Annei Senece ad Lucilium magis familiares fe
liciter incipiunt

De tempore.

ITa fac mi Lucili vendica te tibi et tempus qđ adhuc
aut auferebatur aut ſurripiebat aut excidebat collige
et ſerua; Perſuade tibi hoc eſſe vt ſcribo; Quedā tem
pora eripiuntur nobis. quedam ſubducunt. et quedā
effluunt; Turpiſſima tamen eſt iactura que per negli
gentiam fit Etſi volueris attendere. maxima pars vite elabitur
male agentibus Magna nihil agētibus. tota vita aliđ agētibus
Quem mihi dabis qui aliqđ precium tempori ponat. qui diem eſti
met. Qui intelligat quotidie mori In hoc fallimur ꝙ mortem non
proſpicimus; Magna pars eius iam preterijt. Quicquid etatis re
tro eſt mors tenet Omnes ergo horas mi Lucili complectere. Duꝫ
differtur vita decurrit. Omnia Lucili aliena ſunt: Tempus noſtrū
eſt In huius rei vnius fugacis ac lubrice poſſeſſioneꝫ natura nos
miſit ex qua nos expellit quandocunqꝫ vult. Et tāta ſtulticia mor
talium eſt. vt que minima et viliſſima ſunt. certe et reparabilia. im/
putari ſibi cum perire patiantur Nemo iudicet ſe quicquā debere
qui tempus accepit: Cum interimi quidem hoc vnum eſt quod ne
gratus quidem poteſt reddere Interrogabis fortaſſe quid ego fa/
ciam qui tibi iſta precipio Euenit mihi quod pleriſqꝫ non ſuo vicio
ad inopiam redactis Omnes ignoſcūt nemo ſuccurrit Quid ergo
eſt Non puto pauperem. cui quantuluncunqꝫ ſupereſt Tu malo ta
men ſerues tua ⁊ bono tempore incipies Nam vt viſum eſt maiori
bus noſtris Sera in fundo parſimonia eſt Non enim tantum mini
mum in imo ſed peſſimum remanet Vale:

De modo legendi et ſtudendi.

EXhis que mihi ſcribis et ex his que audio bonam ſpem de
te concipio Non diſcurris. nec locorū mutationibus inqui
etaris Egri animi iſta iactatio eſt. Primum argumentum
compoſite mentis exiſtimo. poſſe conſiſtere et ſecū morari. Illud āt
vide ne iſta lectio autoꝝ multoꝝ et omnis generis voluminuꝫ ha
beat aliqđ vagum et inſtabile Certis ingenijs immorari et nutri
ri oportet. ſi velis aliquid trahere quod in animo feliciter ſedeat.
Nuſquam eſt q̄ vbiqꝫ eſt. Vitam in peregrinatione agentibus h̄
euenit vt multa hoſpitia habeant nullas amicicias Idem accidat
neceſſe eſt his q̄ nulli⁹ ſe ingenio familiariter applicāt ſ; oīa curſim
⁊ ꝑperantes trāſmittunt Nō ꝓdeſt cib⁹ nec corpi accedit q̄ ſtatī ſū/
ptus emittit Nihil eque ſanitatē impedit q̄ꝫ remedioꝝ crebra muta

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cio; Nō venit vulnus ad cicatricē in q̄ medicamēta tēptant; Non
ꝯualeſcit plāta q̄ ſepe tranſfert nihil tā vtile ē quod in trāſitu ꝓſit;
Diſtrahit librorꝫ multitudo; Itaqꝫ cū legere nō poſſis q̄tuz habu
eris. ſatis ē habere q̄tum legas; Sꝫ mō inquis hūc librꝫ euoluere
volo mō iſtū; Faſtidientis ſtomachi ē multa degustare: Que vbi
varia ſūt ⁊ diuerſa inq̄nant nō alunt; Probatos itaqꝫ ſemꝑ lege;
Et ſi qn̄ ad alios diuerti libuerit. ad priores redi; Aliq̄d quotidie
aduerſus paupertatem. aliquid aduerſus mortez auxiliū compa: nec
minus aduerſus ceteras peſtes; Et cū m̄lta ꝑcurreris vnū exerpe
quod illa die concoq̄s; hoc ipſe quoqꝫ facio; Ex pluribus q̄ legi
vnū apprehēdo hodiernū, hoc eſt qd̓ apud epicurū nactus ſum; So
leo enim ⁊ in aliena caſtra trāſire nō tāq̄ tranſfuga ſꝫ tanq̄ explo/
rator Honeſta inquit res ē leta paupertas Illa vero non eſt pauper
pertas ſi leta non eſt; Cui cum paupertate bene conuenit diues eſt
Nō qui parꝫ habet ſꝫ qui plus cupit pauꝑ eſt; Quid eni refert q̄tū
illi in archa q̄tum in orreis iaceat. quātum paſcat q̄tum feneret:
ſi alieno īminet. ſi nō adquiſita ſꝫ adquirēda cōputet? Quis ſit di/
uiciarum modus queris. Primum habe quod neceſſe ē deinde qd̓
ſatis eſt. Vale;

De Amicicia.

Epiſtolas ad me ꝑferēdas tradidiſti (vt ſcribis) amico tuo
Deinde admones me ne omīa cū eo ad te pertinēntia cōmu
nicē. quia nō ſoleas ne ipſe quidē hoc facere; Ita eadem epl'a. illuz
⁊ dixiſti amicū et negaſti; Itaqꝫ ſi ꝓprie illo ꝟbo quaſi publico vſus
es. ⁊ ſic illum amicum vocaſti. quo mō omnes candidatos bonos
viros dicimus: Quō obuios (ſi nomē nō occurrit) dominos ſalu
tamus. bene facis Sed ſi aliquē amicū exiſtimas cui nō tantūdez
credis q̄tum tibi. vehemēter erras ⁊ nō ſatis noſti vim vere amici
cie; Errat ⁊ ille qui amicū in atrio querit in cōuiuio ꝓbat; Nul
lum habet maius malū occupatus homo et bonis obſeſſus. q̄ ꝗ
amicos putat quibus. ipſe nō eſt; Tu vero omnia cuz amico deli
bera ſed de ipſo prius; Poſt amiciciam credendū ē. ante amiciciaz
iudicanduz; iſti vero prepoſtero ordine iudicia ꝑmiſcent q̄ contra
Theofraſti precepta. cū amauerint iudicant. ⁊ nō amāt cū iudica/
uerit; Diu cogita an tibi ī amiciciā aliquis recipiēdus ſit; Cū pla
cuerit fieri toto illū pectore admitte; Tā audacter cū illo loquere q̄
tecū; Tu quidem ita viue vt nihil ei cōmittas niſi quod cōmittere
etiā inimico tuo poſſis; Quia interueniūt quedā que conſuetudo
facit archana. cum amico omnes curas omnes cogitationes tuaſ
miſce. fidelē ſi putaueris facies: nā quidā fallē docuerūt dū timent

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

falli:et illi ius peccandi ſuſpicando fecerunt; Quidam que tantũ amicis narranda ſunt obuijs narrant et in quaſlibet aures quicquid illos vrit exonerant; Quidam rurſus etiam cariſſimorũ cõſcientiam reformidant:etſi poſſent.ne ſibi quidem credituri interius premunt omne ſecretum; Neutrum faciendum eſt; Vtrumq; enim vicium eſt et omnibus credere ⁊ nulli: ſed alterum honeſtius dixerim vicium alterum tutius; Sic vtroſq; reprehendas ⁊ eos ꝗ ſemper inquieti ſunt ⁊ eos qui ſemꝑ quieſcunt; Itaq; hoc qđ apud Pomponium legi animo mandabitur. Quidã adeo in latebras refugerunt vt putẽt in turbido eſſe quicquid in luce eſt Inter ſe iſta miſcenda ſunt.et quieſcenti agendum.et agenti quieſcendum eſt; Cum rerũ natura deliba illa dicet tibi et diem feciſſe ſe ⁊ noctem.

De contemptu mortis.

PErſeuera vt cepiſti et quantum potes propera.quo diucius frui emendato animo compoſito poſſis. frueris quidez etiam dum emendas etiã dum componis.Alia tamen illa voluptas eſt que concipit̃ ex contemplatione mentis ab omni labe pure ⁊ ſplendide; Tenes vtiq; memoria quantũ ſenſeris gaudium cũ pretexta poſita ſumpſiſti virilem togam et in foris deductus es Maius expecta cum puerilẽ animũ depoſueris et te in virum philoſophia tranſcripſerit. Adhuc enim non puericia in vobis. ſed quod eſt grauius puerilitas remanet; Et hoc quidem peius eſt ꝙ autoritatem habemus ſenum.vicia autem puerorum nec puerorũ tantum ſed infantium:Illi leuia:Hi falſa formidant.Nos vtraq; Proſice modo et intelliges quedã ideo minus timenda quia multum metus afferunt; Nullum magnũ quod extraneuz eſt; mors ad te venit.Timenda erat ſi tecum eſſe poſſet; Neceſſe eſt aut non perueniat aut tranſeat; difficile eſt inquis animuz perducere ad contemptũ aĩe; Non vides ꝙ friuolis cauſis contemnat̃; Alius ante amice fores laqueo pependit Alius ſe ꝑcipitauit e tecto ne dominuz Stomachantẽ diucius audiret. Alius ne reduceretur e fuga ferrum adegit in uiſcera. Non putas virtutem hoc effecturaz quod efficit nimia formido. Nulli poteſt ſecura vita contingere. qui de producenda nimis cogitat.Pleriq; inter mortis metũ ⁊ vite tormenta miſeri fluctuant ⁊ viuere nolunt mori neſciũt; Fac ita q; tibi iocundam vitam omnem pro illa ſolicitudinẽ deponendo; Nullum bonum adiuuat habentem niſi ad cuius amiſſionem ꝑparatus eſt animus. Nullius autem rei facilior amiſſio eſt ꝙ que deſiderari amiſſa non poteſt.Ergo aduerſus oĩa q̃ accidere poſſint

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

etiam potentiſſima arma te et induta. Neminem eo fortuna prouexit vt non ei tantū minaretur quātum permiſerat. Noli huic tranquillitati confidere. In momento mare euertitur. eodē vbi luſerāt nauigia ſorbentur. Cogita poſſe et latronē et hoſtem admouere iugulo tuo gladium vt poteſtas maior abſit. Omnis ſeruus habet in te vite neciſqꝫ arbitriū: Recognoſce exemplū eorum qui domeſticis inſidijs perierunt aut aperta vi aut dolo intelliges non pauciores ſeruorum ira cecidiſſe ꝙ regū. Si forte in manus hoſtiū incideris victor te duci iubebit eo nempe quo duceris. Quid te ipſe decipis. ⁊ hoc nunc primū quod olim paciebaris intelligis. Ita dico ex quo natus es duceris. Hec ⁊ huiuſmodi in animo verſanda ſūt ſi volumus illam vltimam horam placide expectare. cuius metus omnes alias inquietas facit. Vale

De Mediocritate ſeruanda.

Quod pertinaciter ſtudes. et omnibus omiſſis hoc vnum agis vt te quotidie meliorem facias ⁊ probo et gaudeo. Nec tantū hortor vt perſeueres. ſed etiā rogo illud et te admoneo. ne eorum more qui non proficere ſed conſpici cupiūt facias aliqua nec in habitu tuo aut genere vite notabilia ſint. Aſperum cultum ⁊ intonſum caput ⁊ negligentiorem barbā et indictū argento odiū et cubile humi poſitum. et quicquid aliud ambicionem puerſa via ſequitur euita Satis ipſum nomē philoſophie etiamſi modeſte tractetur inuidioſum ē. Quid ſi nos hominū conſuetudini coeperim⁹ excipere! Non ſplendeat toga nec ſordeat quidē. Non habeamus argentū in quo ſolida auri celatura deſcenderit. Sed nō putemus frugalitatis indicium auro argentoqꝫ caruiſſe. Id agamus vt meliorem vitam ſequamur ꝙ vulgus non vt contrariā: alioqñ quos emendare volumus fugamus a nobis ⁊ auertimus. illud quoqꝫ efficimus vt nihil velint imitari noſtri. dū timent ne imitanda ſint omnia. Hoc primū pħia promittit. ſenſum cōmunem humanitateꝫ et congregationē. a qua ꝓceſſione diſſilitudo nos ſeparabit. Videamus ne iſta per que admirationeꝫ parare volumus ridicula ⁊ odioſa ſint. Nēpe ꝓpoſitū noſtrū ē ſcđm naturā viuere ħ ↄtra naturā ē retorq̄re corpus ſuū: et faciles odiſſe mūdicias ⁊ ſqualorē appetere. et cibis non tm̄ vilib⁹ vti ꝟ incertis et horridis: Queadmodū deſiderare delicatas res luxurie ē. ita vſitataſ ⁊ nō magno ꝑabileſ fugere demētie ē. Frugalitatē exigit pħia nō penā. Poteſt autem incorrupta eſſe frugalitas. Temperetur vita inter bonos mores et publicos. Suſcipient omnes vitā noſtrā ſi agnoſcāt. Quid ergo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eadem agemus que ceteri ! Plurimum diſſimiles nos eſſe vulgo
ſciat qui inſpexerit propius ; Qui domum intrauerit nos potius
miretur quam ſuppellectilem noſtram ; Magnus ille eſt qui fictili
bus ſic vtitur quemadmodū argento ; Nec ille minor eſt qui ſic ar
gento vtitur quēadmodum fictilibus ; Infirmi animi eſt pati non
poſſe diuicias ; Deſines timere ſi ſperare deſieris ; Timoris tormē
tum memoria reducit prouidencia anticipat. Nemo tantum preſē/
tibus miſer eſt ;

Item de Amicicia

Intelligo mi Lucili non emendari me tantuꝫ ſed tranſfigu/
rari ; Nec hoc promitto iam aut ſpero nihil in me ſupereſſe
quod mutandum ſit : Quidni mala habeam que debeant colligi
que extenuari que attolli ; Et hoc ipſum argumentum eſt in me
lius tranſmutati animi ꝙ vicia ſua que adhuc ignorabat videt ;
Quibuſdam egris gratulatio fit. cum ſeipſos egros eſſe ſenſerint ;
Cuperem itaqꝫ tecum cōmētare tam ſubitam mutationē mei cum
amicicie noſtre certiorem fiduciam habere coepiſſem. Illius vere
quā nō ſpes nō timor non vtilitatis ſue cura diuellit ; Illius cau
ſa qua homines moriuntur pro qua moriunt̄ ; Multos tibi dabo
qui non amico ſed amicicia caruerunt ; Hoc nō poteſt accidere cū
animos in ſocietatē honeſta cupiendi par voluntas trahit ; Quid
ni hoc poſſit Sciūt enī ipſos omnia habere cōia ⁊ quidē magiſ ad/
uerſa ; Concipere aīo nō potes q̃tum momenti afferre mihi ſingu/
los dies videam ; Mitte inquis ⁊ nobis iſta que tam efficacia exꝑ/
tus es. Ego vero in te omnia cupio tranſfundere. ⁊ in hoc aliquid
gaudeo diſcere vt doceā. Nec me vlla res delectabit licet ſit eximia
et ſalutaris quā mihi vni ſciturus ſum. Si cū expectatione detur
ſapientia vt illam incluſam teneam nec enunciem ⁊ eiciaꝫ : Nulliuſ
boni ſine ſocio iocunda poſſeſſio ē. Mittam itaqꝫ ipſos tibi libros :
⁊ ne multum opere impēdas dum paſſim profutura ſectaris. impo
nam notas vt ad ipſa protinus que probo ⁊ miror accedas ; Plus
tamen tibi et viua vox et cōuictus q̃ oratio proderit : In rem preſē/
tem venias oportet primum quia homines amplius oculis q̃ au
ribus credunt : Deinde quia longum iter eſt ꝑ p̄cepta breue ⁊ effi/
cax per exempla ; Platon et Ariſtotiles et omnis in diuerſum itu/
ra ſapientum turba plus ex moribus q̃ verbis Socratis traxit.
Uale.

De turba vitanda

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

QUid tibi vitandum precipue eſtimē queris: Turbam. non
dum illi tuto cōmitteris; Ego certe cōfitebor imbecillitatē
meam; Nunꝗ̄ e turba mores quos extuli refero; Aliquid
ex eo quod compoſui turbatur. Aliquid ex his que fugaui redit;
Quid egris euenit ꝗs longa imbecillitas vſqȝ eo affecit? vt nuſꝗ̄
ſine offenſa proferantur; Hoc accidit nobis quorum animi ex lon
go morbo reficiuntur; inimica eſt multorum conuerſatio; Nemo
non aliquid nobis viciū ingerit. aut cōmendat. aut imprimit: aut
neſcientibus adlinit; Vtiqȝ quo maior eſt populus cui miſcemur
hoc periculi plus ē; Nihil vero tam damnoſum bonis moribus;
ꝗ̄ in aliquo ſpectaculo deſidere; Tunc etiam per voluptatem facili
us vicia ſurrepunt; Quid me exiſtimas dicere? Auarior redeo.
ambicioſior. Luxurioſior. immo vero crudelior et īhumanior. quia
inter homines fui; Caſu in meridianuȝ ſpectaculum incidi. Luſus
ſpcās ⁊ ſales ⁊ aliquid laxamēti quo hoīm oculi ab humano cru
ore adquieſcant. Contra ē quicquid ante pugnatum eſt mina fuit;
Nunc omiſſis nugis mera homicidia ſunt; Nihil habent quo te
gantur: ad ictum totius corpis expoſiti; Hoc pleriqȝ ordinarns pi
bus et poſtulaticijs preferūt; Quidni proferāt? Non galea. non
ſcuto repellitur ferrum: Quo munimenta? quo artes? omnia iſta
mortis mee ſunt; Mane leonibus ⁊ vrſis homines. meridie ſpcāto
ribus ſuis obiciunt. interfectores interfectis iubent obici. ⁊ victo
rem in aliam cedē detinēt; Exitus pugnantiū mors ē; ferro ⁊ igne
res geritur. hec fiunt dum vacat arena; Sȝ latrociniū fecit aliquiſ
Quid ergo. occidit hominem; Quia occidit. illa meruit vt pateret
Tu quid meruiſti miſer vt hoc ſpectares. occide. verbera. vre; Qua
re tam timide incurrit inferrū? Quare parum audacter occidit?
Quare parum libenter moritur? plagis agit in vulnera. Mutuos
ictus in nudis ⁊ obuijs corporibus. pectoribuſ excipiunt; intermiſ
ſum eſt ſpectaculū interim iugulant homines. ne nihil agat. Age:
nec hoc quidem intelligitis mala exēpla in eos redūdare qui hoc
faciunt. agite dijs immortalibus gracias: qui eum docetis eſſe cru
delem qui non poteſt diſcere. Subducendus ē populo tener anim⁹
⁊ parum tenax recti facile trāſitur ad plures: Socrati ⁊ Cathoni ⁊
Lelio excutere morem ſuum. diſſimilis multitudo potuiſſet. Adeo
nemo noſtrum ē qui tam maxime continuamus ingenium ferre im
petum viciorum. tam magno comitatu venientium poteſt. Vnū
exemplum luxurie aut auaricie multum mali facit. Conuictor
delicatus paulatim eneruat et emollit: Vicinus diues cupidita
tem irritat: Malignus comes quamuis candido et ſimplici:

rubiginē ſuam adfricuit; Quid tu accidere his moribus credis: in
quos publice factus ē impetus? Neceſſe ē aut imitaris aut oderis
vtrunqꝫ aūt deuitandum ē: ne vel ſimilis malis fias. quia multi
ſunt: neue inimicus multis quia diſſimiles ſunt; Recede in te ip/
ſo quantū potes; Cum his uerſare qui te meliorē facturi ſūt: Jllos
admitte quos tu potes facere meliores; Mutuo iſta fiunt ⁊ homīeſ
dū docent diſcunt; Non eſt quo te gloria publicandi ingenij ꝓdu
cat in medium: vt recitare iſtis velis aut diſputare; Quod facere
te vellē. ſi haberes iſti populo ydoneā mentem; Nemo eſt qui te in
telligere poſſit. aliquis fortaſſe vnus aut alter incidet: Et hic ipſe
formandus tibi erit inſtituēdusqꝫ ad intellectum tui. Cui ergo in/
qs iſta didici? Nō eſt ꝙ timeas ne opā ꝑdideris ſi tibi ipſi didiciſti

De ſtudio ſolitario ⁊ ꝓcioſitate tempis.

TU me inquis vitare turbam. iubes: ſecedere ⁊ conſcientia
eſſe contentuꝫ. vbi illa precepta noſtra que iubent in actum
mori? Quod ego tibi videar interim ſuadere in hoc me recondidi.
⁊ fores clauſi: vt ꝓdeſſe pluribus poſſem; Nullus mihi per ocium
dies exit. Partem noctiū ſtudijs vendico. Non vaco ſomno ſed ſuc
cūbo: et oculos vigilia fatigatos cadētes qꝫ in opere detineo. Se/
ceſſi non tantū ab hominibus ſed a rebus. et in primis a meis reb⁹
poſteriorꝫ negocium ago; Jllis aliqua que poſſunt ꝓdeſſe conſcri
bo ſalutares admoniciones velut medicamentorū vtiliū compoſi
tiones litteris mando; eſſe illas efficaces in meis vlceribus exper
tus: que etiamſi ſanata non ſūt. ſerpere deſierūt; Rectū iter qd ſero
cognoui ⁊ lapſus errando alijs monſtro; Clamo. vitate quecūqꝫ
vulgo placent. que caſus attribuit: ad omne fortuitū bonū ſuſpici
oſi. pauidiqꝫ ſubſiſtite; Et fera ⁊ piſcis ſpe aliqua oblectāte decipit
munera iſta fortune putatis? inſidie ſunt; Quiſquis noſtram. tutaꝫ
agere vitaꝫ volet. quātum plurimū poteſt: iſta viſcata beneficia de
uitet; Jn quibus hoc quoqꝫ miſerrimi fallimur. quia ꝙ abire nos
putamus. his inheremus. Jn precipicia curſus iſte deducit. hui⁹
eminentis vite exitus cadere ē. deinde ne reſiſtere quidē licet. cū ce
perit tranſuerſos agere felicitas. aut ſaltē rectis. aut temet fruere.
Non vertit fortuna ſed ceruulat ⁊ allidit. Hanc ergo ſanā et ſalu/
brem formam vite tenete: ⁊ corpi tātum idulgeatis quātum boni
valitudini ſatis ē. durius tractandum ē corpus ne animo male pa
reat. Cibus famem cedat: pocio ſitim extiguat: veſtiſ arceat friguſ
domus munimentū ſit aduerſus infeſta corpis. hanc vtrū ceſpis
erexerit: an varius lapis gentis aliene nihil intereſt. Scitote homi
nē tam bene culmo ꝙm auro tegi. Contēpnite oīa que ſuꝑuacuus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

labor (veluꝫ ornamentū ac decus) ponit; Cogitate nec preter ani
mū eſſe mirabile. cui magno nihil magnū eſt; Si hec mecū. ſi hec
cū poſteris loquor: nō videor tibi pluſ prodeſſe: ꝙ cū aduadimoni
um adeo vocatus deſcenderē: aut tabulis teſtamēti anuluꝫ impri
merē: aut in ſenatu candidato vocē ⁊ manum cōmoderarē; Mihi
crede qui nihil agere videntur. maiora agūt. diuina humanaqꝫ ſil'
tractant; Sed iā finis faciēdus eſt. Et aliquid vt inſtitui pro hac
epiſtola deponendū; Jd nō de meo fiet; Adhuc epicurū complica
mus cuius hāc vocem hodierno die legi; Philoſophie ſuies op/
tet vt tibi contingat vera libertas. Nō differt in diem qui ſe illi ſb/
iecit ⁊ tradidit. ſtatim circūagitur; Hoc enim ipm phie ſeruire liber
tas ē; Poteſt fieri vt me interroges Quare ab Epicuro tā multa
benedicta referā. potius ꝙ noſtroꝝ; Quid ē tamen quare tu iſtas
Epicuri voces parentes eē nō publicas; Quā multi tamē Poete
dicūt q̄ a phis dicta ſunt dicēda! Non attingant tragicos neqꝫ to
gatos nrōs. Habent eni hi quoqꝫ aliquid ſeueritatis. ⁊ ſunt inter
comedias ⁊ tragedias medie ꝙtum diſertiſſimoꝝ vſuum inter mi
mos iacet; Quā multa publn nō ex calceatis. ſed ex coturnatis di
cēda ſunt; Unū verſum eius qui ad phiam pertinet ⁊ ad hanc ꝑ
tem que modo fuit in manibus referā quo negat fortuita in noſtro
habenda; Alienū eſt omne quicqꝫ optādo euenit; Hūc verſum a te
dici nō paulo melius ſꝫ aſtrictius memini; Nō ē tuū quod fortūa
tuū fecit; Jllud etiā nunc melius dictū a te preteribo. Dari bonū
quod potuit: auferri poteſt; Hoc nō imputo inſolutū de tuo tibi;
Uale felix;

An Sapiens ſeipſo contentus ſit.

Non merito reprehendat in quadā epiſtola Epycurus eos q̄
dicūt ſapientē ſeipſo eē contentū. ⁊ ꝓpter hoc amico non in
digere; Deſideras ſcire; Hoc obicit Stilbonti ab Epycu
ro ⁊ his quibus ſummū bonū inſitū eſt animus impaciēs; Jn am
biguitatē incidendū eſt ſi exprimere affatim vno verbo cito volue/
rimus ⁊ impacientiā dicere. Poterit enim contrariū ei qd ſignifica
ri volumus intelligi; Nos autē volumus dicere qui reſpuat oīs
mali ſenſū. Accipietur his qui nullū poteſt ferre malū; Uide ergo
nū ſatius ſit aut invulnerabilē aīm dicere aut aīm extra omēꝫ pati
entiā poſitū; Hoc inter nos ⁊ illos intereſt; Noſter ſapiēs vincit
quidē incōmodum omne ſed ſentit. illoꝝ ne ſentit quidē; Jlld nob
⁊ illis cōe eſt. Sapientē ſeipſo cōtentū eſſe; ſꝫ tamē ⁊ amicū habere
vult ⁊ vicinū contubernalem ꝙuis ſibi ipſe ſufficiat; Uide ꝙ ſit
ſe contentus; Aliquādo ſui parte cōtentus ē ſi illi malum morbus
aut hoſtis exciderit; Si quis oculū vel oculos caſu excuſſerit. Re

liquie illi ſue ſatiſfacient ⁊ erit in minuto corpore tam letus et am
putato ꝙ̃ integro fuit; Sed que ſibi deſunt nõ deſiderat nõ deeſſe
mauult Jta ſapiēs ſe contētus ē non vt velit eſſe ſine amico. ſed vt
poſſit. Ex dico poſſit. tale eſt. amiſſum equo animo fert; Sine ami/
co quidē nunꝙ̃ erit in ſua poteſtate habet ꝙ̃cito reparet; Quomõ
ſi perdiderit phidias ſtatuam protinus alterā faciet; ſic hic facien
daꝝ amiciciaꝝ artifex ſbſtituet aliū i locū amiſſi; Queris quomo
do cito amicū facturus ſit dicā ſi mihi illđ tecū ꝯuenerit vt ſtatim
tibi ſoluam qđ debeo explanari paria faciamus Hecaton ait. Ego
tibi monſtrabo amatoriū ſine medicamento ſine herba. ſine vllius
venefice carmine; Si vis amari ama. Habes autē nõ tantum vſu
amicicie veteris. ⁊ certe voluptatem magnā: ſed etiā inicium ⁊ ꝯpa
rationē noue; Quid intereſt inter metentē agricolā ⁊ ſerentem: hoc
inter eū qui amicū parauit ⁊ qui parat; Attulus philoſophus di
cere ſolebat iocundius eſſe amicū facere ꝙ̃ habere; Quomõ artifi/
ci ē iocūdius pingere ꝙ̃ pinxiſſe. Jlla in opere ſuo occupata ſollicitu
do ingens oblectamentū habet in ipſa occupatione; Nõ eque de
lectat qui ab ope perfecto remouit manum; Jā fructu artis ſue fru
itur ipa fruebatur arte cū pingeret; Fructuoſior ē adoleſcētia libe
roꝝ ſed infancia dulcior; Nūc ad ꝓpoſitū reuertamur; Sapiens
eciā ſi contentus ē ſe tamē habere amicū vult: Si ob nihil aliud tā
vt exerceat amiciciā. Ne tam magna v̓tus iaceat. Non ad hoc qđ
dicebat Epicurus in hac epiſtola vt habeat qui ſibi egro aſſideat.
ſuccurrat cõiecto in vincula. vl' inopi: ſed vt habeat aliquē cui ipe
egro aſſideat. quem ipe circūuentum hoſtili cuſtodia liberet. qui ſe
ſpectet. ⁊ ꝓpter hoc ad amiciciā venit. male cogitat queadmodū ce
pit ſic deſinet. Parauit amicū aduerſum vincula laturū opē; Cū
primū crepuerit catena diſcedit; He ſunt amicicie quas tempora
rias vulgus appellat; Qui vtilitatis cauſa aſſumptus fuerit tā
diu placebit ꝙ̃ diu vtilis fuerit. Vale;

Expliciūt eple magis familiares Senece ad Luciliū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝯ pueo ꝯfcto

Eloquētiſſimi imprimis ac celeberrimi Oratoris Gwiniforti
Barziʒ Papienſis Epiſtole elegantiores Feliciter incipiunt.

Gwinifort' Barzizi' Bonifacio Aleardo Auūculo ſuo S.d

LItteris tuis lectis. q̄ petebas Anthonio colono tuo
dedi q̄ m̄r illas reddidit ⁊ v̄bis ſigna certiſſima expo
ſuit ꝓpter q̄ fides ſīi lr̄is adhibēda erat. Qd̄ vero de
vnico infantulo tuo ſcribis. id ne mētiar, humane ex/
cepi. Sꝫ et confirmes neceſſe ē ⁊ ꝯiugem tuā, cuius ni
mia īpacientia nō mediocris dolor tuus incendit magis lenire ſtu
deas; Ereptus eniꝫ ē infans ⁊ tantis huius vite ꝑiculis in q̄tis
cōflicturam ſ̄blatus Aſſumptuſq̄ꝫ in celū, vbi gaudijs eterniſ fruit̄.
Nō vob̄ metū nō ſollicitudines deiceps afferet. ſ̄ nō ignarus geni
ture deū ī vos gratus ꝓ vobis orabit; Quid ſi quiſpiā mortalis
p̄nceps euꝫ cum p̄mum natus ē tolli ac ſibi nutriri: magna de illo
pollicitus impaſſet? Nōne equo id animo ſpe futuroꝝ ſuſpēſi ferre
tis: cū tñ interī dum adoleſceret puer, aduerſa ꝑlima tum illi. tu m
⁊ p̄ncipi accidere poſſent, q̄ omni vos ſperato ꝑuarēt frcū; Quales
igit̄ vos eē decꝫ. quoꝝ filius ab īmortali deo. iamiā ꝑpetua felicita
te donatus ⁊ īminētia mala. ſuis q̄ꝫ longiſſime ꝓpulſare ſuffragijs
opulētiſſima bona īpetrare valeat; Illd̄ quoqꝫ videte, q̄ nepharīū
ſit. diuine volūtati nō acq̄eſcere ac deū accuſare, q̄ꝫ iniquum nature
legibus ſ̄bdi nolle. Quiſ aūt negabit ea ſtultū eē ꝑtinaciter optare
q̄ aſſequi nulla vis humana poſſit. Quis nō eū impijſſimū iudica
bit, qui filij ſūmo bono mereat. Sꝫ hec minime tua cauſa ad cōſola
tionē adduci opus eſt, quē in aduerſis ꝯſtantiſſimū noui: Me enim
an fragilitatē matris an inepcias dicā neſcio. eius certe reſpectus
mouet. Quas ob res cū eius humanitati dolorē: materno affectui
ludū. ꝑmiſeris deniq̄ꝫ modū cuiq̄ꝫ rei ſtatueñ ſtudeas volo. Vale;

Gwiniforti Epiſtola ad tercium
Reuerēdiſſimū Bayoceñ epiſcopū.

CIrcūſpexi, Reuerēde pater, neq̄ꝫ in paucis cogitatiōes mee
conquierūt, vt ſecretariū exēplo tuo dignū aliquē tibi e plu
rimis vnū deligerē. Itaq̄ꝫ cū huiuſmodi viroꝝ mira ſit raritas ali/
q̄bus aliquo in gn̄e lucul ētis paucissimis vero tū modeſtia ⁊ v̄tu
te q̄ prima in homīe rectiſſime queris tū vtroq̄ꝫ filio ⁊ aulico ⁊ ora
torio valētibus. ego intellecta honeſtiſſima rōne q̄obreꝫ is de quo
ſ̄monem tecū habueram, ſuā tibi operā dedere nō poſſet. vnicū tan
tū inueni, cui neq̄ꝫ facltas deſit, neq̄ꝫ volūtaſ libera ⁊ ingeniū pacu
tū atꝫ ꝓmptiſſimū, accuratiſſia ī ſcribēdo rō ſinglis in agendis ſol
lertia Ciuiliū nōnulla expientia reꝝ. deniq̄ꝫ ornamēta animi īgenio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

digna copioſe aſſint Bartholomeū viri q̄ndā ſpectabilis Blanchini vicecomitis fratruelem. Hinc facile p̄ſuaſum ē vt qui tuā p̄ſtātiam admiratur ⁊ mēte colit nullis ip̄e patrie limitibus circūſept9 ſed patriā vbiq; ſtatuens vbi ⁊ ad exercendā v̄tutem ⁊ ad cōparandos honores pateat via. trans occeanū etiā te ſequeret̄. Rex a cōi Cādidi viri ornatiſſimi oblatione ⁊ mea. nō nihil diſſētire videtur Quare placuit ad te iret: Jd ſuā in te obſeruantiā decere arbitrat9 e͛t. Noſq; in p̄mis approbauim9. quo res celerius tranſigat̄. Equidē h̄ viro affirmare nō dubito. quo diucius illū apud te habueris eo te plura indies v̄tutis eius indicia p̄ſpecturū. que ſi p̄terieris. Unde ſi ſ̄em repetamus ignoro. Jllud v̄o p̄ eruditoꝝ penuria certe profiteor, nullū mihi venire in mentē, qui vel dignus tua domiatione ſit, vel apud eā diu ſe tolerabilē prebere valeat. Hec pro mea in te fide aperte loquor. Nullā aūt ſi aliū p̄quireñ ſtatueris meā q̄s nis inanē opam, nullā meū in p̄quirendo laborē q̄uis inutilē, ſi ita mandaueris, defuturꝝ polliceor. Tu me pro tua pietate ama ⁊ in tuorum aſcribe numero;

Gwiniſfortus Barzizius Stephano Seruano S. d. p

Habeo tibi gracias vir egregie p̄ tua in me beniuolētia. de qua tametſi antea pleniſſime cōfidebam; tñ per lr̄ās tuas proximis diebus multo certior factus ſum; Cognita enim ex lr̄is quas ad Jacobū filiū tuum iuuenē ⁊ elegantē ⁊ ornatiſſimuz ſcribebā expectatione mea te ſtatim ad ea p̄agendū obtuliſti que vellē Tua igit̄ hūanitate fiet. oro vt q̄admodū agere cogitas ita p̄ficias Scribas ad fratrē tuū. cū Jacobus locut9 fuerat ⁊ inueſtiges an adhuc rē deſiderio meo ſatiſfacturā inuenerit. Quid aūt ab eo reſponſi acceperiſ ⁊ q̄ñ Jacobū ad te reuerſurꝝ. queſo ad me reſcribe Ego p̄ te ſi quid efficere valeo p̄ſuade tibi nihil eſſe quod nō libentiſſime aditurus ſim. Uale;

Gwi. bar. Jacobo Alſate diſto adoleſcēti S. D.

Magnas habeo tibi gr̄ās mi Jacobe, q̄ ſolus ex omnib9 lr̄aſ ad me dediſti, tp̄m aūt pertbationi attribuo ſi vnaſ tm̄ accepi cū tibi vl̄ crebras locoꝝ mutationeſ, vl̄ tabellarioꝝ inopiā impedimēto fuiſſe cōiectē; Ego v̄o ſi nullas vnq̄ vl̄ minimas quidē ad te ſcripſi. nō id obliuiōi aut negligētie imputab; Satis eni tibi meus in te aīmus perſpect9 eē debet. qui tātus ē vt tui nūq̄ immemor fieri poſſem, neq; ignoras. q̄ abhorrēs ſemp ab ocio ⁊ quiete fuerim; Sz q̄mq̄ hee rōnes a calūnia defenſare me videant, neceſſe tñ ē fatear me in ſcribendo victū eſſe. cum p̄mus interpellaris. diuq; ſolus velut in campo conſiſteris. Te mi Jacobe laudo, hortorq; vt tuis me

ſepe lrīs excites. Hoc enī vnū eſt, ex quo maximā voluptatē ſuſcep
turus ſū, ego quicq̄d tpīs aſſiduis occupatōibus meis ſurripere
potero. id ipm libēter in trāſmittendis ad te epl'is ɔſumā ; Uale ;

Gwinifortus Barzizius S. D. Alerico ſuo

HUIus, quod pro mea in te obſeruātia offero munuſculū te
nuitatē magnifice ac preſtās vir. tua vt cōfido, humanitas
nō aſpnabit; Meū do in te ſtudiū amoris ac fidei plenū. vt libēs cō
plectaris peto ; Equidē ſollennibus his diebus. cū ꝑ vulgi more
agendū putarem, curaui vt nō vulgari ſaltē aliquo, ſi nō ꝑcioſo, te
donarem munere ; Quare primi punici belli cū his, que mox illud
cōſecuta fuerūt. cōmentariolū, nō vt apud omnes habet vno cōte
xtu, ſed in partes arbitratu meo diſtinctū, vt tibi pſcriberet, operam
dedi. quo facilius ꝛ cōmodius tantis intētus curis, ꝛ reip. occupa
tionibus obſeſſus, ad lectionē (cū aliquid dat ocij) te cōferre (que
te vna res marie delectat) valeas ; Illud autē fidei mee credidi, eē
codicillū hūc nōnullis in locis: vbi partim exēplaris, a quo ductuſ
eſt corruptela, quod tamē optimū nanciſci voluerā; partim librarij
quē vix ab vllo vitari omnino poteſt, incuria, vicinū cōperi ꝛ ferro
violare et defectibus ſuppleñ nitiditatē eius candorēq̄ polluere. q̄
his emēdacior ad te veniret, ac verius in omnibus reſponderet.
Animum queſo meum vir humaniſſime ſpecta. Et quem beneficijſ
ornare non deſinis, eius quoq̄ exigua in re grate voluntatis iudi
cium proba ; Uale ;

Gwinifortus Barzizius Jacobo
et Johanni Croctis perga S. D.

DE veſtro in me amore atq̄ animo liberali ſatis eram cer
tus ex veteribus in me meritis veſtris, neq̄ vllo ad meā
hanc certitudinem confirmandā nouo teſtimonio fuit opus ; Ue
runtamen ſi morem veſtrum antiquum ſecuti eſtis, factum quidem
vrm̄ non reprehendo, animū vero acceptiſſimū gratiſſimūq̄ habeo
Rem q̄q̄ dono ad me miſſam vt cariſſimā teneā, facit hoc ꝛ memo
ria veſtrū omnium, a quibus profecta ē. et ipſius rei precioſitas atq̄
in hac vrbe raritas ; Ad gracias vobis referendas ſi parū habi
lis ero, habebo certe quātas animus meus capere ꝛ cogitare pote
rit, daboq̄ operā vt intelligant omnes integre me ac ſancte neceſſi
tudinē, que inter nos eſt, colere, quod me tum in Frāciſco noſtro, tū
in omni domo veſtra declaraturū ſpero ; Ualete ;

Gwidoni de Bongaza Equiti Magnifico
bagnoli Dn̄s Gwinifortus S. D.

CUm lr̄as ad te daturus eſſem, magnanime vir, q̄bus ꝛ an
tea me tibi deditiſſimū ꝓ tua dignitate, ꝛ nūc aſtrictū affini
tate noua declararē, tuis q̄ʒ mādatis obſeq̄ntiſſimū filiū ſbi/
cerē. attulit m̄ humaniſſimā tuā epl̄am generoſus iuuēis conſobri
nus tuus Jacobellus malabarba. Multis p̄terea v̄bis tuaʒ in me
caritatē (q̄ꝗ̄ de ipa nō dubitabā) elegāter edocuit; Js mihi idies
inclite miles quantū alacritatis attulerit nō facile dixerim; ſimul
eni ꝛ de tua incolumitate. qd̄ ſūme affectabā, audiui ꝛ de ſingulari
in me beniuolētia paternaq̄ʒ pietate, cū ex hui⁹ fr̄is mei ſuauiſſimo
ſmone, tū etiam ex lr̄is tuis cognoui: quas veluti munus p̄cioſuʒ
a te impetrare p̄cibus conſtituerā. Quas v̄o tue benignitati grās
referā. que me p̄uenire in ſcribēdo eſt dignata, nullas certe dignas
inuenio; Sed quid in animo ſedeat dicā; Laudū q̄ppe tuarum atq̄ʒ
v̄tutum contemplator ero ſemꝑ, mādatisq̄ʒ tuis, monitis volūtati
deniq̄ʒ ꝓmptus obtemꝑabo; Katherinā aūt conſobrinā tuā cōiu/
gem meā tū diuino atq̄ʒ humano iure meritiſq̄ʒ ip̄ius volēs quidē
ac libēs amabo vnice. tū veneratione tui ſtudioſius: omni pietate
colam. Nec ſolū ipam, veꝝ omnem eius domū, quā eſſe tuā ſanctiſſi
me ꝓfiteris; Nemo p̄terea q̄ſquis ille ſit, in mei noticiam ꝑueniet:
ſi ex tuis eē cognouero. nō p̄cipuo amore ꝓſequutur⁹ ſim, Hec mea
in te gratitudinis officio fore polliceor. Ad ea ſi qd̄ addi ꝑ me poſſit
attentiſſime ſpeculabor, quē ſi hebetioris in p̄uidēdo ingenij vl' ob
tuſioris eē ꝑſpexeris. nō ab tua erit humanitate alienū quid velis
edicere. Vale;

dignitatis tue recep ꝛ pſperitat' ſanitat' recep

Triſtophori Barzizij arciū ꝛ Medicine doctoris
Epiſtola ad Swēniforcū regiū Senatorē atq̄ʒ legatū

GRate adeo fuerūt nobis lrē tue. ꝙ ſollicitudinē qua de tua
ſalute neſcij tenebamur abſtulerūt ſignificātes nō ſolum te
ſoſpitē ſ; incolumē ac grādi ſtatu eē; Congratularis etiā ſtatui no
ſtro, nec inter nos expectandū ē, vt adinuicē blādiamur, veꝝ ꝙ aſtri
gor intimo mentis affectu, dicā. Nō poſſum illam in me extinguere
affectionē, quin ſenſibus te poſſidere teq̄ʒ frui vehemētiſſime deſide
rē, neq̄ʒ in mentē id poſſum inducere, vt eo ſolo ɔtentus ſim, ꝙ te be
ne valere. ac felicia m'ta hrē ſciam. Hec oībus hominibus cōe eſt cō
uerſari ꝛ apud me ſꝑ iocundiſſimū habitū eſt. cū ſuis amiciſſimiſq̄ʒ
vnanimē vitā degere. Nō eni ſtoycos inſeq̄r, qui ſolo animo in hac
vita felicitatē poſſideri poſſe voluerūt; Quare mittā habe animi
mei paſſionē. ꝛ dolore, ꝙ te caruim⁹ lōgis tꝑibuſ qd̄ de te ſit ignorā
tes. ꝛ gaudio ꝙ reb⁹ v̄ſeris magnis q̄ te illū preſtes q̄ dign⁹ es ma
ioribus nr̄is. Summū deū allegas hoc dediſſe velim ꝛ credo. Sed

ꝛ pħi omnes ꝛ expientia quotidiana docuerūt, fallaces eſſe admo
dum huiuſmodi ſtatuſ. multis ictibus fortune expoſitoſ, multis pe
riculiſ ac diſcriminibus, quibus rariſſime felices fines fuere. Medi
ocris enī vita ſecuriſſima ē; Qꝫ ſi deus autor fuit. certe ꝛ cuſtos de
ſiderādus ē; Habebis aūt ſi ipſius cultuz omnibus in rebus, q̄s
exercere cōtinget, prepones. ſuos eius miris beneficiis ꝓſequeris,
paupibus continuas exuberātiſſimaſqꝫ elemoſinas pſtiteriſ, orpha
noꝝ ac viduarū cauſas vix te protexeris. miſeris opē, carceratis li/
bertatē impēderis. Nec tibi Regē ante ſummū ip̄m Jmpatorē celo
rū pꝓpoſueris. Non obliuiſcaris, obſecro, bonaꝝ reꝝ datorem eē deū,
quarū rōnem exquiſitiſſime requiret, nec aboleas ab ineunte etate
cōceſſam deuotionē. ß nunc cū poſſis magna ꝑ dei noſtri cultu ſem
per enitaris. Scis q̄ta ꝛ quot familia nrā ab eo accepit, nec fecit ta
liter omni familie. Spernas his īmiſceri, ad que populoꝝ ſtrages ꝛ
cedes ſequūt, plura cohortatione ſcriberem ſi mentē ſeq̄rer, letabor
antiqua tua deuotione. ꝛ pro te ſedulus indignus orabo. Vale;

Gwiniſfortus Barzizius. S. D. Ferdinando
Dauolas Inſigni militi Atqꝫ preclaro

SI cū maximis te implicitū curis ſcio, litteras tn̄ abs te pe
to. quibus ꝛ de incolumitate Illuſtriſſimi pn̄cipis Henrici
Infantis atqꝫ magiſtri et de tua bona valitudine. crebro certior
fiam, nō ineptie me accuſes oro. ſed tū ex ea deuotione, quā ad illi'
celſitudinem gero. tū beniuolentia in te mea manare id credas ve
lim. Sepe quidē optata audio. ß iocūdiſſimū erit litteris tuis eadē
intelligere, tuumqꝫ amorem in me precipuū ſepius deguſtare. Quā
obrem te magnū inmodū rogo, vt hac litteraꝝ ſuauitate q̄tiēs tibi
cōmoditas dabitur ad ſcribendū, me recreare non negligas. Hoc
mihi expectatiſſimū eē cū facile ſis crediturus. tuꝫ ex meo in te offi
cio voluptatē ꝑpe ſingularem percepturū cōfide, ſi qua in re meaꝫ
operā expetieris. ac tibi vltro vendices. Vale;

Ad Infantem Arragonū milicie ſancti Jacobi
magiſtrū Gwiniforti Barzizij Epiſtola.

IMmenſas tue clementie gracias debeo princeps illuſtriſſi
me, qui ꝛ ſepe ad me ſcribere in magnum pietatis erga me
teſtimoniū et principi meo excellentiſſimo duci per lrās me cōmen
dare tua ſpōte dignatus es. Lrē quidē ad me tue. cū ſe venerandiſ/
ſimas offerūt tū ꝛ ſuauiſſimas pbent. quas nūq̄ꝫ lego ſine magna
deuicti tibi animi deuotōe. Cōmendationes vero apud iuſtiſſimū
principem meum excellentiſſimum ducem. non pro meis tātum me
ritis Verumeciam pro amplitudine tua et dignitate valituraſ cō.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſido At quãti ſmones illos feciſſe me credis. q̃s nup abs te ꝓficiſ
cens, de clemẽtia in me tua, de ſuaui memoria de amantiſſimo deſi
derio mecũ habuit ꝓclarus eques Ferdinãdus dauolas camera
rius tuus. Equidẽ que mihi narrauit, eo corde excepi, vt menti ni
hil infixũ magis vnq̃ futurũ putem Gracias igit̃ cum infinitas
debeam, cupio ſaltẽ nõ pauciſſimas neq; minimas dicere. Sed q̃d
ẽ, quod vel mediocre ad rẽ infinitã relatũ videri poſſit. Nempe ob
muteſco niſi ad illd cõfugio nullas in me partes m̃ reſuare quaſ
nõ tuas mal: m eẽ q̃ meas. Si qd ꝑterea grati hoĩs officium in
benefactores impendẽdũ q̃ſpiã dicet, monita libẽs audiencia nihil
ꝑtermiſſurus, qd in tuã ꝯgeri celſitudinẽ per me poſſe didicero. Qu
ſi omnia obtuliſſe iã videoꝛ, vnũ tm̃ illud reſtare intelligo, vt tibi de
uotũ munus ſi multiplicare nõ valeo, precioſius ſaltẽ indies, me
ipſũ videlicet, atq; ornatius reddere ſtudeã. Jd nõ inuita mineruą
feliciter, vt ſpero, fideliter certe ac diligenter curabo

Gwi. Bar. Magno regio Secretario S. D.
INcredibile tui me deſideriũ tenet. Qt niſi aliq̃n ꝛ quidẽ bre
ui futurũ ſperarẽ, vt te viderẽ egerrimo certe animo: tã diu
tinã a te abſentiã ferrẽ. Conſultationẽ tecũ de multis, inire cupio
Cũ id licuerit plane confirmabo, neq; locoꝝ diſtãcia neq; intermiſ
ſione conſuetudinis aut reꝝ euentibus varijs effici potuiſſe, vt ali
us fierẽ. q̃ eẽ me aliquando expertus es. De tua incolumitate io
cũdiſſimus fuit mihi nũcius. Andreas Satſul Scriba regius vir
vt ſollers ꝛ ſuauiſſim⁹ ita et obſeruãtiſſimus tui. Superi faxint vt
quacũq; iter elegeris vt ꝓprios incolumes lares, ad optime vxoriſ
conuictũ optatũ filioliq; lepidiſſimi oſcula perducaris. diuturnũ
q; fiat ꝛ conſtans gaudiũ tuum; Vale pater colendiſſime ac me
v. adcũq; tuis litteris ſepe recrea;
Guiniſfortus Barzizius Johanni Olzpue
Magno regio ſecretario. Salutẽ D.
TAm gratus mihi aduẽtus fuit modeſtiſſimi viri Anthonij
Barbaſtri Scribe Regij q̃ expectatio lrẽ tue Quã aũt ex
pectaſſem illas, meus in te amoꝛ niſi illũ remiſſum putas, locuples
teſtimoniũ afferat. Sed neq; ad lrãs nũc reſpõdebo q̃s m̃ tuas red
didit neq; ad m idata amantiſſima q̃ tuo nomie, qua eſt ꝛ in te ob
ſuantia ꝛ in rebus agendis prudẽcia diligẽter expoſuit. Sui ad
te redit⁹ expectabo diẽ. Tantũ q̃d in mea vita innouari patri vt fili
um decet q̃ꝓrimũ licuit nunciabo vxorẽ ꝓrimis diebus Katheri
nam virginem deſpondi que cum vndiq; ex maioribus tum ſpecta

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bilibus viris cū magnificis ac potētibus originē habeat cū apud
eā matrem educata eſt que inter Mediolaneñ matronas clariſſima
ſplendet fama. ⁊ intra eos parietes edocta: extra quos nō niſi preci
pue ꝟtutis ſingulariſq; exemplariſ ꝟgines ꝓdire ſolēt. Paternū ei
gñs ē mediolaneñ malabarba. maternū ꝑgamēſe ſuardū. Affinita
tes multe ⁊ quidē p̄marie omnes nōnulle illuſtres cū pluribus in
Ciuitatibus ac regionibus extāt. fratres ei quinq; ſunt: quoꝝ ne
mo etatem meam excedit neq; a ꝟtute parentū. vt plane ꝑſpicio de
generātes ⁊ ad illoꝝ gloriam. niſi maligne aduerſet̄ fortuna vt ſpe
ro conſenſuri. Hoc meū factum latere te nolui vt quemadmodū vxorē
⁊ fratres plurimoſq; alios neceſſarios. nuper ipſe nactus ſum mi/
hi ſic tu filioꝝ numerū tibi accreuiſſe intelligas. Hi ſe omnes tibi ⁊
offerūt ⁊ cōmendant p̄cipue vero ſponſa mea. pari in te deuotione
mecum certat. viſumq; oculis mēte vt patrē ⁊ veneratur ⁊ colit. vale;

Gwinifortus Barzizius S. D Arnoldo phonolete
Secretiſſimo Regio Secretario.

QUe ab omnibus iſtinc ad nos ꝓficiſcentibus de te audio
quamquam nō inopinata ſunt mihi gratiſſimū tamē eſt ea ſepius
audire neq; eni de te aliter antea iudicabā quam de homine quē in ꝓ
uidendis rebus prudentia in exequēdis fides ⁊ diligētia quē in/
nocentia ⁊ itegritas apud ſapientiſſimū regē facile in altū ꝓmotu
ra eēt. Et eo ſemper animo in te fui. poſtea quam tuā inii familiaritatē
vt de tuis cogitās meritis nō minus vel pūti vel bene ſpectata tua
dignitate quam fraterna gauiſus ſū. Igitur cū ceteroꝝ tum maiorem in
modū Andree gatſul. ſermo ille me recreauit quē mecū de te honori
ficū habuerit. Suauiſſimū certe fuiſſet mihi ⁊ lris tuis aliquid de
guſtare veꝝ multo ē acceptius quod maximis rebus incūbis. Dabitur
aliquando ſcribeñ ocium Interim ſatis erit meliora indies a quo
cūq; audire. Tu me tue laudis cupidū credas velim nec quicquam
exiſtimes eē quod ſi tibi optatū fore perſpexero a me niſi facultas deſit
differēdum putem. Id enim de tua integritate cenſeo neminē poſſe
vllum in errorem labi. Qui vel iudiciū tuū vel deſideriū ſecutus
fuerit. Vale ⁊ ſacre maieſtati regie memoriā de me facito.

Ad Alfonſum Regem Sereniſſimum
Gwiniforti Barzizn Epiſtola.

DIu tacui Sereniſſime rex nil ad te ſcribens: teq; alia fuit ſi
lencij mei racio. niſi quod nulla res occurrebat de qua magno
pere a me ſcribendū putarē. Nunc vero magnanimo ac ſpectate inte/
gritatis viro Angelo de monteforti Comite Cāpibaſſi legato tuo
ad te hic redeūte ñ me diutius patitur quam in te iſlāmatus ſū deuotō tacere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ego fortiſſime pñceps anteactis ꝑmis annis eoꝝ cõmodis. qui ſe tuos dicerẽt ꝓmptiſſime obſequutus id lõge ꝓmptius duȝ ſe obtulit occaſio facturus in his erã. que tuũ ꝑtingerent ſtatũ ñ a pue ricia vſqȝ ſic inſtitutus eẽm vt ſatius ſemꝑ dixerim verecũde ab ali enis abſtinere negocijs. qȝ eis arrogãter me vltro ingerere ꝑſertim cũ alicui tranſigẽda illa cõmiſſa dicerent. Sȝ iaȝ cũ nullus tua hic regia tenens mãdata morari deinceps videat abijcienda eſt huiuſ cemodi oĩs modeſtia meiqȝ in te deditiſſimi animi ꝓfeſſio renouañ Itaqȝ tibi vnũ hoc expoſiturus ſũ: Videris tu ſi qua in re mali cõficienda miſterio meo vtendũ ſit Nõ incognitã ego tibi ſincerã fidẽ ſũmamqȝ diligẽtiam nõ defuturã polliceor Induſtria vo ſi nõ egregia ero at ſaltim vt vigilãtis hominis qui ⁊ ſpem in deo cõiectam habeat et reꝝ gerẽdarũ ignarus nõ ꝑſus exiſtat Deniqȝ autoritatem ſi nõ ampliſſimã tantã certe afferã. quãtam iudiciũ de me tuũ apud alios cumulabit. Hec ꝓ inextinguibili quo in te incẽdor animi ardore cõmemoro Tue clemẽcie accepta potius ſit deuotio mea q̃m prudentie ſuſpecta temeritas. Vale;

Lwi. Bar. Ad magnanimũ Hercem Epła excuſatoria.

QUod in tuoꝝ numero me habeas magnanime princepſ id mihi quidẽ ſuauiſſimũ ẽ Qȝ vero minus deſiderijs tuis ꝓprio ipſe ingẽio in re petita ſatiſfecerim. dolerẽ quippe miꝝ inmodũ niſi ⁊ in mãſuetudine tua venie ſpem certiſſimã collocatã haberẽ ⁊ ad alteriuſ induſtriã recurrere licuiſſȝ a quo vt elegantiſſime ita ⁊ ſentẽcioſe res tua cõficeret. Ego pñceps magnanĩe poeticis quidẽ ſtudijs a puericia traditus ad res ſerias libẽtius me ɔtuli. nec taȝ metrice ſuauitati. qȝ oratorie pħyoſice grauitati cuius me facti minime piguit anim applicui. Quãobrem carmibus deſuetus. cũ nihil tua dignũ expectatione depromere me poſſe confiderẽ qd mihi mãdabaſ ambroſio criuello viro ⁊ oratoria ⁊ poetica eloq̃ntia. tũ ⁊ ſingulari ad res quaſqȝ pulcħrimas induſtria ornatiſſio delegandũ curaui Ipe q̃ꝗȝ aulicis negocijs occupatiſſim⁹ lucubracõibus tñ aſſecutus ẽ tps q̃. ⁊ obſuantiã erga te ſuã ⁊ meã petitionẽ ſecutuſ mãdata ipleret tua, duplicẽ aũt materie formã dedit lacior vna eſt ⁊ cõcinnior. Alia breuior quidẽ ſed nõ minus ſentencijs redolens Eliget tua prudẽtia cõmodiorem, vtranqȝ enim ſollerti viro atqȝ officioſiſſimo familiari tuo vẽture dedi: Hec ad te fideliter potius q̃ȝ accurate ſcribẽda putaui Scripſiſſȝ q̃ȝ ambroſi⁹ ñ ⁊ occupatiõm copia ⁊ penuria tpis hãc ſibi facultatẽ preripuiſſet. me inter ſui deuotos habere perſeueret humanitas tua. Non impar eadem de ambroſio iudiciũ deinceps faciat. Vale.;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Guiniſfortus Barzizi⁹ Bartholomeo de Caſſala Marchion ali p̄mo Cancellario S. D.

C Ognito Sereniſſime regine Magnanimi principis atq̄ Ill. Marchionis filie ex hac luce obitu q̄q̄ȝ de beatitudine illi⁹ cū p̄ innocētia qua fuit vita cōfido. tuȝ pro equanimitate qua extra dulciſſimoꝝ parentū conſpectū. pulcherrimo adoleſcētie flore. cū di lectiſſimo nuper adeſiſſet ſponſo. mortem excepit. tum nō potui ⁊ mi ſericordia in prēm ⁊ merore nō cōmoueri. Neqȝ eū ſum neſcius. q̄m in delicijs eaȝ ſemper habuiſſet neqȝ tā rudis aut ingenio tardus vt nō facile coniectē. quātas ipſe ſibi de illa ſpes cōcepiſſe debuerat Atqȝ ideo que ꝓpe ſingulari deuotione a me colendū ſtatui vehe/ menti cū dolore perculſuȝ exiſtimo. Ita nec rationis oblitus ⁊ p̄ns affectibus meis nōnihil indulgēs. Vnū illud huic p̄ncipi cōſolati onis adduco genus. quod ꝟtutis eius celſitudini mīme diſſonum videat. Temere fortaſſis atq̄ inepte pleriſqȝ id feciſſe videbor. Ipſe pfecto m̄ amoris fidei. ⁊ recti iudicij conſcius ſum. Te autē in ea re arbitrū: ac deniqȝ ꝓmotorem adopto Conſolatoriā meā ep̄lam pri or lege pauloqȝ diligentius conſidera. quā ſi dignā iudicaueriſ vt ꝓferatur oportunitate captata. id queſo qua es egregia in me beni uolentia exequere meūqȝ animum cuius in ep̄la ſimulachruȝ cer nes mitiſſimo illi p̄ncipi accurata orōne declara. Meū hoc officiuȝ ſi gratū ei fuiſſe cognouero. cum eius vel ꝯſuetudini humaniſſime vel nature. tū ⁊ cōmendationi aſcribam tue ꝙ meritis meiſ gracia nō defuerit. Vale ⁊ de guilielmo tuo vel noſtro poti⁹ tibi magna promitte;

excuſacōis nō ſcribe

Guiniſfortus Barzizius S. D. iacobo ſuo

S I tibi ꝟbis acceptior q̄ȝ re vl̄ op̄a me fieri ſtuduiſſem ꝓlixaſ forte aliquādo ad te lrās pro mea dignitate. ⁊ tuenda ⁊ cu mulanda ſcripturus erā. Mutus itaqȝ in hūc vſqȝ diē fui. neqȝ vl/ lius mihi errati aduerſum te cōſcius et de tua in me ſolita humani tate confiſus. id forte mirabaris tu ⁊ cōtumacie pociuſq̄ȝ modeſtie tribuebas. Sed adeo ꝓuiſum intelligo vt ſi ingenij tui perſpicaci am excitare vis. plane taciturnitatem meam laudes. nulliuſqȝ ne glecti officij vel tacitus me reprehendas; Non enim defuit homo tibi acceptus qui ad te laudatuȝ poema ſcriberȝ. poſt multa incau te admoneris. vt qui te faleratis conciliare ad ſua cōmoda verbis ſtudēt. ab hijs q̄ȝ maxīe alieneris Eos ꝟo in tuam beniuolentiā aſſi ſtas tuis bñficijs dignos iudices. Imo ⁊ tue felicitatis ꝑticipes fi eri q̄ȝ maxie velis q̄s aſſentatōis ſuſpicio nō reddat ignobileſ. cui⁹

Si hec moniti audire volueris. meáq3 erga te cõſuetudinez reuoca
ris in menté nõ dubito. quin recte. qué apud te locũ ⁊ inuéiſſe ⁊ re/
tinere me deceat ꝯſtituturus ſis. Hec ſcripſi perpulchrã ſine ſcurili
tate occaſioné ſcribẽdi nactus vt ĩtelligeres quibus tenax honeſti
volũtas eſt in eoꝝ ꝑſidiũ. ſi recte accipiant omĩa cõſpirare ſimul vt
memoriã obſeruãtie in te mee tibi animo refricaré

Gwiniſortus barzizius Stephano tacie
Aduocato cõſiſtoriali S. D. P.

EO te in loco eẽ vir ſplendide vbi neq3 inerti ocio ingenium
tuũ abeat ⁊ ỽtus ſciẽtia integritas illuſtrioré ſe indieſ red
dat gaudeo Stephane Jllõ ỽo de me ꝑmoleſtũ m̃ é. ꝙ dũ alioꝝ po
tius volũtati obtemꝑare q̃3 meipm̃ audire eligo. eo ꝑductus ſũ vt
nullũ ſatis exploratũ cogitatõibus meis exitũ. ß ne auditũ quidé
ad ꝯſilia maturãda relictũ videã. Hãc ego ꝑ pietate in eos. obſuã
tiaq3 in maiores mercedé accipio ꝙ obſequẽs illis magis q̃3 m̃ cre
dẽs neq3 ĩpis ꝑſum ⁊ meipm̃ neglexiſſe me ſentio vñ meuſ hic ſmo
ꝓficiſcat̃ intelligis ſibiq3 ꝑpe naufragiũ. cis alpina ĩcurrat nauis
nõ te latet: Quorſũ auté mea ſe intẽtio referat coniectura facile vt
opinor q̃ es prudẽtia conſilioꝝq3 meoꝝ noticia ꝑſpicis. Expire igi
tur qð tuus in me amor iubet. q̃d autoritate q̃d eloq̃ntia tua. quid
apud multos ⁊ quidé magnos gratia vales expire inq̃3. Jllõ vero
te etiamatq3etiã oro vt multiplicatis me lr̃is q̃d de me ſperes q̃d
ꝑ me agas quid a me ⁊ q̃3primũ fieri opus ſit moneas nihil eum a
mea in pñcipem deuotione alienũ temptabo vnq̃3 longe tamen ac
late diligẽter atq3 ſagaciter euẽtus reꝝ cogitatione ſi ꝑoccuparo
ꝑter menté pñcipis cõfecturus nihil nõ ſolũ reprehenſione me indi
gnum ſe ⁊ prudẽtie laude digniſſimũ negabit nemo. Pro me tuos
ſi vis extende neruos Vis auté ſi id mihi id cõducere arbitraris
Litteras ego interim vt copioſe ita et pro tempis qualitate ſapien
ter collectas q̃3 breui expedio. Vale Et me ama;

Gwiniſortus barzizi9 Stephano Tacie

NVper ad te ſcripſi vir ſplendidiſſime. Nec mihi alius nunc
eſt animus. q̃3 tunc fuit. Verum te alia in re conſulendum
ſtatui. Aſtringor enim voto vt de peregrinatione Coloni
am vſq3 Agripinam ad trium Regum baſilicam viſitandã ineun
da cogité. Eius aũt etſi dilatio nõnullis rõnibus tolerabilis é, cu
pio tñ ſi et ĩ his locis ꝑ q̃ iter hñdũ erit neq3 latrocinia debacchan
tur nq3 ſeua peſtis fuerit, ⁊ a pñcipe venia dabit̃, ꝓxĩo autumno im
plẽ qð debeo. te itaq3 vnũ delegi, q̃ ⁊ ꝑ locoꝝ noticia atq3 incolarũ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

certiorē de his me reddere poſſis. ⁊ ꝓ tua in me fraterna pietate qđ melius fore ꝓuideris vl' in ꝓpoſita me ſentēcia cōfirmes. vel in tempus ab ea deterreas. id vt faciaſ. tū tua te humanitas tū ⁊ nrā pro ſtudioꝝ coniūctione atq̨ animoꝝ neceſſitudo moueat. Vale;

Gwiniфortus Barzizius Gwarino veroneñ Rethori p̄ſtantiſſimo S. D.

Non iniuria viſus es de mea in te obſeruantia dubitare vir clariſſime qui cū nullas adhuc litteras eiuſce rei teſtes a me acceperis tua epiſtola modeſtiſſime vel ad officiū me reuocare vl' in eo retinere ſtudes. Veꝝ illud exiſtimes velim. nō ea ratione tā diu me tacuiſſe qđ imemor tui factus eēm quē ꝓ tua dignitate. proq̨ mea in te gratitudīe vt parentē veneror. Sꝫ q̨ intelligebā apud te virū grauē cui magna debeo. blādis atq̨ inanibus vbis apud te quāuis ex aīmo gratiſſimo ꝓfluentib' vti nō oportere. Magnas vo tibi gracias habeo qui patrē decet fructū vel fortune vel induſtrie. Vel qđ magis ſentio diuini muneris a filio exigiſ. Operā eni meā apud sereniſſimū regē Arrogonum deſideras cui me ꝓ ſua clemētia carū eſſe vt ſuſpicor audiſti. Ego aūt q̄q̄ nō plus apud eū gracia valeā q̄m tu autoritate. qui tū multoꝝ ſmone tū mea olim crebra de tuis laudib' veriſſima p̄dicatione. illi ⁊ notus ⁊ acceptiſſimus es. Hoc tamen reuocañ ad nos plauti munus. qđ mihi imponis adoriar vt neq̨ morā in me eſſe. cum de tuis cōmodiſ tractatur. ⁊ improba facta mihi non placere intelligas. Sed te imitabor Diu eni pacientiſſime hāc iniuriā tuliſti. Varioſq̨ ꝓ īmutanda Anthonij volūtate modos temptaſti ꝓusq̨ in piculum bonā que de illo habebaſ extimationē adduxeris Idem m̄ cenſeo facieñ neq̨ tibi vt opinor id erit moleſtū. Nihil ad maieſtatē Regiā inp̄ñtiaꝝ ſcribam quoniā id ſine alterius diſpēdio: ac dedecore nō fieret. Agā autē litteris apud clariſſimū Iuriſconſultū Jacobum peregri Regium ſenatorē ac vicecancellariū cui cum ego ſenatorij collegij ſocietate. intimaq̨ familiaritate coniūctus fui tū Anthonius multis ab illo in ſe collatis beneficijs: et deuinctus eſt et plurimū defert Spectatiſſimo huic ſenatori de hac re memoriam refricabo. de qua ſi recte memini ſermonē aliquando habuimus dū ſepe in hac vrbe mecū pernoctaret. Quantum ineuitabilis ignominie. clienti eius impendeat predicam quid grauitatem quid equitatem quid mihi perſpectā vel conſuetudinē. vel naturā eius deceat cōmemorabo. Spero curabit. vt tuus tibi liber reſtituaſ. Qꝫ ſi parū hac ratōe ꝓfecero nihil p̄termittā. qđ ad nrm̄ itentū conducere videaſ. Candidus vigleui' grauis ⁊ ornatiſſim' vir lrās abs te. ſine incuria ta-

bellarū ſiue caſu adeo corroſas ⁊ tritas accepit vt nullā ex eis ſen
tenciā extricare integrā valeat Jnuiolatus marie cupit alias ſibi
reddi. quas pro ſingulari tue in ſe beniuolētie pignore habiturū ſe
ꝯfitetur. Occupatus nō ſcribit. Te plīma ſalute impꝛtit tibiq̄ꝫ vna
mecum obtemperatiſſimū prebet. Vale ;

Gwiniforti Barzi. Ad Nouarienſē pōtificem.

CUm preter conſuetudinē meā domo egreſſus heſterno die.
Reuerēdiſſ.me pater inclinato ad occaſū ſole redijſſem. mo/
nitus fui vt te cōuenienī quē in vrbe eē tūc primū noui. Eadē illa
hora modeſtiſſimus iuuenis cōtubernalis meus Euſebius Mar
garia ꝟcellas ꝓfecturus erat. cui tradere inſtituerā q̄ ad te deferri
cupiebā. Jta neq̄ꝫ illi cōmiſi quicq̄ꝫ tuū enī conſpectū ipſe adire ſpe
rabā ⁊ fruſtra meos in eodem tuā greſſus egi. Quā obſtupueri tuo
diſceſſu cognito. qui nuper te applicuiſſe credebā teſtis ē. q̄ te abijſſe
tū rn̄dit adoleſcens. ꝓbe indolis. neſcio q̄s. Jtaqꝫ has cū alligata
orōne quā inter ſollennia beate Julicte habui. Ut ticinū trāſuolēt
ilico poſt te mitto Spōſaliciam ex meis reliq̄ꝫ ad te mittēdi nondū
facultas fuit. Aliā p̄clarus. q̄ꝫ noſti phiſicus ambagibus inuoluit
Pro ipa enī reſtituit m̄ fragmentū quoddā marcelline Ciceronis
ſeqꝫ id quod reddit accepiſſe oſtendit Calibeā incudē mollē reddere
nulla rōne q̄o. Si q̄d aliud ad materiā ꝑtinēs aliq̄n haurire pote
ro illd̄ ſine mora exhibebo Nec vo vllam erga te officiū meum libe
ralitati attribuas velim Tantū me tue virtuti debere fateor quan
tū vis vlla mea nō dicā exuꝑare ſed vel adequare merita valeant.

Gwini. Bar. Philippo malabarbe S.

QUantū et ſollertia ⁊ gratia. tantum venerabili viro fratri
Franciſco ꝟginis matris ſeruo pollicitus ſū. Jpſe tibi ſuā
imo beate ꝟginis cauſā exponet. tu quicq̄d ei cōmode ceſſurū intel
liges tanto id ſtudio queſo proſequere vt nihil ad operā tuā addi
poſſit erit id mihi vehementer gratum. Vale ;

Gwinifortus Bar Milano Alzate.

TOt me honeſtiſſie rōnes petro ſacerdoti nrō deuinciūt vt
paucas habeā. ꝓ quoꝝ dignitate ⁊ cōmodis eque labora
re debeā Jmp̄mis aūt ⁊ eius ꝟtus ⁊ ſolida copioſaqꝫ ſciētia me nō
ſolū hortat̄ ſ etiā impellit vt ꝓ dei honore meas īterceſſiones adhi
beā q̄bus aſſequi ſtudeā vt ecclīe ſancti Michael admīſtratōem ob
tineat. Jta enī video futuꝝ vt optime conſultū. aīabus ſuiſ gaude
ant. ꝓchiani. nec min᷒ ecclīa Mlaneñ letet̄. cū aīaduerterit ad ſui
mēbra gubnañ hoīes digniſſimos admitti. q̄les in hac re fauores
tuos optem᷒ ex eius ſmone ītelliges. facile aūt fore ꝯfido vt q̄ꝫ ſibi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

populus Sacerdotem bonorum Ciuium conſenſu dari cupit quez
princeps illuſtriſſimus approbat. quem ego religioſorum hominum
cultor vt clariſſime laudo Ita huic ſi dei voluntas eſt eccleſie prefici
opto. hunc tranquille reſecatis impedimentis intentū obtinuiſſe vi-
deam ſi tuuz auxiliū ei non defuerit Obſecro igit᷑ vt tanto amore ac
ſtudio cauſam hanc ſuſcipias q̄nto ꝑ mea dignitate facturus eſſes
Erit id mihi gratiſſimum. vrbi noſtri honorificū. ac deo acceptatiſſi-
mum Tu vero hac re q̄ꝗ preclare a te maturata. recti ſemꝑ tibi conſci
us gaudebis Uale Etſi me amas. doce meam apud te auctoritatē
momenti habere plurimum

Guinifor Bar. C. Sowardo Equiti ſpectato neceſſario ſuo S

N Uper in hunc vſqꝫ in diem hortatus fui Paulū Barzizū
neceſſarium meum vt ↄtrauerſias aduerſū te fugeret. quere-
ret qꝫ tolerabilem aliquā de ſua re tranſactionez Cupidum
q̄dem ipſū noui eiuſce rei quā ſuadebam. Sed nuper in hanc vrbem
reuerſus. narrat ſe nullā ↄuentionem tecū inire poſſe Quare ꝑ neceſ
ſitudinem noſtrā per generis noſtri nomē. per maioꝝ noſtroꝝ monu
menta. deniqꝫ et per deum veꝝ obteſtatur. ne ſe deſerā calamitatē ſuā
exponit De facti vero vel equitate vel iniuria non hic locus eſt diſſe
rendi Ego eques nobiliſſime neqꝫ aduerſus te ꝓ ea que mihi tecuꝫ
eſt et amoris ⁊ affinitatis ↄiunctione. q̄cquam intentare nollez. neqꝫ
Paulū cuius ſpes omnis immo et ſalus in me repoſita videt᷑ deſeri
ſiue pietatis ſiue ſanguinis violatione poſſe intelligo Mediā itaqꝫ
viam eligo Apud te precibus inſto vt et incliti generis tui memine
ris. ac Paulum tuis potius beneficiis q̄ꝫ oppreſſione dignū iudices
Noſti enī iniquū eſſe illius predia poſſideri non dicā ipſo inuito ſꝫ le
uiſſime loquar niſi iuſtum illi preciū reddideris Credo aūt indigna
tione potius aliq̄ hoc fieri q̄ꝫ auara cupiditate Sed queſo id age vt
quā in eū ↄcepiſti indignationē Ita degerenda putes vt dum eius
pecunie detrahis. nō inſania tibi ip̄e lōge plus noceas De meā ī te
obſeruantiā ↄſeruare īuiolatā cupio hec dilucide ſcribo vt que mul
ti clanculū de te. etiā ex amicis euis accuſāt ex me huic ep̄le incluſa
apud te ꝓfeſſa teneas. meū paulū tue hūanitati cōmendo Tibi me
deditū crede eoqꝫ in poſteꝝ fore. quo equi⁹ benigniuſqꝫ magnanimi
viri officia in meos congeres Uale

Guinifortus Bar iuriſconſulto egregio. Sedno
de Curte Pretori mantuano

Q Ue a me expectabaſ miſſurus iā dudū ad te fui ſi m̄ de tua mē
te ſatis ↄſtetiſſet. veꝝ q̄z nz de ip̄a plene adhuc me docuerat ſpe
ctabiſ ducaſ camerariuſ Gaius fr̄ tu⁹ nz ſatis cū ipſius dictis ↄgru
ebat inſtructio ꝑ adoleſcentiorē alteꝝ frēm primis dieb⁹ tradita ne-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ceſſariū viſum eſt denuo me ad Gaiū referre. Nondū eius alloquē
di facultas oblata ē. Cum primum id contigerit dabo operam vt
expectationi tue ſi nō ipſius magnitudine certe pro ingenij viribuſ
ſatiſfaciam. Spero non me tempis egeſtas retardabit. Studio vo
tum pro dignitate tua. tū pro veteri ſtudioꝝ noſtroꝝ atqꝫ amoris
ꝯuentione tanto ad rē accedā. quāto ad optatiſſimā accedendū vir
⁊ tui amantiſſimus ⁊ minime negligēs putare debet. Sꝫ hec meli
us deo preſidēte q̄ꝫ profiteor. Interim aliud me ſollicitat Paulo ca
ciano qui has ad te litteras defert negociū eſt cū homine tue diti/
oni ſbdito. Nō adhibeo in hoc preces meas vt que petit ei per tuū
decretum adiudices. Hoc enim q̄admodū fieri oporteat te integri
tas monebit tua. Sꝫ vt equitatē cauſe adiuues que celerius atqꝫ
vberius ad conſentaneū viri terminū perducat̄. Beneficij loco id
mihi numerabo ſi neqꝫ litis ꝓrelationibus differet̄ paulus ⁊ meaſ
apud te cōmendationes plurimū ſibi profuiſſe intelliget. Vale;

Gwi. Bar. Gwidoni Gōzago necc̄ario ſuo Eq̄ti Magnanimo

Paulus Barzizius neceſſari⁹ meus. ſue in Mantuanam vr
bem ꝑfectionis cauſā tibi reſerabit impetraturus vt ſpero
⁊ conſiliū ⁊ auxiliū tuuꝫ. Quāobrem te ex intimis cordis medulliſ
oro vt eū benigne cōmendatuꝫ ſuſcipias. omneqꝫ illi abundantiſſi
me fauorē ꝯferas. quē optabit hoc bn̄ficio tuo mſtos ⁊ ꝓbos viroſ
⁊ bn̄ficioꝝ acceptoꝝ memores atqꝫ gratiſſimos ꝑgameñ tibi deui
cies Katherina conſobrina tua coniunx mea ⁊ omīs malabarbaꝝ
domus que tua eſt recte valēt tibiqꝫ omīa bene cupiūt. Vale.

Gwini. Barzizius Jacobo Seruano S. D.

Dupliciter me affecerunt littere tue Jacobe mi quas nuꝑ
accepi Merore qd̄ aduerſi aliq̄d in re tua eueniſſe cognoui
⁊ gaudio q̄ꝫ tibi tā infixus animo ſim vt neqꝫ locoꝝ diſtancia neqꝫ
vllis pertbationibus tuis mei obliuiſci valeas. Quod ad primuꝫ
attinet id tale ē vt in ea marie clarere tū animi tui ꝯſtantiā tuꝫ eti
am in declinādis malis. vel ī reſarciēdis prudentiā opteat. Quoꝝ
vtrunqꝫ mīme a te abſuturꝫ m̄ pſuadeo. Tua enī m̄ vtus ē nota. v
tus autē id p̄ſtat vt nunq̄ꝫ detrimētū aliq̄d ſiue lucri maioris ꝯpē
ſatione īcurrat homo. Amiſerit enī exteriora hec vaga ⁊ īcerta bo/
na. robur animi ꝯfirmabit. Ingeniuꝫ acuet dexteriuſqꝫ ad maiora
ꝯpeſſenda reddet. Suſcepit in corꝑe damnū tollerātia perpeſſione
qꝫ laboꝝ atꝫ doloꝝ ꝯſtantie laudē inueniet muniat̄ aliquoꝝ male
dictis emulationibus ve que de nobis habet̄ exiſtimatio bona m̄
tis qꝫ ſudoribus parta obſtinet̄ fama nihil de nr̄ā detractum erit
dignitate recta enī ꝯſcientia fruemur pſeuerantiaqꝫ id aſſequemur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ꝑoꝛ ille mag̃ eluceſcat ſplēdoꝛ: Ita his tuis q̄ mea q̄ȝ iudicō ad
verſiſ. nihil mali accidiſſe tibi exiſtio cui mag̃ ad exercitū q̄ȝ ad preſ
ſurā ea eē Intelligo. Non potui tamē nō ꝯmoueri aīo ac ꝑturbari
cum neſcio q̄d ex tua epiſtola rerum minus proſpe ſuccedētium ſuſ
picatus ſum. Uerum id humanitatis fuit. Generoſitatis eſt non
frangi neq̄ȝ proſterni quod tibi faciendū cenſeo. Reliquū eſt vt ad
epiſtole tue ſentenciaȝ veniam qua tibi ſumme eſſe cure negocium
meum doces: quod cum tuis rebus ſecundis mihi futuruȝ fuerat
Jocūdiſſimū tū hoc tuo tempe. ſi nō iocundū. certe gratū incredibi
ter acceptum ē. Nihil adhuc ad me ꝑuenit. Scripſit aut vir ſpecta/
tus genitoꝛ tuus ex fratre ſuo viro ſolertiſſimo ſe exploratuꝝ quid
fieri poſſit. Si ad nos redieris. quod vtinā recreato liceat. ſpero q̄
rem inchoaſti ad optatum exitū perduces. Q᷑ ſi in irrituȝ: caſſū ve
ceciderit non id pēſabo. Tua voluntas in me tuū ſtudiū hec mihi
precipua nulla obliuione delenda in mēte ſedent. Uale;

Eloquentiſſimi imprimis ac celeberrimi Orato
ris Gwiniforti Barzizii Papienſis Epl'e elegā
tiores Feliciter expliciunt.

f i

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Diſertiſſimi Oratoris Gaſparini pergamenſis Epiſtole magis
familiares Feliciter incipiunt.

GAudeo plurimū ac letor te in ea ſñia eē vt nihil a me
fieri ſine cauſa putes. Ego enim ⁊ ſi multoꝝ verebar
ſuſpicionē ꝙ a me reijciebā Semproniū antiquū fami
liarē meum tamē cum ad incredibilem animi tui ſapi
entiam referebā iudiciū meum nihil erat q̈re id a te i/
probari putarem. Nam ⁊ cū meos noſceres mores ⁊ illius natu/
ram nō ignorares. non dubitabaʒ quid de hoc facto meo iudicatu
rus eſſes. Non ergo has ad te litteras perſcribo quo nouā tibi de
rebus a me geſtis opinionem faciā. ſed vt ſi quādo aliter homines
noſtros de me ſentire intelligeres. tu qui probe cauſam meaʒ noſti
defenſionem meam ſuſcipias. Hoc ſi feceris nihil eſt q̄ officiuʒ tuū
vlterius requiram. Uale;

Reſponſiua ad predictam. Genus honeſtum.

ETſi antea litteris ⁊ ſermone multoꝝ non ſatis probari fa
ctum tuū intelligerem. ꝙ veterem amicū deſtituiſſes. tamē
cū haberem animū tuū multis iudicijs ꝓſpectum nullo pacto in/
duci poterā vt in ea re temere quicq̄ factum a te putarē. Sed q̄ dif
ficile ſit preſertim in hac noſtra vrbe poſſe ex animis hominū euel/
lere eam opinionem que ſemel inciderit cū ſis prudens nihil opus
eſt te ammonere. Ergo tibi omne ſtudiū meum polliceor. ⁊ quātum
in me erit perficiam ne quiſq̄ noſtroꝝ ciuium ea re tibi ſuccenſeat.
ꝙ ſi vlla ratione poterit illis ꝑſuaderi nihil omittam. Si vero illoſ
in ſentencia manere ſenſero ego vicem tuam delebo Tuum erit nō
tantum officiū meū ex euentu quantū ex meo in te animo ſpectare.

MErito amo te quia non vt noſtri homines ſolent tantū res
ipſas et aliorum ingenio quātū ex tuo iudicas quod niſi
de te mihi certiſſime perſuaſiſſem vehementer dubitarem ne rumor
qui de me ꝑcrebruit paulo te alieniorem a me faceret. Naʒ cū pleri
q̄ admirentur ꝙ Tiberij Claudij defenſionem non ſuſceperim ſūt
qui vltro me accuſent ⁊ periniquū dicant ꝙ veteris amici ⁊ neceſ
ſarij tui cauſam pacior me viuo et ſaluo rem eē deſertam. Ego do
cū non dubitarē multos homines eſſe quibus animus doleret ꝙ
me ſūme amares. videbam nō defuturos qui ad te ſcriberēt me nū/
q̄ bono animo in tuos fuiſſe neq̄ tantū amiciciā tuam q̄tum fortu
nam ſecutum. Sed cum te non ignorarē ſemꝑ horum hominū inſi/
dias paruifecꝫ. volui autem ſcribere ne te contemptum a me dice/
res. Illud igitur a me habeto ꝙ ſi cauſa Tiberij a me defendi po
tuiſſet ſalua ea opinione quā nos omnes volumus in rep. habere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

certe nõ minus in ꝑiculo eius laboraſſem ꝙ̃ ſoleo cum de capite et fortunis meoꝝ agit̃. Sed nolui fame mee ꝑiculũ facere. Turpe enĩ eſſet vt q̃ ſemꝑ inuigilaui ꝓ cõmodis reip. nũc priuato officio hũc hominẽ tuerer qui nõ ſolũ multis iudicijs ſ etiã grauiſſimis teſti bus rẽ patrie male geſſiſſet. Hortor tamẽ te ac etiã maiorem in mo dũ rogo vt ſicut facis bene de me exiſtimes neq̄ aliũ putes ꝙ̃ cum ſũmo ſtudio familiares tuos defenſabã. Scio nõ longe affuturũ qñ mihi gracias habeas ſi conſilioꝝ tuoꝝ memineris quibus me ſepe admonuiſti vt cũ amicis cõtuliſſem omnia ad amplitudinem reipu. referrem. Vale;

Reſponſiua ad predictã. Genus honeſtũ.

Quod Tiberio Claudio nõ affueris mĩme officiũ tuũ rep/ hẽdo. Scio enĩ q̃ꝫtum vnuſquiſq̄ nr̃m reip. debeat. Nec du/ bito quin ꝑ nr̃ã neceſſitudine omĩa ocũrus ac facturus fueris que ſalua rep. tali in cauſa dici aut fieri a te potuerunt. Sed temeritate ſua res in eũ locũ deducta ẽ. vt q̃ reip. bñ ꝯſultũ volũt hũc aut ode rint aut deſertũ eſſe paciãtur. Nulla ergo mihi illa ſocietas aut ne ceſſitudo ẽ cũ ille fuerat neceſſarius fuerat eciã amicus ꝙ̃ diu no/ ſtre reip. alicui vſui erat. Cũ vero male cepit de publicis cõmodis ſentire ego nõ aliter ac debeo de homine illo iudico. Qꝫ aũt ſcribis te ꝯſiliũ meũ in hac re ſecutũ vehementer gaudeo atq̄ te tm̃ ad hec hortor vt nihil ſit ad qđ te maiori ſtudio hortari poſſim. Cũ enim antea ꝓpter multa in me officia tua maximas tibi gracias haberẽ nũc certe eas maiores habeo quia vnicuiq̄ noſtrꝫ reſpu. debet eſſe carior ꝙ̃ priuata. Vale; Genus dubiũ.

Niſi de tuo in me animo ſatis ꝑſuaſũ haberẽ dubitarẽ ne tibi moleſtus fuiſſem cũ his diebus cauſã Lucrecij apud q̄ſtorem nr̃m cõtra neceſſariũ tuũ defendiſſet. Sꝫ cũ ſuꝑiori bus nihil a me geſtũ in amicicia nr̃ã ꝯgnoſceres qđ a veteri exiſti matione tua alienũ eſſet. Putaui eciã in hoc facto meo te nõ ꝑmu taturũ fuiſſe iudiciũ tuũ. Neq̄ ea de re ad te non ſcripſi quia te ne gligerẽ ſed partim occupationibus meis ꝑtim q̄ iudicarem te ita de me ſentire vt nihil a me ſine cauſa in tuos factũ eẽ crederes. Qđ ad me maxime velim vt ſicut facis plus mihi credas (ſi quis forte aliter de ea re ad te ſcripſiſſet) ꝙ̃ his homĩbus qui inter nos diſci diũ optãt. Niſi enĩ ſperarẽ ꝓpe diem apud te eẽ diligẽtiſſime rẽ om̃e ad te ſcripſiſſem. Interim hoc de me cogitabis nullo tempe maio/ rẽ amicicie tue reſpectũ habuiſſe ꝙ̃ dũ cauſam iſtã honeſtiſſimã rati one contra hominẽ tibi neceſſariũ ſuſcepi. Vale;

Reſpõſiua ad ꝑdicta. Genus honeſtũ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

B ene habet ꝙ vt ſoles de meo in te animo iudicas. Tū eniꝫ te valde amarē anteferrēq̄ omnibus q̄s poſtea notos habebā. Nō poteram cogitare quin idē tibi de me accideret ꝑſuadebamq̄ nihil a te geſtum in defenſione Lucrecij quod ab officio alienum eſſet. Gaudeo tamen plurimum ac letor ꝙ his cogitacionibus ⁊ conſilijs meis acceſſerunt littere tue que illius veteris in me beniuolentie tue ⁊ perpetui amoris teſtes eſſent. Qd autem in iudicio contra neceſſarium meum ſteteris nec reprehendo nec accuſo. Scio enim id a te vt ſcribis honeſtiſſima racione factum. Plus ergo vni tibi q̄ꝫ omnibus alijs credo. Noui enim modeſtiam ⁊ antiquam conſuetudinem prudentie tue. Si quid vero in hac re culpa neceſſarij mei contractum ē id velim ſcias mihi animo diſpliciuiſſe. Tu quod ad officium tuum pertineat videbis. ego iudiciū meum de te non immutabo. Uale; Genus dubium.

M agnas habeo nature tue gracias. ꝙ nihil eſt quare cauſe mee diffidam. Cum enim in rebus iudicādis ſūma prudētia ſit video non poſſe fieri vt qđ multis ꝑſepe accidit ipſa legum noſtrarum obſcuritas remoretur ſentenciam ſuā. Tu quod ſapiē tue pertineat videbis publicas tabulas teſtes ⁊ cetera adiumenta que in huiuſmodi litibus ſolēt deſiderari ita parata habeo vt non cauillacionibus ſicut nuper aduerſarij mei ſed ipſa veritate pugnare a te iudicer. Ual; Rñſiua. Genus honeſtū.

S i adiumētis ꝺ quibus ad me ſcripſiſti īſtructa ē cauſa tua nihil ē ꝙ a te dubitandū cenſeā. Ego eni q̄tū ad me attinet ꝓſpiciā ne mea negligētia vllū ad te incōmodū vēiat. tuū erit videre vt cū optimā cām habeas nō ipſe tibi defuiſſe videaris ⁊ poſt rem iudicatā venias ne q̄d tibi aliquid ſile accidat his qui de rebus p̄teritis in conſiliū veniūt ⁊ poſt tempeſtatē cogitāt qua racione poſſit occurri ꝑiculis que iā ſunt p̄terita. Cupio enim tibi omnia ex ſnīa euenire que ſaluis legib⁹ poſſim in cauſa tua meditari. Sꝫ vbi aliud equitas aliud tua volūtas a me exigeret. nō dico tibi ſ ne parēti meo quidē ɔcederē ſi mecū h̄ pacto ɔtenderet. vt ipē plus apud me poſſꝫ q̄ꝫ leges ⁊ cōſuetudo iudicioꝝ. Uerꝫ ne te q̄dē hoc a me exigere ꝓ tua ſingulari modeſtia arbitror: Nō enim eo te noui ingenio eē neq̄ ea familia q̄ aliq̄d in nrā ciuitate pocius iniuria q̄ꝫ iure a ſe impetratū velit Cura tamē (vt ſepius de eadē re admoneā) ne cū oīa tibi pata ſint. tu ipē tibi defuiſſe videaris. Uale

N iſi ſcirē de qua re ⁊ apud (Genus dubium quē agerē non auderē certe hoc preſertim tpe quicq̄ꝫ ad te ſcribere. Scis eni q̄ꝫ varie ſint hoīm ſuſpicōes ⁊ q̄ꝫ ꝓmptiſſime lingue

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

do maledicendū. Sed cū ſumma cauſe mee ſit equitas. ⁊ tu ille ſis
cui nihil poſſit n̄ equū placere bono aīo tibi cauſā meā ꝯmendabo
Nō dubito multos eē homies qui arbitrent̄ me quadaꝫ auaricia
inpulſū vt antiq̄s ſedibus ⁊ a ratis hōis veli Q. fabiū pellere. ego
ꝟo ita īſtitutus ſū vt nulli⁹ hōis locupletari incōmodis vnq̄ꝫ appe
terē. Sꝫ de iure ſuo alteri cedere ꝓpter hoīm inuidiā aut timidi hoīſ
aut ſtulti videt̄ eē. Satis enī m̄ erit ꝙ de re nō iniq̄ apud iudicē eq̄ſ
ſimū ꝯtendā. Tu a ꝯſuetudie ⁊ nata tua non recedas. ⁊ ego nihil a
te n̄ tua equitate dignū ſit requirā. Vale;

Responſiua Genus honeſtū.

Si a nr̄is legibus nō abhorret cauſa tua bene te ſperare iu/
beo. Nō enī ſū ille quē rumor ꝑplaris aut hoim fama cōtra
equitatē ꝑmoueat. Nec ignoro vetere īſtituto magis optere iudicē
attēdere q̄d ſit in re poſitū q̄ꝫ opinione Sꝫ vt ꝓbe ſemꝑ caui ne vnq̄ꝫ
rumores. aū̄ equitatē ita ꝓuidendū tibi cēſeo ne aliqua culpa tua
opinio de te ꝯtracta videat̄. Quicq̄d aūt igenio meo aut ſtudio pro
uideri a me poterit vt de tuo iure nemī ꝓpter inuidiā cedas tm̄ illd
me facturū tibi polliceor. Illd ꝟo ꝓ tua prudētia circūſpicies q̄ ſcꝫ
rōne ⁊ fortunis tuis ⁊ meo nomini bn̄ ꝯſulas. Vale;

Genus humile.

Maxima cauſa me ipulit vt hoc tempe ad te ſcriberē. Nā cuꝫ
te magnis rebus detentū audirē certe negociū meū ī aliud
tempus diſtuliſſem Sed cū idipſū tale ſit vt ſemel a me neglectū nul
lius hoīs neq̄ꝫ cōſilio neq̄ꝫ auxilio poſtea corrigi poſſit Ferrēs itaq̄ꝫ
me ſi te maximas res agitanteꝫ īterpellauero Puto te memoria te
nere q̄bus verbis Tyro vſus fuerit cū pridie kl'as marcias vtrūq̄ꝫ
nrm̄ ꝯueniſſes. Nā cū ipe bono aīo ſe mecū in grāꝫ rediſſe affirma
ret neq̄ꝫ in ſe vllas oīno odn̄ reliquias ſupeſſe diceret. tu me iuſſiſti
nō ſolū equo eē animo. ſed eciā ocioſo nec amplius quicquaꝫ de eo
ſuſpicari. Ego vero cū ⁊ illius ꝟbis ⁊ tue autoritati magnā fidem
haberē omnem memoriā iniuriaꝝ ac ſimultatuꝫ que inter nos fue/
rant penitus ab aīo ſuſtulerā. Quid inde ſecutū ſit melius audies
ex hoie iſto quē ad te mitto. cui nō tm̄ lrās dedi ſꝫ eciā mādata q̄ ſuꝑ
hac re ad te ꝑferret. Poſtea enī q̄ꝫ a nobis diſceſſiſti rebus vt puta
bas inter me ⁊ illū ꝯpoſitis interuēit Satnin⁹ hō vt ſcis oīm ſedici
oſiſſimus is omnia ꝑturbauit et tantum excitauit odium vt fortu
ne mee nunq̄ꝫ deteriori loco ſteterunt. Nam quod in morbis dici ſo
let. Iſtud malū recrudeſcit aliquāto aſperi⁹ q̄m incepit q̄d a nullo
certe alio medico ſanari ꝑt q̄ꝫ a te ipo. quare ſi me ſaluū eē vis. ſi for

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tunas meas incolumes cura vt ad nos aduoles. Opus enī eſt cele
ritate niſi vis eo me eē coniectū vt in nullo tempe nō dico amicicia
ſ; ne ipa quidē ſalus eciamſi cupiat me poſſit eximere Uale;

Reſponſiua. Genus honeſtum.

QUantā moleſtiā animo ꝑceperim cognita Tyronis leuita
te ex hoc potes cognoſcere ꝙ niſi nrā reſp. ex ipo itinere pa/
lam reuocaſſet. certe nō ſolū has lrās cōſecutus eēm. ſ; multo eciaʒ
illas anteceſſiſſem. Si ergo fortunis tuis vt oportebat nō affui mi
nime accuſabis officiū meū qui cū maxime cupem animo tuo ſatiſ
facere illa ipa patrie nrē caritas ex medio curſu quo ad te contēde
bā plane me inuitū reuocauit. Scripſi aūt ad Tyronē quibus ꝟbiſ
optuit ac eciā illū docui nō putare tm̄ ſibi hāc rē tecū habendā eē
ꝗ̄tum mecū. qui oīm q̄ inter vos ꝯpoſita fuerāt auctor atq; ſponſor
fuerā. Hortatus eciā eū fuit multis rationib⁹ vt rē integrā in meū
aduentū differret cōcederetq; illd amicicie q̄ vt p̄mum cuʒ prē ſuo
ita poſtea cū illo m̄ fuerit. Admonui aūt plurib⁹ ꝟbis vt pl⁹ apud
ſe rōnes mee valerēt ⁊ reſpectus antique beniuolētie ꝙ̄ ſediciones
⁊ odia Saturnini. Qd̄ ſi impetrauī ab eo fuerit magnas ei me ha/
bituꝝ grās pollicitus fui. Si ꝟo ſpem meā improba cōſilia homīm
ſedicioſoꝝ viciſſent intermiatus ſum illi nihil omiſſuꝝ qd̄ ad defē/
ſionē tuā ⁊ exiſtimationē meā ꝑtineret. Puto illū plus m̄ credituꝝ
ꝙ̄ Satnino. Queres ſi ꝯſiliū meū fefellerit faciā vt illū facti ſui pe/
niteat. Expecto indies lrās eius ſi quid ab illo geſtū fuerit qd̄ tibi
incōmode accedat tu me certiorē facias. Uale;

Genus humile.

NOn parua res ē neq; viſitata de qua iaʒ diuū ſcribere ad te
oſtitui homines. enī qbus in ꝓuincia nrā curā tuaꝝ ⁊ coꝝ
qui tuis rebus fauēt cōmiſeras vident a te magis ac magis indieſ
abalienari. Querunt enī omnes (vt ipam rē dicā ſuo nomīe) ꝙ lu
pos ouiū cuſtodes feciſti. Speramus qdem nos qui ſ; tui ſum⁹ res
tuas aut tuoꝝ ꝓfligatū iri nō poſſe ab his qui ſemꝑ tuis incōmo/
dis aduerſati fuerāt ſi ꝓcuratores tui vt oportebat aduigilaſſent
Sʒ inde ꝑiculū factū ē vnde p̄ſidium expectam⁹. Nā hi boni viri p̄
mo per inſidias deinde palā nō ſolū ad eos qui nō bn̄ tibi volūt ce
perūt inclinare: ſ; eciā illoꝝ duces ꝓfitent. Opus ē itaq; maturatio
ne dū res adhuc poteſt curari ne tibi id accidat quod ſolet his eue
nire qui mortuo medicū accerſiūt. vale;

Reſponſiua. genus honeſtū.

QVamq̄ꝫ marie in curſu erā ⁊ in ipo itinere veniēdi ꝓpter coſ
rumores q̄ crebri ad me de rebus meis adferebant tm̄ cum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſorte occurriſſet tabellarius tuus cũ lrĩs q̃s illi ad me dederas no
lui ipm̃ ſine meis ad te redire. Cognoui igit̃ iã ꝓdem omĩa q̃ ⁊ for/
tunis meis ⁊ meoꝝ ſcripſiſti imminere ꝑfidia ⁊ ſcelere meoꝝ ꝓcura
toꝝ. Maturaſſẽ ꝗ maiori celeritate meũ diſceſſũ ñ fuiſſem maxĩs re
bus detent᷒. Nihil aũt volui ad ea rñdere q̃ quotidie m̃ nũciaban
tur ne fortaſſis ↄſilia mea ꝓderent̃ q̃bus mĩme nota eẽ volebã: nũc
ṽo cũ tm̃ habeã fidei prudẽtie tue ſũmeq; in me beniuolẽcie q̃tum
poſtea memĩ te eciã hortor ac moneo vt eos qui partes meas ſecũt
ſapiẽter vt ſoles de meo aduẽtu certiores facias ꝑſuadeaſq; ill᷑ me
nõ ꝓ̇us de bonis meis rõnem repetituꝝ q̃ eos in integꝝ reſtitutoſ
videro. Ipſa ad te ſcriberẽ ñ ſperarẽ ꝓpediem apud te eẽ ⁊ tabellari
um tuũ celeriter me cõſecuturũ. vale; genus humile

Quod ad te ſcribo tale ẽ vt id maxĩe ad rẽ tuã pertieat: nã ↄſi
h᷒ alienũ videat̃ tñ neceſſe eſt vt ſi rcẽ curatũ fuerit maxima
gloria ad te peruẽtura ſit M. ci. Anthoni᷒ ⁊ Q. hortenſi᷒ ho
mĩes ãpliſſimi iã duduũ inter ſe vt noſti ad multũ odiũ deſidẽt ꝓpte
rea nrĩs ciuibus adhuc fuit difficile vtriq; illoꝝ placere. Dũ ergo
ſtudio partiũ nrã ciuitas ẽ diuiſa. tot in vrbe ↄtentiões oriunt̃. vt
res iã plane ſpectare videat̃ ad bellũ ciuile Q̇d ↄſi m̃lti nõ arbitrẽ
tur poſſe fieri ego tñ aliter iudico. Ꝭ intelligo oportunũ tẽpuſ acceſ
ſiſſe tollẽdi cauſã huiuſce ꝑiculi ⁊ oĩm alioꝝ maloꝝ ſi tu q̃ multum
⁊ ſapia ⁊ induſtria potes volueris h᷒ oneris aſſumere. Noſti q̃tũ ci
ues nrĩ tibi credãt. Cogita ſi patria nrã certior fcã erit de ↄſilijs ⁊
ſtudijs tuis ĩ hãc rẽ incredibil᷑ bonoꝝ oĩm ↄcurſus ad te fiet trahes
q; ĩ ſn̄iaz tuã maiorẽ partẽ vrƀ. Quare futuꝝ vĩdo vt eciã Antƀ ⁊
hortẽſius ſeipos tibi ↄmittãt ac vltro velint ad te finẽ his ſuis diſ/
ſentionibus imponi. Suſcipies igit̃ hãc expeditionẽ tibi honeſtã
⁊ reip. neceſſariã Judicabiſq; nihil poſſe mai᷒ ad laudẽ tuã accede
re q̃z ſi rẽ iſtã ↄſilio ⁊ prudentia tua perfeceris. vale;

Si meo aliq̃ officio poterit (Rñſiua. gen᷒ honeſtũ.
ſedari odiũ anthonij ⁊ hortẽſij Nullo certe meo labore aut
pericul᷑ deſinã donec oĩa ↄpoſita ſint ⁊ q̇eta: video enĩ totã
hãc rẽ ↄflatã eẽ paucoꝝ hoĩm vicio q̃bus ciuitatis amor diſplicet.
tm̃ ṽo ill᷑ omnib᷒ ciuib᷒ bñ eẽ cupio vt nõ magꝭ deſiderez me eſſe in
columem q̃z illos ſaluos. nõ nihil eciã mouz me reſpcũs horteñ et
antƀ. q̃s tũ reip. cã tũ eciã antiq̃ familiaritate cariſſimos hẽo. cõſe
q̇r igit̃ has meas lrãſ celeriter ⁊ q̇cq̇d poterit a me vllo ſtudio aut
cura fieri totũ id libẽter ſuſcipiã. ſatiſſaciãq; expectationi oĩm illoꝝ
ciuiũ. Satis aũt premij conſecutũ eſſe me arbitrer ſi meo aduentu
cognouero tantũ incendiũ extinctũ eſſe. Vale;

Genus humile.

NOn de re vulgari aut negligenda.ſed de publicis ꝯmodis ad te ſcribo. Pudet enim me hoꝝ tempe nrē ꝛ reipu.miſeret q̄ cū olī ꝯſilio eoꝝ hominū regeret q̄bus ipa ſe ꝯmiſerat nūc ad paucoꝝ manus peruēit per illā oīno tenet oppreſſā.nihil ī cōſilium quōdā afferebat niſi qđ ad omniū vtilitatē ptineret. Nemo erat qui nō libere diceret q̄cquid reip.cōducere arbitraret. Nec erat graue aut moleſtū his qui intra illos parietes publicos v̄ſabant audire orōnē illoꝝ qui contra ſe dicerēt ꝛ maiorē haberēt legū ꝛ patrie rōnem q̄m rei puate. Si qui hodie ſūt quibus indigna videant ea q̄ cotidie neqꝫ more maioꝝ neqꝫ legibus fiūt nullū habēt locū in dicēdo. Unde fit vt alij qđ recte ſentiūt in cōſultacionib⁹ nō audeāt dicere alij v̄o poſtq̄m omīa in ptātem eoꝝ ſenſerit ꝙ nulla re volūt deliberationē haberi n̄ illa cū ſuis puatis reb⁹ ꝯſentiat Quare nihil miꝝ ē ſi omīa confuſa ſūt aut ſi in rebus pacis ꝛ belli nihil a nobis his annis ſatis ꝯſiderate vel dictū vel factū fuit. Unde v̄o hec tāta incōmoda reip.acciderit aliud nō iudico n̄ ꝙ vnū nō habemuſ caput aut pn̄cipē q̄ bene de nrā rep.ſenciat ꝛ ꝙ ſenciat ad cōem vtilitateꝫ referat neqꝫ aut grā alicuius impediat aut frangat metu ne omīa audeat q̄ ſibi honeſta ꝛ bona videant. Sed nullus ē qui ſe velit laboribus ꝛ periculis ꝑ patria offerre. Oīs paciunt rēpu:eē deſertā ne in aliqđ diſcrimē reꝝ ſuaꝝ vocent. Tu v̄o ꝯſi a gubnatione ꝛ cura eius odio maloꝝ diſceſſeris tn̄ ꝓſpicies qđ ad tuā virtutē pertineat.illđ aūt moneo at eciā hortor vt potius vel vt ſi reſp.reqreꝫ ꝑ illa perire q̄ꝫ cū ea oēꝫ dignitatē tuā ꝛ exiſtiationē amittere. Vale

nō poſſe ſuare rep

Reſpōſiua: Genus honeſtum.

QUantū cupiam nrām rēp.ſaluam eē ꝛ illā videre aliquando in ſedibus nroꝝ maioꝝ repoſitā nemo pōt meli⁹ q̄m tu iudicare. Nec certe vnquā aſſeſſiſſem improb aut abdicaſſeꝫ me ab ea ſi ſperare potuiſſem plus mea cōſilia in conſuatiōe illius q̄m vi quorundā ciuiū ad euertendū publicū ſtatū valere. Sꝫ cū iniquorū perfidia magis in publicis ꝯſilijs poſſet q̄ꝫ ego ſolus valerē tūc reſiſtē nec eēnt q̄ defēſores publice vtilitatis ꝓfiteri auderent. Putaui ad tempus huic tempeſtati cedere dū ꝛ aliquo migrandū vbi ſecure mihi viuere liceret. Quāta poſtea licentia ꝛ impunitas peccādi fuerit tu qui inter fluctus illos ꝛ ꝓcellas ſepe agitatus fuiſti meli⁹ potes per te cogitare q̄ꝫ ab alio audire. Quare minus admiror ſi nēo reperit libe in nrō ſenatu orare ꝛ ea dicē q̄ bn̄ de rep.ſētiat. Qđ āt me ad gubnatōeꝫ e⁹ reuocas arbitror te illđ facere magiſ quodā immēſo ī rēp.ſtudio q̄ꝫ aliqua certa ſpe libande a me patere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nã cũ nihil aduerſus maioꝝ vim potuiſſem ꝑficere nec ei opitula
ri dũ adhuc ſtare videbat aliquã vmbrã ceu ſimilitudinem antiq̃
libertatis retinere. Quid erat ꝙ me illi putares poſſe auxiliari non
mõ expirantẽ. ſ; eciã omnino iam extinctã ac mortuã viderẽ. Vellẽ
ſaltẽ me ad eã vocaſſes cũ aliqua ſpes illius reparãde adhuc ſupe
rat. Nunc vero ad funus eius ⁊ ad ſepulcrum credo inuitaſti. vt cui
olim nõ obtigit ꝓ illa emori. ſaltẽ cũ ea funerarer. Sz nõ puto ſapi
entis eẽ cũ nihil poſſit patrie ꝓdeſſe malle ſe cuz ea perire q̃ ſine ea
viuere. Nec tñ intereſſe iudico eius qui bonus ciuis ſit obicere ſe
morti aut ꝑiculis pro his qui liberi eſſe neſciant aut nolint q̃tum
ſuã incolumitatẽ tueri ⁊ ſe reſeruare donec aut honeſtius mori pro
patria poſſit aut tempus videat quo non fruſtra labores ⁊ ꝑicula
ꝓ ſuis ciuibus ſuſcipiat. Si ergo caſus tulerit vt ſenciaz ea poſſe a
me fieri que patrie conducãt faciã intelliges me de reſtitutione pu
blice libertatis maiorẽ curã q̃z de mea ſalute agere. Aliud interim
nõ habeo quod hoc tempe poſſim nrẽ reip: ꝓſtare niſi lacrimas q̃s
ſepe ꝓ miſero ſtatu eius effũdo. Vale; Genus turpe.

Quid de me ſencias facile coniecto. q̃muis eni cauſa mea a
te ſatis ꝓſpecta eſſet: tamen ex vita eius qui me apud te inſi
mulauit illd putaui te facile poſſe ĩtelligẽ famã bonoꝝ nõ
ſolere nĩſi ab improbis temptari. Non ergo ſi qua de me diſſipata ẽ
fabula cõmoueri te oportet ꝓpterea ꝙ nullius homĩs vita adeo ſpe
ctata ẽ q̃n aliquod crimẽ de illo cõfingi poſſit. Illud mihi ſatis erit
ita in oculis hoim viuere vt nemo iuſte criminari me poſſit. Sz q̃d
plura de hac re ad te ſcribam cum ipe expertus ſis in nrã ciuitate
ſemꝑ homines fuiſſe qui alioꝝ fame inſultẽt ⁊ ſe putent eo cõmen-
dabiliores fieri quo pluribus detractũ ab eis fuerit. Sz tu ꝓ tua
prudentia nõ ſolum conſiderabis de quo aliquid dicat̃ ſed eciaz a
quo hoie nec cuius vita improbata eius orõi fidẽ adhibeas: val

Reſponſiua genus honeſtum

Satis ſpectata ẽ m̃ integritaſ tua nec vllo tpe putaui de tua
vita dubitandũ. Si q̃d aũt de te narratũ fuit qd ad famã
tuã ꝑtineret nõ tñ imutaui iudiciũ meũ: Amo eĩ te ⁊ forte magiſ q̃z
cred. nõ ꝙ magna familiaritas inter nos fuerit. ſ; q2 nunq̃z d te ali
ter q̃z de optio ciue iudicaui Illd aũt ſciebã. neminẽ tãta modeſtia
eẽ aut tam frugi cuius vite nõ inuideat̃ Et maxime ab his q̃ ipis
pares nulla in ꝑte virtutis eſſent. Horũ hoim vt vitã ſemꝑ impro
baui ita nũq̃ orõni eoꝝ fidẽ habui. Maxime enĩ puto boni homĩs
eẽ non facile de alio credere qd ipe nõ cõmiſiſſet. Eſt enĩ ſemper orõ
eoꝝ ſuſpecta qui ꝓmpti ſũt ad maledicendũ de alio cũ vel inuidia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

id facere. Vel aliquo dolo etſi non verum tamen ſimile veri ſit. Scio quantum inter homines interſit. Nec te ignoro. ⁊ ſatis hominē de quo ſcribis ꝯgnoſco. Viuimus enī in ciuitate in q̄ vita nr̄orū ciuiū omnibus inter ſe nota ē. ⁊ quo queſtu quiſq₃ vtat̄ aut quib⁹ moribus ſit. nemo eſt q̄ neſciat. Ꝺe ad tuā rē ptinet reieci homiem a me ⁊ multo anteq̄ lr̄as a te accepiſſē. Si quid erit in quo meo poſ ſim officio tibi placere ꝯgnoſces me rebus tuis amicū vt beniuolē tia nemi tuoꝝ cedam. Vale;

conqueſtionis de malis ſucceſſibus

Nemīnē hodierno tempe viuere puto q̄ me vno infortūatior ſit. Tāta enī me circūſtant incōmoda. vt nullū ego exitum illis videā n̄ quē mors mihi attulerit; Nā ita miſer ſū. vt iā nō habeat fortūa vbi poſſit me ferire. Amiſi patriā in q̄ diu cū di gnitate ⁊ honore florui. Paternis bonis m̄ interdictū ē. Socios q̄s in republica habuerā vis belloꝝ ciuilium cōſumpſit; Omnes qui mihi amici fuerāt aut pierunt aut in eadē calamitate mecū ſunt. Quid ergo amplius reſtat m̄ miſero niſi vt tot malis morte finē i/ ponā. Crede m̄ nō ſolū conſilio careo ſ₃ eciā amēs m̄ factus videor: Releuabā olim egritudinē animi. aut aliq̄d legēdo. aut ſcribendo. nūc aūt nulle pſus artes que me delectāt. Deſidero maxime pſen tiā tuam. Spero aut dolēdo mecū. aut cōſolando aliq̄d ſolaciū in tāto merore meo afferes. Vir poſſit fieri p tua ſapiētia ⁊ prudētia qua ſemp p̄ditus fuiſti qn̄ aliquid a te m̄ eſſet ꝯſilium quo minus acerbe omīa pferrem. Quod cū ita eē cōfido. ꝯtende vt huc accedaſ aut ſi te occupationes detineāt aliq̄d ad me ſcribas. Putabo enī vtrū feceris me aliquā huic morbo medelā inueniſſe. Vale;

Reſponſiua.

conſolationis

Tanto me dolore tue lr̄ē affecerūt vt egoipſe maxime conſo latione egeam. Nam vt ſemp in rebus letis nr̄i ſenſus con ueniebāt. ita poſtea q̄ illa pturbata at₃ abiecta ſūt. q̄bus diu inter ciues tuos flor[u]eras. Nō minorē animo pturbationem ſentio acſi omnia rebus meis accidiſſēt. Habes ergo me magiſ tuaꝝ erumna rū ſociū at₃ pticipē q̄ ꝯſolatorē. S₃ vbi m̄ ea vis ingenij eſſet aut magnitudo q̄ te poſſim aut lr̄is aut p̄ſēcia mea ꝯſolari vno certe et eodē tpe aliq̄d auxiliū vtriq₃ nr̄m ſit attuliſſē. veꝝ nec p me ſatiſ va leo neq₃ ad hāc rē ydoneus magiſter vnq̄ fui. q̄d facile poſſū h̄ pſē ciā. dieb⁹ pximis ad te accedā. etſi dolēdo meror leuat̄ q̄uis h̄ ge⁹ ꝯſolationis palienū ſit nihil in tuo dolore minuēdo dimittā. interī āt mi Paule aliq̄d ꝯſiliū a lr̄is ⁊ phīa mutuaberis. ⁊ meminerīs te tēm eē q̄ oīm fere hac nr̄ā etate vn⁹ ſapiētiſſimus habearis: Cogi ta q̄ q̄ id ꝯuēiat expectatōi eoꝝ q̄buſ not⁹ es te dolore vici. q̄ ſemp

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

omnē ꝓſperam fortunā modeſtiſſime tuleris; hec a me non ſcribo. ſʒ
cū oculi multoꝝ in te cōiecti ſint ſepe hominū ſermonē de te haberi
audio. Ego ṽo illud reſpōdeo te nō poſſe nō ſentire tantā calamita
tē ⁊ iacturā reꝝ. Sed cū omnia ꝓ tua ſapientia equo animo feras.
Neq; cōſiliū tibi abeſſe puto neq; remediū quo huic egerrimo ani/
mo medearis. Facies ergo qđ ego in hoc tuo dolore maxime cupio
Stabis animo erecto ⁊ ꝑferendo fortiter vinces fortunā q̄ te ꝑus
vicerat. Si hoc feceris maiorē certe gloriā ex tua victoria q̄ȝ ex om/
nibus rebus iacturā referes. Vale felix.

POſtea q̄ȝ togam a patre ſumpſi nullā ego rem putaui maio
ri ſtudio cuſtodiendā q̄ȝ vt aduerſus eos gratus viderer a
quibus plurima ⁊ maxima beneficia ſuſcepiſſem. Nolim igi
tur illis credas qui vt animum tuū a me remoueant conant̄ tibi ꝑ
ſuadere nunq̄m me tuis erga me beneficiis graciā habiturū; Ita
enī vitā inſtitui vt ab his quibus aliquid deberē nūq̄m poſſem iu
re accuſari; Sʒ quoniā id maxime apud te cōtendūt vt eis fidem
habeas q̄m maxime vellē vt te ꝑſente de hac re inter nos diſcepta/
remus. Niſi enī illos refellero vt ſe facti ſui peniteat nihil ē ꝙ in ce/
teris rebus velim mihi fidē a te haberi: Vale;

Reſponſiua.

QVod in referendo grās ſemꝑ attentus fueris facis rem et
tuis maioribus ⁊ te dignā. Nec eſt ꝙ aliter quiſquā adhuc
mihi de te retulerit. Neſcio an tu ab alio aliud intellexeris
an que ignoro tu forte melius me ipō ſcies. Si vero aliquo ſigno
coniecturā facies me de tua in me gratitudine dubitaturū. Mallē
hoc in ꝑſentia q̄m ſcriptis a te audire. Qđ ſi feceris non ꝑmittam in
hoc errore te diucius eſſe. Vale;

SI quid ꝙ nullo tempꝑe apud te magno ſtudio contenderim
nūc hoc a te etiam atq; etiā exigo vt ꝓ noſtra amicicia legas
animo attentiſſimo ea de quibus hodierno die ad te ſcribo
Sepe te admonui vt famam tuā nō negligeres ꝓſpiceresq; tibi i
futurū. Tu vero negligentius adhuc tuliſti. Sed ñ aduigilaueris
tibiq; ꝓcaueris video nō longe abeſſe a te ꝑiculum. Ita enim de te
mihi narrauit Claudius homo ꝑantiquus familie tue amicus ⁊
qui familiariſſimus fuit patri tuo quoad vixit. Nam inquit te ne
q; modeſto ſūptu. neq; hominibus honeſtis in oībus rebus vti.
circūuentumq; dolo ⁊ inſidiis eorū qui tecum viuūt ⁊ quorū cō/
ſilio in omnibus rebus vteris. qui dedita opa ſbordinauerunt. L.
ſillā hoīem diuitē ⁊ q̄ ꝑmū in tua ciuitate ꝑt. is eoꝝ factiōe tibi litē
mouebit de bonis paternis Illi vero ſcrupulū tibi inicient perſua

debuntqꝫ vt eoꝝ fidei tabulas bonoꝝ tuorum cōmittas quo liberi
us ac facilius poſſint tibi in cauſa tua prōcinari.i.bona diripere ⁊
expilare.Q̄ ſi a te factum fuerit plane video te excluſum eſſe. Noli
ergo ſi me amas immo ſi te carū habes te cōmittere huiuſmodi ho
minibus quorum omnis oratio blanda eſt ac inſidiarum plena;
Cogor enim de ſalute tua ac de omnibus fortunis tuis ſollicitus
eē:quod minime facerē niſi te magnope ⁊ colerē et amarē. Tu vero
id mihi concedas.ne minorem de teipſo curā geras.q̄ȝ hi qui te ſal/
uum ⁊ res tuas incolumes valde optant; Vale felix.

Reſponſiua.

Tabellarius tuus lrās tuas nuper ad me detulit. Mones
autē me pro tua beniuolentia ne fortunas meas credā hiſ
omnibus cum quibus cotidie cōuerſor. Facis amice quidē. nec a
tua conſuetudine recedas:ſ3 Claudiū ſuſpectuȝ habeo. Plura tibi
de me retulit quāta ego ꝯgnoſcam. Vereor ne hoc magis aliquo
odio q̄ȝ recto animo faciat. Non enim fert equo aīo ꝙ oīa ſuo arbi/
trio apud me vt olim non verſant̄. Dehinc multa confingit Nemi
nē non ſuſpectū habet qui apud me aliquid vel cōſuetudīe vel gra
cia poſſit. ꝓpterea nimis illi dolent oculi quociēſ vidit aliquē a me
ex meis ſodalibus magis q̄ȝ ſe diligi. Sȝ nō facile efficiet vt amicoſ
pro inimicis habeam. Q̄ ſi tales inſidie ac machinamenta ab illis
contra me inſtruunt̄ vt ille ad te nuper detulit non poterit hec res
diu latere. Et ero maximo animo intentus.ſi quo ſigno aut conie
ctura dolus eoꝝ a me deprehendi poterit; Si vero nihil huiuſmo
di ab his excogitatū aut confectum erit quid aliud credendum eſt
hunc hominē voluiſſe q̄ȝ vt a ſe vno omnia more antiquo ꝯſentur.
Nam ſi redoleret antiquā familiaritatē ⁊ veteris beniuolētie quā
habuit cū patre meo reminiſceret̄.nouos amicos potius mihi fa/
ceret q̄ȝ conſuetos abigeret. Sȝ de hoc ſatis plura enī ad te de illo
ſcribā ſi comperio ea falſa eē que nuper tibi narrauit. Nō tamē in/
terim illis homibus cōfidam. Tu vale et me ſepiſſime admonituȝ
facio hoc mihi pergratum erit:

Explicit Cōpendiolum Epiſtolaꝝ familiarium Gaſpa
rini Pergamenſ Rhetoris facundiſſimi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Enee Siluij Poete Laureati Oratoriſq; celeberrimi Poſtea Pij ſe
cundi Pontificis ſummi Epiſtolarum magis familiarium codex
Foeliciter incipit

Eneas Siluius S D Generoſo domino Henrico
Comiti de lupff en

IN ſcriptis veterū tria īuenio que noſtri ꝑtim negligunt ꝑtim aſſeq̄
nō valēt Eleganciā enī ⁊ grauitatē ſentēciaruʒ q̄bus vetuſti codi
ces redolēt nequnt noſtri ſeculi hoīes imitari Qđ vſitatiſſimū euo
priori fuit allocutiones ſingulares enūciare ⁊ ſe in epiſtolaꝝ capi
te ponere hoc poſſēt nr̄i:ſed ſupina quadā ignorātia decepti dū blā
diri volūt omnē orōnis textū confundūt. Vos ꝓcor inquiunt. vo
bis ſupplico ceſar. vr̄ām maieſtatē impello. vr̄m officiū īploro. veſtrā
clementiā obteſtor. Reddite iudiciū inopi. Judicate potentē. meam
calamitatē reſpicite. Nemo vos magis q̄ȝ iuſticia moueat ceſar. Et
in hūc modum infinita. Hoc ⁊ mihi facere liceret. Sed veterē morē
magis cōmendo; Et cū ſummos illos imitari ſapiētes in eloquen
tie atq; philoſophie ſtudijs nequeā: in hac certe parte veſtigijs eoꝝ
inherebo. Jdeoq; te q̄uis claro ſanguine natū ⁊ multis decoratū
artibus ſingulari appellatione ſaluto. Et ſicut Julio Ceſari ſcribēs
Cicero ſe an̄ponebat ſic ⁊ tu equo aīo feres Eneā tuū in ip̄o primo
epiſtole angulo intueri: Quia nō arrogātis ē: ſed veteres imitantiſ
Quoꝝ ignorantiā modernoꝝ ſcientie ꝓfero; Nunc quid ex te veliʒ
paucis accipe. Retulit mihi vir mitis ⁊ mihi amiciſſimus īmo al
ter ego Michael de pfullendorf Notarius imꝑialis te pluribus li
bris abundare quoꝝ nomīa etiā mihi ſcripſit. Jnter illos nōnulli
ſunt quos viſere cupio. nō ꝙ antea nō ꝑlegerim: ſed ꝙ diu illis ca
rui. Et ſicut amicus poſt magnā tp̄is intercapedinē auidus amici
videndi. ſic mihi cupiditas ē cōtubernales illos meos q̄bus nimi
um priuatus fui in domū recipere. ⁊ per aliq̄d tempus eſſe cū eis.
Hoc poteſt mihi preſtare humanitas tua vt me Michael inſtruxit.
Eſt enī apud te Ouidius de triſtibus de arte amandi ⁊ amoris re
medio Terēcius quoq; comicus ⁊ Hieronimus in epiſtolis. Quoſ
tā expeto relegere q̄ȝ nūc paſcalē adeſſe diem vt piſcibus atq; oleri
ribus ⁊ oleo ſemotis veſci carnibus poſſim Qđ deſideriū ſi tua be
nignitas adimpleuerit magno me tibi nexu retinebis obnoxium.
Erubeſco dū ſic ſcribo: Namq; cū nulla inter nos vſura ꝓceſſerit:
nullaq; nocio. temerariū quodāmodo videt̄ me beneficū ex te pete
re. Quiſq̄ſ enī petere aliquid cupit ante omīa ſeſe debet metiri. ⁊ an
īpetratu ſit dignus rigida cenſura trutinare: ne poſtulatis carens
⁊ damno ⁊ irriſione mulctet̄; Sed neq; ego hoc ꝓtermiſi; Sūt enī

nõnulle rationes q̄ m̄ ſpem faciūt te meis votis annuituꝝ q̄s bre/
uiter tibi exponã ne me temere atq̧ incõſulte motū iudices. Omēs
q̄ libros cumulãt. aut oblectari illis. ⁊ fieri legēdo peritioreſ cupiūt
aut videri amatores ſapiēcie volūt. vt trãſeuntes ꝑ viaz digitulis
monſtrent; Alii ſūt qui magnas ⁊ p̄cioſas hñt bibliotecas. Jn q̄ꝝ
pulpitis Areſtoteles plato Cicero Seneca vgilius. Liui⁹ ⁊ omnis
vetuſtas deliteſcit. Priores q̄dem vt gaudiū ꝑfectū habeant opuſ/
cula cõicant. cõmodãt: ⁊ in cõmodatū recipiūt. trãſcribi ꝑmittūt. ⁊
tãtomagis exultãt q̄to vulgaciora ſapientū viroꝝ voluīa conſpi/
cãtur. Alii vo tanq̄ theſaurū libros recõdunt ⁊ corrodi poti⁹ tinea
⁊ opicis muribus ferūt: q̄ in apertū dare velint. Nec tã diligenter
vellus aureū draco cuſtodiebat. aut aditum orci cerberus. q̄m iſti
ſuos libros. quoꝝ dūtaxat marginibus ⁊ aureis bullis oblectan/
tur: nunq̄ quod interius ſit legētes aut intelligētes. q̄ ſi tu ex his
eſſes nunquã vel tibi ſcribere vel te alloqui temptaſſem. Sz aiunt
omnes qui te norūt ſimilem illis p̄oribus eſſe qui poetas ⁊ Orato/
res nõ vt in tetro carcere claudas: ſed vt ad tuã ⁊ cõez vtilitatē pu
blices. emere congregareq̧ ſtudes. Aiunt preterea te omnibus in
rebus fore liberalem benignū munificum. ⁊ in omnes homines: tū
in eos qui tuorū ſtudioꝝ amatores ſunt largum atq̧ beneficum.
His ergo allectus moribus decreui has meas litteras ad te dare
teq̧ hortari rogare obſecrare q̧ vt per aliqđ tempus in vſum meū
Oratores ⁊ Poetas quos preſcripſi venire permittas. quoniaz ad
te nichilo peiores reuertentur: ſed potius per ridentia prata ⁊ flori
dos agros verni tempore tranſeuntes. mecuz poſtq̄m confabulati
aliquantiſper fuerint: tanq̄m recreati alariores te repetent. Quia
nullus eſt tam gratus locus nulla tam iocunda ſocietas cuiuſ nõ
aliquando emergat ſacietas. Miſſos igitur illos fac vt nõ ſolū mi
hi. ſed vt ipſis etiam geras morem. Ad hec accedit Michaelis que
apud te eſt familiaritas. huic eciam placebis. ⁊ is vadem cum do/
mino Wilhelmo prothonotario regio et tui obſeruantiſſimo ſe da/
bit libros non ituros eſſe ſiniſtrorſum: ſed ad te pura fide remeatu
ros. addo ⁊ tercium quoniã mihi etiam libri ſunt quorū te potero
cum voles participē facere. ⁊ ſic viciſſim tu meiſ vteris ⁊ ego tuis
perfruar; Ut ergo finem epiſtole donē: credo me non eſſe ſtulta pe
ticione vſum: ſi id poſtulo quod moribus tuis eſt conſentaneuz cõ
cedere. tu te mihi potes annuere. ſi tua eciam in eo verſat̄ vtilitas.
ſi nõ ſolum meã: ſed eciã Michaelis amãtiſſimi tui comoditatē ꝓmo
neo. Tu fac vt ratione pocius obtineã q̄m ceca fortuna repellar: m̄
q̧ vti mancipio impera. Datū in noua ciui. auſtrie vi. yd⁹ aplis.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Eneas Siluius S. D. Caſpari Nauarien̄ſi: hortatoria

Acepi volupe tuas litteras. quibus ⁊ te ſoſpitē cognoui et
mei memorem. Non poſſum vt vellem que mihi obtigerunt
poſtq̃ te dimiſi offerre. Scias me multas paſſū eē miſerias vtcun/
q; ſic ego iam in loco ſum de quo gracias deo ago. Scio id tibi io/
cūdum eſſe. Nam que mea fortuna eſt ⁊ amici eſt. Noui quoniā me
amas neq; īpune amas. vt tuus eram Baſilee ſic hodie ſum. Vel
lem te opibus atq; honoribus auctum audire. ſed non omnia vno
tempe veniunt; Da operā vt facis virtuti. dilige litteras. iunge te
bonis. nō deerit auxiliū dei. ⁊ cū minime putabis tūc maxime auxi
liaberis; Iacta cogitatum tuum in domino ⁊ ipſe te enutriet. Et ſi
neq; diuicie neq; honores aſſint nō tamē deſperandū eſt. Nec eniz
iſta ſunt que beatos homines efficiūt. Sola virtus in celum prebz
aditum. Et ſi eo anelamus hec aſcendenda eſt ſcala. Breue ē quo
ī terra viuimus tempus. ſiue diuites ſimus ſiue paupes ſemel mo/
riendū eſt; Hec nūc ſcribēda fuerunt que tametſi parua iocūda tñ
gratiſſima q; tibi eē non ambigo. Tu vale ⁊ clariſſimū virum Ste
phanū patruū tuum meis verbis ſaluta. Ex vienna.

Eneas Silui⁹ S. P. d. Patruo ſuo Johanni: hortat̄ vitā ruſticale̊ ꝯplecti

Elegiſti vt audio ſenectuti ꝯuenientiſſimā vitā. ortulis q̄dez
rigādis. ⁊ rei ruſtice ſtudes. Res ē te digna. ⁊ ſenio tuo dul
ce hoc ocium honeſtum negocium. modeſta voluptas Jam non ar
mis aptus es. grauis galea. moleſta lancea; Intolerabile ſcutum
Rurſus quoq; in rerum ciuilium verſari fluctibus. carere ſomno
cibum nō ſumere in tpe mortifera res ē ſenibus. At ruſticatio vitā
quietā liberā honeſtam. ⁊ fragilitati conuenientē prebet. Nec tu ṗ
mus ex ſapientibus viris in hoc viuēdi gen⁹ ex rebus publicis cō
uolaſti; Nulla voluptas maior fuit Horacio q̃ rure ſeſe recipere.
Quo cū veniſſet vix inde poterat Octauiani ceſaris ⁊ tocius mun
di dn̄i iuſſibus reuocari. Cum vo in vrbe foret. nimio deſiderio ru
ris aſſidue tenebatur hinc ad mecenatem ſcribens. O rus inquit
quando te aſpiciam; Perlege epiſtolas Senece quid illic magis
q̃ agrorum cultus collaudatur? Plantauit ille ſua manu. Piſci/
nas fodit. aquas deduxit. nullibi libentius q̃ in agris fuit. Quid
in Cathone maiore Cycero ſcribit. quas vtilitates ex agricultu/
ra percepi oſtendit. q̃ vberrimus queſtus. quantā illic voluptatez
conſiſtere quantam mentis quietem. q̃tam animoꝝ remiſſionez q̃
tā naturalē oblectationē hoc genus vite. ſolū nature hoīm vſuiq;

precipue eſt accōmodum quod omnia in victum cultumq; noſtruz
ſpectancia nobis ſuppeditat; Sapis equidem qui hanc vitam de/
legeris.a tempeſtatibus ciuilis inſanie remotiſſimus. Hinc potes
tanq̄ ex altiſſima ſpecula.nos curialibus negocijs implicatos q̄ſi
naufragantes deſpicere hec poteſt tibi ſoli vacare te colere.te frui;
Dyoclecianus cui orbis patebat.depoſitis imperij faſtibus.in vil
la ſallone agriculture ſtudijs.ſeſe tradidit. Feciſſet idem Auguſtus
vt quidam ſcribunt niſi timuiſſet inſidias. Cirus perſarum Rex
gloriari ſolitus erat ortum ſuis manibus conſtitutū et arbores in
ordine poſitas; Sed ne mortalia exempla tantum ſequamur Deꝰ
ipſe cum hominem primo creaſſet. vbinam illū poſuit niſi in ortis
deliciarum? Et illū cum illinc expulit quonā obſecro niſi in agris
miſit? Facis ergo mi Johannes quod te decet quodq; ego ſi pote
ro.aliquando faciam. Nam degentem rubete te hominem cōmen/
do.curam laudo rerum ruſticarum. Conſerendi plantandiq; ſoller
ciam probo.moneo tamen vt labor leuis ſit.qui corpus nō atterit.
ſed exercicio quodam corroboret. Ibi modeſte viues. integritatem
vite ſeruabis.non ibi curioſitas ſuꝑuacua:nec anxia te tenebit ſol/
licitudo vt quicquid vbiq; geratur pernoſcas Non ſomnū tibi adi
mere poterunt cure.inuidie peſtilencie.⁊ edaci carebis liuore. Nul
li fraudi locus erit nulli ſcelerum officine patebit acceſſus. Sz dul
cis ſecuritas.quies tranquilla ocium frugi vita officio plena vr/
banis atq; diuicijs omnibus anteferenda te habebit. Sequere igi
tur vt cepiſti ⁊ agrum ſimul te ipſum ita excultum redde. vt cum
egredi e vita oporteat.ad ortos illos peruenias. quibus nec plu/
uia nocet nec eſtus. Vale;

Eneas Siluius S.P.D.iohanni olando viro magnifico.

REddidit mihi familiaris tuus.tum ex te.tum ex Petro iu/
liani litteras.in eum finem tendentes vt apud magnificuz
cancellarium.rem tuam ſollicitarem; Feci id libenter ſed minime
opus erat.currenti equo calcar admouere.ſua eteniz ſponte tantū
ipſe cancellarius erat inclinatus.vt omnes apud eum preces ſup
flue viderentur et eſſent; Diligit enim te ſummo corde.libenterq;
ſe in his exercet que tuum reſpiciunt commodum. Itaq; adhibita
eſt in tuo negocio ſumma diligencia: Effectus eſt et cum rege et
cum conſiliarijs de eo ſermo prolixus; Quid autem inde

haberi poterit. ex litteris cancellarij percipere puto bonum conſili um eſſe. quod de plurimo datur. ⁊ tamen alias apparuiſti. Nam ex illo recuperares debitum tuum: ⁊ maieſtatis regie graciā ad ma/ iora nanciſceris q̄ꝙ puto regum et principum gracias. tibi iam eē faſtidio. qui poſt Martinum nullum es niſi oneroſum expertus do minum; Intelligo ex litteris tuis. te ad ius repreſaliarum velle re currere quod incertum eſt. ⁊ periculoſum remediū multūqȝ iniuſti/ cie ſecum defert. Cum hi ſepiſſime luant penam. qui ſunt expertes peccati. Tum vero ad incitamentum bellorum. quoniam qui ledunt. rurſus ſe vleiſci volunt. totqȝ vndiqȝ repreſalie fiunt. donec apertū exardeſcat bellum. Tu tn̄ quid tibi cōueniat magis ſcis Ego dico ſicut ad Curionem ſcribit Cicero. Aut te in meam ſentenciā addu cam. aut certum teſtatū animū tuum conſiliū cepit. Poſſis mei im/ mo verius cancellarij recordari. cum de his ſatis reſpondiſſē. Pe/ tro Juliani niſi nuncius tuus iturū illum ad regem Arroganum ex parte ducis Mediolaneñ ſignificaſſet; Utcunqȝ tamen ſit gra/ cias ſibi refero pro ſuis humaniſſimis litteris. eiuſdem filiū ſibi ef ficio cōmendatum. Uale optime mei memor.

Eneas Siluius S. P. D. Reuerendiſſimo in xp̄o prī dn̄o Leonardo ep̄o Patauieñ.

excuſacio non viſitacionis

QUod me tuo conſpectui. non ſepius offero. q̄ꝙ tuas edes non viſito. nec ſuperbie nec negligentie mihi debes aſcribe/ re. quarum alterā abominor. alteram ſemper fugi. rurſusqȝ nec oc cupationibus impedior meis. cui multum eſt ocij: Quid igitur eſt quod me detrahit; Dicam ſi ſcire vis. nimiū magni domini locū tenes. non conuenit mihi cum tanta dignitate cum venerunt pn̄ci pes Barones Milites Jllis patet ianua tua nil mea toga inter tot veſtes aureas moniti habet. Pudet me illis admiſſis ante oſtiū expectare. Et fateor luſcum eſſe illis preferri. Quid ergo ſupereſt ni/ hil nec ego tecum cōmunicabo nō ſic agere ſed quod voce dicturus eram. ſcriptis exprimam. Audio obfuturam eſſe. idqȝ breui propter tuam reuerentiam vnum dumtaxat ex illa expedio. vt ſi quid ſit in abſentia tua. quod mea cura poſſet abſolui nec mihi nec meis labo ribus ignoſcas. ſed vt mancipio tuo me vtaris. Hec dicturus eram dum hodie ad te veniam. Cumqȝ intrantibus alijs recederem. Sed non minus eſt ſcriptum q̄ dictū cum illud fugiat hoc maneat Jllud negari hoc perpetue poſſe probari: Suſcipe igitur cirogra/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

phum hoc quasi mee grate fidei vadem Et sicut scribo ita de mea mente meoqꝫ animo confide: Quia ego sum ⁊ ego volo perpetue eē tuus Vale;

Eneas Siluius S. D. P. N. Secretario illustrissimi Ducis Mediolani ⁊c.

rogā aut solutā ſcā

EX Verona hac preterita hyeme. super re ꝓpositure mee literas ad te dedi. vt illustrissimo principi Duci Mediolani pro me loquēris te rogans obsecransqꝫ. Nihil responsi exinde a te suscepi. quod non tibi sed tuis occupationibus imputo; Scripsit autem mihi paucis ante diebus Mediolani antistes. de tua erga me voluntate optima. Dixitqꝫ esse tuum consilium vt Cesareas litteras ad ducem impetrarem. Factum est vt ambo suasistis. litteras defert vir Vrbanus Laurencius iste ⁊ meam agitabit causam; Precor illi consilio ⁊ auxilio vt sis. habeo ī te quicquid spei habeo fiam qꝫ compos si me iuueris. Sin deseres nil est quod sperem; Scio mores Curie vestre ⁊ aliarum. Nemo aliquid obtinꝫ. nisi magnis fulcitus amicis. Ego ⁊si iusticiam prosequar nisi te habeaꝫ ad quem recurram habeo neminem. nec te quo iure teneam video. qui nullis mihi beneficijs obligaris. Sed confido in tua humanitate simulqꝫ studio: ⁊ officia quibus dediti sumus paria fiduciam prebent vt opera cōsilio ⁊ auctoritate et gracia tua. amice vtar Ego si quid intelligam. aut ad voluptatem. aut ad cōmodum. aut ad amplitudinem tuam pertinere. eciam non rogatus faciam. Nec ad me vnquā vel pro te. vel ꝓ tuis frustra scribes. si modo quod pecieris in mea fuerit potestate. Vale et spem meam imple;

Eneas Siluius S. D. P. Johanni suo.

REddiderunt me certum littere tue: iam te senis sospitem et tutum aduenisse. Cupiunt eciam littere tue de rebus quas Andree nostro cōmendasti scire quid factum sit per quādam tus sit. ex matheo Pisano sic iussisti; Js refert illas iam dudum ligatas pro vt reliqueras itineri scilicet cōmissas; Libros ex aretini traductione conscriptos inuenisse te gaudeo; Etsi minore precio q̄ꝫ scripseris haberi nequeant. libet id auri conferre; Rogaui matheum hanc pecuniam persolui faceret. qui mox litteras scripsit. cauit qꝫ. Vt primum illuc librum miseris pecuniam eciam cum

ſolutione vecture ; Vel ſi non eſt poteris mi Johannes mercatorem
aliquem in curia reperire. qui onus mittendi Mediolanum hos li
bros ſuſcipiat ibiqꝫ aurum recipiat. Scio te amicorum tantum ha
bere. vt facile hoc ſit tibi. Vel ſi. N. preſtans et ſum̄us amicus domi
ni cancellarij onuſ mittendi librum ſuſcipere vellet. per Venetos
remitterem ſibi pecuniam cum omni onere vecturarū. per primum
de quo ipſe confideret mihi qꝫ ſcriberet, Jdeo ſi eum noſti. eius ani
mum tempta. Jdqꝫ agito: vt opera tua pollicitum aſſequar Ariſto
tilem quoniam id magnopere ſuaſiſti. Et ne timor pecunie te affici
at. potes ſi vis anteqꝫ librum mittas expectare litteras vnius illo
rum Mediolaneñ qui te certiorem reddat ſe tuo nomine auruz poſ
ſidere. Scis modo deſiderium meum et quomodo tue indemnitati
poſſis conſulere. Cura me vt amicum retineas et quis ſis oſtēdas
De Petro rogo me inſtrues quid illi obtigerit quid officij ferat.
qua ſpe ſit. et quo in me animo. quoniam nihil ad me ſcribit. Vi/
derint tamen noſtri ne ſerpentem in gremio nutriant. Alta eſt domi
nandi cupido. nec terminis clauditur vllis. Nemo exiſtimet gene/
roſum animum vnius regni terminis conquieſcere. Ego tamē illi
faueo qui fortune impetus perſeuerantie clipeo domuit. Tu vale
et reſcribe ;

Eneas Siluius S. D. Johanni preſtanti
pb̄ro fratriqꝫ amantiſſimo.

EPiſtolam ſatis verboſam ex Nurembergis ad te dedi mul
tiſqꝫ tuis queſitis ſatiſfeci: ſi ſatiſfacere eſt quātum in me
fuerit reſpondere. Neſcio meas litteras. an receperas. quia nihil ex
te diu iam recepi qꝫmqꝫ ex curia complures ad nos venerunt Jtaqꝫ
facit vt has tibi nunc ſcribam. Nam ſi alie inuacuum tranſierūt
poterint iſte in locū ſuccedere. De Bernardo tuo aliquid mihi ſcri
bas ſi bene illi eſt vt congaudeam. Mali autem nihil vellez audire
de Petro. Noxetano ſcribo proprias litteras ideo non te grauo vt
ſibi aliquid dicas. Solum hoc volo vt cum ſimul ſitis. mei cum io
cunditate recordemini ; Ego per hos dies ex curia regis receſſi.
quia magna illic peſtis viget cadūtqꝫ homines. ſicut in ſiluis. hoc
tempore arborum folia. Sumqꝫ hic in montibus ſalubriqꝫ aere.
Vngari ſuperbiunt. voluntqꝫ in Auſtriam venire. hoc inuenient
ſi venerint. Tu vale me ama vt ſoles ;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Eneas Siluius Genitori ſuo Siluio picolo
mino S.P.D.

Et ſi filium decet ſeſe facit cōmendatum. Cogor ad te ſcribe
re dulciſſime genitor vt timorem tibi auferam. ſi quem mei
cauſa ſuſcepiſti; Credo namq; ad te famam conuolaſſe. eius peſtis
que in Auſtria viget. in qua non minus cadunt homines ꝙ̄ in au
tumno poma. Tu fortaſſe quia regi ſeruio is ꝙ in Auſtria manet.
eſſe me ſecum reris mihiq; times. Sed pone hunc metum te oro;
Nam multi iā dies ſunt quibus ex curia receſſi nec reuerſurus ſū
niſi ceſſante peſte. Sum in aere ſalubri ⁊ optimo. Jamq; tibi matri
ꝙ me notum eſſe volo vt ſciatis me bene valere. ⁊ indies meliorem
fortunam ſperare. de qua huc vſq; non debeo conqueri tantum fa/
xit deus. vt ipſa mihi indies benignior fiat. et tantum arrideat. vt
omnes mei ſanguinis viros ⁊ feminas cum honore poſſim reuiſe/
re. De A B ⁊ C. nihil iam diu percepi neq; de liberis eorum tuum
eſt mihi aliqua ſignificare. Scripſiſti mihi iam duo ſunt anni de fi
lio Florencie nato. ex muliere que vocata eſt Elizabeth ſicut hodie
feſtum currit illius vidue ſanctiſſime. ⁊ tibi reſpondi multis conie/
cturis filiolum illum me. meum credere neq; poſt aliquid reſcripſi/
ſti. neſcio an perierit ſicut ⁊ alius in ſcoicia mihi natus vitam exa
lauit vt ſic ꝙ plures agni ꝙ̄ oues moriuntur: Precor itaq; te mihi
vt rem omnē exponere curas. ac de me bene ſperes; Quia ſi deus
bene fauerit vt iam fauere cepit. quanq̄ ego indignum fauore dei
me ſciam. potero ⁊ tibi ⁊ noſtro generi ſi non vtilitati ſaltem hono/
ri fore A. b c ⁊ cetera Jube ex me ſaluos eſſe. matrē meā ſi me amas
ama ⁊ obſerua ſibiq; benefacito. Vale;

Eneas Siluius S.D. Johanni medico.
preſtanti et amico optimo.

Quatuor iam menſibus ad te litteras dedi. quas num verū
habueris tecum nihil habeo. Sentencia tamen eorum fuit
de opuſculum eſſe perfectum ſcires: quod me de Baptiſta ſepius ro
gaueris editurum: Quod ideo feci non vt ydoneum me exiſtima/
rem condendis operibus autorem Sed vt intelligeres. amoris er/
ga te mei tantam eſſe vim. ne quid tibi negare valeā; Abſolui ergo
libellum hunc tuo nomini dedicatum. verſuum vltra duo milia ꝙ̄
appellaui Numphilexim de laudibus baptiſte tue perfuſe loquen/
tem. Eum vidit Nicolaus nrārū lrāꝝ lator: Cui videndum eo tri
bui vt teſtis eſſet ydoneus. qui de viſu referre poſſet vt me legen

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

peritant. Libri autem memet latorem ſpero: quoniam iſtuc breui ꝓ
ficiſcar. Habeo enim multa de tuis tibi recenſere que non erant lit
teris inſerenda. Vale;

Eneas Siluius Nicolao Veneto Canonico
Tridentino Salutem plurimā dicit.

obſidiones fugiende

SCribo domino Boſſio litteras quas cum his mitto; Sed
accepi virum terrore percuſſum tridenti abyſſe Patauium
qꝫ periiſſe. quia non placet ſibi vrbem incolere plenaꝫ tumultibus
ſicut nunc tua ciuitas eſt. que obſidionem expectat. Laudo ego cō/
ſilium ſuum. Nam qui poteſt in pace viuere is damnandus eſt. ſi ſe
immergat bellis. Nemini bellum eſt vtile niſi cui ſtatus preſens ē
grauis. Et Franciſcus vir diues eſt ⁊ ſua forma contentus. ſapit
certe rumores fugiens ⁊ lites fugit ex quibus nihil lucrari poteſt
Scit aliud eſſe hoc iudicium ꝙ illud ex quo ditatus eſt rote: Nam
hic manibus cum defendat ibidem lingua. Tu ſcis vbi eſt ideo ro
go. meas litteras ſibi deſtines. ⁊ in ei⁹ abſentia me tuearis. ne ꝗd
innouetur in canonicatu quem illic habeo. Et ſic te in re mea ha/
be ſicut de tua probitate ⁊ amicicia ſpero. Non puto has tribulati
ones diu manſuras quia tendit rex vobis auxilio eſſe atqꝫ fauo/
re. Vale; ⁊ me tuum puta vbicunqꝫ ſim.

Eneas ſiluius Johanni fratri amantiſſimo.
ſalutem plurimā dicit.

bone valentie

REcepi duplices tuas Epiſtolas. quas Martinus noſter at
tulit. cognoui te bene valere. Tu rogo gracias meo nomīe
Franciſco de fuſce dicas. meqꝫ ſibi offeras quia non ero deſes in
omnibus in quibus poſſim ſibi morem gerere magniqꝫ muneris
loco recipiam. ſi quid me poſſe conari ſciam eius deſiderio. Gratuꝫ
munus quoqꝫ ſtephani mihi redditum eſt ſicut eideꝫ reſcribo. Nil
eſt quod abſqꝫ argento Romana curia dedit. Nam et ipſe manuſ
impoſitiones ⁊ ſpiritus ſancti dona vendunt nec peccatorū venia
niſi nūmatis impenditur. Ego nō deſinam ſic te promouere vt me/
ip̄m quia meritus es; Reuerendiſſimus dominus Aquilegieñ in
extremis laborat. parua vite ſue ſpes ē minor ſanitatis. exanguis
eſt. ſpiritus iam non corpus videtur: mihi iohannes amantiſſime
bene eſt bene habeo. bene ſpero: quod mihi non tam mei cauſa iocū
dum eſt (quia paucis eſſem contentus) ꝙ vt tibi ac amicis neceſſa
riis ac ceteris aliquando poſſim prodeſſe. Abc meo nomīe ſaluos
dicito: Et vale optime;

Precepcio bene viuendi breuis.

Eneas Siluius Johanni peregallo Scriptori
Apoſtolico S. P. D.

REm longe maiorem quā poſſim preſtare quotidiano que/
ſtu ex me petis breuem tibi vt bene viuendi preceptionē cō
ſcribam. temptatio iſta non conſultatio ē ; Quomō enī fieri poteſt.
vt meis monitis tu indigeas qui ſtudioſus philoſophie ſemper fu
iſti; Cui ſi aliquid deeſt p̄ſto adſunt diuini atqꝫ humani Juris do
ctores qui Baſileam nunc quaſi olim Athenas ornatam reddunt
Jllos conſulere et facilius erat ⁊ vtilius Jn auſtria vero demētis
eſt querere Romā aut Platonem apud Hungariā inueſtigare nō
tamē ꝓpterea tibi non reſpondebo ; Tanta eſt enim tuorū erga me
magnitudo meritorum vt non ſolum peticionibus tuiſ quas ſerio
ſed eciā quas ioco facis temptationibus parere obnoxiū me exiſti
mem. Satiſfaciam igitur breuiter peticiuncule tue nec phorum mo
re precepta ſed vt patreſfamilias cum filijs ſolent agam tecum ;
Norma eſt breuiſſima quā ſi ſeruaueris recta in celū via tranſibis
Neſcio ſi vnq̄ ingreſſus es mare. illic ſi vnq̄ fuiſti ſcio te cum pro/
cellis inflari pelagus ⁊ nauigiū mergi contrarijs ventis cernebaſ
multa deo vouiſſe Si ergo vis fieri ſaluus recteqꝫ viuere que ꝓmi
ſiſti dū tempeſtas in mari fuit ea ſeruato Qz ſi fretū nunq̄ aſcēdiſti
carceremqꝫ aliqñ pertuliſti cura vt egreſſus talis ſis qualē te futu
rū ſi exires ſpondebas in carcere. At ſi neqꝫ hoc neqꝫ illud exptus
es remediū tercium ſupereſt. Non dubito quin aliquādo egrotus
fueris quis enī eſt qui triceſimū annum abſqꝫ graui aliqua vali
tudine attigerit multe peſtes humano imminent corpi. minima qꝫ
res eſt que nos nihil tollit e uita vel morbis teterrimis afficit. Me
mento ergo mi Johannes cum lectulo reſupinus iaceres cū renes
arderent cum ilia rūperent cū fauces areſcerent cum te ſitis incēde
ret qd tecū ipſe diceres quid deo ꝓmitteres ſi tibi ſanitas reſtitue
retur. Certus ſum quia de modo viuendi ſepius cogitaſti. et vicia
dimittere. Virtutes vero amplecti ſpopōdiſti. Nunc igitur quoni
am diuino munere ſoſpes es ſtude vt impleas que ꝓmiſiſti egrotuſ
hec regula eſt bene viuendi breuis ⁊ certa hanc ſeruato; Sed acci
pe eciam aliam breuiorem ſi vis recte agere vitaꝫ. Nihil facias qd
deū videre non putes nihil ſecreto exoptes qd preſente populo op/
tare nō audeas. Juuenaliſqꝫ noſtri memineris qui ait. Optandū
ē vt ſit mens ſana in corpe ſano. Cetera ex alijs quere ego qd bre/
uius dicere poſſem nō habui. Vale ⁊ me quādo id reciprocum eſt
ama Ex Wienna ydibus decembribus M.cccc.xliij.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

De crebra recordacione amici.

Eneas Siluius S.D. Johanni.

N Eſcio quid cauſe ſit Johannes mi dilectiſſime: quo neque⁊
eciam paruo tempore ymmo breuiſſimo momẽto immemor
eſſe tui: Es qꝫ in memoria ſemper mea ⁊ ipſa recordacio gra
tiſſima eſt. qua te abſente nihil habeo dulcius. Hoc dudum ſepius
conſidero. vnde procedat humãitatem tuam potiſſime ratus ſum
dediſſe cauſam. Nam cum apud te non nullis ſubſiſteram diebus.
tantum vrbanitatis in te eſſe cognoſco. tantum te nullum fore be/
nigniorem faciliorem qꝫ; Nam ⁊ me voluiſti inter amicos tuos
cõnumerare. Hac de re tãto amore afficiar. vt ſi quos ad te profe/
cturos comperiam ſiue litteris meis vacuos non poſſim dimitte/
re. impreſentiarũ vero cum repperiſſem N. de te diligenter interro/
gaui. et cum iocunda omnia retuliſſet. longe gauiſus ſum: letor qꝫ
vehementer; Sed quid eſt cordi tibi ac iocunditati; Nihil eſt eniꝫ
quod magis affectem q̃ꝫ te ſanum hilarem qꝫ eſſe. ⁊ me tibi carum
fore vt ex coniectura capio. immo expreſſe intelligo; Vnum itaqꝫ
oratum volo vt oſtendas tuam erga me beniuolentiam extinctam
non eſſe. quam rem ſcribendo ſepius efficies. Vale ⁊ domino p̃/
poſito ⁊ cõfratribus me cõmendatum facito;

Eneas Siluius Epiſcopus Tergeſtinus iuriſconſultiſ
ſimo viro domino Gregorio Heimburgenſi S.D.P

C Icero cum adhuc iuuenis apud grecos mirificã orationẽ
habuiſſet. admirabantur qui aderant omnes. miriſqꝫ lau/
dibus nouũ Oratorem efferebãt; Senex autem quidã amantiſſi⁹
patrie inter omnium leticiam atqꝫ tripudium ſolus flebat; mirati
circũſtantes quid eſt inquiũt q̃ꝫ te letantibus ceteris meror cõficit
Tum ille; Omnes inquit grecorum artes in latinum migrarunt
vnica nobis ⁊ familiaris et cariſſima remanſerat eloquentia; ſed
hanc eciam nobis Cicero aufert atqꝫ in ytaliam ſecum ducit;
Nunquid iuſta eſt cauſa lacrimarum? Sic mihi hodie de te viſum
eſt mi ſuauiſſime Gregori cum in Regia de ſtudijs humanitatis
decertares Nam et legiſtam ⁊ Theutonem ſupabas: ⁊ italicam re
dolebas Oratoriam qꝫ facundiam; Sed quod fuit merori greco
mihi leticiam p̃buit; Neqꝫ enim ſi Theutonia litteris claret que
illas tradit: ytalia minus habet litterarũ; Sunt ſciencie ſicut et
lumen quod de ſuo lumine lumen accendit ſed ſibi retinet lucem et
accipienti tenebras aufert. inueni apud ſanctũ Gallũ quod Swe
uorum eſt opidum in veteri monaſterio bibliothecam peruetuſtam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vbi ⁊ libros repperi ornatiſſime ↄſcriptos quoꝝ autores fuerūt teu thones. Mirabar cur hodie nihil eloquentie his in regionibus elu ceret; Sꝫ venit in mentē apud ytalos q̄ꝫ tpuſ fuiſſe quo ſepulta di cēdi facultate barbaroꝝ inſcicia dn̄abatur. An̄ centū ferme annos ⁊ antea trecentis q̄dringentiſq̄ꝫ nō inuenies qui ꝑ ytaliā ſermonē habuerit terſuꝫ ⁊ lucidū. Sic pingēdi ſculpēdiq̄ꝫ accidit arti. Si du centoꝝ trecentoꝝq̄ꝫ annoꝝ aut ſculpturas intueberis. aut picturaſ inuenies nō hominū ſ monſtroꝝ portentoꝝq̄ꝫ facies; priſcis v̾o ſe culis Appellem atqꝫ zenſim policletū phidiā ⁊ praxitelez magnos fuiſſe compꝑimus ⁊ de ſtatuarῃs quidē ipſi videmus ⁊ v̾gilio fidē habemus dū ait Credo equidē viuos faciēt de marmore vultus. De pictoribus vero teſtimonia ſūt clariſſimoꝝ viroꝝ. qui profecto minime tantis eos p̄conῃs obtuliſſent; ſi picturā nō aſpexiſſēt ſcul pture vel ſimile vel illa pulchriorē; Sꝫ ecce iam reuixerūt ſculpēdi pingēdiqꝫ diſcipline. Reuixit eciam eloquentia Et noſtro quidem ſeculo apud ytalos maxime floret; Spero idem in teuthonia futu rum ſi tu tuiq̄ꝫ ſimiles continuare ⁊ amplam totis conatibus Ora toriam decreueritis. Accepi apud Nurembergam plebanum San cti Sebaldi virum grauem tua permotū perſuaſione multis lucu brationibus hyſtoriam atqꝫ rhetoricā proſequi; Diligo ego vos ambos qui patriam moribus ornantes etiam litteris munire ſtu detis. Vale; Ex Noua ciuitate pridie Kal̾. Februarῃ.

Eneas Siluius Nepoti ſuo Anthonio S. D.

REtulit mihi pater tuus te dum puer adhuc eſſes miro litte rarum amore fuiſſe incenſum. Poſtq̄ꝫ vero ex ephebis exceſ ſiſti. Neminem eſſe qui tibi iam amplius vt ſtudeas queat perſuadere. que res non mira tantum mihi: ſed ſtupenda eſt. Cete ri enim pueriáam ſimul et ſtulticiam deponunt. virilem togā ⁊ pru denciam induentes. Tu contra ſapiens puer ſtultus vir cupis vi deri. Et barbam quaſi virtutis vmbraculum recipis. Doleo certe tui cauſa. nec quid de te futurum ſit ſcio. Inquit Cicero noſter vt quis in adoleſcentia viam eligat et genus vite quo vti debeat. Idem Hercules factitauit. Nam cum per quietē due ſibi mulieres ſupra humanā formā venuſte apparerēt. ⁊ altera ſibi voluptatez: la borē altera ꝓmitteret. hāc ſecutus eſt. ſciens quia poſt laborē certa minis p̄mium dat̾. Nec coronat̾ vt inq̄t Aplꝯs niſi qui legittīe cer tauerit. Tu v̾o vt audio vagari vis ſempꝰ. nec aliq̄d genus vite ſal tem honeſtū amplecti ſtudes. L̄rās quas puer amaſti iam vir odio habes. Pudet me tui cauſa. Neſcio enim quid eſſe poſſis abſqꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

litteris niſi azinus bipes.Quid enī homo ē abſqꝫ doctrina.q̃tum/
uis diues q̃tumuis potens. Quid enim inter hominē illitteratuz
⁊ marmoriam ſtatuaz intereſt! Non dux nō Rex non imꝑator litte
rarum ignarus alicuius eſt precij; Videmus noſtri ſeculi prin
cipes quomodo iam rudes ſint.⁊ nedum latinuz:ſed maternū quo
dāmodo ignorantes ſermonem.q̃to deſpectui ſunt! quomō negli/
gantur! quomodo vituperantur! Et ſi quis eorū obedienciam in
ſubditis habet.non amor ſed metus facit.Qui vt Cicero ait nō eſt
diuturnus magiſter officij At vbi metus abeſt mox deſerunt:inter
dum eciam neci dant; Quid ergo tu miſer ſtudia deſpicis littera/
rū qui pauper es:qui niſi ꝑ magnam virtutem euadere in viꝝ cla/
rum non potes; Quid facis obſecro.quid ſperas. Reris ſemꝑ iu/
uentutem durare.an neſcis quia tanq̃ flos agri iuuentus eſt. qui
mane nitet.veſpere vero areſcit; Nihil enim velocius tempore Ni
hil quod magis fugiat.Volat ſemꝑ irremeabile tempus. Tu tibi
pulcher videris.dum etas robuſta.dum iuuētus florida viret. nō
cogitas inſtare ſenectutez.quia dies quelibet aliquid detrahit for
me tue:aliqua forſitan formoſa puellā tuo capta nitore te cepit teqꝫ
amoris catenis ligatum tenet.Tu eius delicias ſequeris. beatuz
q̃ te putas dum in amplexus illius veneris.Sed longe deceptus
es.Nam dum formaz iſtius miraris multo formoſiorē deſeris ado
leſcentem .Non enim Lucifer tam pulcher eſt q̃ ſapiencia. que ſtu
dijs adquiritur literarū vnde dicere Plato ſolebat.Et ſi videri ſa
piencie forma poſſet innumerabiles ſui amatores excitaret; Tu vo
hec omnia deſeruiſti vt tuus mihi genitor vdis genis explicauit.
Vicit te vt opinor impetus iuuentutis; Sed cogita mi anthoni
nepos cariſſime quia nō ſemꝑ iuuenes ſumuſ.Redi obſecro in viā
⁊ teipſum tibi vendica.Linque inepcias iuuentutis ⁊ virum te eē
memento.Omnia hec p̄tereunt quibus modo letaris.etas.valitu
do.forma.delicie.voluptates.Sola nos ſi ſemel recepta fuerit ſapi
encia ad mortem vſqꝫ comitat:⁊ poſt mortem vitam aliam beatiſſi
mam prebet.Hanc igit rogo vt omnibus rebus alijs poſt tergum
poſitis adipiſci ſtudeas.Quod tunc demum facies ſi philoſophie
dederiſ operam.⁊ quod aſſidua lectione ex optimis probatiſſimiſqꝫ
autoribus ſtudueris in opus deduxeris. Vale.Et quia iam tem
pus eſt ad phiam te accingas.Iterato felix vale;

Eneas Siluius S.D.Franciſco de Roma.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quereris mi frãciſce ꝙ m̃ plures dederis lrãs ⁊ a me nullaſ receperis. Sʒ ſolet illa negligentiũ eẽ cautela ꝙ quotiens nihil ſcribãt totiẽs ſe multũ ſcripſiſſe iactitent. Ego tuas lit teras recepi nullas. an te vel me decipias neſcio. Non credo tuis literis magiſq̃ aliis clauſũ iter eẽ. Ceteroꝝ enim lrẽ ad me omnes deferunt: ſ tue non. mitte ergo hãc querelã apud me qui calles haſ verſucias. cũ aliis hiſce vtere. etſi tu vis ſcribere ſcribe. ⁊ nunq̃ im pune me viſitabis. de re quã nunc poſtulas hoc habe vellem enim cõmodo ⁊ honori tuo ſemꝑ conſulere: ſed cauſa nũc occurrit nulla pinguis hoc pro quo nũc agit̃ nihil habet p̃ter onus Jdeo te q̃ ali quid lucri q̃ris nolui facere grauatũ. Qñ materia ſe offert nõ ero imemor tui quia te amo ⁊ bene tibi eẽ cupio. Vale felix.

Pius ſecũdus ponti. max. S. D. Karolo cypriaco:

Tractatum de amore olim ſenſu pariterq̃ʒ etate iuuenes cũ nos ſcripſiſſe recolim⁹ Karoli fili dilectiſſime pñia nõmodi ca pudorq̃ʒ ac meror animum noſtrũ vehemẽter excruciant. Quip pe qui ſciamus quiqʒ ꝓteſtari expſſe fuimus duo in eo cõtineri li bella. apertã videlicet ſed heu laſciuã nimis prurientemqʒ amoris hyſtoriam. ⁊ morale q̃d eam conſequit̃ dogma; Quoꝝ primũ fatu os atqʒ errantes video ſectari ꝙplurimos alterũ prochdolor pene nullos. Jta impzauatũ ẽ atʒ excecatũ infelix mortaliũ genus; De amore igit̃ que ſcripſimus olim iuuenes O mi ſuauiſſime Karole voſqʒ omnes mortales contemnite atʒ pro dei amore reſpuite Se q̃mini que nũc dicimus. et ſeni magis q̃ʒ iuueni credite. Nec priua tũ hominẽ pluris facite q̃ʒ põtificẽ Eneã reiicite Piũ ſuſcipite Jllõ gentile nomẽ parentes indidere naſcenti. Hoc xpianum in Apoſto latu ſuſcepimus. Tu vale cariſſime fili ⁊ ſi Piũ diligis Silui enee laſciua opera flãmis commenda.

Epiſtola Ceſaree maieſtatis pro laureatione Enee ſilui poete celeberrimi.

Fredericus dei grã romanoꝝ Jmꝑator ſemꝑ Auguſtus ⁊c. Vniuerſ has lrãs viſuris vł audituris Salu. dicim⁹. ve tuſtiſſie p̃teritiqʒ eni tradũt hiſtorie poetaꝝ egregioꝝ copiã multiſ gł̃oſe ac diutñe mẽorie cauſã fuiſſe; ꝓ q̃ p̃ter gł̃am pñtis tp̃is ꝑiter ⁊ futuri q̃ ſibi ⁊ aliis afferebant ꝓ p̃mio quodã ⁊ ſtudioꝝ ꝓprio or namẽto coronã aureã merebant̃. Tãto eni honore dignos reſp. eoſ cenſuit vt vnũ atʒ idẽ lauree decus aſſignãdũ cenſeret ceſaribus atʒ poetis Jta q̃ʒ p̃deceſſores nr̃os diuos rõnos Jmꝑatores legi m⁹ Poetas huiſſe cariſſĩos vt mł̃ti ipoꝝ potiſſie Julius p̃mus mul tas ↄſcribẽs ep̃las ⁊ hiſtorias Ac excellentiſſim⁹ fundator. Jmꝑii

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Octauianus auguſtus ꝑ ſingulari laude ⁊ imortali ſui nomis fa/
ma poete eſſe voluerūt. Nos vo cupientes ipſoꝝ anteceſſoꝝ noſtro
rū gl'oſa imitari veſtigia qui poetas egregioſ in moꝛē triūphantiū
vt accepimus in Capitolio ſolebant coronare. aīaduertentes eciā
ꝙ in diſſuetudinē iā abijt illa ipa ſollennitas Conuertimus acieꝫ
nrē mentis in Poetā eximiū ⁊ ꝑclarū Eneā Siluiū de picolomib⁹
Seneſem nobis ⁊ Imperio ſacro deuotū. de cuius ꝓfunda ſciencia
morū grauitate clariſſimiſq3 nature ſue dotibus experimentū verax
habemus. Quiq3 taliū ſtudioꝝ a teneris annis ſcrutatoꝛ fuit ar/
dētiſſimus. Ita vt ipe ex reuolutione freqūti voluminū veterū ⁊ in
dagine ꝓpria multis poematibus a ſe editis et a nobis ꝓbatis in
arte illa plurimū tritus ſit. atq3 notus Agentes eciam grās ſūmo
maximoq3 deo ꝙ tpibus nrīs ingenia antiquis ſimilia noſtre non
denegent etati: Eūdem Eneā tanꝗ ſufficientē ⁊ dignū ſedentibus
nobis ī noſtro regali ſolio magiſtrū poetā hiſtoricū eximiūq3 Ora
toꝛē declarantes ꝑclaro magnificencie nomīe autoritate Romana
regijs inſignijs et manibus ꝓprijs poꝛnamus. decoramusq3 his
ſemꝑ eum virentibus Lauri ramuſculis. vt ſic nomē et honoꝛ ſuus
vireant et alijs ad naneiſcendū hui⁹ artis ingenij q3 piciam ad ex
emplū clarū redundat; Dantes eidē Enee legendi diſputādi īter
pretādi ac ꝯponendi Poemata hyſtoriasq3 texendi liberam vbiq3
locoꝝ pñtiū tenoꝛe facultatē. Decernētesq3 eū eiſdē ꝓuilegijs hono
ribus officijs dignitatibus veſtitu aureo et alijs quibuſcunq3 oꝛ
namentis et prerogatiuis perfrui debere. quibus vbiq3 terrarum
alteri poſſunt ac poſſe ſunt ſoliti Poete ac liberalium et honeſtaꝝ
hiſtoriarum atq3 ſacrarum arcium ꝓfeſſores ac tanto ꝙ amplioꝛi/
bus quanto ꝓfeſſionis ſue raritas atq3 preſtancia eoꝝ lacioꝛibus
honoꝛe beniuolencia atq3 obſeruancia dignū facit. Gaudeat igit̄
ipe Eneas fauoꝛe regio ac de tanto benignitatis munere letanter
exultet. ad noſtrum quoq3 ⁊ Imperij ſacri decoꝛem tanto gracius
ſua ſolidetur intencio quāto ſe amplioꝛi preuentū conſpicit mune
re graciarū preſenciū. Datum in Oppido noſtro Francfoꝛdeñ Sub
noſtre maieſtatis ſigillo. et cetera.

Inuitatiuus ad Oratoriam.

Periocunde mihi fuerunt littere tue quibus cepi te inſiſtere
liberalibus diſciplinis. audio eciā ꝙ dicēdi amoꝛe vehemē
ter acceſus. artibus oratoꝛijs diligēter inuigiles ꝙ tibi aīm ꝑpetuo
cupio inſidere; ꝗd eni ī hac moꝛtaliū luce hōi poterit iocundi⁹ accidē
ꝙ his artibus inſudare ꝗbus homīes ſe felices efficiūt et īſignes

Quibus eciā boni nomīs eternā famā q̄ꝫ facile conſequuntur. Ad
has ergo omni cura omniqꝫ transfer diligētia ; Quantum enī ipſa
apud ceteras artes valeat. ꝛ ſi tibi notū arbitror. illud tamē aliarū
artiū pace dicā. ꝙ omnes fere alie arteſ ac diſcipline ſine hac ieiune
et nō ſatis compte habeant. efficiat q̄qꝫ vt de vnaquaqꝫ earū copi/
oſe ꝛ ornate diſſeramus. Tantū ꝟo nr̄is tempꝛibus hec p̄clariſſima
ars apud nos lumē tantāqꝫ dignitatē attulit. vt non ſatis docti ha
beant qui in hac ſaltez mediocriter eruditi non fuerint. Jn ea vero
cognouimus plures nobiles viros omne ſtudiuꝫ adhibuiſſe vt in
aliqua eius parte florerent. Audiuimus equidem illos ipſos priſ
cos Oratores Marcum Fabiū Quintilianū. Firmianū Lactantiū
Marcū qꝫ Tulliū omniū p̄ncipem quoꝝ eloquentia actū ē vt ea re
ſūmis honoribus ꝛ dignitatibus adaucti fuerit. Quapꝓpter mi N.
inuigila toto animo totiſqꝫ vt aiūt neruis contendito ne inceptū
iter deſeras ſtudiūqꝫ optimaꝝ artiū tepidus aliquādo poſtponas
ſine quibus vt pauloante dixi omnes alie liberaliū artiū diſciplīe
parū aut nihil iocūditatis habere dinoſcunt. Quāuis nō deſint q̄
dicēdi barbarie contenti hāc meā ſentenciam vario cachinno proſe
quant. Quoꝝ ego erroribus ſatis atqꝫ ſatis condoleo. Uale ;

Eneas Siluius Cardinalis Seneñ. Scene de curte
militi glorioſo S. D. P.

EXpectauimus inſignis eques poſt nr̄āꝫ ad Cardinalatus
aſſūptionē duos mēſes ſi forte aliq̄d nob̄ ſcribēs. Uidebat
enī nobis a te ſcribēdi inicium ſumēdū ne gloriabundi nouā digni
tatē nobis creditā tibi ſignificare videremur ; Neſcimus quid ſcēm
ſit. Nulle ad nos tue littere allate ſunt nec de te quicq̄ꝫ audiuimus
Fatemur nos victos eſſe ſilēcio tuo: neqꝫ poſſe taꝫ diu tacere q̄ꝫ diu
ipſe taces; fortaſſe tibi equius videt nos ante ſcribere debuiſſe; Ce
dimus tibi ꝛ ab optimo ſingulariſſimoqꝫ amico nō egre vincimur;
Habeto ergo has litteras quibus nō ꝓmotionē nr̄ām quā multo
rum cōgnouiſti litteris. ſed animū nr̄m erga te illū eē ſcias qui ſem
ꝑ fuit. Amauimus te vnice in Epiſcopatu amamus ꝛ in Cardina
latu nr̄ō non minus ; Tu noſti naturā ꝛ mores noſtros ; Nō time
mus nobis honoribus quos nobis oneri eē ꝯgnoſcimus; Horre
mus cū eo loco nos euectos cernimus quē viris clariſſimiſ debitū
intelligimus ; Ueremurqꝫ ne gradus nr̄ā ꝟtute altior ad ruinam
ſit nobis: Atqꝫ ideo ſi vnq̄ꝫ amicis eguimus: nunc potiſſime illorū
nobis copia neceſſaria ē ; Et quoniā te veracē ꝛ noſtri amātiſſimū
exꝑti ſumus nō poſſumus te ꝓ veteri ꝯſuetudine nō colere ꝛ obſer
uare ; Cupimus qꝫ idē erga nos te agere. ꝛ eundē eē mō. qui fuiſti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hactenus ; Expectamus quoqꝫ litteras tuas quibus te tua fortu
na ⁊ tui principis optima valitudine atqꝫ felicitate certiores nos
efficias ; Gratū autē nobis fuerit ſi nos dn̄o duci cōmendaueris.
⁊ quāta ſit noſtra in eū deuotio demōſtraueris; Eteni ſi quis prin
cipū ē ytalici nominis cuius ꝓſperitati faueamus is vnus ē cuiꝰ
ingenti virtute ⁊ clariſſimis rebus geſtis noſtrū ſeculū illuſtratur;
Habet ipſe in hac curia plurimos fuitores nobis quidem circum
ſpectione doctrina autoritate etiā multo preſtantiores; At fide ⁊ af
fectu qui nos erga eū ſuperet neminem ; Atqꝫ hoc te illi noſtro no/
mine dicere ⁊ affirmare optamus. Vale;

Eneas Siluius Cardinalis Senenſis Johanni
frundt Prothonotario Colonieñ S.D.P

ACcepimus tuas lrās quibus rē tue prepoſiture nobis effi
cis cōmendatā. Amamus ⁊ ſp loco fratris amauimus. nec
modo de nrā mente excidiſti nec decidere poteris dū fruimur aura
Obtulimus ꝓcuratori tuo nrās operas ſi q̄d erit qd ille ex nobis
pecierit haud quaqꝫ fruſtabit Si modo res erit que vires nrās nō
ſupet ; Cupimus te videre atqꝫ amplecti aliquādo ſi deus dederit
anteqꝫ de hac luce migremus ; Ex veteribus enim veris ⁊ ſolidis
amicis quos Baſilee dileximus pauci tecū ſupſunt ⁊ vita noſtra
inſtar rapidi fluminis abit. Non poſſumus tenere lacrimas quoci
enſcūqꝫ priſce beniuolētie nrē mēcio incidit ; Itaqꝫ iam vale ⁊ reue/
rēdiſſimo dn̄o Colonieñ cōmendatos nos effice. Nam ſui ſumus ;
Tilmāno prepoſito Sancti Florini ⁊ Johanni Polart nrō nomine
ſalutes dicito ſimulqꝫ Johanni vondeurot noſqꝫ illis ad quevis
beneplacita offerto Iterum vale; Ex Rhoma

Eneas Siluius Cardinalis Senenſis Theoderico
Archiepiſcopo Colonienſi S.D:p.

SCio ſemp me carū atqꝫ acceptū fuiſſe dignationi tue poſtq̄
Germaniā incolui Ex q̄ tempe iam quatuor et vingiti āni
decurrerūt. Plurima enī beneficia plurimoſqꝫ fauores impēdiſti
mihi: ſed nō valui rependere vices. Quid ego vermiculus erga tā
tum pn̄cipem p̄ſtare poteram. Nō fui tamen ingratus ſiquidē gra
tia ſolo etiā animo rependitur ; Colui ego dignationē tuā amaui
obſeruaui ſupra ceteros noſtri ſeculi principes : Et cū aliud nihil
poſſem nomē tuū quocūqꝫ diuertebā. ⁊ ſi non paribus v̄tuti tue at
ſaltem quibus poterā laudibus extollebā; Nihil erat qd vltra tūc
pn̄cipi de me optime merito exhibere poterā ; Nunc fortaſſe etſi mi
nimū ē qd valeo ; aliquid tamē plus dignationi tue cōferre q̄ p̄us
licebit quādo Cardinalatus honorē non meis vllis meritis ſ; di/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

uina pietate ⁊ ſumma ꝑſulis beneficēcia ſum conſecutus; Atq̧ hoc
ē quod his litteris tue dignationi notificare libuit; Naȝ ego qui
tuus clericus ⁊ p̄ſbiter ⁊ epūs fui tui quoq̧ Cardinalis eē nō de/
ſinā; vtat ergo me dignatio tua neq̧ mihi vllo in tp̄e vllo in labo
re ignoſcat. Nā tūc me viuere iuuabit cum ꝓ te tuis conſanguineiſ
amicis beniuolis exercebor; Vale; datum Rhome.
Eneas Sil Card ſeneñ. Bartholomeo Facio Januen̄ S D P
IOcūdiſſime nobis fuerunt lr̄e tue q̄bus amiciciā inter nos
Neapolis ꝯtractā ex tuo latere affirmas inconcuſſā ſolidā
q̧ permanere; Idem tibi pſuadeas volumus ex noſtra parte fieri;
Neq̧ nos ſumus qui more adoleſcentuloꝝ nūc amemus nūc odio
habeamus; Nō ſumus in contrahenda beniuolēcia faciles. At ne
q̧ poſtq̧ contracta ē illā leuiter diſſoluimus; Dileximus te poſtq̧
nouimus q̄tī eſſes. neq̧ decepti ſumus in eo qđ de te iudiciū feci⁹
Itaq̧ parē amorē erga te nr̄m dū vixerim⁹ duratuꝝ qñ ⁊ tua vir/
tus minime relictura ē quod ſcribis; In eo quē de viris illuſtrib⁹
cui nr̄i cōpoſuiſti libro datū nobis eſſe locum nō meritis noſtris ſ
tue caritati aſcribimus, Et in hoc quidem fatemur imbecillitatem
nr̄ām nō tā inuiti ſupra meritū laudamur q̄ vituperamur; ita enī
natura compertū ē vt nulli laus onerosa videat; Nos enī libꝝ cū
volueris cupide videbimus legemuſq̧; Nūc quod tibi aliud ſcri
bamus nihil ſe offert; Cupim⁹ Anthoniū panormitā illuſtrē poe
tā ⁊ Matheū peruſinū iuriſconſultū egregiū ⁊ſi quādo candidum
oratorē p̄ſtantem offēderis nrō nomine ſaluos dicas; Cariſſimuȝ
q̄ȝ fuerit ſi qñ maieſtati Regie nos ꝯmendaueris; q̄ p̄ ceteris nr̄i ſe
culi pn̄cipibus ⁊ veneramur ⁊ colimus. Ex vrbe Rhoma.
Eneas ſil: cardīa ſenenſ dño H. de roſis S.D.P.
MAȝ io merore affecerūt nos lr̄e amicorū quibus clariſſimū
⁊ ſpectatiſſimū filiū tuū henricū diē clauſiſſe extremū ꝯgno
uimus; Doluimus certe illū in flore ſue iuuētutis ex hac luce mi/
graſſe. cū multa ⁊ ꝓ domo tua ⁊ pro inclito regno Bohemie facere
poterat. Tū vo illud moleſtiſſimū fuit qđ ſenectuti tue ⁊ baculuȝ ⁊
ſolamē ereptū eē videbam⁹. ſ cū agitamus animi tui ſapiām quaȝ
conſolationē ip̄e reꝝ mortaliū vſus tibi p̄beat. freq̄nter accidūt hec
nec dolere ꝯſiliū ē vbi dolor nihil afferet p̄ſidij. adquieſcendū ē diuie
volūtati. Oia de⁹ in vſū meliorē ꝯuertit; Nihil ip̄e ꝑperaȝ nihil te/
mere agit. ille ſapiēs hō ē qui ea vult q̄ velle deū nouit. Nos filiū
tuū in eo ſtatu in eo tp̄e vocatū a deo nō ambigim⁹ in q̄ illi meliuſ
fuit eximiſſe hoīeȝ; itaq̧ q̄uis nō dubitam⁹ magnificentiā tuam
quieto eē animo ⁊ ea velle q̄ deus voluit tā ꝓ nrō officio rogamuſ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt hec humana equa mēte feras ⁊ quod reſtat eui cū reliquis filiꝭ
tuis dulciter ac ſuauiter traducas Jd erit nob ſupra ꝙ̄ dicere poſ
ſumus acceptū ; Diligim⁹ eni ſumoꝑe perſonā tuaȝ nec obliuioni
dare poſſum⁹ ꝙ̄ta nos caritate in vienna quondā ↄplectebaris ;
Et deniqȝ nobis ſemꝑ ante oculos ē hūanitas illa atqȝ vrbanitas
quā nobis in ꝓcopio Rabenſteino oſtendiſti in Crūpnawe ; ita eni
nos ardenti caritate. ⁊ vt aiūt euiſcerata dilectione ſuſcepiſti ⁊ om
ni tempore nos ⁊ tibi ⁊ natis tuis qui ⁊ his qui naſcent ab illis
obnoxios eē putemus ⁊ hoc quidē oſtēdemus ſi vnqȝ ſeſe facultaſ
obtulerit ; Reliqua referet Nicolaus H. capellanus noſter dilcūs
quē tue magnificentie cōmendamus cui tanqȝ nobis credentie fi/
dem plenam adhibere velis. Vale ; Datum Rhome.

Eneas Siluius cardinalis Seneñ Procopio
rabenſteino S. D. P.

Ex vyenna tuas accepimus lrās cū Bohemiā peteres neſ/
cimus an redieris ; Audiuim⁹ inſignē fratrē tuum ⁊ ami
cū nrm̄ ſingularem Johannē equitē extremo die functū ; Credim⁹
te turbido ⁊ amarulēto eſſe animo ; Nam et nos tali ſocio priuati
non dolere vehementer non poſſumus ; Sed quid agam⁹ trita eſt
hec via aut nō naſci oportet aut natū mori ; Nobis parentes peri/
ere. fratres ſorores. neceſſarij. amici. Pauci ſunt cū quibus iam vi/
uere delectet ; Nam etate graues parare nouos amicos neſcimus
⁊ veteres paucis demptis mors abſtulit ; Nec modo aliud expe/
ctamus niſi aut eripi nobis eos quos amamus reliquos. aut noſ
auferri ab illis ; At qñcunqȝ dies illa venerit nō erimus inuiti vt
olim quibus ad maiorē amicoꝝ cumulū erit eundū ; Credimuſ te
iſta eciam meditari nec egere conſolatōe. ideo preterimus hec. Acci
pimus turbulentas eſſe res germanie neqȝ Jmperatori bene eē cū
Rege Hungarie : Dolemus. Nam res peſſima eſt. ⁊ noxia non mō
Auſtrie. ſed vniuerſe reip. chriſtiane. deus meliora permittat ; Cu
pimus de rebus Bohemicis fieri cerciores ſi quid ſperandum ſit ;
Laurentium qui has ad te deferet cupimus tibi cōmendatuȝ eſſe
Conſilium tuum optabit in rebus agendis ne deſit ſibi prudencia
tua rogamus. Vale. ⁊ Nycolaum noſtrū pro tua cōſuetudine cō/
mendatum habe. Datum Rhome.

Eneas ſiluius cardinalis Seneñ Johanni
Equiti ſalutē D. P. Neapolitano

Referunt ꝙ ex Neapoli ad nos veniūt magnificentiā tuam
adhuc meſtā eſſe ⁊ ↄſolationē nullā accipe de morte filij ; id

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nobis moleſtū eſt. rogamusq; ne temet affligas; Non eſt ſup ea re dolendum que amiſſa nequit recuperari; Sunt tibi alij filij virtute fama honore preſtantes. Iſti tibi in terra ſeruiūt. ille locum in celo parat. Age cogita quid eſt huius mundi gloria; Caduca ſūt omnia que in terris adquirimus. nihil ſtabile. nihil certum; Nemo ſibi horam vite promittere poteſt. Nemo de craſtino habet noticiam. fugit etas. fugit omnis terrena voluptas; Nihil habemus niſi preſens 7 id momentaneum eſt; Quid igitur triſtamur ſi priuamur momentaneo bono; Dicimus hec ſapienti viro et qui optime iſta nouit licet tamen dicere huiuſmodi amico et bene de nobis merenti; Precamur ne deinceps in hac reſcribere cogamur; Quod tunc fiet cum tuam magnificenciam. hilarem atq; iocundaz eſſe audierimus. Alioquin non poſſumus tacere cum tua meſticia noſtra ſit moleſtia; Cupimus te indulgere bone valitudini et viuere animo leto. Sic enim et nos et reliquos amicos tuos conſolaberis. Albertum filium tuum optamus bene valere; Alexander Florentie bene valet vt audiuimus vir magni precij eſt et vere tuus filius in quo tui mores expreſſi ſunt; Vale;

Eneas Siluius Cardinalis Senenſis
Nycolao .N. Salutē dicit plurimam.

SI mille annis tacuiſſes nihil ad me vel de me ſcribens; Nihil tamen de noſtro erga te amore diminuiſſemus; Neq; enim nos latet quocumq; in ſtatu ſimus nos caros eſſe et amatos in mente tua. Accepimus modo litteras tuas quibus amicum petrum nobis commendas; Erit nobis cure cauſa ſua et intelliget ſi opus fuerit tuas cōmendationes ſibi fuiſſe vtiles; Hic Cardinalatus quem ſine vllis meritis noſtris conſecuti ſumus. Nulla in re voluptati nobis eſt niſi vt aliquando prodeſſe poſſimus amicis noſtris inter quos tua probitas precipuuz habet locum; Tuū eſt igitur vt opera nrā confidenter vtaris cupimus tibi conſortiq; 7 liberis bene eē. Vale optime 7 nos qn̄ facultas ſeſe exhibet domino Duci cōmendatos effice.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tas ſeſe exhibet domino duci cōmendatos effice.

Eneas Siluius Cardinalis Senenſis Franciſco
philelpho militi 7 poete S.D.P.

CArmen tuū inſignis eques 7 optime Poetarū accepimus
ſimulq; litteras materno ſcriptas eloquio. Fuerunt vtraq;
iocunda ab amico miſſa 7 condita ſalibus; In carmine plus aliq̄d
ē ꝙ̄ nobis conueniat; Nunq̄ nos id ſomniauimus q̄đ tibi de no/
bis polliceris. Neq; grandia hec ſine p̄ſagio vel vatum vel ſomni/
oz eueniunt. nrā ſors maior eſt virtute nrā; Stulti ſumus ſi vola/
re altius ambiamus; Sed ineſt tuis v̄ſibus incredibilis ſuauita/
que eciam adulando delectauit hec ſatis; Apud dominū reueren/
diſſimū Cardinalez de Columna vidimus 7 legimus Sforciada
opus tuum terſum 7 dignū quod priſcis poematibus annueretur
Et tu franciſci ducis qui geſtas res decātares dignus eras. 7 illi⁹
virtuti tua muſa debebatur ſi tamen dignis ille te p̄mijs proſequi
tur 7 egere vetat; Si ſecus ait hortamur fiſtule vt ſeram admoue/
as. naz maius illi tua taciturnitas ꝙ̄ ſua tibi tenacitas detrimen/
tum preſtabit. Vale 7 nos ama vt ſoles;

Epiſtole magis familiares Enee Siluij Poete laureati
poſtea Pij ſcdi Pontificis ſūmi explciunt.

h ʒ

Epiſtole familiariores Franciſci Philelfi Militis et Poete Laure
ati Incipiunt foeliciter:

Franciſcus Philelfus. Marco Lypomano. S. D.

Accepi lrãs tuas. q̃bus nõ dubio d̃clarasti tibi meũ re
ditũ in Italiã voluptatis plurimũ attuliſſe. quippe qui
dubitaſſes me nõ litteraturã ſolũ. ſ; naturã etiã grecorꝫ
adamauiſſe. ob idq; fcm̃ omnino grecũ. p̃ſertim cũ grecã
vxorẽ. q̃ȝ latinã ducere malueri. Petiſq; q̃ȝtũ librorꝫ me
cũ aduexeri. Demũq; hortaris: vt venetijs malim agere: q̃ȝ alibi vſ
q̃ȝ gentiũ. Mihiq; tuã omnẽ opẽ atq; operã ꝓ vetere nrã beniuolen
tia polliceris. Oĩm p̃mum tuũ liberaliſſimũ ꝓmiſſũ: quo in litteris
vſus es: ⁊ audio nõ inuitus: ⁊ amplector ꝑlibenter: eoq; m̃ ſemper.
quotiẽs opus fuerit. vtendũ volo. Et ſi qua etiã in re meo tibi offi
cio opus eſt. illud tibi peculiare ducito. poteris tu quidẽ beneficijs
me ſuperare. at ego te volũtatis gratitudine. id qđ eo me puto faci
lius conſecuturꝫ: q̃ venetijs agere vitã inſtitui. q̃ȝtum ſcilicet in me
fuerit. Hic aũt nõnulla ꝑſepe offeratur occaſio. ⁊ tibi beneficij cõfe
rendi. ⁊ m̃ rurſus vel referẽde. vel habẽde grẽ. Librorꝫ vero nõnihil
aduexi mecũ. Eſt etiã venetijs multũ tum apud te ⁊ barbarũ. tum
apud Leonardum meum. Reliquos autẽ meos codices: cũ veneti
as reuerteris. nõ modo videbis omnes. ſ; etiã his fruere ex ſenten
cia tua. Nam vt ſcis   : Et ſum latinus. ⁊ fui ſemꝑ
Nec aliud quicq; ex grecia reportaui. q̃ litteraturam atq; diſcipli
nã q̃ȝq; n ſũt itẽ hoc tempe apud grecos ꝑmulta ⁊ vtilia ⁊ preclara.
que nõ ſolũ ornent. ſ; efficiant bonos viros. Nã ſine inuidia audiẽ
da eſt veritas. Sed de vxore qđ perurbane iocaris mecũ: duxi ſane
vxorem illius Chriſolore filiam. quem non latini minus admirantꝰ
q̃ȝ greci. Accedit ad generis vel bonitatẽ vel claritudinem. q̃ nata
eſt mea vxor ea matre. que ⁊ auria ipſa ſit ⁊ mulierũ omnium pudi
ciſſima atq; optima. Sed de his hactenuſ. vehemẽter cupio reditũ
tuũ. quem vt deus maturet. opto. Multa enĩ ſunt que cupio coram
tecũ cõmentari. Vale Ex Venetijs Idibus Octobriſ. Mccccxxvij.

Franciſcus Philelfus. Danieli veturio S.

Ago tibi gracias immortalis. q̃ tanta beniuolẽtia me com
plecteris. Nõ enĩ ſine magna quadam amoris vi me horta
ris. vt in tantis peſtilencie ignibus venetijs eẽ nolim. ſed vel pata
uiũ concedam. vel alio vbi tucius vite mee conſultum ſit. Si dixero
me eſſe omnino expertem metus. plane menciar Metuo enim ſed nõ
tam mihi q̃m cum infanti filio. vxoriq; adoleſcentule tum reliquę
etiã familie. que minus fortaſſe ſibi cauere norit Nec ſatis ſcio q̃d

faciã.nã patauij qꝫ ꝛ in reliqs ꝓpinquis vrbib⁹ efferatã hãc mor/
biũmanitaté audio incrudeſcere.quare aut nuſqm é mouédus peſ
aut fugiendũ lógius.vbi pacatioꝛ ſit aeris clemétia. cõſiliũ tñ tuũ
nó poſſũ nó ꝓbare.vale ex venetijs kal.nouébꝛibus Mcccccxxvij:

Franciſcus Philelfus Franciſco Ferreto:S.

LItteris tuis ſũ mirifice delectat⁹.video eni nrãm Conſtãti/
nopolitanã illã conſuetudiné tibi méte nó excidiſſe.Qđ au
té hoꝛtaris.ſi quãdo ad tholétinates rediero.Ancone vt iter faciã
tibi bona fide polliceoꝛ nó antea me ad tholétinates rediturũ qꝫ
ꝛ Ancona ꝛ te videro.Sꝫ quoad tpus id ſit futuꝝ. nondum ſatis
ſcio. Vale ex venetijs Idibus decébꝛibus.Mcccccxxvij.

Franciſcus philelfus Leonardo Iuſtiniano S.

QVoniã natalis chꝛiſtianus iã ꝓpemodũ pulſat foꝛes. faci
es m̃ ré gratiſſimã.ſi qs arcas anteqꝫ ego.foꝛem ex Conſtã/
tinopoli ſolutur⁹.per illi⁹ tpis naues ad te miſi.mihi reddi curaue
ris.Nó eni ſolũ libꝛis nónullis m̃ opus é. qui arcis ſeruant̃. ſꝫ eti
am veſtiméris.tũ meis.tũ vxoꝛis. Et vt de me ſileã. me q̃tidie vxoꝛ
rogat.ne ſe diutius ꝑuem voluptate ſuaꝝ veſtiũ Quare ñ ad ꝓri/
mũ natalé huic moré geſſero.ſe ab me deludi exiſtiabit Naꝫ neqꝫ te
latere debꝫ igeniũ muliebꝛe ꝛ ego vxoꝛi ea negare nó auſim q̃ vite
cultui decoꝛo que debent.adoleſcétule ꝑſertim mihiqꝫ moꝛigere.va
le ex venetijs.xvi.kal.ianuarias M cccc.xxvij.

Franciſcus philelfus Leonardo Iuſtiniano S.

QVod me hoꝛtaris ad pacientiã nó contemno.Eſt eni ea q̃
dã ſpecies foꝛtitudis.qua res arduas difficiliſqꝫ ꝑpetimur
honeſtatis vtilitati ſue grã Ego me honeſtati ita video ſatiſfeciſſe
in tãta ꝑiculoꝝ ac tã intolerabili magnitudie vt plus m̃ honeſtas
iã debeat qꝫ ego honeſtati.Reliq̃ rõ eſt vtilitatis quã in hanc diem
ſcio mihi fuiſſe nullã.poſtea qꝫ ex Grecia ad vos redij Nec que fu/
tura ſit poſſũ augurari Sũ equidé apud vos ꝑlibenter Sꝫ diu ita
eé nó poſſũ Itaqꝫ te etiamatqꝫetiã rogo vt ꝓſpicias rebus meis.
Vale ex venetijs ex edibus nris xiiij.ianuarias Mcccccxxvij.

Franciſcus philelfus Iohanni auriſpe S.

QVod m̃ gratularis de meo in italiã reditu letoꝛ equidé meũ
tibi pꝛobatũ iri cõſiliũ.veꝝ in hanc dié foꝛtuna cõſilio non
rñdet Nã quã m̃ ſpé apud venetos ampliſſimã ꝓpoſitã ſum ſecut⁹.
ea me video fruſtratũ iri Itaqꝫ me ſci mei iã péitet ꝛ ſi ꝯſiliũ nequa/
qꝫ é accuſandũ Hic eni diuti⁹ m̃ cũctandũ nó é cui neqꝫ ꝓmiſſa ſer/
uant̃ ꝛ moꝛb⁹ peſtifer q̃ vniuerſa ciuitas é coꝛrepta iminenté inter
minat̃ interitũ.vale ex venetijs x.kal ianuarias M cccccxxvij

Franciſcus philelfus Frederico Cornelio S.

Tuam erga me ſingularē beniuolentiā iam multos annos ꝑſpectā ⁊ ꝯgnitā habeo Itaq; nullius hoīs teſtimonio opus ē. Qꝫ autē tua omnia in mea ꝑtāte poſita eē affirmes: habeo tibi grās: quandoq̄dem vel vetere illo grecoꝝ ꝓuerbio.
mecū vti nō diſſimules. Faciat deus: vt aliquando vna eē poſſimus. Nā vereor fore vt longius diiungamur ꝙ vellē. ita peſtifer hic morbus indies magis magiſq; incrudeſcit Verꝫ vbicūq; futuri ſimus: tui ꝓfecto erimus. Interim vale ⁊ nos ama vt facis. Ex venetiis. vi. kal. Januarias. Mcccccxxvii.

Franciſcus Philelfus. Gabrieli mauro S.

Laudo te mi Gabriel: ꝙ te a lrīs abdicare nolueris: vt ſolēt nōnulli vulgo: vbi ad gerendā remp. ſe contulerit. Lege ſēper aliq̄d: aut ſcribe: cū tibi liceat ꝑ publica munera. Magno tibi cōmodo. mihi crede. lrē ſūt future ſi his vti ꝓ ingenii tui magnitudīe preſtantiaq; volueris. Nunc ad id: quod petis. Vis enim ſcire quid interſit inter feciales ⁊ caduceatores: Feciales eos fuiſſe conſtat apud priſcos: qui certa iuris ſolennitate bellū hoſtibus indicebāt. At caduceatores eſſe pacis legatos dictos a caduceo. quē manu geſtabāt: ⁊ caduceum quidē ipm Apollinē inueniſſe ⁊ eo donaſſe Mercurium: a quo ipſe lyra donatus ſit: de qua quidem re apud Horacium mencio eſt in eo carmine: quod incipit. Mercuri facūde nepos Atlantis. Vbi eciā patet mercuriū auctorem extitiſſe nō lyre ſolum. ſed ⁊ eloquentie. ⁊ paleſtre. ⁊ preſtigioꝝ. Vale ex venetiis pridie kalendas ianuarias M.cccc xxvii.

Franciſcus philelfus Leonardo iuſtiniano. S.

Cum indies magis atq; magis venetiis tempuſ tero ea ductus ſpe: quā mihi tot littere tue cū pulcherrime Conſtantinopoli agerem. tanta cū caritate fideq; promiſerant. ecce nudiuſtercius repente febris peſtifera ſeruam mihi vnam adorta ē. quā hodie interemit. Quo fit. vt hic mihi diutius cunctandū nō ſit. Intra quatriduum ſum hinc Bononiā verſus abnauigaturus. vbi ſi honeſtam condicionem offendero. vlterius ꝓfecturus nō ſum. Sin minus honeſtam. ad Florentinos me recipiā. Tu ſi quid interea temporis me vis facturū. ſignificato litteris. Nam poſt quatriduū fruſtra ad me ſcripſeris. Vale Ex venetiis. v. Idus Februarias M.cccc. xxviii.

Franciſcus philelfus Johanni auriſpe S.

Veni Bononiā mi auriſpa ſecūdis vt aiunt auibus. Eodē enī die quo vrbē ſum ingreſſus. is aūt fuit tercius. ex quo

a te abij.tantus eſt concurſus ad me ſalutatū factuſ nō ſcholaſtico
rū ⁊ doctorū ſolū.ſed vniuerſe ꝑpe ciuitatis.vt nihil neq̄ freqꝰtius
neq̄ honorificentius dici queat. Poſtridie venit ad me nomie apo
ſtolici legati Lodouici alamandi cardinalis harelatenſis Alber/
thus Florentinus vetuſta ac nobili natus albertho familia que
ſtor apoſtolicus.ꝑclarus iurecōſultus ⁊ vir omni vtute ꝑditus Js
vbi me ꝑhumane ⁊ ꝑbenigne allocutus ē hortat.vt ſecum vna ad
cardinalem eā.quippe quē diceret eē ꝑcupidum videndi mei. Huic
ego vbi obtemꝑaſſem.ad legatūq̄ veniſſez.eſſemq̄ breui apud eū
ſ nō incōmoda vſus oratione.tanta me is cū hilaritate ⁊ cū tanta
vbo honorificentia excepit.vt nihil neq̄ hilarius nec honorificē
tius dici poſſet.Deinde ꝑmulta ē vltro pollicitꝰ.que idcirco nō re/
fero.ne videar cuiq̄ ambicioſior.Et ne te diutius morer.Ego Bo/
nonie ſū futurus ꝑfectus ānuo docēde oratorie ⁊ moralis phie mu/
neri cū ſalario aūt q̄dringento quīquagita.quo trecēti ſoluunt
m̄ ex ere publico.centū vo ⁊ q̄nquaginta priuati mihi legatus ipſe
daturus ē.fecitq̄ iam mihi q̄nquaginta numerari.addiditq̄ alia
plura do.io ad vſum cultūq̄ domeſticū.Quare q̄tuz licet ſperare.
ꝙ optime nobis hoc inicio conſultū intelligo. Uale mi Auriſpa. ⁊
me ama vt facis Ex Bononia vij.kal.marcias Mcccc.xxviij.

Frā.phi. Marco cānetolo eq̄ti aurato ac iurecōſulto.

Quibus me laudibus heſterno veſperi extuleris apud ꝑ/
ſulē hūc nrm̄ apoſtolicū legatū pleriq̄ viri graues ⁊ amici
m̄ renūciarunt.Ego aūt ⁊ſi miratus certe nō ſum.qđ eum ornaue
ris.qui te ⁊ amat.⁊ obſeruat plurimū.Malo tamen de me poſthac
partius loquaris.ne te qui grauiſſimus ⁊ habearis.⁊ ſis. minus
ꝯſideratū in laudando iudicent.Nō eni ipſe de me ꝓfiteor.at ne ſē/
tio quidem.que tu tam fidenter ⁊ tam amplo ore ⁊ affirmes.⁊ pre/
dices.ſ facis tu ſane ꝓ magnitudine.⁊ benignitate animi tui. qui
eos omnis tui ſimilis eē iudicas.quos in amiciciā tuā admiſeris
Jtaq̄ tibi habeo grās.ꝙ me tuū eſſe dilucide cognoris. Uale bo
nonie ex edibus noſtris xij.kal.apriles. M.cccc.xxviij.

Franciſcus Philelfus.Leonardo iuſtiniano S.

Iohannes corbicius mercator Florētinꝰ meo noīe te adi/
bit:vt meos ſibi des ad me libros vna cuz rebus omnibuſ
quas depoſui apud te.Qđ vt facias.te etiamatq̄etiā rogo.Nā hiſ
diutiꝰ carere nō poſſū Ual.ex Bononia.x.kal.maias. Mccccxxviij

Franciſcus philelfus Anthonio capanorenſi S.

Quod iā diu meas nl̄l̄as accepis lrās.aliđ certe nihil fuit
in cauſa ꝙ tuū diuturnū ſilentiū. Quo factū ē vt putarem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

te querēde pecunie magiſq̄ colēde amicicie factū ſtudioſum Itaq̄
verebar ſi ad te ſcripſiſſē ne īportunus magiſq̄ officioſus accederē
Nūc aūt lecta pulcherrima tua ad me ep̄la intellexi rediſſe iā muſas
cū vetere amico in grām Quare nō poſſuz nō gratulari mutue no/
ſtre beniuolētie que vl' abſentis viciſſitudie lrāꝝ conat̄ p̄ntiſ redde
re Qd̄ quidē hūanitatis ac benignitatiſ officiū ne vtiq3 p̄termitta
mus eque ſperare de te debeo vt de me ip̄o poſſū imutabiliter ꝑſtite
ri Qꝫ aūt laudas meā abitionē a venetis. gaudeo conſiliū meū oē
laudari abs te viro ⁊ optimo ⁊ prudēti mihiq3 amiciſſimo Nā qd̄
ſcire cupis q̄3 me delectat Bononienſ māſio delcāt ſane plurimum
Nā ⁊ vrbs amena ē ⁊ ꝑplus perhumanus ⁊ reꝝ oīm que vel ad vi
ctū vel ad vite cultū attinēt magna abūdancia ⁊ laudatiſſimaruz
omniū artiū ſtudiū vehemēs Preterea quod me maxime delectat
omnibus ſū gratiſſimus Faciat deus vt nobis hoc gaudiū ſit per
petuū Tu vale ⁊ ſi quid ē quod poſſim tua cauſa ſcribe Ex Bono/
nia iii. Idus maias Mcccc.xxviii.

Franciſcus philelfus Gaſparino bergamenſi ſal.

Galeatius Mediolanenſis aulicus ducaliſ me adiit tuo no/
mīe atq3 ſaluere iuſſit petiitq3 te facerē certiorē quo in ſta/
tu eēm quippe qui id a me intelligere cuperes Ago grās tue hūa/
nitati quod tam beniuole mecū agis Faciſq3 nihil alienū a ſingu
lari meo erga te aīmo Quod aūt ſcire de me cupiebas idcirco pau
cis oſtendi ꝙ is Galeatius tū me p̄mum adiuit cū iam eſſet equū
aſcenſurus Ego in Italiam redii eo conſilio vt venetiis apud ve/
teres amicos vitam agerem Exiſtimabamq3 m̄ honeſtiſſimā ꝓpo/
ſitam eē fortunā ſ; mea me plurimū fefellit opinio Nam longe illic
eram deteriore futurus cōditione q̄3 pro pactis promiſſiſq3 debere
tur Itaq3 cepi ex tempe conſilium Meq3 Bononiā recepi Qua in
vrbe et ampliſſima ⁊ bonaꝝ omnium artiū ſtudiis munitiſſima ho
neſta omnia ſecūdaq3 ſunt Id quod ex optimis filiis tuis Johan
ne Auguſtino atq3 Gwiniforto cognoſcere potuiſti. Ex q̄bus ipis
ego de omni re atq3 ſtatu tuo certior fcs̄. ſū Tibiq3 plurimū gra/
tulor. ꝙ apud eum es p̄ncipē quo hec etas nihil habet neq̄ illuſtri
us neq3 p̄ſtantius. vale ex Bononia p̄die Idꝰ iuniaſ Mcccc.xxviii

Franciſcus philel. Ambroſio monacho camalduleſi ſal

Quod me nōdum viſum tanta humanitate ꝓſequeris. vt iā
nō mō diligere. ſed amare etiam videaris. habeo tibi grām
equidē ſingularē Es enim ingenio ⁊ facili ⁊ ꝑbenigno Quas autē
m̄ laudes tribuis. eas aſcribo bonitati ⁊ māſuetudini tue. nō eniz
is certe ſū quē tanti facere debeas Itaq3 non poſſum te non exiſti

mare ingenti virtute preditum. qui ea de me p̄dices que eſſe opor/tet in eruditiſſimo eloquētiſſimoq3 ⁊ ſapientiſſimo quodā viro ac plane tali qualem te iam binis litteris perſpicue eē dignoſco Faciat deus vt aliqñ qđ tantopere deſideras. vna eſſe poſſumus quo mutuo conſpectu iucundiſſimoq3 affatu vti liceat. Ad cetera vero que ſcribis cōmodius dabitur reſpondendi tempus. Nam in pre/ſentia publice occupationes me longiorem tecum eſſe non ſinunt. Vale ex Bononia iiij.kal.iulias.Mccccxxviij.

Franciſcus philelfus Anthonio capanorenſi S.

ORacionē quā petis dedi ad te Miror autem tam repente ea de re apud vos rumores increbuiſſe Quod autem ſcribis nomen noſtrum iam late per Jtaliam in omnium ore verſari ne me videas.vereor Non enim is ſum qui mei ipſius ſim neſcius Jtaq3 tibi cauendū eſt.ne aut me aut teip̄m fallas quoꝝ alterū iniuſticie alterum aſcriberetur imprudentie Nec preterea te latȝ rumoribus credi non oportere Ego autem q̄tum anniti potero dabo operā ne ſecundi iſtiuſmodi rumores falſi omnino extitiſſe videantur Vale Ex Bononia nonis iulijs Mccccxxviij.

Franciſcus philelfus Johanni Auriſpe S.

ANthonius capanorenſis.qui a principe Lucenſi Orator it ad venetos ē mihi ab ip̄a adoleſcentia cōiunctus tanta familiaritate.vt vix mihi eius cōſuetudine ſit dulcius quicq̄. Nam ⁊ Patauij ante meam nauigationē in Thraciam fuimus condiſcipuli.et ea eſt vrbanitate morumq3 elegantia.vt vel iſpos lapides excitare queat in amorem ſui.Nam quid loquar de preſtanti hominis ingenio et facundia? quid de liberalitate ⁊ animi gratitudine Dignus eſt profecto.quē ames.quod ſi feceris egregie.me non mediocri abs te beneficio affectum iudicabo.Vale.Ex Bononia pridie nonas Auguſtas.Mccccxxviij.

Franciſcus philelfus Johanni Auriſpe S.

SUnt hic omnia procellaruȝ tempeſtatūq3 pleniſſima ob hāc reipublice ab eccleſiaſtica dicione defectionē. De⁹ bñ vtat Bononienſes ipſi de ſe viderint.Ego mihi atq3 rebus meis omnino conſulere inſtitui.Non enim tutum eſt muſis inter gladioſ ſicaſq3 verſari.Jam ciuili cruore madent omnia.Nullus hic ocio.nullus paci relictus eſt locus in tantis diſcordiaꝝ ſedicionumq3 fluctibus.Jtaq3 Florentiam petam neceſſe eſt Nec ſum oblitus conſilij tui.Sȝ neceſſitati parendū eſt. Tu ſi qđ melius habes oſtende. Vale Ex Bononia Jdibus Septembribus.Mcccc.xxviii.

Franciſcus philel. Pallanti Strozе equiti aurato S.

ꝗ Q Uod ſapiētis dcō illo admonemur: qm̄ tempus ꝯgnoſcen
dū ē. admittere cogimur cōditionē. q̄ offert̄ p̄ſertim cū ſbdi/
deris fore: vt in ꝓrimū annū plus m̄ ſalarij det. Quare q̄s
trecētos aureos m̄ recipis in hūc annū nomine tue florētiſſime rei/
publice. ita m̄ datū iri volo: vt ſine quotidianis moleſtijs ij mihi
ſuis tempibus numerent. Exiſtimo tibi conſuetudinē meā nō eē ig
notā. nō mō foenerari nō didici: ſ; ne parcus quidē eē. Haud enī cō
ſueui vnq̄ȝ fuire nūmis: ſed ijs potius vti ꝓ ſeruis. verꝝ hec tu pro
tua benignitate q̄ȝ amiciſſime curabis. Ego me interim accingā iti
neri. Vale Ex Bononia xiij. kal. Octobres m cccc xxviij:

Franciſcus Philelphus Nicolao nicolo S.

Q Uod ad conſtitutū diem Florēcie me nō videris aliud ni/
hil fuit in cauſa q̄ȝ inopia mulionū: Nā ſine mulis: quibus
⁊ libri ⁊ reliqua ſupellex quā ab vſq̄ȝ Cōſtantinopoli in italiaȝ ad/
uexi mecū: iſtuc conuehat̄: pedē hinc mouere minīe decreui: Itaq̄ȝ ſi
hoc laboris pro tua humanitate capeſſeris: rem m̄ facies non min⁹
gratā q̄ȝ neceſſariam. Mulis mihi ſex opus eſt: Quod p̄cium ꝓ con/
uectione pepigeris: liberrime p̄ſtabo. Que mihi Coſmi medicis no
mine polliceris: et audio libenter: et vt ei me commendes: te rogo.
Ambroſium Monachum vt meis verbis ſaluere iubeas: a te peto
Vale Ex bononia pridie kal' Octobres M cccc xxviij.

Franciſcus Philelfus Andree Conſtantinopolitano
theologo Ordis p̄dicatorꝝ ac Rhodiorꝝ Archiep̄o Sal'.

L Itteras tuas ex vrbe Roma tū libenter vidi. tum lectitaui
quamiucundiſſime. Erant enī non grauiſſime ſolū: ſ; etiam
locupletiſſime teſtes ſingularis tue erga me caritatis. Qd̄
āt me hortaris: iſtuc vt quamprimū veniam. id m̄ hoc tp̄e nequaq̄ȝ
eſt integꝝ. Nā florentinis obſtrictus ſum in annū docendi munus
Nec mihi quicq̄ȝ duco honorabilius fide. Quā ſi paterer meo aliq̄
emolumento infirmā fieri. rumores q̄s increbruiſſe clariſſimos de
me ſcribis apud ſūmum pontificeȝ. leuiſſimos reddere ac mēdacis:
Verꝝ cū per ſtudij vacationē dabitur ibo in vrbem Romam et qd̄
me mones q̄ȝ diligentiſſime tuebor Quando āt hinc mihi mouendū
ſit: non ſatis ſcio Dominicus enim Capranicanus qui electus fir/
manus ꝓ Martino ſūmo pontifice legatus apoſtolicus maximis
viribus vrbē obſidet. oppugnatq̄ȝ ꝯſtātiſſime. nondū m̄ ꝯcedere vo/
luit tuti itineris lrās. qd̄ aūt in cā ſit ignoro. Tu īterea tempis. va
le Et qd̄ ad tp̄us ſis in Thraciaȝ Rhodum ue ſoluturus. me tuis
lrīs certiorē facito. Ex Bononia idibus decēbribus. M. cccc xxiij

Franciſcus philelfus Thome Sarzanenſi S.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

QUam mihi vbis reuerendiſſimi Cardinalis tui immo no/ſtri condicionē ꝓponis apud nobiliſſimū iſtum munificen/tiſſimūq; pncipem Nycolaum eſtenſem:⁊ ſi ꝓutilis ē atq; ho/norifica:eā admittere nequaq; poſſum. Sū enim Florentinis obli/gatus annuo docēdi munere:⁊ id q̄dem ornatiſſime. Itaq; īmorta/lis grās velim:agas nomine meo iſti humaniſſimo patri:cui me ſi/diligentiſſime cōmendaris: rem facies amicicia noſtra admodum/dignam. Vale Ex Bononia xiiij.kal. Ianuarias.Mccccxxviij.

Franciſcus Philelphus Bartholomeo Fracāzano S.

QUo frequentiores eunt ad me littere tue: eo maiore affici/or voluptate In his enim lectitādis videor ⁊ eſſe ⁊ loqui te/cum. Quod aūt mirari te dicis a me voluptatē laudari.cū a Cice/rone in q̄ſtionibus tuſculanis ⁊ in libris de finibus bonoꝝ ⁊ ma/loꝝ apprime vituperetur.nihil ē opus:vt mireris. Nā quod Cicero/in aliis rephendit:in hoc ipſe perſepe peccat. Litigat eni de vbo.rez/negligit.q̄mq; ne de vbo quidē rcē ſentit. Nā quod voluptas non/omnis ſit turpis immo ſepe eciam honeſtiſſima.tū alia pleraq; eiuſ/ſcripta.tum epiſtolaꝝ libri infinitis in locis liquido declarant. Pre/terea ſi bonū eſt ſecundū Ariſtotelē:qd omnia appetūt. num minuſ/omnia que ſenſu mouenť.natura appetūt voluptatē? Qd autem eſt/ſecundū naturā.num id bonū nō ſit? Naz de animi voluptate.que/ab honeſtis actionibus ꝓficiſcitur.queq; ex cōtemplatione verita/tis ⁊ dei capiť maxima.num eam quiſq; neget eſſe bonū.⁊ maximū/quidem bonum? At referti ſunt grauiſſimoꝝ philoſophorum libri./Ariſtoteliſq; imprimis ſubtiliſſimis ⁊ firmiſſimis.rōnibus q̄buſ ⁊/ꝓbať prudentiſſime.⁊ laudať egregie voluptas. Qua de ipſa plu/ribus ad te ſcriberem.ſi eſſem ocioſus. Sz cui eſſe ocii quicq; poſſit/inter arma belloꝝq; fragores? Atqui dabitur tempus.vt ſpero.q̄/⁊ tibi ſatiſfaciam.et alios.nōnullos iſtiuſmōi imprudētia vna me/cum liberabo. Nunc ignoſce breuitati mee. Vale.Ex Bononia p/die kal. Ianuarias:Mccccxxviij.

Franciſcus philelphus Thome Sarzanenſi .S.

EGo mi Thoma dilectiſſime ſum Florentine reipublice iam/obſtrictus ānuo munere Itaq; aliā nullā conditionē poſſū/āplecti. Quid enim dedecoroſius.q̄ vel eſſe.vel haberi leuē? Nam/fidē minus ſeruare hominis eſt nō iniuſti ſoluz.ſ3 impii. At ſcio nō/modo Reuerendiſſimus pater Cardinalis tuus id ab me factū iri/nollet.ſed nec etiā tu:qui ſpeculū es imagoq; ⁊ probitatis.⁊ graui/tatis. Vale Ex bononia pridie kal. Ianuarias.Mcccc.xxviij.

Franciſcus Philelfus Gabrieli mauro S.D.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nihil mihi iucūdius tuis lrīs Gabriel mi cariſſime. quibus
humanitatē tuam ac moꝝ ſuauitatē bonitatēq; ingenij ita
repreſentas. vt te corā aſpicere. alloqui. ⁊ ꝯplecti videar. nō
poſſū m̄ nō letari. qḋ ſtudijs olim meis ac lucubrationibꝰ in te ado
leſcente inſtituēdo. id me videā conſecutū. vt florētiſſimus ſenatus
tuus talem ſit virū te habiturus. qui ⁊ ampliſſime patrie futurus
ſis ornamento. ⁊ amicis adminiculo atq; voluptati. incūbe igitur
ꝓ viribus. teq; amplificādE glorie totū dede. Nō multos habiturꝰ
ē nobiliſſimꝰ ſenatus tuus ſilis tui. Noui acrimoniam ingenij tui
noui magnitudinē animi. noui conſiliū. noui ꝓbitatē. Nihil habet
tua reſpublica te vno cōtinentius. nihil moderatius. nihil ad oīs
p̄claras actiones aut ſplēdidius. aut ſtrenuū magis. Sȝ quid ego
fruſtra ſim lōgior. q̄ ita videar te adhortari. quaſi nō per te ſatis ſis
qui ⁊ ꝓuidendo. ⁊ cōſultando. ⁊ agēdo nulli rei deeſſe poſſis. De
fr̄is tui dominici moribus que ſcripſiſti. nō potui nō dolere. Sȝ tu
fer omnia moderate. etas enim fortaſſis eius animi acerbitatē ali
quādo ad maturitatem aget. Quod ſi ſecus accidat. tu teipō ꝯten
tus eſto. Ego qḋ ſcire vis. bene valeo. cū vniuerſa familia. migra
turꝰ breui Florenciā. vbi honorifice ⁊ ꝯmode ſū futurꝰ. Titū liuiū
meū ꝯmendo tibi. Uale. Ex Bononia p̄die kal. mar. m. cccc. xxix.

Francis. Phil. Cincio Romano ap̄lico ſecretario ſal.

Quam mihi ſpem iampridē in vrbe Rhoma corā recepiſti. vt
eā mihi perducas ad finē. te etiam atq; etiā rogo Nunq; mihi
crede: intermorietꝰ apud me officiū tuū. Noui bonitatē animi tui.
noui integritatem. benignitatē preſens expertus ſum. ſcio nō falleſ
opinionē de te meā Reliquū eſt vt coepta ꝑficias Uale Ex floren
cia pridie kal. Maias M. cccc. xxx.

Franciſcus philelphus Bornio ſale iureconſulto. ſal:

Et te ⁊ vniuerſam familiā tuā. imo noſtram valere perbelle
libenter accipio atq; deum oro vt ita ꝙ diutiſſime habeas
De me autē qḋ ſcire cupis. in freto nauigio ſiculo inter ancipites
eſtuantiſq; ꝓcellas ⁊ turbulētiſſimos fluctus Exiſtimarā Bono/
niam ſolā ciuilibus factionibus diſſidere. ſȝ florencia longe magis
diſcordijs ac ſedicionibus feruet Utinā huc aut veniſſē nūq; aut
abire liceret ꝓ dignitate. ſȝ neutrū mihi integrū eē video Nuncius
mihi fuit impedimento quo minus tibi potuerim omnia explicare
Ignoſce ac vale Ex florencia v. nonas. maias m cccc xxxiij

Franciſcus philelfus petro perleoni ſal.

Silenciū tuū tā diuturnū tamq; inuſitatū ſuſpicionem mihi
affert. neſcio quā Itaq; ſi tibi bñ eſt vt ⁊ opto ⁊ volo ſcribe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad me ꝙprimum: quo tecum vna gaudeā. Sin ſecus ē id quod mī
nime omniū velim: ſcribe etiā mihi. quo tibi conſilio ſaltē prodeſſe
poſſim. Vale; Ex ſena pridie ydus apriles. m.cccc.xxxvi.

Franciſcus Philelfus anthonio Panormite ſal.

TErencium: quē eſſe apud me voluiſti. illi ad te dedi. cui tu ꝑ
litteras dari iuſſeras. Lucrecius. quē tantopere flagitas.
ſi meus eēt. cōtinuo ad te iret. ſed de re aliena irrequiſito dn̄o: nihil
m̄ agendū exiſtimo. at nō requiſiui mō: vezeciam rogaui: atqȝ ora
ui dn̄m eius codicis: vt ſineret me in re ſua liberalē eſſe. ſaxei eſt ca/
pitis ac plane inexorabilis. Nullo pacto induci poteſt: vt Neapo/
lin Lucretius nauiget: veritus: ne qui ob poculū amatoriū furue
rit: rurſus ſirenis parthenopes veneſico interceptus: inſaniat. Va
le; Ex Sena iij. ydus Octobres. m.cccc.xxxvi.

Franciſcus Philelfus leonardo iuſtiniano ſal.

NEſcio quo tandē iure te adeo offirmaris: vt cōtra omne vl
amicicie: vel humanitatis ius meos mihi libros ac veſtis
nō reſtituas: Tue enī iuſticie fuerat: qui te iuſtinianū cognomineſ
vt que apud te depoſuerā: tueqȝ fidei ꝯmendarā: m̄ ꝑ tua fide tua
qȝ innocentia reſtitueres. Quare te ⁊ hortor ⁊ moneo ne me diuti⁹
vana ſpe ludas: ne iniuria me afficias: ne me veteris amicicie nrē
obliuiſci cogas. Vale; Ex Sena ydibus ſextilibus. m.cccc.xxxvij

Diſertiſſimi Oratoris Franciſci Philelphi Epiſtole familia/
res Expliciunt foeliciter.

Gaij Apollinaris Sidonij clariſſimi ⁊ poete ⁊ Oratoris Epiſto
le magis familiares Feliciter incipiunt.

Sidonius S.D.P. Conſtantio ſuo:

DIu p̄cepiſti mi ſuauiſſime conſtanti ſūma ſuadendi au
toritate ſicuti es in his que deliberabunt̃ conſilioſiſſi
mus: Ut ſi que lr̃e paulo policiores varia occaſione
fluxerit. p̄ut eas cauſa pſona tempus elicuit. retracta
tis exemplaribus enucleatis qꝫ vno volumine inclu/
dam Quinti Simachi rotunditatem Gaij Plinij diſciplinam ma
turitatem qꝫ veſtigijs preſumptuoſis inſecuturus Nam de Marco
Tullio ſilere in ſtilo epiſtolari melius puto. quem nec vilius totū
ſub nominibus illuſtrium feminarum digna ſimilitudine expreſſit.
Propter quod illum ceteri quiqꝫ Romanoꝝ vtpote conſectaneum
emulati. cum priſcoꝝ dicendi genus accuratiſſime imitaret̃ Orato/
rem ſummum atqꝫ parentē eloquentie nuncupauerunt. Quibus
omnibus ego incredibile dictu eſt q̄ntum ſemper iudicio meo ceſſe/
rim : q̄ntum qꝫ ſeruandā ſingulis pronunciauerim temporum ſuo/
rum meritoꝝ qꝫ prerogatiuā Sed ſcilicet tibi tue qꝫ examinationi
has non recenſendas. hoc enim parū ē : ſed defecandas vt aiunt li
mandas qꝫ commiſi Sciens te immodicū eſſe fautorem non ſtudio
rum mō. verumetiam ſtudioſoꝝ Quamobrē nos nunc perquamhe/
ſitabundus in hoc deinceps fame pelagus impellis; Porro autē
ſup̄ huiuſmodi opuſculo tutius conticueramus contenti verſuum
felicius editoꝝ opīone de qua m̄ iampridem in portu iudicij publi
ci poſt liuidoꝝ latratuum cillas enauigatas ſufficientis glorie an/
cora ſedet Sed ſi et hiſce deliramentis mordaces dētes inuidia nō
fixerit actutum tibi a nobis epiſtolarum volumina etiam numero/
ſa multiplicabuntur Uale felix

Sidonius Candido ſuo Salutem.

MOrari me Rome congratularis: illud tamen quaſi facete et
fatigationū ſalibus admittis. Ais enim gaudere te q̄ ali/
quando neceſſarius tuus videam ſolem : quem vtiqꝫ raro
bibitor araricus inſpexerim Nebulas enim meoꝝ lugdunenſium
exprobras et diem quereriſ nobis matutina caligine obſtructū vix
meridiano feruore reſerari. et tu iſta hec nobis ceſenatis furni poti
us q̄ꝫ opidi verna deblacteras: De cuius natalis tibi ſoli vł iocun
ditate vel commodo: quid etiam ipſe ſentires dum migras iudica
uiſti Ita tamen q̄ te Rauenne felicius exultantē auribus padua/
no culice perfoſſis municipalium ranarum loquax turba circumſi
ſtit In qua palude indeſinenter rex omnium lege peruerſa muri ca

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dunt.aque ſtant:turres fluūt. naues ſedent.egroti deambulāt.me
dici iacent.algent balnea.domicilia conflagrāt. ſitiunt viui. natāt
ſepulti.vigilant fures.dormiūt poteſtates.fenerantˀ clerici.ſyri pſal
lunt.negociatores militāt.milites negociantˀ.ſtudēt pile ſeneſ.alee
iuuenes.armis eunuchi lrīs federati Tu vide qualis ſit ciuitas
vbi tibi lar familiaris incolitˀ que facilius territoriū potuit habe/
re ꝙ̄ terrā Quocirca memēto innoxys trāſalpinis eē parcendū. q̄/
bus celi ſui dote cōtentis nō grandis gloria datˀ ſi deteriorū colla
cione clareſcant Vale ;

Sidonius Campanio ſuo Saluté

ACcepi per p̄fectum Auione lrās tuas quibus eū tibi ſoda
lem veterē mihi inſinuas iudicio nouo Gracias ago ma/
gnas illi.maximas tibi ꝙ ſtatuiſtis de amicicia mea vl̄ preſumere
tuta vel illeſa credere Ego do noticiā viri familiaritatemq̄ nō ſo/
lū volēs.ſ; ⁊ auidus amplector q̄ppe qui nouerā vrām q̄ꝫ graciam
hoc obſequio meo fore copulatiorē. Sed ⁊ tu vigilātie ſue famam
meā cauſam q̄ cōmenda Vereor aūt ne famē ppl̄i Rhomani thea/
tralis cauee fragor inſonet ⁊ infortunio meo publica deputetˀ eſu/
ries Sane hunc ipm̄ e veſtigio ad portū mittere paro . quia cōperi
naues quīq̄ brūduſio ꝓfectas cū ſpeciebus tritici ac melliſ. hoſtia
tiberina tetigiſſe:Quaꝝ onera expectationi.plebis ſi quid ſtrēnue
gerit.raptim facies offerri Vale ;

Sidonius Felici ſuo ſalutem

GAudeo te ampliſſime dignitatis infulas cōſecutū. Sed id
mihi ob hoc ſolū deſtinato tabellario nūciatū non minus
gaudeo ; Nā licet in p̄ītiarū ſis potiſſimꝰ ingrātus ⁊ in lares fila
giranos patricius apex tantis poſt ſeculis tua tm̄ felicitate remea
uerit Iuuenis tn̄ vir amiciciaꝝ obſuantiſſime q̄liter bonoꝝ tuorū
creſcat faſtigiū.raro q̄ genere exempli altitudinē tuā humilitate ſb
limas ; Sic q̄ndam Q.fabiū magiſtrū equitū dictatorio rigori et
Papiriane ſupbie fauor publicus ꝑtulit.Sic ⁊ Gneū pompeium
ſuꝑ emulos extulit.nūꝙ̄ faſtidita popularitas.Sic inuidiā tiberi
anā preſſit vniuerſitatis amore germanicus ; Quocirca nolo tibi
de ſucceſſibus tuis p̄ncipalia plurimū bn̄ficia blandiantˀ q̄ nihil ti
bi amplius cōferre potuerūt ꝙ̄ vt ſi id voluiſſemus. trāſiremur in
uiti Illud peculiare tuū eſt illud grē ſingularis.quo tā qui te emu
lentˀ nō habes.ꝙ̄ nō inuenis que ſequūtur ; Vale ;

Sidonius Explicio ſuo ſaluté.

QUia iuſticia vrā iure ſit vniuerſitati.ꝑcomplura recti expe
rimenta venerabilis.idcirco ſingulas quaſq̄ perſonas id/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipſum efflagitantes in examen veſtrū libēs ⁊ auidus emitto. q̄mprimū ambiens me diſcuſſionis illos ſimultatis onere laxari. qd demuz ita ſequitur ſi nō ex ſolido querimonias partiū venerandus cenſor excludas. q̄q̄z ⁊ hoc ipſū ꝙ copiā tui iurgātibus difficile cōcedis iudiciū ſit bene iudicaturi. Quis eni ſe nō ambiat arbitruz legi. aut precio aliquid indulturus aut gracie igitur ignoſce ſed tā ſancte conſcientie prerogatiuā raptiz perniciterqȝ properantibus quandoquidē ſentenciā tuā. nec victus vt ſtolidus accuſat. nec victor vt argutus irridet veritatiſqȝ reſpectu. Dependūt addicti reuerenciam graciam liberati. Proinde impēſe obſecro. vt inter Alithium ⁊ paulū que veniunt in diſceptationez. mox vt vtrimqȝ fuerint oppoſita diſcingas. Nanqȝ ni fallar ſupra decē iurales pontificaleſqȝ ſentencias egritudinis huius ꝓpe interminabilis iurgij. Sola morū tuoꝝ temperātia ſolita iudicādi ſalubritate medicabit. Val.

Sidonius Deſiderato ſuo Salutē.

MEſtiſſimus hec tibi nuncio. deceſſit nudiuſtercius veneranda matrona Filimancia. morigera coniūx. dña clemēs. vtilis mater. pia filia. cui debuerit domi foriſqȝ pſona minor obſequiū maior officiū. equalis affectum. Hec cū eſſet vnica iam diu mater amiſſe. Facile diuerſis blandimentoꝝ generibus effecerat. Ne pater adhuc iuueni ſoboles alterius ſexus deſideraret. Nunc autem ꝑſubita. ſuprema virū celibatu patrē orbitate confodit. His addit ꝙ quinqȝ liberoꝝ parens immaturo exitu reddidit infortunatā īfecundam fecunditatez. Qui puuli ſi matre ſuperſtite ꝑdidiſſent iam diu debilē patrē minus pupilli exiſtimarent. Hanc tñ ſi quiſ haud incaſſum honor cadaueribus impēditur. nō uſpillonū ſandapilariorūqȝ miniſteria ominoſa tumulare. Sed cum libitinā ipſam flentes omnes externi quoqȝ prenſitarēt. Remorarent. exoſcularentur ſacerdotū ꝓpinquorumqȝ manibus excepta perpetuis ſedibus dormienti ſimilior illata ē. poſt que precatu parentis orbati. neniā funebrem. nō per elegos: ſed ꝑ endecaſillabos marmori inciſam. planctu ꝓpe caleſcente dictaui. Quā ſi nō ſatis improbas: ceteris epigrāmatum meoꝝ voluminibus applicandā mercennarius bibliopola ſuſcipiat. Si qd ſecus ſufficit ſaxo carmen factū otineri. Vale;

Sidonius Heſperio ſuo Salutē

AMo in te qd litteras amas. ⁊ vſqȝquaqȝ preconijs cumulatiſſimis excolere contendo tante diligentie generoſitatem: ꝑ quā nobis nō ſolū inicia tua. Verūetiā ſtudia noſtra omendas

Nã cum videmus in huiuſmõi diſciplinĩ iunioꝝ ingenia ſucceſ/
cere ꝑter quã nos q̃z ſubduximus ferule manũ. copioſiſſimũ fru/
ctũ noſtri laboris adipiſcimur ; Illud appone ꝙ tm̃ increbuit mul/
titudo deſidioſoꝝ: vt ñ vl' pauciſſimi q̃bus meram latialis lingue
ꝓprietatẽ De triuialiũ barbariſmoꝝ rubigine vendicaueritis eã
breui ſabolitã defleamus: Sed iſtinc alias ; Tu vale ⁊ me ama

Sidonius Heſperio ſuo ſalutẽ D.

Ecce parui tanq̃z iunioꝛ impatis: tu modo fac memineris
multiplicato me fenoꝛe remunerandũ. Id quoq̃z vt facili
us poſſis voluptuoſiuſq̃z opus eſt vt ſine diſſimulatione lectites.
ſine fine lecturias. Neq̃z paciaris vt te ab hoc ꝓpoſito ꝓpe diem cõ
iunxt domũ feliciter ducenda deflectat. Siſq̃z oppido meminens ꝙ
olim marcia hortenſio. Terencia tullio: Calpurnia plinio Pudẽ/
tilla Apuleio Ruſticiniana ſymmacho legentibus meditantibus
q̃z candelas et candelabra tenuere. Certe ſi p̃ter rem Oratoriã cõ/
tubernio feminaꝝ. poeticũ ingenium et oris tui limam frequentiũ
ſtudiorum cotibus expolitã quereris obtundi. Reminiſcere ꝙ ſepe
verſum Corinna cum ſuo Naſone compleuit. Leſbia cum catullo
Ceſennia cum getulico Argentaria cũ Lucano. Cinthia cũ propꝰ/
ſio Delia cum Tibullo. Proinde liq̃do claret ſtudentibus diſcẽdi
ꝑ nupcias occaſionẽ tribui. deſidibꝰ excuſatõez Igit incũbe nr̃z apd
te lrãtoriã curã turba deſpiciet imperitoꝝ q: nata opertum eſt vt in
omnibus artibus hoc ſit ſcientie p̃cioſioꝛ pompa q̃ rarioꝛ. Vale ;

Sidonius Mauruſio ſuo ſalutem.

Audio induſtrie tue. votiſq̃z cõibus vberiore prouentu q̃m
minabat ſterilis annus. reſpondere vindemiã ; Vnde ⁊ in
pago violacenſi. qui marcialis etate citerioꝛe vocatus eſt ꝓpter hi/
berna legionũ Julianarum ſuſpicoꝛ diuturnius te moratuꝝ Quo
loci tibi cum ferat vinea eſt cum preter ipſam predium magno non
minus domino. quod te tuoſq̃z plurifaria frugũ: manſionũ q̃z do/
te remoretur. Jlicet ſi horreis apothecíſq̃z ſeu penu impleta deſtias
illuc vſq̃z ad aduentum hirundineũ vel ciconium iam nuncq̃z nin/
guidos menſes in ocio fuliginoſo ſeu tunicata quiete tranſmittere
nobis quoq̃z paruz in opido fructuoſe protinus amputabũtur cau
ſe moꝛarum. vt dum ipſe nimirum frueris rure. noſ te fruamur. qui
bus vt recognoſcis. Non magis coꝛdi eſt aut voluptati ager cum
redditibus amplis: q̃z vicinus equalis cum bonis moꝛibus ;
Vale ;

Sidonius Tetradio ſuo Salutem.

PLurimū laudis iuuenes nr̄i moꝛibus ſuis aplicāt. Quoti/
ens de negocioꝝ meritis ambiētes ad ꝑitoꝛum conſilia de
currūt. Sicut nūc vir clariſſimus Theodoꝛus domi qui/
dem nobilis. ſed modeſtiſſime cōuerſationis. opinione generoſioꝛ.
qui per litteras meas ad tuas litteras. i. ad meraciſſimū ſciētie fō/
tem laudabili auiditate ꝓficiſcitur non modo reperturus illic ip̄e
quod diſcat. Sed ⁊ foꝛſitan relaturus inde quod doceat. Cui con/
tra potentes factioſos ꝙ ſi veſtra pericia abundet non opitulare/
tur prudentia conſulta ſufficeret. Reſpondete obſecramus. niſi vo
bis tamen vtriuſq̄ noſtrū ſocie p̄ces oneri faſtidio vt reputabunt
iudicio ſuo teſtimonio meo et ſubſtanciam cauſam ꝙ ſupplicis flu/
ctuantē medicabilis reſponſi ſalubꝛitate fulcite. Valeatis.

Sidonius placido ſuo Salutem:

GAudeo mi Placide ꝙ recognoui cartulis noſtris ociū tu/
um occupari. Sed pꝛobe intelligo ꝙ moꝛibus tuis hāc vo
luptatem non operis effectus excudit ſed autoꝛis affectus. Jdeo
tibi plus debeo quia gloꝛie punctum. quem dictioni negares. das
amicicie; De ceteris vero ſtudij noſtri derogatoꝛibus quid ex aſſe
ꝓnunciem nondū deliberaui; Nam qui maxime ſibi doctus vide
tur dictionem ſanam ⁊ inſanā ferme appetitu pari reuoluit. Nō am
plius concupiſcens e recto q̄ laudat ꝙ deſpecta que rideat Atque
in hunc modum ſcientie pompa: pꝛopꝛietas lingue latine. iudicijs
ocioſoꝛum maxime ſpretui eſt. quorum ſcurrilitati negligencia co/
mes. hoc volens tantum legere quod carpit ſic non vtitur litteris
ꝙ abutitur. Vale;

Sidonius S. D. Euodio ſuo:

QVm tabellarius mihi litteras tuas reddit. q̄ te Tholoſaꝫ
mox ꝓfecturum rege mandante certis amicis confitebat.
Nos q̄ꝫ ex oppido longe remotū rus petebam⁹. Me quidē mane pri
mo remoꝛatū vir e tenaci caterua ꝓſecutoꝝ pagine tue occaſio ex/
cuſſit. vt ſatiſfacere mandato ſaltē eques poſſim. Ceterum dilucu/
lo familia p̄ceſſerat. ad duo de viginti milia paſſuum fixura tento
rum; Quo quidem loci ſarcinulis relaxandis. Multa ſuccedunt
conducibilia. fons gelidus in colle nemoꝛoſo. ſubditus ager herbiſ
abundans. fluuius ante oculos auidus ac piſce mixto refertuſ p̄ter
hec iunctā hūs ripe domū nouaꝫ vetus amicus. Cuius imenſe hu
manitati. Nec ſi adquieſcas. nec ſi recuſes. modum ponas. Jgitur
huc nr̄is antecedentibus cū tui cauſa ſubſtitimus quo puer ociuſ
vel e capite vici remitteret. Jam due ſecūde hoꝛe facile ꝓceſſerant.
Jam ſol adultus roſcide noctis humoꝛē radio creſcente ſoꝛbuerat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Estus ⁊ ſitis conualeſcebāt. atq̧ in profūda ſerenitate contra calo/
rem que tegeret nebula de puluere. Uale;

Sidonius Ruricio ſuo Salutē

Accepi per patrenium paginā vrām que plus mellis an ſa/
lis habeat incertū ē. Ceteꝝ eloquiȷ copiā hanc p̄fert. Uos
olet flores. vt bene appareat nō vos manifeſta mō. Uerūetiam fur
tiua quoq̧ lectione ꝓficere. Quāq̧ ⁊ hoc furtū ꝙ depcaris exēplati
libelli nō venia tā debeat reſpicere q̄ꝫ gloria. Quid tu enim facias
abſq̧ virtute qui nec ipſa peccata ſine laude cōmittis? Ego vo q̄c/
quid impoſitū eſt mihi fraudis vtpote abſenti. libens audio. p̄nci/
pali ꝙ ꝑ munere amplector qui quodāmodo damnū in damnāte
tolleraui. Neq̧ enim qd tuo acceſſit vſui deceſſit hoc nrē ꝓprietati
aut ad incremēta ſcientie veſtre ꝑ detrimenta veniſtis aliena. Qui
potius ipſe Jure ab hinc vberi p̄conio nō carebis qui magꝭ igneo
ingenio naturā decenter ignis imitatus es; De quo ſi quid detra
here velis remanꝫ totus qui trāſferetur. Unde tam parce trepida
re deq̧ moribus amici pluſculū recto ſecus credere. Namqꝫ in hoc
facto. Nos magis vulnus polluit culpe. ſi feriat ictus inuidie. val.

Sidonius Laurentio ſuo Salutem.

Et moras noſtras ⁊ ſilentiū nrm̄ accuſas. Utrūqꝫ purgabile ē
Namqꝫ ⁊ venimus ⁊ ſcribimus; Uale:

Sidonius Petreio ſuo Salutē:

Audio ꝙ lectitādis ep̄lis meis voluptuoſam pacientiā im/
pendas. Magnū hoc eſt ⁊ lrāto viro cōuenientiſſimū. cū ſtu
dns ipſe maximis polleas. ea ⁊ in alns etiā numina complecti. Sꝫ
et hoc ip̄o conſumatiſſima tibi gloria reponderatur. Nā ſatis emi/
net ingenn ꝓprn meritis: qui fuerit fautor alieni. Tu vale ⁊ ad me
litteras aliquādo dato te dignas.

Gaȷ Apollinaris Sidonn ep̄le ma/
gis familiares Expliciūt.

Epiſtole beati Thome de Aquino ꝓbreues ⁊ vtiles Incipiunt
foeliciter.

De modo ſtudendi.

Q Uia queſiuiſti a me in chriſto mihi cariſſime Johan/
nes qualiter te intendere opteat in thezauro ſciencie
adquirendo. hoc a me ſemper tibi datur conſiliũ Per
riuulos ⁊ non ſtatim in mari eligaſ introire. Quia vt
ille ait. Per facilia ad difficilia oportet nos ꝑuenire;
Tardiloquꝫ te eſſe iubeo. ⁊ tarde ad colloquẽtes accedentẽ; Con
ſcientie puritatem amplectere, Oracioni uacare nõ deſinas. Cellã
ſtudŋ tui freq̃nter diligas. ſi vis in cellam vinariã introduci. Omni
bus te amabilem exhibe; Nihil te de aliorꝫ factis penitus intro
mittas. Non multis te familiarem oſtende. Nimia quippe familia/
ritas contemptũ parit ⁊ ſubtractionis a ſtudio materiam admini
ſtrat. De factis ⁊ rebus ſecularium te nullatenus intromittas: diſ
curſum ſuper omnia fugias. Et ꝓborum ſanctorumq; veſtigia libẽ
ter imiteris; Ne reſpicias a quo audias. ſed quid dicatur memorie
recõmenda. Ea que legis fac vt intelligas; De dubŋs te certificeſ
Et quicquid poteris in armario mentis reponere ſatage ſicut cupi
ens vas implere; Altiora te ne queſieris; Illius ſequere veſtigia
qui frondes flores ⁊ fructus vtiles in vinea domini ſabaoth dum
vitam comitem habuit protulit ⁊ produxit; Hoc ſi ſectatus fueris
idem attingere poteris quod affectas. Vale ⁊ hanc ſalutarem epi
ſtolam licet breuem ⁊ omni prorſus verborũ ornatu carentẽ coha/
bitatricẽ tibi in ſtudorio tuo hortor ⁊ obſecro iugiter teneas vt cũ
ea ſepe confabulando de virtute ire poſſis ⁊ proficere in virtutẽ vſ/
q; ad vitam ſempiternam quod tibi ꝑſtare dignetur omniũ ſcienti
arũ parens dñs noſter Jheſus chriſtus. Amen.

De pacientia adquirenda.

D Eſideraſti nudiuſquartus mi Paule vt epiſtolis meis te i/
formarem quonã pacto pacientie virtutem obtinere poſſis.
Faciã hoc breuiter non minus mihiipſi hac in parte q̃ tibi ſatiſſa/
cturus. Si ergo aliquando quiſpiam inſurrexerit contrarius tibi
⁊ verbis iniurioſis te inuaſerit eſto paciens ⁊ tace. Nã illatis ma/
lis dominus reſpondebit; Juſtus enim dominus inultum nõ pa
cietur abire quodcũq; nociuum verbũ. Quid enim tibi nocere põt
ſi bene ꝑpendis alterius malicia. ſi contra te inflat. ſi detrahit ſi in
opprobria ꝓrumpit. Seipſum nanq; magis prodit quia bonus nõ
ẽ. Et tu ſi bonus fueris paciẽtieq; clipeo te armaueris nil mali tibi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

intulit:ſed pocius meritū tuū augēdo ſeipm letaliter vulnerauit.
Tu clarior ex opprobrio corā ſapiētib⁹:tu probatior ex vtute pacientie
Nemini nocz prauitas alterius: neminē ledit vbum contumelioſū
qdiu ipe pius ⁊ imotus fuerit. Omis homo qlis interi⁹ eſt taliſ ei
exterior aduerſitas erit. Quia ſi tu bon⁹ ſimplex ac rectus ac deum
timēs probaris:nemo tibi probitatem iuſticiā ⁊ pacē tuā pōt auferre:
niſi eā volūtarie reliqueris: Hec memorie māda ſi teipm caruz ha/
bes. Vale;

Adhuc de pacientia poſſidenda.

Scribis te ꝛſi ſcdm ſcripta mea vixiſſe. nihilomin⁹ ad iniuri
am proteruaſqꝫ reſpōſiones prolapſum. Quod et hoc tibi ve
nit qꝛ hoc vnicuz vbum imperatiuū tace qꝛ in lris meis in/
ter cetera cōtinetur nō rite obſeruaſti. Nā ſi bene.memi ſcripſi ad te
Eſto paciens ⁊ tace. Paciētē te eſſe ſcribis ſꝫ tamē irritanti te acri
ter reſpondiſſe Reſpondere aūt tacere nō eſt. Nec ē bella pacientia
⁊ magna quā parua res pturbat. Diſce ad minus tacere ad iniu/
riam:quia prudētis eſt tacere in tempe malo. Qui vicere deſiderat
in hoc pſertim bello victū ſe tradat; Cogita ſi quid pceſ mee apud
te valent de corona nō de iniuria.⁊ quomō poſſis aliū ſanare: non
quid poſſis econtrario quaſi zelo iuſticie motus reſpondere. Nam
vt ille ait Quis minor ē vnqꝫ tacuiſſe labor. Si ille non ignoſcit tu
ignoſce quia vt freqter maiorē habet culpam qui alteri iraſcit qm
qui iratū patitur. Miſeroꝝ ppͥe eſt conqueri.⁊ impacientiū citius
cōmoueri : et cauſas alijs imponere. Tu ergo eſto libenter reus vt
fias ante deū innocens; Tu primo a te ipo incipe ⁊ ſic poteris etiā
alium ſanare. Vale ⁊ ſic fac;

De zelo correctionis erga aliū:

Litteris tuis quas Jacobuſ noſter mihi obſignauit ſcribiſ
te zelum habere aduerſus alioꝝ defectus ⁊ te tūc maxime
indignari cū videris a Liborio noſtro contra iuſticiā agi. Recte et
prudenter agis ſi zelum tuum etiā contra tuam ppriam cōmocio/
nem exercueris ⁊ quod in ipſo reprehēdis prius in te emendaueris:
Tuz ergo Liborij culpis iraſceris quid iuuat de oculo ipius feſtu
cam tollere:⁊ tue impacientie motus non cohibere? An tibi videt
non eſſe feſtuca:ſed potius trabs illius culpa? Vide mi Paule in
domino cariſſime ne forte ex tuo iudicio trabē ſuſpicioſe reputes:
qd corā deo vix feſtuca habet Cautus ſis ⁊ felix: Vale;

Adhuc de Judicio Correctionis.

Sic fac mi Paule. Non fidas nimiū pprio iudicio: quia hō
es ⁊ nō deus Siue tū magnū ſiue paruū fuerit ſemp teipm

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Primo cõſideres quia ⁊ tu peccator es. ⁊ tutatõe indiges; Jn q̃ er
go aliũ iudicas teipm ↄdemnas cũ eadẽ facis; Quid eni m̃ ꝓdeſt
ſi aliq̃ ỽbis meis ſanauero ⁊ in ꝓprijs paſſionibus languẽs ꝑmã
ſero. bene illi cui malicia mea cedit in bonũ: ſꝫ ve m̃ ꝓprie ſalutis in
teremptori. Nõ eſt iudiciũ manſueti cordis incõſiderate aliũ corri
pere aut in correptõe modũ trãſire. vel nõ poſſe motũ inuectõis diſ
ferre donec ira in manſuetudinẽ ⁊ zelus amarus redeat in dulcedi
nẽ. Forſitan tũc videbis nõ eſſe tante culpe reũ q̃ rephenderas: ac
eciã magis excuſab ſup quo ꝑus ſubito indignabaris: Sꝫ ⁊ tue
malicie imputab nõ incõgrue ꝙ tantillũ nõ potuiſti incurie ꝑferre
lugebꝗ plus iniuſtã correptõeꝫ q̃ꝫ illi⁹ culpã. Prudẽs eſto ⁊ Vale

De miſericordia libenter ꝓrimo impendẽda

Conq̃reris ſcriptis tuis ac eciaꝫ ſepi⁹ viua cõcione cauſaris
ꝙ Anthoni⁹ Bartholome⁹ ⁊ Frãciſcus familiareſ ceteriꝗ
ſodales nr̃i grauiter ferãt fragilitatẽ tuã. ⁊ quaſi dedignent correp
tiones tuas ꝑamplius ſuſtinere: Qd̃ ſi ita eſt vt eſt pudeat te aliqñ
nondũ didiciſſe ꝑuos liberoꝝ nr̃i hoĩs certe ⁊ benigni ⁊ ꝑurbani de
fectus tollerare qui vel tandẽ infirmitatẽ ꝓpriam ab alijs deſideraſ
portari. Sꝫ ſi me audire volueris cõſilijs meis hũc morbum facile
curabo: Reuertere ad temetipm ⁊ ꝑtimeſce ne amplius graui⁹ deli
quas indignãdo ⁊ male ferendo q̃ꝫ frater tu⁹ peccãdo. Jlle forte ca
ſũ ſuũ mox vt agnouit fleuit ⁊ de cetero cauere ꝓpoſuit tu ỽo impa
ciẽs ⁊ icompaſſiu⁹ pccm̃ tuũ nec inſpexiſti nec fleuiſti. Adhuc ille ſa
tis bene ꝑ amorẽ in corde ſuo tecũ ſtat et nihil mali d̃ te eſtimat. ſꝫ ſe
magis huiliat. et te ſup ſe iuſtificat. videas ergo ſi ꝑfatoꝝ ſodaliũ
nr̃oꝝ ſocietati recõſiliari vis ne ille q̃ tibi pccõr videt: in regno dei
te ꝑcedat. et tu cũ iuſticie preſũptione ſiſis fias ſuperbo phariſeo q̃
reꝓbatus ẽ a dño ꝓpter ſuã ſupbiam aduerſus publicani humili/
litatẽ. Hec perdiſce et tene et melius habebis. Vale;

De ỽtutibus adipiſcendis

Docui te cariſſime Paule indignis lr̃is meis quomõ teipm
debeas vincere. et zelus ↄtra ꝓpria vicia exercere Studeaſ
ergo mag̃ ac magis ꝑficere. et ſemp aliquid vicioſe ↄſuetudinis ã/
putare Sicut eni negligentia vicia nutrire ſolet et ỽtutes amitte/
re ita diligentia q̃libet inueterata mala euertit ⁊ expugnat, Nã et/
ſi labor ẽ in ꝑncipio pugne: tñ cũ videris paulatim hoſtes ruere cõ
ſolaberis de ꝓſpero fine. Jmpedit nos valde m̃ crede ꝙ nõ audem⁹
violentiã inferre nature. o q̃ꝫtos labores faciũt homines ꝓ terreniſ
lucrãdis: et nos ꝓ eternis bonis marceſcim⁹ Nauta petit mare. m̃/
cator circuit regiones. miles fert arma bellica. ruſticus vomere ſci

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dit ſpinoſa arua. Et ſicut cernim⁹ cotidie nemo mortaliū ſine labo/
re pōt diuicias et honores obtinere; Ut q̄d ergo vos o deſideriū
aīe mee mi Paule ꝟtutes ſine magna ſollicitudīe credim⁹ adipiſci
Debemus igit̄ ſi ad aſtra tēdim⁹ hodie aliq̄d boni inchoare. cras
modicū addere. et ſic dieb⁹ ſingl̄is ꝟtutem ꝟtuti. melius ꝓpoſitum
bono ꝓpoſito iūgere. Et ſic efficiemur homines ꝟtuoſi. deuoti. puri
ſci. et religioſi. deo cari. et hōibus gracioſi. Uale et eſto vir fortis.

Amantiſſime fili ꝯquereris ꝙ tibi intollerabile ſit. alīj taꝫ rigi
de ſbiectū eē, Nō fero moleſte. cū tā recēter ad inſueta depu/
tatus ſis Perfer parūp et obdura modicū atq̄ qd̄ neſciſ di
ſce. Miteſcet ferēdi artificō omīs tā grauis aſpitas. Alias qd̄ diſci
pl̄s nō didiceris nō doceb̄ magiſter, putas qd̄ m̄ qd̄ ceteris ſciētie
ē. et inſperato ꝑ auras illapſū venerit; putas res familiaris q̄ pa
tri tuo q̄ alīȷs eciā parta ē aut ſomno h̄iſ aduenerit aut ocio; putaſ
itē ꝙ ſutor ꝙ faber ꝙ officiales ſinguli vl̄ obulū ludo m̄cantur. nō
optīe fili. Nā te te btō Ambroſio. nō ocio nō ſomno m̄ces operat̄. te
igit̄ vigilēz ꝑbeas et tibimet vim inſerētē vt ꝛ nob̄ et patrie futur⁹
ſis auxilio. q̄ plurimā in te ſpē nr̄am ꝯtulimus. Cū preſtim īgenio
plurimū p̄ſtes. vigeas memoria. ceteriſq̄ donis nālibus abundes
Gaudeas igit̄ bn̄ natus. Et te nō frcū p̄uel eterno neq̄ noſ ꝯcepta
iā ꝯdudū de te firmiſſima ſpe ſūmaq̄ fiducia ſpoliare vel̄. Etſi quid
vnq̄ tibi triſticie aut defect⁹ euenerit ocius nos ꝯſule credito cici⁹
tibi ſbuentui erimus. Si ꝟo nos audire renueris me parentes cete
roſq̄ amicos tuos inimicos ſemꝑ habebis. Uale;

Cauſaris cariſſime fili vbilibꝫ me tibi ſolito plus rigidiorē
eē. pueris equaris. Qui ꝙ ꝟbera ſuſceperint. nō quid cōmi
ſerint voce lugubri ſingulis referūt. deferueat dolor quere
la deſinat. nō tibi iniuria ſex iuxta demeritū pena illata ē. Qx ſi nō
a diffamādo me deſtiteris equū eſt iniuriā iniuriantē retorqueā;
Et ſic pena poſterior erit priore maior. Te igitur precautum facito
ne malum cumulet̄ malo. addat̄ dolori dolor. Eciam ꝙ in aſſibula/
cionē ꝓpoſiti tui afferſ ꝙ iniuſte te indiſcreteq̄ correxerim. atq̄ tui
ſimiles ad conteſtandū inuocaueris ꝓ momento habeo: Iā p̄dem
ſiquidē didici. nunq̄ ad ꝯtumaciam pari conſenſu multitudinēz ꝑ/
rupi. ſ a paucis incitari. qui vicioꝝ ſceleꝝ q̄ impunitatē ſperāt cū
plurimis. Te igit̄ queſo ab omni cōqueſtu deſine. Nam quo te am
plius defenderis minus defenſus eris. meq̄ amantē tui ꝛ ſalutē
tuam ſemper querētē tu tibi compabis incurium. Fac tibi ſemper
valeas. q̄q̄ mihi forte valere nō velis.

Diſertiſſimi atqꝫ Ornatiſſimi viri Poggij Florentini Epiſtole per
dulces ⁊ familiares Feliciter incipiunt.

Accepi ex te lr̄as pro Cambio nr̄o non inſanas nec in
elegantes Equidē amabā ipſuꝫ Cambiū ꝓ ſui animi
conſtācia nūc aūt ꝓ ſua ſingulari eloquētia ⁊ doctrina
eundē ⁊ deamo ⁊ colo; Sane vir magnus eſt. ⁊ vere
Mecenas alter; Fuit enim ſupior Mecenas tuꝫ egre/
gia ⁊ eximia ꝟtute tū eciā eloq̄ntia atqꝫ ſapientia p̄ditus Cui in ſin
gulis nature dotibus hic noſter Mecenas parū cedit. Sꝫ hec pau/
ca in laudē ſuam ſufficiant; Florenciam petā Nycolai nr̄i rogatu
agamqꝫ apud eam totam eſtatem. ⁊ ſi me non euoces fortaſſis eciā
hyemē. Atqꝫ ita effugiam emuloꝝ meoꝝ īportunitatem. Vale;

Franciſcus noſter vir doctus ac perhumanus reddidit mi/
hi litteras tuas Judices atqꝫ teſtes tue priſtine humanita
tis. Recognoui tandem Gwarinū meum hoc eſt cū Gwa
rinū qui amore erga me ⁊ beniuolentia equabat omnes vt plane
illa tua facilitas in obſeruandis amicis diligencia non amiſſa ſed
aliquando paululū intermiſſa videat; Ego quoqꝫ is ſum qui ſem
per fui hoc eſt tui amantiſſimus cum nihil pretermiſſum ſit de meo
erga te amore ſingulari; Neqꝫ enim diſiunctio ſentenciarum debet
amicos diſiungere: cum liceat diuerſa ſentire ſaluo iure amicicie;
Et quidē laudanda fuit hec inter nos cōtencio exercicij gracia vt
vel laudando vel vituperando ingenia acueremus; decreui eciaꝫ
ea de re tunc me litteras ad te daturum cum barbarus noſter Bo
noniam verſus proficiſceretur. Quod ne tunc adimplerē deceſſus
pontificis impediuit. cum pluribus antea ⁊ poſt occupationibus
implicarer; Sed erat anim⁹ ſcribēdi cum p̄mum facultas eēt vt ſi
qua eſſet ſuſpicio penitus tolleretur. Jam vale et me ama;

Quod m̄ de vxore ꝯgratularis ꝑgratū eſtimo. Ego enim eaꝫ
rem ꝑpetue voluptati q̄tiqꝫ futurā puto. Cū eni vt ait flac
cus magna dos parentum ſit ꝟtus. Ego eā ſolum ſecutus
ꝯtempſi diuicias que tn̄ plurimū in coniugijs pondrari ſolēt Scri
bit petroni⁹ Rarā fecit mixturā cū ſapiētia forma: Jn ea tn̄ rarita/
te hoc mihi donū dei imortalis ꝯtigit. vt cū vxor q̄ nondū decimū
octauū excellit annū ſit p̄ſtantis forme a ꝟtutibus tn̄ pulchtudo ſu
peret. Siquidē nihil ei deeſt qd in optima adoleſcēte requirat. itaqꝫ
rcē ſatis videor cōſuluiſſe quieti mee ⁊ futuris amicis. licet quidā
ex ipſis ridentes dicāt: Tūc me artē nouā incipe cū definendū eēt
Sꝫ qd bene et honeſte fit. id nunq̄ꝫ fieri ſero putat; Et q̄admoduꝫ
boni poete extremū actū policiorē ꝑfectioremqꝫ efficiūt itidem ego

quod tempꝭis ſupereſt perfectiori vite dedicaui. Uale;

Poggius S.d. Anthonio Gentili.

SCripſit mihi vir doctiſſimus mihiq̧ in p̄mis amicus Nico
laus de Nicolais multa in laudem tuā: ꝯmendans inp̄mis
ingeniū ꝛ doctrinam. Sed quod plurimi cenſeo eſtimandū ait te ſū
ma humanitate p̄ditum delectari ſtudijs nr̄is hoc eſt hūanitatis.
teq̧ cupere eē mihi amicū. meq̧ a te diligi. Ego tantifacio Nicolaū
mi ſuauiſſime Anthoni Judiciūq̧ ſuum tanti exiſtimo vt ex verbiſ
eius ꝛ ſumma te cōplectar beniuolentia. ꝛ idip̄m quod a me rogas
vltro a me faciendū putem; Nihil ē eī vt expectē lrās tuas. tāta ē
amicicia vt nō expectāda ſ3 expetēda ſit ꝛ ei vltro occurrēdū Credo
Nicolao nrō Exiſtimoq̧ te virū eſſe doctiſſimū ꝛ amantiſſimū mei
Sed vide ne forſan fallaris ſcriptis ſuis; Amat me maiorem ī mo/
dū ꝛ more ſuo quos amat extollit vt p̄ſepe nō q̄ntū exigat amicoꝝ
ꝟtus loquat: ſed q̄ntum exigat amor ſuus; Itaq3 hac perbreui epi/
ſtola nuda quidem omni ornatu notas tibi eſſe volui copiolas me
as ne me exiſtimes q̄3 ſim opulentiorez. Ne me ſi fortaſſe Nicolaus
longius profectus eſſet in me laudando q̄3 mee paciantur faculta/
tes iudices te deluſum. Attamen quantūcunq3 eſt quod in me eſt
Offero tibi Poggiū totū quo vteris vt amico ad p̄ſcriptuz tuum;
Uale ꝛ me ama. Ex Rhoma.

Poggius S.d. Claro ꝛ erudito Juueni Martino.

LItteras quas nuper ad doctiſſimuz virum Cinciuz Rho/
manū ꝛ me miſiſti ſumma cū voluptate animi legi. delecta/
tus ingenio tuo quod vltra q̄3 anni ferunt excultum litteris p̄ſpe/
ri ꝛ dicendi facultate; Gratulor itaq3 tibi ꝛ etati tue. qui talē na/
turam nactus ſis vt ꝛ patris tui clariſſimi ꝛ ornatiſſimi Oratoris
eloquentiaz diſciplināq3 repreſentes; Equidem video te eo inge/
nij acumine p̄ditum vt ſi illud colueris diligentia qua cepiſti miri
ficos fructus ſis nobis allaturus Hortor itaq3 te vt omni cura
ac vigilantia prout cepiſti proſequaris eloquentie doctrinā: que
tibi in omni vita permagnū afferet ornamentū; Sed ꝛ hoc tibi ꝑ
ſuadeas volo vt non ſolū dicendi facultatez tibi amplectandā pu/
tes: ſed eciaz bene viuendi inſtitutionē. Uaca igitur mi fili ſimul
litteris ꝛ virtuti. Atq3 horū imitationē ita tibi propoſitā arbitre/
ris vt oīes aperte intelligant te magis ſpōte tua erectū q̄3 inuitā
di neceſſitate impulſū ad laudē ꝛ gloriā conſequendam. Uale;

Poggius S.d. Uictorino veltrenſi viro eloquenti.

LIcet nunꝙ̄ antea mi Victorine ad te ſcripſerim: tantum qȝ
nomine ipo nō aliquo officio noti inter nos ſimus tamē ꝑ
tua ſingulari ꝟtute. Proqȝ in omnes qui ſtudijs delectant̄
humanitatis beniuolētia audebo tibi paululuȝ oneris his p̄mis
lrīs imponere. quod equo animo te ſuſcepturū puto. Scripſi ad il/
luſtrē p̄ncipem dn̄m Marchionē Paduanū Epl̄am quandā quam
confido nō ingratā ſibi futurā. Eius reddende curā tibi iniungere
decreui quo tradat̄ diligētius. Fac igit̄ ſi me amas vt epl̄a ad do/
minū vbicūqȝ deferat̄ ꝑ aliquē qui nobis ea in re ſatiſfaciat. Tu
modū noſti. poteris eā cōmendare cuipiā ex his qui ſūt apud Mar
chionē. Ne aut neglecta abiciat̄. aut reddat̄ tempe incōmodo. mihi
quoqȝ reſcribas oro cū cercior fueris redditā eē vt id ſciā; Si vero
contigerit te epiſtolā legere tuum mihi de illa iudicium ſignifices
velim hoc erit mihi gratiſſimū: Nam plurimi faciam ſententiā tuā
Vale; Bononie ꝛc̄.

Poggius Florētinus Enee Cardinali Seneñ. S. d. p.

CVm audiſſem Reuerendiſſ me pater te factū eſſe Sacroſcē
Rhomane eccl̄e Cardinalē gauiſus ſum ſane maiorē ī mo/
dū. ꝑut amor in me tuꝰ ⁊ mea erga te obſuantia poſtulabat; Idcir
co m̄ maxie fuit voluptati. eā dignitatē q̄ maxia eſt in te collatā. q̄
nō ambitu vel grā ſꝫ ꝟtutū ſtudijs q̄ſita eſſe videret̄. Accedit q̄ȝ ad
ſummā meā iocūditatē ꝙ vir eloquētiſſimꝰ optimiſqȝ artibꝰ erudi/
tus frēm tandē ⁊ eloq̄ntie ⁊ doctrie qd̄ praro accidit ſit ꝯſecutus. in
q̄ gloriari q̄dāmodo m̄ merito videoꝛ poſſe nrī q̄ndaȝ oꝛdis viꝝ h̄
ē eloq̄ntie ſtudijs ⁊ dicēdi exercitio p̄ſtantē eo in ſtatu eē collatū vt
ſue doctrine emulos ſectatoꝛeſqȝ extollere ⁊ eis p̄ſidio atqȝ oꝛna/
tui eē poſſit; Magnū ꝓfecto eloq̄ntibus viris ſuffragiū ex hac tua
dignitate ꝓpoſitum eſſe videtur. Cū ſint habituri veluti certū refu
giū in quo illoꝝ deſideria cōquieſcant; Ego quidem p̄mum tua
tum vero mea. tum eloquentiū oīum cauſa gratuloꝛ ⁊ exulto te in
tam inſigni loco poſitum nō ſecus acſi aliqua mihi ꝓſpera fortūa
acceſſiſſet. ⁊ illum mihi diem illuxiſſe felicem puto qua declaratus
Cardinalis; Cum palam factum ſit locum eſſe pꝛobitati ⁊ doctri/
ne ⁊ nō ſemꝑ neglectā iacere virtutē; Quod vero ad me attinet ma
gnū incrementū rebus meis exiſtīo eē fcm̄; Scio enī te maioꝛi aīo
q̄ȝ hi quoꝝ mens ⁊ volūtaſ remiſſioꝛ ē in doctis hoībus ſſbleuādis
Senciāt alij qd̄ velint: Virū doctiſſimū ⁊ oꝛnatū ꝟtutibꝰ ncēe eſt
doctos diligere ac bonos; Nō m̄ tñ tm̄ arrogo vt ꝓfitear me doctri
na ⁊ virtute pꝛeditum eē. Id dico dediſſe me operā quoad facultaſ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mea paciebatur vt non in poſtremos eſſem reiciendus ; Nolo vt plures ſolent cōmorari in tuis laudibus aut meritis enumerādis ne videar (quod vicium procul abeſt a meis moribus) adulatoriſ officium aſſumpſiſſe ; Hoc tamen profiteor tante dignitatis tibi gradum tanꝙ̃ tuarum virtutum premium fuiſſe tributum ; Vale Poggij tui memor. Ex Florencia.

Poggius Florentinus Enee Cardinali
Senenſi S.D. plurimam

CVm quererem aliquid epiſtole argumētū pater ⁊ domine mi Reuerēdiſſime Nihil ſane occurrebat qđ aut mea ſcri/bere aut tua ſcire maxime intereſſet. Et tā cū ſcribere cupiam recurram ad illud quod te ipſum credere arbitror me penitus tuum eſſe tibiq̃ ſatiſfaciendi cupidum. Si qua in re mea tibi cura ſtudio opera diligentia opus eſſet. Quāuis hec mea pollicitatio inanis eſſe videtur cum rure habitem. Vbi ne mihi quidem videor ſatiſface/re poſſe neduꝫ alijs meam opam polliceri. Receſſi enim iam duduꝫ cum familia ab vrbe declinandi morbi gracia vbi ſuffultus libris inter hos ruſticos aliquid mihi ſapere videor ; Legens tamen ſe/pius mitigo ſolitudinem que hoc tempe videtur eſſe ſalubris ; Sꝫ legendo aſſequor vt minime videar eſſe ſolus: Sed in p̄ſtantiſſimorum virorum ceta quoꝝ vocibus melior fio. ⁊ ab inani appetitu remotior ; Verum quod in p̄mis ſcribi oportuit poſtremum erit ; Ago tibi gracias quātas poſſum maximas ꝓ litteris tuis quibuſ Germanica negocia patefacis: q̄muis non ea ſint que vellemus. Deus aliquando finem imponat diutine calamitati ⁊ conſanguineos reges nō ſinet inter ſe odijs amplioribus deflagrare; Italia noſtra non minus ꝙ̃ Germania diſcors eſt vbi ſemp aut viget bellum aut belli metus inſtat ; Sed quando hec ad te ſcribo que tu/ipſe melius ꝙ̃ ego noſti ſatius eſt ceſſare ; Quare vale. Et memen/to noſtri. ⁊c̄.

Poggius S.d. Anthonio Panormite.

ESt m̄i frequens ac iocunda conſuetudo mi Anthoni cum p̄ſtantiſſimo patre ⁊ domino meo Epiſcopo Laudēſi quem ego obſeruo ⁊ colo diligenter. tū ꝓpter viri ſuauitatē. tū ꝓpter cōium ſtudiorū coniunctionē ; Eſt enim vir tū omni doctrine gn̄e excellēſ tū vero deditus ſtudijs humanitatis a quibus ego quoq̃ nō ſuꝫ alienus. Accedit vt me q̄ꝫ diligat: habeatq̃ loco filij neq̃ me deſpiciat faſtu quodā vt multi ſolent quos nouimus ſꝫ ſumma cum humanitate ⁊ beniuolentia. que res effecit me ſibi admodū familiarē eē ⁊ ego illū freq̄nter ꝯueniā ⁊ ip̄e me veluti ſibi deditiſſimū ꝯplcāt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Js cum te ſepiſſime multis laudibus interloquendū extulit: tum ꝟo nudiuſtercius cū Leonardus Karolusq̃ aretinus Nycolaus de Nicolais viri oīm doctiſſimi. egoq̃ vna apud epiſcopū prāderemus. Nā te ſtudijs deditū eloq̃ntie ſummo ingenio ſuauiſſimis moribus ⁊ quā ita doctrina ꝓditum pluribus ꝟbis retulit: Adeoq̃ȝ i tua cōmendatione moratus ē vt omnes ad tuū nomen exhortaremur diligeremusq̃ȝ ⁊ incognitū ⁊ abſentē. Tanta ē enī ꝟtutis vis vt noſti vt etiā ignotos in q̃bus ea cōmendetur. nos ꝓuocet atq̃ȝ impellat ad amandū; Ego aūt licet his quos retuli nulla in re ſim ꝯparandus: equabo tñ omnes affectione erga te ⁊ caritate q̄ vt ꝯgnoſcas q̃ꝑrimū exoptaui a te hos ꝟſus tanq̃ voluntatiſ mee iudices. Ea ē vt te diligam deinceps coramq̃ȝ habeam. qđ vt fiat mutuum te vehementer rogo; Vale; Rhome.

Pogius S. D. Philippo ſuo.

ET uerbis tecū ⁊ poſtmodū lrīs egi vt velles eſſe nobis cōſultor atq̃ȝ adiutor in cauſa Angeli de geneſano vt fiat ciuis cū ea condicione de qua tecū locutus ſum. Verū adhuc nil neq̃ȝ temptatū neq̃ȝ actū eſt. quia nequaq̃ adhuc tibi: ſed paulo poſt viſum ē tempus id poſcere. nō conſtitui rem aggredi: niſi accedat ⁊ tuū ⁊ aliorum conſiliū q̃mq̃ nunc quidē cōmode poſſe fieri dicant; Jdeo te rogo vt exiſtimes nō Angeli: ſed meū negociuȝ agi. Huic enī cupio ſatiſfacere ꝓpter eius in me beniuolentiā; Suſcipias reȝ hanc oro ⁊ nos conſilio atq̃ȝ auxilio adiuua; Multa potes nō ſolum ſcribēdo componēdoq̃ȝ hoc decretū: ſed ⁊ ſuadendo; Sȝ Paulus noſter tecū loquet̃ de hac re Duo eſtis huiuſmodi reꝝ peritiſſimi. Quos nihil poteſt fugere; Cura igitur vt intelligam tuam operam Angelo plurimū ꝓfuiſſe quod erit mihi gratiſſimū; Vale

Pogius Anthonio panormite S. D. plurimā:

IOhānes lamola adoleſcēs vt ꝑcepi tū doct⁹ tuȝ ſtudioſus attulit ad nos libellū Epigramatū tuoꝝ q̄ ſcribis hermofroditū. op⁹ ⁊ iocoſuȝ ⁊ plenū voluptatis. Hūc cū legiſſet p̄mo vir clariſſim⁹ anthonius luſcus multiſq̃ȝ ꝟbis laudaſſet ⁊ ingeniuȝ ⁊ facultatem dicēdi tuā (Nā liber ē ſuauiſſimus) Miſit deinde illum ad me legendū; Delectatus ſum me hercule varietate rerum et elegantia verſuū. Simulq̃ admiratus ſum res adeo īpudicaſ adeo īeptas tam venuſte tam compoſite dici; atq̃ȝ ita exprimi turpiuſcula vt non enarrari: ſed agi videantur. Laudo igitur doctrinaȝ tuā iocunditatem carminis iocos ⁊ ſales tibiq̃ȝ gracias ago pro porciuncula qui latinas muſas que iam diu dormierunt a ſomno excitas. Pro caritate tamen quia omnes debitores ſumus Vnum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſt quod te monere ⁊ debeo ⁊ volo. Ut ſcilicet deinceps grauiora mediteris; Hec enim que adhuc edidiſti vel etati concedi poſſunt vel licencie iocandi. Ita ⁊ Uirgilius adoleſcens luſit in palpegia et multi preterea qui poſt laſciuos verſus ſerioribus vacauerũt. Ut enim Terentius noſter refert hec etas aliam vitam alios mores poſtulat. Itaqꝫ tuũ erit iam miſſum facere laſciuiã ⁊ res ſerias deſcribere. ne arguatur vita tua impura. Scis enim non licere nobis qui chriſtiani ſumus ꝙ olim Poetis qui deũ ignorabant. Sꝫ fortaſſe ſub minerua tu hoc idem ſentis quod laudo proboqꝫ. Et te ad maiora hortor; Hec bono animo accipias rogo. Ego enim tuus ſum tu Pogium aſcribe tuis; plura ſcripſiſſem ſi per ocium licuiſſet. Uerum alias eris longiores ſi hec tibi non diſplicuerint. Uale ⁊ quando id mutuum fieri intelligis me ama;

Poggius S. d. p. Bartholomeo Cãcellario Senenſi.

LIcet doctrina ⁊ ſcientia prediti ſua ſponte commendati eſſe debeant apud doctos ⁊ preſtantes ingenio viros ꝓpter qđ ſtudia ipſa litterarum ſumma homines inter ſe beniuolentia coniungunt Tamen pro viro doctiſſimo mih[i] qꝫ imprimis amiciſſimo intercedere decreui vt id ad quod tua te humanitas inuitat accumulatius fiat mea interceſſione. Frãciſcus noſter Juriſconſultus peritiſſimus tante eſt in hoc genere facultatis vt meo iudicio priſcis illis viris doctiſſimis ſit proculdubio comparandus. Sed quoniam ſepius accidit vt in aliena ꝙ̃ in ꝓpria patria virtus hominũ ſit acceptior cupit hic quod ſolent ꝑclari verſari in aliquo celebri theatro. In quo poſſit ſuoꝝ laborum fructus conſequi quos non in queſtu ⁊ lucro: ſed gloria ⁊ laude conſiſtere putat; Id ſe aſſequi facilime exiſtimat. ſi in his vt ait ſtudijs ſe exerceat. Non immorar pluribus verbis in laudibus eius ſed id eſt me ſentencia vt nemini iuris doctrina cedere Eloquentia vero multos precedere videatur; Idcirco te oro atqꝫ obſecro per amiciciam noſtrã vt des operã vt Franciſcus ꝑ futuro anno eligatur ad eam Juriſ lectiõem quã ſua virtus meretur. Non perſcribam tibi quomodo. qua via. quibus rationibus id ſit agendum. Sed peto a te ne deſis ſpei noſtre et iam concepto de tua prudentia ſcio te facile aſſecuturum quod cupimus ſi animum intenderis; Quod vt facias vehementer rogo. atqꝫ ita vt amplius rogare non poſſim; Uale.

Poggius S. d. Johanni Lamole.

QUm paucis ante dieb[us] Romã reuertiſſẽ abfuim[us] enĩ duob[us] mẽſibus ruſticãdi cã ſic demũ ſcripta q̃dam reliq̃ram ſup

menſam reuoluerē diligencius incidi in epſlam tuā que mihi reddi
ta fuerat paulo ante diſceſſū meū. Et cum denuo eam legiſſem. vt
tibi pro mea conſuetudine reſcriberē. rūdere oīno erubui. Profecto
aiaduertens quātis mēdacijs epſlam referſiſſes; Totus eni occu/
paris in me ornādo ſcribens multa acſi me nunq̄ vidiſſes. q̄ ⁊ tu
pſpicere potuiſti. ⁊ egomet ſcio q̄tum ſint a me aliena. Sed vt ho/
die Romani dicere ſolēt cū quis eos pter modū laudat. Quāuis
te plane mentiri ſciam inquiūt. tñ me laudes tue delectāt. Ita quo
q̄ me oblectauit ſuauitas ſmonis tui conſiderantē nō q̄ vera eēnt
que ſcribis. ſ q̄m venuſte ornateq3 a te dicerent vt veriſilia poſſent
videri ⁊ſi pcul abſint a veritate Quid vo ad ea reſcribā nihil ſane
occurrit n̄ me exiſtimaturū fuiſſe ridēdi poggij cauſa tā copioſas a
te lrās cōfectas. n̄ ab eo ſcriberent quē nō dubito eſſe amantiſſimū
mei; Hortor igit te vt dimittas deinceps hoc litterarꝝ genus quo
qui vtunt adulatores qui libēter de ſe audiunt īpudentes videri
poſſunt; Semꝑ id ſcribas qd ſentis. neq3 te longius amor proue/
hat q̄ veritas: neq3 q̄ntum dicendo queas cōſideres ſ quātum po
ſtulat cauſa p qua es dicturus. Et ſi quempiā grā ingenij exercen/
di vis laudare eū tibi aſſume quē ornare nō vitupare videaris:
Ego autem te diligo ⁊ ingeniū tuum. mores eciā amo. Atq3 vt v/
bis tibi corā ſum pollicitus ita ⁊ lrīs abſens recipio me tuū eſſe q̄s
p facultatibus vtaris; Vale; Panormitā vbis meis ſaluta.

Expliciūt Eple magis familiares diſertiſſimi
Oratoris Pogij Florentini.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Diſertiſſimi atq; eloquẽtiſſimi oratoris Leonardi Aretini Epiſtole magis familiares Feliciter incipiunt.

Leonardus Aretinus S.D. Laurentio ſuo.

SEpius ad te ſcriberẽ mi ſuauiſſime Laurenti. niſi ea te conſtantia preditũ eſſe cognoſcerẽ. vt certe noſter amor nec intermiſſo remitti ſilentio. nec litteris intendi iam conſueuiſſet. Huc etiam accedit humanitas ⁊ beniuolentia tua: qua etſi multum apud omnes vtaris maxime tamen inimicorum vel erroribus vel negligentia certare te delectat. Non quia tue diffidam amicicie q̃mq̃m tibi ſcribo: ſed vt meo deſiderio morẽ geram. Quantã enim ex tuis litteris voluptatem caperẽ. tantã etiam ex meis te coniecto ſumere; Libet enim aperte tecum loqui. Ea quidez noſtra ꝓceſſit amicicia. vt nec tacitas cogitationes tuas. nec ſuſpiciones abſentionis verear; Amo te mi Laurẽti. ⁊ ſine te minime delectant ſtudia. Sed poſtq̃m res tua te a me diſtraxit. nec me tibi preſentez mea permittit neceſſitas. Inueni quo pacto hanc noſtram iacturam temperemus. Cõmunicatum eſſe velim ſi quid apud me eſt quod tibi prodeſſe arbitreris. Vale;

Leonardus Aretinus S.D. Laurentio ſuo.

MItto tibi orationes Ciceronis. non recte quidem ſcriptas ſed ⁊ male emendatas. Eas tu retinebis arbitratu tuo. Reſcribiq; facias ſine vlla procraſtinatione; Nam mihi quidez cordi eſt ⁊ quos mecum habeo libros apud te omnes deponere ne ferantur vna nobiſcum. in hac noſtra fluctuoſa tempeſtate et ambigua peregrinatione. In qua nec portũ nec ſedem certam proſpicimus; me quidem penitet ſic ꝑperanter a vobis receſſiſſe. Nam potuiſſem quatuor adhuc dies aut plures ad cõmunem voluptatẽ adiũxiſſe Rumores enim qui afferebant de receſſu Pontificis vani erant; Sed preteriti vates preclari futuri inſcij. Volumen Epiſtolaꝝ q̃d mecum portare nequiui ſi tibi cõmodum eſt ad me tranſmittas rogo. Vale mei memor;

miciadi obit pius

Leonardus Aretinus S.D.P:

GRauem ac atrocẽ cepi nunciũ mi Laurẽti ⁊ qui maximuz in vulnns inflixit mortẽ ſcz patris nr̃i Colluc ij eloquẽtiſſimi oĩum ⁊ ſapientiſſimi viri. quẽ ego multis lacrimis ꝓſecutus ſũ ingenti cordis acerbitate. Nõ enim ſine magno inexplicabiliq; dolore luctum viri tam ꝯſtantiſſimi poſſumus cohibere. ñ omnino velim⁹ aut vecordes aut ĩmemores eẽ tot tantoꝝq; bñficioꝝ q̃ ipe dũ

vixit ꝑ ſua clemētia atqꝫ humanitate in nos otulit. Quāqꝫ hoc qui/
dem ē nobis cōmune cū multis quos ille partim vrbis ampliſſimiſ
ornauit ptim ſblevauit factis magnificētiſſimis. Sed aliud quod/
dā eſt quod nos omnes qui ſequimur hec ſtudia humanitatis cō/
pellit eē ſūmo in merore ac luctu; Amiſimus enim patrē ſtudiorū
omīm ſtudioſiſſimū. Amiſimus hominez nrī pre ceteris amantiſſi/
mū. amiſimus portū ac refrigeriū omniū eruditorꝫ. lumē patrie he
ſperie decus. Vidimus multos. multa legimus de qꝫ pluribꝰ cla
riſſimis viris. Ac vix in vno homine tot dona nature tantam vim
doctrine. tot deniqꝫ vtutes congeſtas nunqꝫ profecto inuenire pote
ramus. Nil enī nobis eius conſuetudine ac colloquio quibat eſſe
iocūdius. Quid vt amittam qꝫ pater cōmunis erat omniū ⁊ ama/
tor bonorꝫ quale illud omnes in quibus ꝯſpiciebat lumē aliquod
ingenij nō ſolū intendebat verbis ad vtutē vo mlto magꝭ tum co
pijs tū libris ſuis iuuabat. Ego tibi ea narro que tu multo ⁊ plus
⁊ melius noſti q̄z ego de ipſius etatis curſu ſi vita ſupererit alias
latius conſcribemus; Vale;

excuſa° ingratitu[illegible]

Leonardus Aretinus S. D. N. ſuo.

Cogita animi egritudine vt tibi notū eſſe arbitror ⁊ ingenti
merore torqueor eo qꝫ ingratus tuis maximis in me bene
ficijs eſſe cogor; ſꝫ pſuade tibi mi dulciſſime N. qꝫ erga te ſemꝑ bo/
no animo ſim; Sed incurabilis hec tempeſtas ⁊ nephanda huiu/
ſce temporis condicio iā ſuū curſum agunt; Quantū autē ſtrcdua
tionibus illius miſerande vrbis que nūqꝫ de ſuis erumnis (dn ve
lint fallar) nondū ē habitura ſolita auxilia adducere putabā nulli
quidem mortalium ignotum eſſe poteſt. Sed vt ad te redeā Quis
alter mihi tā neceſſarius: tamqꝫ ſanguinis copula cōiunctus. ami
cicieqꝫ cōſuetudine admotus eſſe poterit qui tot mecum muneribꝰ
egiſti. Sꝫ celites tibi gracias acturus relinquo. cum haud tantuz
eſſe poſſim vt illas tibi reddam; Verū te cumulatiſſime accuratiſ
ſimeqꝫ et oro ⁊ obſecro vt in tanta beneficiorū ſerie idipſū adncias
vt depoſitū egrumqꝫ in tantis ꝑcellis animuz ⁊ recreas ⁊ aliquo
ſolamine erigas atqꝫ ad meliorem ſpem ſi qua ē mutes. Tu velim
ad nouiſſimū dabis operā vt bona valitudo tibi cure ſit. tibiqꝫ ſoli
to amantiſſimus ſum. Vale;

Leonardus Aretinus Omni bono ſuo S. d. p.

Neſcio quibus verbis aut qua ratione vti queam ad hanc
imenſam animi mei leticiam voluptatem qꝫ exprimendam;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tanta eni eſt magnitudo gaudij vt omnia v̄ba ſeuiora frigidiora
q̄ videant. Redditus ē eni m̄ frater amicus comes familiaris ſo/
cius ſtudioꝝ pariter ⁊ voluptatū. Atq3 inde redditus ē. Unde eius
reddicionē iam pleniſſime deſpauerā. a duriſſimo carcere ⁊ truculē
ta fera. a manibus inanis tyrāni. qui ſontiū ⁊ inſontiū cordib᷒ pa/
riter inhiat. Redditus ē mihi ab hoc tā toruo tāq3 ſeuo portēto me᷒
dulciſſimus atq3 ſuauiſſimus Panagotes atq3 inde ſoſpes ⁊ inco/
lumis euaſit. Abijt meror. ceſſauit afflictio. receſſit ani aſſidua egri
tudo. Neq3 eni m̄ poterat quicq̄3 eē dulce dū is amicus quem ego
pluſq̄3 dimidiū anime mee ſemp amaui In ſqualore atq3 carcere de
tinebat. Ah quos ego dolores quas erūnas perpeſſus ſū. quoti/
ens ſupos atq3 aſtra cuta appellaui. Quociēs altitonātis iuſticiā
inculpaui. qui talia ſufferret. S3 vt inquit ille. Lento quidē gradu
Iā eni nō ſolū ex libatione tua leticiā capio. ſ3 etiam ex ruina huiuſ
nouiſſimi phalaris q̄ mihi imenſum accumulat gaudiū. S3 hec ſa/
tis; Nūc v̄o dulciſſime atq3 ſuauiſſime panagothe Sic eni magis
q̄3 omne bonū appellare iuuat. Nā tantidē ſignificat ⁊ min᷒ habet
aſperitatis vt vnq̄3 te amaui ita etiā te nūc amo. Et vt de tua iniu
ſtiſſima captiuitate. ita de tua dulciſſima liberatiōe ſūmam obleta
tionē animi capio; Et quoniā hoc loco poſitus ſum pſcrutari q̄d
curia habeat Romana: ſi quid ē quod te delectet vł vſui tibi exiſti
mes m̄ notū face; Ego quicq̄ mea opera ſtudio diligentiaq3 effice
re poſſum in tua poteſtate totū eſſe ꝯfiteor. Uale;

Diſertiſſimi atq3 eloquentiſſimi Oratoris Leonardi
Aretini Epiſtole dulciores expliciūt.

Ex eloquētiſſimi phalaridis epiſtolis e greco in latinū per Fran/
ciſcum Aretinum tranſlatis digniores ſequuntur.

Alciboo.

Policletus Meſſenius quē ꝓditionis apud ciues tuos
inſimulas morbo me incurabili liberauit. Nec ignoro
me dolores tibi ⁊ lacrimas annūciare Te aūt neq3 ipe
medicine artis inuētor Eſculapius cū omibus dijs ſa
nare vnq̄3 potuiſſet. Aduerſam eni corpiſ magnitudinē
ars ſanat: animi aūt morbo ſola mors mordet; quā tu p multis et
magnis ſceleribus nō quidē coactis quoꝝ me arguis ſed volunta
rijs grauiſſimam expectato: Uale;

Policleto.

Neſcio quid de te potius admirer Policlete? medicine ne fa
cultatem? an morū fidem? Facultas enim aduerſam tyrā
ni valitudinē mores aūt tante cedis pmia vicerūt. p hec ambo iu/

k z

ſticia tua diſcurrẽs duobus me ꝑiculis periclitantẽ vi ſcz incura/
bilis morbi ⁊ hoſtiũ ꝑmῄs libauit. Soli nanqꝫ tibi licuit ſi morbo
ꝑiſſem tyrannũ videri īteremiſſe: qḋ tibi ꝑlimuz ad eiuſmodi ꝑmia
ꝯſequenda ꝓfuiſſet. Uer enimuero noluiſti ꝑciuz iniuſtũ iuſte lau
di ꝑferre. Siquidẽ fortaſſe occaſio illa tempis ad me interimenduz
ꝓpter morbũ iuſte cedis cauſam nõ habuit. Ego igitur quia ita me
cum egeris cũ in tua eſſem poteſtate dignã tanta virtute grãm re/
ferre nequeo. Hoc vnũ ſcio eã te aſſecutũ doctrinã: que deo digna
ſit qui medicine artẽ inuenit. Uerũ tamẽ tũ medicine tum ⁊ fidei
laudibus miſi ad te animi mei erga te monimẽta puri auri phialaſ
quatuor. crateras argenteos nõ nrĩ tempis artifici duos. poculo
rũ tericleoꝝ paria decẽ. puellas impollutas viginti. quinquagin/
ta milia atticoꝝ. Scripſi ꝑterea ⁊ teucro vt in reꝝ mearũ diſpenſa/
tione id tibi ſalarium daret qḋ nauiũ gubernatores ⁊ corpiſ cuſto
des ⁊ reliqui centuriones accipiũt paruã profecto ꝓ tanto benefi
cio vicem. Sz addat minori mee gratitudini me confiteri nõ habe/
re q̃ pacto ꝓ meritis debitũ tibi poſſim ꝑſoluere. Ual. Policleto

Liberaui tui grã Caleſtũ qui m̃ tam manifeſte inſidiaſ fece
rat: vt nõ ſolũ eas confiteret: ſed diuratos ⁊ indicaret. adde
retqꝫ quo loco ⁊ qñ ⁊ qua racione me aggreſſuri eſſent. At
q̃ immemoris viri eẽ videbat homĩs ſalutẽ ei denegare: qui ſalutẽ
alῄs elargiat. Simul eciã reputabã meũ eſſe talez grãm referre me
dico q̃ me libauit. Tuũ aũt longe decẽtius accipere: q̃ medicine ꝑn
ceps es ⁊ omnes ſanas indigẽtes. Cognoſcat aũt temeritatẽ ſuã
Caleſtus: ꝙ vite a te graciam accepit quam alῄ iniuſte abſtulit. ab
ſtulit eni͂ q̃tũ in iꝑo fuit ꝙuis fortũa nõ ꝑmiſerit. val. Meſſenῄs

Audio vos Policletũ medicũ nrm̃ tanqꝫ aggrigentinoꝝ ꝓ
ditorẽ accuſare ꝙ cũ me grauiſſimo morbo laborantẽ inte/
rimere potuiſſz: eo me libauit. ⁊ iuſticie eius laudẽ in iniu/
ſticie accuſationẽ vertitis. Neqꝫ vos huiuſcemõi ꝯfiteri pudet. ego
aũt admodũ eius artẽ ſ3 longe magis mores admiror ꝙ cũ me tan
qꝫ morientẽ ſue fidei creditũ haberet nõ vt tyrannũ interemit. ſ3 vt
egrotũ omni conatu in ꝑſtinam reſtituit valitudinẽ. Atqui veſtriſ
calũnῄs minimo q̃dem detrimẽto affectus ẽ mea autẽ in ſe liberali
tate inter ſeculoꝝ ditiſſimos in primis poteſt annumerari. Nõ igit
ignoro qui ob meam in Policletũ liberalitatem omnes aggrigen
tinoꝝ proditores pocius q̃ꝫ phalaridis percuſſores dici exoptetis:
Ualete; Meſſenῄs:

Non ignorabã quin de tripotibus delphicis ⁊ aureis coro
nis ⁊ alῄs mltis ꝑcioſiſqꝫ muneribus q̃ dῄs vriſ recupate

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bone valitudinis grā miſimus alteꝝ faceretis vt ſcȝ aut ipis dijs
pie offerretis aut his neglectis inter voſ ea partiremini qđ ipſi feci
ſtis. Simulata namqȝ m̄ iniuria pateſcā ē. Atſi nrā que ea miſimus
grā profana fuerint in deos ſacrilegiū cōmiſiſtis. Quid eniȝ refert
munera iā dicata an tantū deſtinata dijs auferre. vtraqȝ enim illo
rū nō mittentiū ſunt. Nos igit̄ graciā in deos vos impietatē oſten
ditis. Siquidē ⁊ dantem me ⁊ vos rapientes nouerūt. ſatis auteȝ
habeo vt deoꝝ qui a vobis ſpoliati ſūt irā experti vos ipos ſceleſtoſ
intelligatis. Nā tū ex alijs tū ex eo ꝙ miſſa a nob munera eſſe vob
lucro putaſtis nihil eoꝝ ſceleratū eē confitemini n̄ forſitan ipſi the/
ſauri duplicē ſortē habeāt: ſi inter vos diſtribuant̄ bonā. malam ſi
dijs darent̄. Preterea palā vos ipos impietatis arguitis. Princi
pes eni decernēde hoſtilis pecunie cauſā ad ppl̄m referūt. Voſ aūt
pplus ad pn̄cipes ⁊ ꝙ oīm grauiſſimū ē deos tanqȝ malos homies
ſi munera a tyrāno accipiāt ꝓdicionis inſimulatis. verū q̄ ſnīa ve/
ſtra bene rēpub. gerūt qui ve nō ſemel meſſanū q̄admodū aggrigē
tū ſi quas pecierāt eis pecunias dediſſem mee dicioni ſbdidiſſēt im
pune dimittitis: cuius rei cauſa ē ꝙ eadeȝ eſtis qua illi ſnīa neqȝ li/
bere in huiuſmodi autores animaduertere poteſtis cū omnes ca/
piēdis muneribus ſitis obnoxij. Sed ne videar muneꝝ gratia hec
dicere. minime quidē hāc ampli⁹ curā ſuſcipiaȝ. meritas ꝟo temeri/
tatis vrē penas his dabitis quos violaſtis. ⁊ de me ⁊ de his que
in eos: impie auſi eſtis: Valete; Valete aūt cū dupliceȝ habeat
ſignificationē nolim vos ignorare in deteriorē partē vobis eē acci
piendum.

Megarenſibus.

Non q̄ror de ingratitudie vrā: ꝙ tū bene ſepenumero de me
meriti ſitis in finiū ↄtrouerſia que m̄ cū finitimiſ erat falſū
ↄtra me ꝓhibuiſtis teſtimoniū. Meā aūt accuſo ſtulticiaȝ ꝙ
a vobis freq̄nter laceſſitus adhuc nō ſum factus ſapiētior. Nam cū
nullo vnqȝ tempe nrōrum erga vos beneficioꝝ memores fueritis:
nos tn̄ acſi nūqȝ ea obliuioni mādaſſetis nrām erga vos beniuolē
ciā liberalitatemqȝ ſemp oſtendim⁹. Valete.

Tirheno.

Si eos qui neceſſario iniuſte aliquid admiſerūt in poſterū
meritas expectare penas oportet q̄admodum in egeſtenſi
um cōſilio concionatus es cū opa mea ad diuinā ꝓuiden/
ciā retuliſti: quenā ſpes de teipo habēda ē: cū nō ex neceſſitate ſ ſpō
te tua ⁊ ↄſulto in iniq̄ omīa ꝓlabaris. Val.

Teniſippo:

Filio tuo ꝓpter iuuentā: tibi ꝓpter ſeniū pcim⁹. q̄uis nullaȝ
veniā mereamini. verū niſi a temeritate deſiſtatis neqȝ illū
iuuēta neqȝ te ſeniū eripiet. immo eo vos grauiori ſupplicio

afficiemꝰ quo maiore venia digna duximꝰ. Val. Teloſtrato:

ADmodū mihi riſu ⁊ admiratione dignū videtur ⁊ quiſpiā admonitionibus tuis melior fieri poſſit ⁊ continentior. qppe qui alios caſtigare vult omni cū crimine liberꝝ eſſe oportet. Tu vero ⁊ his que in aliis reprehendis ⁊ innumeris aliis ob/noxius tanq̄ omnino irreprehenſibilis alioꝝ errores corripis Vale;

Menaclio.

ET equos tibi ad pugnā paratos miſimus. ⁊ Teucro vt pecuniaz daret mandauimꝰ. ſi q̄ alia re tibi opus eſt ne pigeat ad me ſcribere. nihil enī tam magnū a nobis petieris: quin id tibi libenti animo largiamur. Vale;

Agilao

THeſauros noſtros quoſcūq̄ nobis deus largitus ē ad fortune mutationes cōdidimus nō in ſinu terre queādmodū admones. ſ; in amicis qui a nobis dona accipere nō dedignant. Tu vero neq̄ in hoc benignū te nobis exhibes vt q̄tū in no/bis ē ſi pn̄cipatu deciamur vllam ſpem habere poſſimus. Atqui ſi non p̄us nūc ſaltem tanq̄ depoſitū accipias mihi ſeruandū ⁊ in hoc amici fūgare munere: nullā enī terre partē fidam nob ducimꝰ ſi vobis amicis optimis tanq̄ puluere diffidamus qui ſi fortūati fueritis q̄uis aduerſa me fortūa ꝓſtrauerit letuſ tn̄ felicē me exiſtimabo. Vale;

Eumelo.

ALius iniuria affectus nullā inferenti minetur vlcionem vt quā minimū apud illum ſuſpectus habeat. ego aūt degeneris viri officiū exiſtimo neſciū atq̄ incautū aggredi quare cū me leſeris vlcionē caueas admoneo vt ante expectationis metu tandem ipſo ſupplicio torquearis. Vale;

Amphinomo.

CVm in viros bonos aliquid confero nō dare mihi ſed acci/pere ab his potius beneficiū videor. quare te rogo ne tan/q̄ dantem me ſed debentem tibi graciam eo q̄ que miſimuſ accepiſti exiſtimes. vale;

Erithie.

ET mea cauſa plurimam tibi debere graciā intelligo. et communis filii quem tibi reliqui Erithia mea q̄ cum patria exularem vidua permanere quam cuipiam nubere malui/ſti. cum te plurimi vxorem expeterent. filii quoniam tui meo ⁊ matris mee munere ⁊ patris functa es. neq̄ virū alium pro phalaride neq̄ filiū ꝑ paurola tibi delegiſti. Sz ꝑ ſecundo viro p̄ore contēta es. ꝑ alio aūt filio quē ex p̄mo concepas educare ſatiꝰ duxiſti. pge igit̄ ⁊ viri ⁊ filii tui grā in eā quā ſponte tua cepiſti educatōez vſq̄

dum ꝑ etate edoctus neqꝫ pr̄is amplius. neqꝫ m̄ris indigeat. Hoc
ego abs te maiori ſtudio cōtendo. nō ꝙ matri ⁊ huiuſmodi maxīe
in filij beniuolentia diffidā. Sꝫ vt pater vnico filio metuens. Po/
teris aūt ex animi tui affectibus patrū in filios metu intellecto m̄
ꝙ ſic ad te ſcribā ignoſcere. Vale ; Paurole.

MAxime vtrūqꝫ parentē fili mi amare te decet ⁊ plurimi face
re filio nāqꝫ ⁊ piū eſt. ⁊ honeſtū. vt genitorem ⁊ qui tot in ſe
beneficia cōtulerint recordetur Quod ſi in altero ab officio
deſiſtendū ſit patrē potius ꝙ̄ matrē negligas oportet. Nō enim pa
ria tibi ſint ⁊ patris ⁊ matris ī filioꝝ educatione officia. Nam hec
q̄dē cū eos tulerit. pepererit edu:auerit innumeros q̄ꝫ alios ꝑ his
ſbijt labores. Jlle autem cū a patre educatus ſit filius. et adultus
nō ere eius ſe fructū ꝓmereri arbitraꝉ cum nihil in eius educatiōe
moleſtū tulerit. Peculiare aūt quoddā ⁊ magis ꝓpriū ꝙ̄ cetere ma
tres tua in te ius habet ꝓpter meū exiliū. vt enim te educaret pluri
mū laboris perpeſſa ē. amboꝝ curas ſola ſuſtinuit Tu igiꝉ q̄ vtriqꝫ
parenti officia debes vni matri que omnes ꝑ te labores ſubijt red
de. Paternis namqꝫ officijs materno amore ſatiſfacies. Nihil ego
ampli⁹ abs te efflagito ſi in eā quā debes pietatē oſtenderis immo
⁊ accepiſſe abs te maiorē ī modū beneficiū ꝓfitebor. Decēs enim ē
ſi matri grām pro multis in te officijs retuleris maximum a patre
bn̄ficioꝝ tuoꝝ iniciū exiſtimari. Vale ; Paurole.

QVe a patre in filiū debentur officia tibi preſtitimus pau
rola. q̄ ꝟo tu patri debes cū poſſis reddere negligꝭ vehemē
ter erras. Audio enī te bonas artes cū ſepenumero te accu
ſaui ꝯtemnere. Nullū aūt aliđ abs te peto beneficiū ſi h̄ ſpreueris.
Atqui ſcias velim erudicōis vtilitatē ſi m̄ obtemperaueris nō eū q̄
grām accepit h̄ q̄ dederit lōge maiorē ꝯſecutuꝝ. Val. Paurole

CVm in himerā neceſſario veniſſem. ſteſichori filias cuꝫ po/
emata canerēt audiui ꝓrim que ſteſichorus. ꝓrim q̄ ipe ꝟgi
nes ediderant ꝉhaꝝ ꝟo carmīa. ſteſichori carmibus inferio
ra alioꝝ aūt ſi quis ea ꝯpararet lōge erant elegātiora. Quāobrem
⁊ eū qui docuerat ⁊ eas que p̄ter naturā in tantā venerāt eruditi/
onem feliciſſimas duximus. Age igitur paurola (maxime enī hac
quoqꝫ cauſa deſidero) vt doctrine inuigiles. Qua tandem ſnīa cor
pus armis. venationibus alijſqꝫ exerces laboribus: animum aūt
grecis litteris diſciplinisqꝫ incultum reliquis ? quē primum ⁊ ſo/
lum in his exerceri oportuerat. Corporis enim cura habenda eſt
bone valitudinis non corroborandoꝝ membroꝝ gracia: niſi quis
in ſacris agonibus exerceri velit. Animi aūt mores oēs eū intel

ligere oportet qui in republica cū dignitate victur⁹ ſit: niſi fortaſſe (qđ pleriq₃ accuſant) ad tyrānidis cupiditatē aſpires. acſi tibi iu/re ipō cōueniat. idcircoq₃ corpis vires exerces tanq̄ tibi ad huiuſ modi pncipatum aſſequendū neceſſarias. Verū ſi recte ſapies ab eo quē pncipatus penitet ſentenciā accipies: qui nō ſpōte ſ₃ coacte hāc ſibi vitā delegit qui tyrannidē exptus: tyranno ſbiectus q̄ tyrann⁹ eē mallet. Ille enī vnum dumtaxat tyrannū formidat aliis incōmo dis liber. Tyrānus aūt (⁊ qui extrinſecus inſidias moliūtur ⁊ qui ſe cuſtodiūt) timet. Neceſſe nanq₃ ē vt in formidine ⁊ in miſeria ipoſ pmum vereatur cuſtodes. quare ſapienter accepta conſulentis pa/tris beniuolentia equalē te omnib⁹ exhibeas. Perpetuos vo met⁹ ⁊ piculoꝝ ſine vlla quiete arbitriū ⁊ hoſtibus. ⁊ hoſtiū filiis relin quas. Qđ ſi rex inexpientia ⁊ iuuentute pulcꝝ quidē atq₃ iocūdū tyrannidem et non potius ſupremas calamitates exiſtimas maio rem in modū aberras. Verū tu deum precare: vt nunq̄ in tyranni ce fortune experientiā venias. Vale;

Camerinenſibus.

ET in geliam miſi ⁊ ad Leōtinos et ad vos item mittendu₃ exiſtimaui: vt mihi in pſentia auxlio eſſetis. neq₃ enī armiſ neq₃ equis: neq₃ viris indigemuſ (quoꝝ vacuā habere dici tis ciuitatē) ſ₃ pecunia. Leontini nobis quinq₃ talenta q̄primum miſerūt Geliī pmiſerūt decē: vos aūt neq₃ Leōtinis tardiores: ne/q₃ Geliis minus liberales arbitramur. Valete;

Licinio.

NOn recte in Leontinoꝝ concione me (acſi affuiſſe₃ tibiq₃ po tuiſſem reſpondere) interrogaſti: quis? vnde? quibuſ ve ſim progenitoribus? Ego vo quēadmodum me ipm Phalarī Laodamantis filiū. genere Aſtiphalēſem patria exulem tyrannum Aggrigentinoꝝ multa expertū. ⁊ animo in hūc vſq₃ diem inuicto nō ſecus noui Liciniū Cinedum in pueris. in iuuenibus fallacē. in mulieribus adulterū. temerariū in legibus. luxurioſū in volupta/tibus. ſegne₃ in pace. in bello deſertorē. qui ⁊ tuaꝝ in me concionū. ⁊ hoꝝ (quibus te reprehēdo) ſceleꝝ m̄ penas dabis. ſi nō citius. at ſaltē cū Leōtini meo in ſe bello defeſſi te mihi captū tradent. Vale

SI meū ꝯtra vos bellū ſolui deſideratis. nihil veriti mihi Liciniū tradite. vt omni ira ⁊ indignatōne mea in eū effuſa a meo in ciuitatē vrām furore deſiſtā. Nihil enī in eū grauius animaduertem⁹. q̄ vos omnes cupere intelligemuſ Valete;

Leontiniſ

Leontinis.

LEonidam (quem res meas exploratū miſiſtis) captū a me cū interimere poſſem liberaui. non vt vobis rem gratam fa

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cerem. ſed ne quererem qui meum vobis contra vos belli apparatū
certo ſignificaret. Etenī ipe ſine cruciatu libere mihi veſtros con/
tra me paratus aperuit. vos ſcȝ omniū indigentes preterq̄ famis
⁊ formidinis. quibus abundare vos plurimū atteſtat. Valete ;

Hieronimo.

ROgaſti me quibus adductus rationib' Leontinos in agꝝ
(quē mihi afferūt) contra me impetū facientes victurū me
cenſuerim. Ego vero ꝙ iuſtiorem cauſam habeā omitto. Quippe q̄
non ſum belli autor. ſed ꝓpulſo illatum Hoc enim nullius eſt apud
vos momenti. illud autē quod ⁊ ſi vos diſſimuletis ſcire tamē voſ
neceſſe eſt. dicere ſane poſſum viris fortibus. Pecunijs. manibus.
equis me ſuperaturū. quorū omnium vos indigi cum eo hoſte cer
tatis qui ⁊ hoꝝ ⁊ fortune opulentiſſimus eſt. Vale ;

Nicophemo

QVos in Leontinoꝝ cōcione mirabili cruciatu periſſe enu/
meraſti. eos cum nobis inſidias tenderēt interemimus. tu
aūt nō intelligis. cū calamitoſum eoꝝ defles interitū. non ſolū his
exemplis nobis non moliris inſidias. ſed et Leontinos (quos con
tra nos in bellū cogis) pigriores reddis vt in talem hoſtem iniu
ſte bellū moueant. Neqȝ enī fieri poteſt eundem ⁊ odio haberi pro/
pter crudelitatem. ⁊ ꝓpter molliciem contempni. Qd ſi ad vota res
ſuccederent. neqȝ in his certaminibus vobis inuidemus neqȝ cō/
tendere dehortamur. Vale ; Timonacti.

IN bello leondinos. vt autem dolori ſufficias nec penitus
abſumaris non omnia tibi ſignificamus q̄admodum vno
cū his ⁊ Thaurominitanos ⁊ ladenſes eoꝝ ſocios ſupaui
mus. Neqȝ ꝙ captiuos talentis centū pro his acceptis dimiſim'.
Quippe nolim te tam felicis nunq̄ dolore extinctō īmerito videri
hominem interemiſſe. Vale ; Samee.

CVm mores tuos optimos ⁊ incredibilem erga homines
humanitatem intelligam. Cunqȝ proximorū infelicitates
pie ⁊ humane ꝓprios ducas dolores et calamitateſ. breui ad
te ſcripſi et cauſa me et nauali pugna et legionibus et equeſtri tan
dem certamine viciſſe vt hoc nūcio q̄admodum bonū benignūqȝ
virū decet perpetuo doleas; Ingenioqȝ et tam perditis tuis mori
bus debitas penas luas. Vale ; Ariphradi.

TEmeritas et iuuētutis inſcicia innumeros homīes ꝑdidit
quibus duobus affectibus filiū tuum agi nō ignores ve/
lim. Qui cū me hiſdē quos memoraui furorib' ad vindictā
prouocauit. me tamen continui tibi non illi ignoſcens. Multorum

enī teſtimonio incredibilis tua ꝓhibetur hūanitas. Idcirco nō pu
taui ob filij maliciā nihil male meriti patris ſenectā dolore afficien
dam. Quippe qui cū vnū duntaxat filiū habeas etſi omnino malū
alterius tñ̄ ſucceſſoris inopia diligis: prauitatē enī filij patris be/
niuolentia vincit. Verū niſi iam deſinat tuiſq́ʒ ⁊ meis pareat ad/
monitionibus nō ignoret ⁊ tibi et mihi breui meritas penas datu
rū. Ne autem malicie pertinaciā ignorantia excuſet ea de re ⁊ ad te
⁊ ad illū epiſtolas miſimus. Vale; Niceneto.

SEpe numero patri tuo ſcripſimus te monitum faceret vt a
temeritate ceſſareſ. effecit forſitā vt odij tui formidine id nos
rogaſſe arbitrareris. Ego vero an ſic res ſe habeat me ſcribē
dū quidē ſentio: Atqui cū intelligerē patrē tuū ſenez modeſtiſſimū
neqʒ alios habere filios illius miſtus ⁊ nimie tue ob etatez auda
cie parcēs in hunc vſqʒ diem te ꝑtuli. Te aūt neqʒ patris in vnico
filio ꝑiclitantis ſenecte miſeret neqʒ tibi conſulis qui ita in duricia
perſtas. Sʒ forſitan quoniā nihil in te grauius animaduertimus
cū ceſſare nolueris licere tibi exiſtimas quod neqʒ longe te poten/
tioribus licuit. Quoad igitur optio datur vtrū cōmodius ducas
vide! noli Tymādrum imitari ſed vtili potius inimico q̄ʒ exicioſo
conſultore vti velis. Vale; Ariſtomeni.

NOli egre ferre vulnera que in bello accepimus. grata tamē
m̄ eſt tua in me beniuolentia ⁊ hūanitas. Veꝝ tātum ab/
eſt: vt ea iniquiori animo feram: vt ⁊ſi parū a morte aufue
rim ⁊ſi diucius me victurum perſuadeā: optaſſem celerius in bello
occubuiſſe? Quid enim viro generoſo melius: q̄ʒ in virtutis ⁊ victo/
rie contentione fortiter finire. Vale; Xenophito:

NOn me turbant calumnie neqʒ opiniones: quas de me ho/
mines habent: qui iniuſte me accuſant: Neqʒ vlla alia cau
ſa: q̄ʒ quia euenire intelligo alios natura malos. me autez
huiuſmōi eē neceſſitate q̄ diis potēcior ē. veꝝ hoc inuicē differim⁹.
ꝙ cuʒ mihi ꝑ̄ncipatus gracia plura liceant qui ſim profiteor. vos
autē priuati legum fortitudine opera veſtra diſſimulatis. Vale;

Cathanīs

CUm ad me ciues veſtri captiui deducerentur: non nullos
tamen (omni cum ſpe decidiſſent. quia non admodū vobis
eorum vita cure erat) liberauimus. non ꝙ mei erga vos odij obli
uiſcerer. Maxime namqʒ obliuioſus eſſem. ſi minorem ira mea vlci/
onem a vobis accipere ſatis mihi exiſtimarem. verū tamen ꝓ meri
tis mihi penas dabitis. quot ⁊ quanta in me admiſeritis vobis
cōmemorabuntur. Valete; Cathanīs.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vos fortaſſe ſatis mihi penaꝝ dediſſe de his arbitramini q̄
in me ⁊ in meos inique egiſtis.cū pro triginta viris impie
a vobis cōbuſtis quingentos milites ꝓ ſeptem direptis talentis
plurimos cenſus amiſeritis Ego vero qđ in hūc vſqꝫ diem paſſi:
eoꝝ que paſſuri eſtis ꝑmum fuiſſe id nūcio.adeo vt que nobis fau
toribus hoſtes vobis mala inferent cōfiteri erubeſcendū ſit. Non
tamen contra vos odium meū remittā donec qui mūdum regit ꝓ
uidentia eandem in eo gubernādo ſeriem ꝓſequitur. Indicaui aūt
vobis bellum:non tam mea q̄ȝ deorum gracia:in quorum manibuſ
⁊ ſeruare omnia ⁊ perdere ē:Siquidē diuinam ſortem vt ⁊ reliqua
nature elemēta etherius ignis ſortitus ē.in quē cū impie innocēteſ
viros ꝑieceritis:non phalarim ſꝫ qui omnia conſpicat̃ ſolem vobiſ
inimicum comparaſtis. valete; Critophemo.

Boni amici officium ⁊ tu ⁊ omnes qui plus equo meam ex/
tollitis fortitudinē facitis cuꝫ conſilio: ⁊ opa nrā victos a
nobis leontinos predicatis.Certo aūt ſcimus que neceſſa
ria fuerūt nos diligēter ꝓuidiſſe:ex optatiſſimā vero victoriā a for/
tuna confectam.Nihil eſt enim in humanis rebus vir amiciſſime
ſiue magnū ſit ſiue exiguū.quin illi⁹ nutu agat̃.val̃;(Polignoto

Et donare tibi aliquid in poſteꝝ ⁊ ſcribere deſinā Polignote
Ceſſato autē ⁊ tu a laudibus quas de me apđ alios ꝑdi/
cas.Re enī me accuſas.cū mea rēnuis munera.verbis ꝓ do
me ⁊ laudibus ꝓſequeris.Neqꝫ animaduertis ſmonē reꝝ vmbrā
a ſapientioribus exiſtimatū. vale; Arioco.

Gloriari ꝑfecto de nobilitate.vt de alio quouis bono licet.
Ego autē ꝟtutem ſolā.nobilitatē ſcio cetera omīa fortunā
Et fieri poſſet quidē alius ex ignobilibuſ parentib⁹ claruſ
alius ex claris ignobil̃.ipeqꝫ ſeipſo ⁊ abiectiſſimis ignobilioꝛ Ita/
qꝫ animi ꝟtutē apud ſiracuſanos laudib⁹ ꝓſequi debeſ nō maiorū
mortuā in ignobilibus ſucceſſoribus nobilitatē.vale;

Demoteli.

Ignoſco tibi ꝗ ita me admoneas ꝙ cū nunq̄ȝ tyrannus fue
ris tyrāno tyrānidem deponere cōſulis. Neqꝫ deoꝝ mihi
quempiam affers ſecuritatis fideiuſſorem. Tui fortaſſe fidem ha/
bere poſſem Te autem dignum cenſes cui tanta de re adquieſcam.
Neqꝫ animaduertis fere periculoſius eē deponere pncipatū q̄ȝ oc
cupare.ad ſummā ita de tyrānide queādmodum de generatione ⁊
vita ſenciendū eſt Neqꝫ enim homo ſi fieri poſſet vt anteq̄ȝ naſcere
tur.quenā mala in vita paſſurus eſſet audiret naſci vnq̄ȝ voluiſſet
Neqꝫ ꝑuat⁹ q̄ tyrānidi ſtuderet ſi illi⁹ intelligeret calamitateſ tyrā/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

rnus potius q̄ꝫ ꝑuatus eſſe vellet ſic demoteles homini nō naſci q̄ꝫ
ꝗ priuatū q̄ꝫ tyrānum eē vtilius intelligo: Quod ſi ante occupataꝫ
tyrānidem eius m̄ narraſſes conditionē. ⁊ hoc m̄ tunc dediſſes cō/
ſiliū obtemꝑaſſem ꝓfecto. Sed cū tyrānus ſim ⁊ ꝑncipatu coactus
in multa inciderim nō mō hoīm nemo ꝫ ne deoꝝ quidem potentiſſi
mus hāc tyrānidem deponendā mihi ꝑſuaderet. Haud enī ignora
mus quibus quantiſqꝫ nos affectos ſuppliciis ab his in quos gra
ui⁹ aīaduertim⁹ vitā poſtreō finire cogeremur. val: Epitharmo.

Cum ⁊ demotelis de deponēda tyrānide ꝯſiliū nō ab odio
ſed reꝝ ignoratione ꝓfectū intelligo. Aggredi enī tirānideꝫ
appetentis ē: deſiſtere aūt minime ꝓpter multa q̄ a tyrāno in
iuſte cōmittunt ꝙadmodū ſagittarius cū ꝑmo ſagittā emi
ſerit nō amplius habet eā reuocādi poteſtatē. Si fieri pōt vt huius
tyrānidis tollat̄ iniciū id facite queſo. ſin nequit ſciatis velim lōge
min⁹ fieri poſſe: vt vr̄i in monit⁹ ꝯferre videant̄. val̄: Epitharmo:

Sufficis ſolus nob cū iuſtos nos arbitraris. ⁊ ſi nemo hu/
iuſmodi de me tuo teſtimonio credat. vnus eī talis vir oīs
m̄ ſicilie norma ⁊ regula ē. Temerariā aūt multitudinē ſo/
litudinis ſupplementū exiſtimam⁹ cui ⁊ ignorari ⁊ deteriores q̄ꝫ ſu/
m⁹ videri fortaſſe nō eſt inutile ꝫ multos habes tui ſiles ⁊ hoīm ꝑ
ſtanciā nō numerū reputamus: cū quibus noſti nos ⁊ bonos eē ⁊
equos. Quod ſi ſolus eſſes ſatis nos abundare teſtibus neqꝫ alio
rū egere laudibus duceremus. Vale; Hippollicioni.

Aditū tibi ad me vt rogas ꝑmitto. Nullū aūt tibi ſecurita/
tis iuſiurandū damus ꝫ fidē. Quod ſi v̄bis meis nō cred
nūc ꝓfecto nec iniuria afficit teqꝫ ipm nūc m̄ accuſas: Cuꝫ
enī nō ignores nemī me vnq̄ꝫ fidem fregiſſe acſi de me male ſentias
petis iuſiurandū veꝝ quid refert ad pietatē iuſiurandū ne an fid̄
frangat̄ vtrunqꝫ enī anim⁹ confirmat. Vale. Hippolicioni.

Si accepta ex tuis moribus ꝯiectura m̄ nō fidis prudentiā
meaꝫ non maliciam accuſas. Sin ex meis mei ignoratione
plurimū aberras. tantū enī abeſt: vt fidē frangā. vt cū ex aī
mei ſnīa ceteris ſupra q̄ꝫ liceat credā acſi firmiorē fidē. pietateꝫ ha/
beāt ſepenumero deceptus ſum. Mihi igit̄ ſine dolo ⁊ fraude fiſus
nihil a me iniuſti perpetieris. ꝫ apud omnes teſtimonio cōfirmare
poteris ea fide phalarim eſſe. vt neminē vnq̄m decipiat Vale;
Nicee.

Hiſdē de rebus q̄bus filiū tuū odio habes ꝙ mores tuos nō
imitat̄ ab omnib⁹ diligitur ex quo intelligere potes te hn̄s
oibus inuiſum eē qui euꝫ amore ꝓſequunt̄. Val̄. Adimanto.

Audio tibi eſſe cū fratre ↄtrouerſiā vter veſtrū ſit peior: cuꝫ
tu illum ille contra te peiorē atteſtetur. Ego aūt arbitror vł
potius cōpertum habeo ceteris hominibus illum: te eciaꝫ
illo nequiorem. Uale ; Egeſtenſibus

Nolite meos exules recipere: nemo enim vnqꝫ phalarim neqꝫ
in bona neqꝫ in mala referenda grā vicit. Hoc vos ex leon
tinoꝝ ⁊ melitenſiū cauſa probe intelligere poteſtis. quorū
alteris libertatis leontinis ſuitutis autores fuimus. Hnſqꝫ Tri/
remes meas ſubmerſerūt. Melitenſibus vero quia ſbmerſaſ recupe
rare curauerūt. Ualete ; Antiſteni.

Ex his que miſi muneribus Antiſtenes partē Theotinus
nihil accepit. Quāobrem alteri grām habeo: de altero nihil
queror. Ille eni cū acciperet meas nō minuit facultateſ hic
vo nullo me damno affecit. Uale ; Menecli.

Non te peniteat bonū euaſiſſe. ſi vis a paterna iniquitate ali
enus exiſtimari. aliter ſupioris temporis apud Camarinē
ſes bonā de te opinionē amittes. Simulaſſe enim aliqn̄ p/
bitatē nō re ipa bonus fuiſſe videberis. Uale ; Epiſtrato.

Non ſecus qꝫ ad fortunatū aliquē ad me ſcribere videris. ego
aūt condicionē meā tibi paucis explicabo ſcꝫ a pma infan
tia orbum fuiſſe. a iuuentute fati iniquitate patria exulaſſe
res meas maiori ex pte amiſiſſe. barbaris educatū eſſe moribus.
ex omni terra iniuria affectū pfugiſſe. Neqꝫ ſolū ab hoſtibus ſ ab
his quos beneficiis proſecutus ſum inſidiis circūueniri ⁊ tyrāno
rum vitā in tyrānide deteſtari. Si hoc inquā eſt fortunatū eſſe for/
tunati pfecto ſumus. Uale ; Onetori.

Et tu et omnes amici hoc ſane mihi facietis gratiſſimum ſi
nihil de me pcunctabimini neqꝫ curioſius inquiretis n̄ qđ
ipſe voluero Eiuſmodi enim fortuna opprimimur vt noſtra
cognita cōdicione letari magis inimici qꝫ incognita egre amici fer
re poſſint. Uale ; Iſonido.

Alioꝝ qui me leſerūt inimicicias vt hortaris libenter obli/
uiſcar. Mortales eni cū ſimus imortale (vt aiūt) odiū ſua
re mime decet. pithōis aūt aduerſū me immanitatē non mō
viu' obliuioni nō mādabo ſed ne mortuus quidē qđ omnib' vitā
functis euenire cōſueuit. Quippe qui iniquitatē omīm maximā in
me molitus eſt. Siquidē poſt meū exiliū erithiā vxorē cū eius nu/
ptiis recuſatis me ſequi vellet veneno necauit. Ual. Traſmōri

Caſtellū qđ tu dū oppugnareſ dereliqſti. excurſiōe a teucro fcā
ea celeritate euerſū ē. vt ocius id captū qꝫ hāc eplaꝫ ſcriptam
ſcias velim. Uale ;

Ariſtoloco.

SJ ꝑterea ꝙ pithagoras phus ſepenumero a me accerſitus
venire huc noluerit q̄admodū eū qui meam fugeret cōſue
tudinē laudaſti. tibi calūniam attulit ꝙ nūc ad me venerit. ⁊ q̄ntū
iam menſē vna mecū in voluptatibus ſit iꝑfecto laudi ē. apud me
enī ne breui q̄dem momento remāſiſſet ń mores nrī ꝯueniſſent. valꝫ;

TJ fortaſſe ⁊ alij conſanguinei qui egre fer/ Egecippo.
tis Cliſtenis exiliū eū ſibi male ꝯſuluiſſe in his quibus pa
tria pulſus ē. Nūc tandē ꝯgnoſcitis cū nulli⁹ remedij tpus
ſit ń penitētie. Ego aūt cū inani gl'a maxīe in republica ꝟſaretur tū
maiorē in modū ei⁹ vicē dolebā ⁊ lrīs ad eū meis rex exitus teſta
tus ſū: Jpe ꝟo honoris voluptate elatus agebaꝫ fortune imemor
⁊ nos nugas ⁊ deliramēta ſcribere tanq̄ʒ reipublice omnino exper/
tes arbitrabaꝫ. vel poti⁹ acſi tyrānidis nrē grā nollemus quēpiaʒ
videre recte rempub. adminiſtrantē quoad magis q̄ʒ opus fuerit i/
flatus ſuis ipē flatibus ꝓſtratus ē. ſuoqʒ nō mediocri detrimento
nō phalarim ciuilis gubernationis ꝑter pn̄cipatuʒ ꝫ ſeipſum vul
gi penitus ignarū cognouit: Eiuſmodi namqʒ vulgus ē vt eciam
calamitates ſe ſeq̄ntes alliciat. ⁊ pn̄cipia euētibus nō conſentiant.
Ego igiꝫ ⁊ quicunqʒ nō omnino ſtult⁹ ē mallem ⁊ incerta me mul
titudo ſibilijs q̄ʒ honoribus exardeſcit tpibus valde damnoſū eſt.
eius aūt beniuolētie opinio. exilia. mortes. ꝓſcriptiones. vel his ni
hil tolerabili⁹? Per Jouē maximū Egecippe vt ſentim⁹ ſic te alloqui
mur. ꝓplus omnis temerarius eſt: demēs: deſidioſus: ꝓmptiſſimus
in quodcūqʒ cōtigerit mutare ſn̄iam: pfidus: incertus: ferox: prodi/
tor: fraudulentus: voce tantū vtilis. ⁊ ad iram ⁊ ad laudē facilis.
Hoc fit vt qui in agēda rep: populo placere annitiꝫ honeſtis pere/
at cōtumelijs: Nōnulli tam̄ adeo inſaniūt et temerario impetu vl'
ea poti⁹ rabie precipites feruntꝫ vt nō tm̄ filioꝝ flagrent deſiderio ⁊
nupcijs intēti nō libētius vxores ꝯcupiſcūt ⁊ pecuniaꝝ cupidi nō
ſic eis inuigilāt et armoꝝ. belli. equoꝝ olimpicoꝝ. agonum gracia
ſtudioſi. nō tantope hoꝝ ſingl'is delectentꝫ q̄ntum qui miſerā grām
inanes honores et plauſus in ſuū detrimentuʒ aucupantꝫ. Quoꝝ
vicē familiares maxime dolore. inimicos ꝟo leticia maxīe ꝓſequi
oportet. Vos aūt Cliſtenis neceſſarij eū conſolamini ſi forſan ini/
quiori animo res humanas paciaꝫ. eiqʒ ne amplius his ſe rebus
imiſceat acſi maiorē in modū erret diſſuadeatis. Vale;

ARgentū tibi nihil poſt acceptas lrās morati Anthonoe
miſimus. Exiſtimam⁹ enī nō grē mō tps eē ꝫ celeritatis. tria
igitur talenta que petiſti dedimus vt ſoluta pro filio mulcta in pa/

triam ab exilio reuocet:ne diutius ꝓfugus aberret. Jpa nanqȝ ex/ꝑientia plane nouimus q̄ȝ calamitoſū ſit exilium. Ceteꝝ ⁊ alia tua ſponte nr̄ā addidimus vt publicatas poſſeſſiones recupes. Jn po/ſteꝝ v̄o Cliſtenē admoneas vt a regēda rep. abſtineat ne ve ampli/us his ſe exerceat negocijs in quibus publica vtilitas ꝓuatū odi/um comparatur. Et licet ſuos ip̄e affectus nequeat moderari cōſobri/ni tn̄ vtat exemplis qui reip. ignoratione patria pulſus ne occupa/ta quidē tyrānide in eū reſtitutus ſū. neqȝ adeo iocundū principa/tum exiſtimo q̄ȝ acerbū exilium. Hec ego ꝑ deos ad vos ſcribo nō ꝙ que ad vos miſi munera me dolore afficient: ſ3 caſus veſtros mi/ſeratus: neqȝ vt nihil amplius vobis elargiar: ſed vt me in meliori fortuna vtamini: in qua cū familiariſſime me vtentur: his me ꝓm/ptius ⁊ liberalius exhibebo. Vale. Cliſteni.

NOn qd̄ multi ſolent (qui cū admonitionibus nihil ꝓficerēt re confecta exprobrāt) id ego facere volui neqȝ idcirco hāc epiſtolā ad te mittendā arbitratus ſū. vt in quo preter ſen/tenciā aberraſti cū optimis meis nō obtempares cōſilijs augereȝ tibi calamitatē. nihil enī aliud grauius mihi eiuſmodi hoīes mo/liri videnť: ꝗ̄ cōſiliū ſuū maximis extollere laudib' qui in aduer/ſam fortunā inciderint accuſare ꝙ neqȝ ſuā ipſi ꝑnorint vtilitatem neqȝ monitoribus paruerint. Ego v̄o cū impendētia tibi mala in/telligerem ne his opp̄mereris familiariter te admonui. Nūc in ad/uerſis rebus tuis que vtinā nunq̄ȝ accidiſſent ipſe q̄ȝ tecuȝ erraſſe ⁊ tecū miſer eſſe mihi videor ꝑmonui ne acciderēt. Nūc autē ſeu ca/ſu ſeu cōſulto ita ſe res habuerit tecū ſimul dolore afficimur. neqȝ tibi aduerſam exprobramus fortunā. ſed ne ꝓ virib' ea etate oppri/merer cōtendimus. Hec cū ad optimā matrem tuaȝ veneris plane cognoſces. Tu v̄o iniquus es qui ne patria quidem pulſus apud nos ⁊ tui amiciſſimos exiliū ſolari voluiſti. Qd̄ ſi alia quauis cau/ſa feceris iniquus ſane erga nos fuiſti. Sin vt ad eū qui te rep̄hen/deret ꝙ ꝑmonitus nō obtemperaueris huc te venire puduit quod/dā ꝙ tam recte ſapias tibi gratulor. Quippe quē p̄teriti erroris pu/duit in eundē āplius nō ꝓlapſuꝝ exiſtimandū eſt. Vale.

Eloq̄tiſſimi viri Phalaridis Tyrāni Ep̄le elegantiores e greco in latinum per diſtiſſimū Oratorē Franciſcum de Aretijs tranſlate feliciter Expliciūt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Magni Oratoris Colluci veneti Ad dñm Paulum de Vercaldo
Epiſtola ad ſtudia liberaliũ Artiũ exhortatoria feliciter incipit
Capitulũ primũ de Cõmendatiõe ſtudii Illuſtriũ ⁊ nobiliũ viroꝝ
Ad dñm Paulum de Vercaldo

g
GRatulor magnificentiſſime dñe. ꝙ te videã ad litteraꝝ
ſtudia ſuſpirare. Non eni ſi placere ceperit hec nobilibꝰ
vl' quibuſcũqꝫ pricipibus orbis terre. Metuo finale litte/
rarũ naufragiũ. et illud quod non muſis ac phie ſoluꝫ
ſed omni doctrine video iminere. Iuſtitiũ vel vt rectiꝰ
loquar exiliũ. Plane quidez erit aliquis ſtudiis humanitatis locꝰ
aliquis portus et aliqđ tandem aſilum. vbi valeant reſpirare. nec
ſemꝑ ex infimis mortaliũ latebris hoc lumẽ erumpet. Sed ex altiſſi
ma reꝝ ſpecula veluti celeſtis quedaꝫ coruſcatio radios mittet. nõ
velis incepiſſe ſolum ſed ꝓſequi quod cepiſti. Sed vrgere quotidie
vtiqꝫ vt doctior indies euadas. Maximũ mihi ſemꝑ nobilitatis de/
decus eſt viſũ. ꝙ inter ꝑmo ſuꝑ ipos nobiles quicqđ litterarũ emer
git non ex ipſis exurgere ſoleat. nec nobilitatis ſolũ hoc dedecus ẽ
ſed ipaꝝ etiam litteraꝝ atqꝫ ꝟtutis que licet ſuo ſplendore reniteãt
Pulcerrimũ tamen eſt ſi de nobilitatis ſplendore eluceſcãt. Quare
exhortor mi paule vt tibi perſuadeas nihil honeſtius nihil pulcriuſ
nihilqꝫ laude dignius q̃ꝫ vacare litteris q̃ꝫ habitus iſtos adq̃rere
q̃ꝫqꝫ per hos doctrine gradus ſuper alios ſcandere. te qꝫ ſupra te tã
honeſtis laboribus eleuare. Sapientia quidez et eloquentia ꝓprie
dotes hominis ſunt quibus a ceteris animãtibus ſeꝑatur et q̃ꝫ ex/
cellens q̃ꝫ glorioſuꝫ q̃ꝫqꝫ decoꝝ eſt illis nature donis hoĩbus ante/
cellere. quibus conſtat animantibus aliis eminere feciſſe mihi vi/
dentur ſapientes et eloquentes ſibi ſuꝑ alios homines illum excel/
lere gradum quẽ deus et natura ꝯſtituit inter hoĩes et animalia ra
tionis exꝑtia tãtoqꝫ excellentiorẽ. quãto fortune benignitas donũ
hoc potentia dignitate vel ſanguine ſuꝑeminẽtius collocauit

Capitulum ſcđm Oſtendit omnẽ triũphuꝫ mundi. et ea que corpus
reſpiciũt nullius momenti eſſe reſpectu litteratorie delectationis q̃
mentem reſpicit ſempiternam

SCiant igitur alii giros mirabiles equitando cõficere. Tum
vrgere calcaribus equos. tum frenos reluctantibus cabal/
loꝝ maxillis cõcutere. celeri curſu agitare currus latiſſiãs
tranſmittere foſſas. nec acres ſolum aſcendere montes. ſed ꝑ cliuoꝝ
precipitia currẽtes equos imittere. cornipedemqꝫ flexibus ſubitis
cum currit ſiſtere vl' alio q̃ꝫ ferret impetus aduocare. Congrediant

autem ſplendentes in armis et equis inſidentes tricuſpide laurea
ſeſe ꝓſternere citra ſāguinis iīuriam violati.et vel ſic.vel gladiato/
ria doctrina ſcientes arma.pugne ſimulacra repſentent Exiliāt aliȷ
ſtrennue.et vel iūctis pedibus ſpacia longa ꝑtranſeant.vel poſt ali/
quid.ſe non eleuent ſolum.ſ; antrorſum ꝓiciantur. et agilitatis ſue
ꝓlixis ſaltibus prebeant argumenta Pila ludant aliȷ ⁊ ſubitis flex
ibus illam manibus medio volantem aere ꝓcellant.conētur q; col/
ludentem ſocium ſuꝑare.et lapidum iactibus.et ferreaꝝ trabiū miſ/
ſionibus ſe exerceāt aliȷ.multoq; cum ſudore tū venatibuſ tum au
cupiȷs fatigentur.et quocūq; corpoꝝ labore delectentur.exerceant
et viuidam exagitent iuuētutem. Meus autem paulus ſenſu.nō vi/
ribus.mente non corpore vigeat.exerceat et delectet. Omnia quidē
illa.que corpus reſpiciūt.et corporibus fiunt.fluitantia ſunt.et cor/
ruptibilia et corruptibilem teſtant auctorez. Mens autem eterna eſt
et īmortalis.atq; īmutabilis ſtudio atq; induſtria ſe ꝑficiens. adi/
piſcit veritates. quā colere.maxima prelibatio beatitudinis eterne
eſt. ſcđm quam oꝑari viuacis aliquid efficere eſt. nam tametſi perie
rint et peritura ſint infinita litteraꝝ et eruditionis ſiue ſpeculacōis
oꝑa.cū corruptibili monimentoꝝ materia.tum negligentia poſteri/
tatis. tum īuidia.que multa corrūpit. tum vaſtationibus vrbium
tum incendiȷs.aquarūq; diluuiȷs.naturaliter certis alternari tem
poribus non mediocriū philoſophoꝝ ſententia fuit. que ve legimuſ
multociens ſicut teſtantur hiſtorie.contigiſſet. Perierūt tamen illa
nobis.et noticie noſtre ſubtracta ſunt. In ſe vero quoniā omnis ve/
ritas eterna eſt.ſicuti principium temporis non habent. ſic ſemel li/
cet temporaliter inuenta.perire non poſſunt.forte etiaz nūꝙ ab ani/
ma que perceperit illas ſeu didicerit elabuntur. Conſentaneū eniz
eſt etnā ꝟtutē anime.(que quidē quoniam doctrinabilis et rationa
bilis eſt.eterna eſt)et quoniam ſic ſe mouet.ꝙ aliunde motus princi
piū nō capeſcit.nūꝙ excidere.ſed eternū eterno eternaliter coherere

Capitulum tertium Q. non ſoluz laboribus aut cupiditatib' nrīs
ſed ipſius quoq; nature benignitate atq; diuina ſingulariq; influ
entia litteraꝝ ſtudia adipiſcimur Et quomodo eloquentia ſe habe/
at ad ſapientiam.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

V Ex cariſſime Paule cum res maxima mirabiliſq3 ſit. ſuper
alios ſapere. reliquoſq3 tamē ornatu. tum dicendi copia ſu
perare non putes iſta volentibus ſine labore cōtingere. nec
a noſtre cupiditatis affectu ſolūmodo dependere. Plane q̃de3 opor
tet quādam nature benignitatē. et diuinitatis donū. qđ poete fatū
vocant. adeſſe nobis. anteq̄3 auricomos poſſis decerpere fetus. Nō
eni ante dat telluris operta ſubire. hoc eſt in rerum obſcuraꝝ pene
trare noticiā quā aureus iſte ſapiētie ramus et rite reptus fuerit. et
volens faciliſq3 ſequat. Nam ſi natura repugnauerit. ſi dei beniuo
lentia nō affulſerit. non viribus vllis vincere. nec duro poteris cō/
uellere ferro. Nunc autem cū natura deiq3 diſpoſitio ſicuti videmꝰ
ad hec te ſtudia flectant. noli temet relinquere. noli ſūmu3 iſtud dei
donū per negligentiā poſtergare. fac ꝑ ſingulos dies aliquid: quo
non ꝑuior ſolum. ſed melior fias. ad iſtas. fac vt ſcribendo vel dicen
do que ꝑceperis ſimul exerceas. Optime quidem ſimul coaleſcūt. et
creſcunt ſapientia et eloquentia. vt quantum et illa capit. tantum
et iſta pertractet. Or ſi certum vtriuſq3 fiat que cui preoptāda ſit ſa/
pientie palmam dato. Non tamen inutile puta ſemper eloquentie
ſingularem. precipuam. et ꝯtinuam operam dare. Non enī eloquen/
tie ſtudium. non etiā ſapiētie munus eſt. ſubicitur eloquētia ſapien/
tie. et in ipō quaſi toto quodam. quod cuncta ſcibilia poſſideat. con/
tinetur. vt qui ſapientie ſtudium profitetur ſimul et eloquentie pro
fiteatur. neceſſe ſit. q2 tamen ea ratione. qua duo hec per intellectu3
ab inuicem ſeꝑantur. Eloquentia ſapientia rarior. difficiliorem ea3
eſſe ſapientia non inꝯuenienter poſſumus arbitrari. quoniā in his
habitibus qui ſtudio induſtriaq3 parantur. quoſq3 viribus adipiſ
citur raritas argumentū eſt certiſſimū difficultatis. accedit ad hec
ꝙ intentio. ſtudium facultaſq3 benedicendi calcar eſt. vt ſapere con/
cupiſcamꝰ. vt hꝰ eloquētie ſtudium capeſcende ſcientie ſit etiam in/
ſtrumentum. neq3 enī aliquid bene dicitur. quod perfectiſſime non
ſciatur. Poſſumus multa ſcire. que tamen eloqui diſtincte. debitoq3
cum ornatu. ſermonis ve maieſtate neſcimus. vt maxime ſtudendū
ſit eloquentie. cui et ſapientie ſtudium eſt annexum.

Capitulum quartum. Quomodo quis ad eloquentie ac ſapi
entie ſtudiū pertingere valeat et quomodo ſenſus noſtri adeo
decipiantur vt aliquando qui ſe peritiſſimum autumet ſciat
penitus nihil.

Hec hactenus vt alacrioꝛ fias ad ſtudium litteraꝝ que ſapi
entie et eloquentie munera pre ſe ferūt. nūc autem mihi mo
nendus es. quem modum tibi conſtituas. vt hec ſtudia con
ſequaris. in qua quidē re primo ſapientie. moxq₃ dicendi viā₃ oſten
dam. premittam tamen vnum. quod ambobus cōmune eſt. quodq₃
veriſſimū eſſe tum in me. tum in alijs ſim expertus. Velim igit tibi
perſuadeas. quicq̃d didiceris quātūcūq₃ ve tibi videaris in eloqn̄
tia ꝑfeciſſe. te penitus nihil ſcire. quod quanto plus ſciueris tanto
verius eſſe cognoſcas. Nam ſi rite diffinire voluerimus. ſcire noſtꝝ
nihil aliud eſt q̃₃ rationabiliter dubitare. Fuit achademicoꝝ perti/
nax firmaq₃ ſententia. nihil penitus ſciri poſſe. quod adeo firmiter
contentioſeq₃ tenebāt. vt etiam vellent que ſenſibus ꝑcipimus. cer/
ta nō eſſe. q̃m ſenſus ipſos decipi quotidie videamus. ⁊ ob id etiā iſta
intra opinionis augumentū. non intra ſcientie certitudinē contine
ri. quā quidem opinionē licet verioꝛ ſententia ſuꝑauerit. ⁊ aurelius
Auguſtinus contra Achademicos. ⁊ ad Romanos ſcribens mani
feſte docuerit falſam eſſe. adeo tamen cuncta ſunt expleta tenebris ⁊
contrariaꝝ rationū argumentationibus inuoluta. ꝙ non ſit ridicu
lum dicere. premitte aliquem nihil ſcire. niſi quod difficillimū et im
poſſibile ſit. ſic eum contigerit veritatem aliquam percepiſſe. ꝙ cūcta
que dici poſſint in oppoſitum et diluere nouerit. ⁊ ratione certiſſima
ſūmouere. O quot et quantos vidi viros etiam eruditiſſimos. qui
cum de perceptiſſima ſibi veritate cum alijs in contentionē venerit
non potuerunt certam etiam defendere veritatem. lege libros diui/
niſſimos Auguſtini quoꝝ titulus eſt ſuper geneſi ad litterā. Quot
quantoq₃ plura reperies. quot ipſemet teſtatus eſt in illo volumine
queſita. q̃₃ inuenta. vt nec tu. nec aliquis ſibi blandiri debeat. vt cō/
ſūmate. atq₃ per omnia quicq̃₃ ſciat. non ergo ſolū moderatiōis tue
fuerit. ſed etiam ſapientie ſi te fatearis. ꝑmo ſentias nihil ſcire. Quā
doquidem et ſenſus decipi poſſunt. et nihil ad perfectum. et defenſi/
onem pleniſſimam veritatis ſciri poſſe certiſſimū ſit. In quo quidē₃
non illud ſolum verendum eſt. vt cum aliquid te ſcire credideris. id
plane neſcias. ſed illud potius. vt cū aliquid te ſcire perſuaſeris. ni/
hil vlterius ſcire cures. Nullum ꝓpinquius ignorātie veſtibulū eſt
q̃₃ putare ꝙ ſcias. ſemper igitur inſit hec opinio tibi. ꝙ neſcias. nihil
affirmes tecum nec cogites ad vnguem. et conſūmatiſſimū ꝑcepiſſe
Si hoc feceris. ſi tibi ꝑſuaſeris hoc. nō inflaberis ſcitis. atq₃ ꝑcepti
ſed ſemper ſciendis incūbens. de ſcitis libentiſſime et rationabiliter
dubitabis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulum quintum. Docet quid ſit Sapientia. ⁊ inuitat ad ſtudia moralia que diuidūtur in Ethicam Politicam et yconomicam

HEc itaqꝫ prefatus. veniam ſcd͞m ordinem ad alia que promiſi. et vt a ſapientia principium ſumam. cuius non mediocris pars eſt eloquentia. Hec eſt rerꝝ diuinarum humanarꝝqꝫ ſcientia. que. quot. et quanta profiteatur. Diffinitio ipſa demonſtrat. verꝝ quia te nō exigo ad illam ſūmam. conſūmatamqꝫ ſapientiam. quam ymaginari facilius eſt ꝙ͞ inuenire. Cūqꝫ te ad dictandi loquendiqꝫ peritiam. non ad illas garrulas anxiaſqꝫ diſputationes. quibus hec noſtra modernitas inſudat et vacat. operam dare velim et hortor vt aliquem finem tibi conſtituas. placet mi paule ꝙ moralibus inſudes preceptis. que cum in Ethicam. Politicaꝫ. et Jconomicam diuidantur et vitam inſtituunt. et maximaꝫ dicendi tum grauitatem. tum copiam ſūminiſtrant. vt veriſſime flaccus noſter dixerit. Scribendi recte ſapere eſt et principium et fons. et ſubdidit. Rem tibi ſocratice potuerūt oſtendere carte. moralia ſiquidē documenta. quorum Socrates autor fuit. ea ſunt. quibus omnis ornatus et dicendi copia patur. Nam vt inquit Cicero. et rerꝝ cognitione floreſcat et redūdet. oportet vt oratio ꝗ͞ niſi ſit ab oratore percepta et cognita inanem quandam habet elocutionem. et pene puerilem. et de oratore ſuo loquens ait. Sed ſi me audiet. quoniaꝫ philoſophia in tres partes diſtributa eſt. in nature obſcuritatem. in diſſerendi ſubtilitatem. in vitam atqꝫ mores. duo illa relinquamꝰ atqꝫ largiamur inertie noſtre. Tertium vero quod ſemper oratoris fuit niſi tenebimus. nihil oratori. in quo magnus eſſe poſſit. relinq͞mus Quare hic locus de vita et moribus totus eſt oratori perdiſcendus hec Cicero. Nec tamen putes me ſic ad moralia illa ſocraticaqꝫ te tranſcribere. quin velim. et ea que chriſtiane pfectionis ſūt. adicias Non vt fias predicatorꝝ noſtri temporis emulator. ſed vt prudēter viuendo. grauiterqꝫ ſcribendo perfectionem moralitatis. que ſine dubitatione doctrina chriſti perficitur. amplectaris

Capitulum ſextum oſtendit Eloquentiā ſuper omnia que dici poſſunt ſine dubitatione verſari et copiam dicendi quam greci Rhetoricam vocant tria hec perficere ſcilicet inueniendi peritiam ſententiarum grauitatem et ornatum verborum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

VErum quia ſapientia diuinaꝝ humanarũqꝫ reꝝ ſcientiam
profitetur. nihil te velim ex hac humanitate dimittere. que
tum precepta vite continet. Quibus exundauit noſter Ci/
cero. Senecaqꝫ ſtoicoꝝ optimus imitator. tum ſpeculationem quã/
dam virtutum et offitioꝝ rimatur. quod Ariſtotiles mirabiliter ꝓſe
cutus eſt tum hominũ geſta. que libris hiſtoricis explicantur. cog/
noſcere curam habet. his etenim ſi ſcientiam que rerum hominũqꝫ
noſtram paſſiones et motus ꝓfitetur. et ſpondet adiceris. nihil erit
quod ad dicendum beneqꝫ viuendum deſiderare valeas. Verꝫ di/
cendi alia ratio eſt. multis etenim et varijs rebus conſtat eloquen/
tia. Nam ſi materiã huius facultatis reſpexeris. quicquid dici põt
diuinũ. humanũ. morale. vel naturale. totum huic facultati ſubicit
quoniã ea ſuper omnia que dici poſſunt. ſine dubitatione verſatur
ipſam autem rationem. copiamqꝫ dicendi quam greci rethoricaꝫ vo
cant. tria perficiunt. inueniendi. ſ. peritia. ſentẽtiaꝝ grauitas. et ver/
borum ornatus. Quid enim dicere poteſt orator. aut dictator ſcribe/
re. ſi non ſit inueniendi doctiſſimus. hanc autem artem apud Cicero
nem Quintilianũqꝫ reperies. ſed longe copioſius. atqꝫ elegãtius
ſũminiſtrabit illam tibi nature bonitas. acumen ingenij meditatio
exercitiũqꝫ dicendi. Nam que traduntur in artis preceptionibus.
bona ſunt. et que reddunt artificem certiorem. fons autem ĩuentio/
nis natura eſt. cuius bonitas ſi defuerit. nulla poterit eruditiõe pa
rari

Capitulum ſeptimuꝫ monet vt omnes orationis partes ita dirigã/
tur vt nihil omnino ſit in vniuerſa elocutione quod ad id proban/
dum quod intenderis non ydonee reducatur et docet modum pro/
nũtiandi pulcerrimum

VNum tamen te monuiſſe velim. ꝙ cum omne rethoricuꝫ the
ma aliquam habiat controuerſiam. in dicendo poſitam aliĩ
as ãt eſſet pura. narratio. neceſſe ſit ante oĩa reperire quidnaꝫ ſit il/
lud. in quo cõtentio tota verſatur. vt ad id. ſicuti ſagittarij ſagittas
ad ſignum. ſic a te. ſcripſeris. aut dices. ſecundum partem quaꝫ ele/
geris. tota ſimul oratio. et omnes eius partes. et filijs. vt ita dixeriꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ita dixerim. quanta vehementia. quantaqꝫ diligentia fieri pote-
terit. dirigatur. vt nihil oino ſit in vniuerſa elocutione. quod ad ip
probandum. pſuadendumqꝫ vel diſſuadenduꝫ quod intenderis. nõ
apposite hoc idonee reducatur. In quo quidez multos vidi frequẽ-
ter errare. cuꝫ ſplendore ſcientiaꝝ ducti. ſcribunt que pulcerrima ſũt
et ſeria. cum tamen ad id quod intenderint. nec pertineant. nec pro-
ſint. quod leuitatis eſt. ymo cum plerumqꝫ dicendi quadam libidīe
repiantur. illa dicunt. que tocius intentionis oppoſitum. nõ propo-
ſitum argumentantur. quod maxime ignorationis eſt ſignum. Cau-
tus ergo ſis cum aliquid ſcribis. vt oino nihil quod nõ ſit rei. quã
intendis. aſſumas. que vero nocitura proſpexeris. veluti ſcopulum
nauigando. deuites. Illud etiam adiecisſe velim. ꝙ ſũma ſit cũctis
que ſcripſeris. claritudo. Putant multi. ꝙ ſi que intelligunt. abſcon-
dant vel nimia breuitate. vel exoticoꝝ vocabuloꝝ tenebris. vl' qua-
dam intricatione ſermonis. ſe ſublimi caractere reſonare cuꝫ in dicẽ-
do ſicut eleganter inquit Cicero vitium vel maximum ſit. a vulga-
ri genere orationis atqꝫ conſuetudine comin' ſenſus abhorrere. nã
cum loquendi ſcribendiqꝫ cõmertium ad hoc repertum ſit. vt q̄ con-
cepimus. alios doceamus. ⁊ illa faciamus alijs nota. que ītra nos
ita ſunt. ꝙ alijs apparere non poſſunt. Quid incõuenienci' fieri põt
q̄ꝫ hoc loquendi ſcribendiqꝫ miniſteriũ ſuo fraudari fine. et id quod
eſt in hac re precipuũ obſcuritate verboꝝ. dicendiqꝫ obliquatione
non impedire ſolũmodo. ſed auferre. Impleas igitur taliter illa que
ſcribis. ꝙ non ſolum clara ſint. et ſenſum intrinſecũ per ſe ferant. ſed
aliquid aliud quod intenderis. nequeant importare. de ſententiarũ
grauitate non id ſolum curandum eſt. vt de vite preceptis. et maxi-
moꝝ autoꝝ dictis decerpta videãtur. ſed vt inter illa que ſcripſeris
nihil omnino puerile. nihil abſonum moribus. nihilqꝫ nõ honeſtiſſi-
mũ ſonet. Sint dicta tua maſcula. non effeminata. ſeniliſqꝫ ſenſus et
ponderis. non ad voluntatis impetum ſcripta. ſed multa ratione li-
brata. Nec velim. ꝙ verbis ſolum ea que moralia ſunt. explices. ſed
quod maxime pulcꝝ eſt. geſta narrando. depingas. vt cum perſonã
deſcripſeris. id eam pingere facias. quod ſũme moribus congruat
et etati ꝯueniat profeſſioni ſtatuiqꝫ perſone

L x

Sequitur alia Epiſtola.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulum octauū docet diligentiaꝫ eſſe habendaꝫ circa orthogra
phiam et quantitates ſillabaꝝ.deriuationes dictionūqꝫ varias in
flectiones ſine quibus omnibus nemo poteſt recte ſcribendi ſcienti/
am ꝓfiteri

VErborum autem ornatus. quem aliqui ſaltem rethoricum
eſſe putant circa multa verſatur. et infinitis conficitur ob/
ſeruationibus Principio quidem velim ſcribendi recte.quod ortho
graphiam vocant. diligentiam habeas. quod vt facias. conſidera
compoſitiones. vt cum cōmune de munis et con vnituꝫ ſit.per duo
m. non per vnū ſcribi debeat.ſic et cōmunicare. quod ab alio dedu/
ctum eſſe conſtat. Sic cum ex ad et traho hoc verbum attraho com/
ponitur.non vnico t. ſed gemino ſcribi debet.et exhibere. quoniam
ab ex et habeo perficitur. Aſpirationis notulam non amittit. ſic et
alia uifinita.in quibus non ſcriptor tuus ſolum.ſed vt plurimū om
nes errant.oportet etiam ꝯſiderare tempora ſillabaꝝ vt ſi breuis ſit
qualis eſt prima verbi colo.quod per eius compoſitum excolo claꝝ
eſt. non duplicetur cum ſcribitur illud L vt dicatur collo. non colo.
collo quidem datiuus et ſextus eſt vocabuli collum.non aliqua ꝟ/
bi colo vox. in quo quidem ligurum vitioſa ſcriptura eſt.neceſſari/
um etiam eſt.et deriuationes inſpicere.⁊ varias inflexiones.vt qua
liter quelibet ſcribi debeat dictio.cognoſcamus. nam cum preteritū
iſtud ſumpſi.a prima verbi voce veniat o mutata in pſi.neceſſe ſit ſu
mo per vnicum m ſcribi.quoniam ante pſi nec m.nec alia poſſit litte
ra geminari.nec ortographie diligentiam ꝑuifacias. Nunc enim in
eptum eſt.cum maiora profitearis.in minuſculis labi.cumqꝫ dicere
velis vnum.ignoratione litterature.ſenſum alium explicare. Nam
cum hominū conſpiratio ſecta ſit.a verbo ſequor ſenſu litteriſqꝫ tra/
ductum vocabulum.ꝙ ſupinus error eſt.per ortographie neſcientiā
oriri. Quid deniqꝫ loquar ſepe huius. mordacitatem tangendo lu/
porum quoniam ſepta clauſtra ſint a ſepiendo dicta. quod illi loco
non poteſt aliqualiter cōuenire. Purga precor igitur hoc fermentū
et ſint illa que ſcribis taliter defricata.ꝙ nihil poſſit inter ea que ti
bi vel alijs ſcripſeris.litteris notatum inconuenientibus reperiri Te/
tigi tibi quedam que facili poſſis agnoſcere.quo diſcas. ymo cone/
ris hec et alia. que vitioſa dici valeant veluti quid ignominioſiſſi/
mū euitare. Hanc autem curam et diligentiam cum quadraginta/
ſex annis.et vltra. ſcribendo ſemper adhibuerim non potui tamen

adhuc uſquequaqꝫ ſicut arbitror ymo frequenter experior. hanc ab
ominationem excutere. nec me. quin aliqñ me conceptiſ adoleſcentie
vitijs inquiné continere. Concludens autem in hoc. teneas velim
niſi curaueris tu et alij huic cõmuni morbo mederi. nũq̄ fore poſſi/
bile te. vel illos ſcribendi recte ſcientiam profiteri

Capitulum nonum. docet verborum ornatum ſũma diligentia eſſe
ſectandum. et quomodo dictionũ ſignificationes ſunt accuratiſſime
intuende et hoc per exempla

c **C**Umqꝫ tantus error et tam inexcuſabilis ſit in litteris. quã
tũ eſſe putas in vbis. nõ ergo negligẽdꝰ eſt. ſed ſũma diligẽ/
tia ſectandus verboꝝ ornatus. qui quo generalia ꝓſequar. colores
qꝫ rhetoricos omittam. quos ſicut non oportet eligere. ſic occurren
tes non expedit euitare. Primum locum habet ac initiũ ſumit iſte v
borũ ornatꝰ ſignificatione Nã cũ cuilibet dictioni formale ſit aliqd
dicere vnde dictio deflexa eſt. ſuper omnia pnoſcenda ſunt dictionũ
ſignificata. ne verbum aliquod ridicule vel inepte ſeu minus ꝓprie
collocemus. Etenim vt aliquid exempli gratia ꝓponamus cũ ſiſto
ſiſtis hoc. quod eſt firmare. figere. fixumqꝫ tenere ſignificat. q̄ ridi/
culum eſt dicere malus quidem ſenſus non vtil' inuidie ſiſtit. Nam
licet exiſtere hoc quod eſſe dicimus ꝓpinqua ſatis ratiõe ſignificat
Siſto tamen pro ſum nuſq̄ inuenies ab aliquibus recte ſcribentibꝰ
vſurpatum. nec dicas licitum eſſe ſimplicibus pro compoſitis vti.
quoniam id verum eſt. ſi ſit eadem vtriuſqꝫ ſignificatio. licet mutet
aliquando conſtructio Nam cum Maro noſter inquit. et ſpumas ſa
lis ere ruebãt ꝓ eruebãt qdé cogimur ruebãt aſſumere mutatiõe cõ
ſtructionis ne qd abſolutũ eſt fiat preter rationé gramatice trãſitim
quod quidem ex eo permittitur quoniam ſignificatio non mutatur
Idem eni ſignificat ruo et eruo licet diuerſum moduꝫ habeant cõ/
ſtruendi. nec ſolum ſignificationem conſiderare oportet ſed proprie/
tatem. Nec hanc ſolum ſed appropriationem. que eſt conſuetudinis
vſurpatio Nã vt hoc claꝝ efficiam. nequitia proprietate ſermonis
impotentia eſt. deſcendit enim ſicut arbitror et facies dictionis oſtẽ/
dit. a nequeo vel vt alij volunt. a nihil quod quamuis in idem reci
dat quoniam nulla potentia poſſit hoc quod eſt nihil. Placet ta/
men mihi magis q̄ a nequeo deriuetur. licet in prima ſillaba mutet
tempꝰ. ſiue veniat a nihil ſiue a nequeo ꝓpagetur. a ꝓpropriatiõe vo

conſuetudinis ſignificat omne peccatum. quoniam peccare ſicut ni
hil. ſic ſūma impotentia eſt. Etenim quicquid peccatur. vt peccare
deformitas eſt. deficiendo. non efficiendo cōmittitur Peccare vero
non eſt. niſi ab ordine legis eterne deficere. non faciendo. ſed in agē-
do quod illa preſcribit. quod quidem cum nullum vetus ſit. ſed pu
ra priuatio. nullius prorſus eſt potentie. ſed ſi circūſpexerimus preſ-
ſius impotentie dici debet. Tantaqꝫ vis vſus. quē penes vt īquit
Flaccus arbitrium eſt et ius et norma loquendi. ꝙ alcius ſentiam
mos ſit nomen iſtud nequitia. ab illa quam premiſimus vniuerſita
te traducere. et per ipſum non omne peccatum. ſed ſolam libidinem
credo ꝙ minus contra carnales poſſimus illecebras iſto nomīe de-
notare. Quo ſenſu faſtoꝝ pmo dixit Ouidius de ſeipſo loquens. quē
inextīguibilis fuiſſe libidinis aſſerit. Nequitia eſt. que te non ſinit
eſſe ſenem. id eſt ſenum moribus viuere. cum iuxta libidinis affectū
iuueniliter ſemper viuas. et hoc idem vocabulum libido. cum a li-
beo dictum ſit. de proprietate ſermonis. ſecundum originem cōcupiſ-
cenciaꝫ quamcūqꝫ. vel voluptatem ſignificat. vt Saluſtius de for-
tuna ſcripſit. Ea res cunctas ex libidine magis. ꝙ̄ ex vero celebrat
obſcuratqꝫ. libidine dixit. hoc eſt voluntatis paſſione. Conſuetudi-
nis tamen appropriatione concubendi deſignat ardorem. vt pernoſ-
cendum ſit tibi ſignificatum. quod ex imponentium diſpoſitione ſu-
pſit initium

Capitulum decimum Affirmat verborum proprietatem que ethio-
logia dicitur et appropriationē quam vſus genuit nullatenus eſſe
ignorandā. et quomodo fixa mobilib⁹. aduerbia quoqꝫ verbis ex-
ornanda ſint et alia pulcra de naturalibus accidentibus

INſuper eſt tenenda proprietas. que maxime peruenit ex ori-
gine. quam ethimologiam dicimus. et appropriatio quam
vſus gignit. nullatenus ignoranda. Tunc enim vocabulū
iuxta ſignificatum debite collocabis. ad originis proprietatem quā
ta curioſitate poteris te reſtringes. ⁊ ab amplificatione conſuetudi
nis non diſcedes Curandum eſt preterea. quo diuitez facias elocu-
tiōꝫ. vt fixa mobilib⁹ ornes. ⁊ adu̾bia v̾bis addas. ſi loc⁹ ⁊ materia
patiat̄. hac ſiqͥdeꝫ adiectione. tuꝫ copioſa. tū ornata reſultat ōro. que
ieiuna nīs. ⁊ arida puris ſb̄ſtātioꝝ vo̾bul̄ v̾boꝝqꝫ vocib⁹ redderet̄

Uerum cum poſſint ſubiecto cuilibet tuꝫ multa naturaliter accide
re.tum plurima termino. quo ſignificetur illud ſuppoſitum ſecundū
vocis habitum copulari. cauendum eſt. ne vltra naturam aliquid
adiungamus. frigidum equidem ignem excuſſit. niſi per frigidum
lentum.torpentemqꝫ velimus exprimere. qua ratiõe potuerimus di
cere.cum frigiditas igni naturali ratione repugnet. Rutiluꝫ auteꝫ
feruidum.tenuem.nitidum.vel leuem ſi dixerimus ignem.non incõ
ueniens adiūxerimus epitheton. Uerum ſecundum ſubiectam ma/
teriam et quod diſpoſuerimus dicere.tum hoc.tum illud iūgenduꝫ
eſt. nam ſi ad calefactionem aut aduſtionem ignem conſiderandum
eſſe dixerimus.feruidum potius.q̃ꝫ tenuem. leuem nitidum ve dice/
mus.quoniam feruor accomodatior aduſtioni calefactioniqꝫ ſit.q̃ꝫ
nitor.leuitas vel tenuitas. Sinautem ad illuminanduꝫ. rutilum.ſi
ad ſubitum deſignandum motum ignem adhibere voluerimus. le/
uem aut tenuem cõuenientiſſime proferemus. Conueniant igitur
quecūqꝫ iunxeris epitheta.non ſubſtantiuo ſolum.ſed orationi.ma
terieqꝫ. quam ſcribes. Nec adiectiua ſolum.ſed ſubſtantiua ſubſtan
tiuis.aduerbia verbis.et omnino ſuppoſita predicatis rationabili/
ter alligentur. Et nihil in dictamine tuo ſit quod nature conſuetu/
diniqꝫ repugnet.nec hoc ignauū putes.nam tametſi tibi.⁊ omnib⁹
per ſemet patere debeat iſtud eſſe veriſſimum.tamen vt hec diligen/
tia ſcribendi maximis autoribus tibi conſtet Cicero noſter eloquē
tie fons ad Tironem libertum ſuū ſcribens.cum ille pecuſſet quan/
dam ſuam epiſtolam in volumine redigi in qua quoniaꝫ infirmus
erat et Cicero rogaſſet eum ꝙ diligentem curam haberet valitudi/
nis.quaſi rñdens ſcripſerat valitudini fideliter inſeruiendo. eidem
tenuiſſimum hunc errorem imꝓperans. regiſtrationis poſtulatiõm
obiecit.inquit enim video quid agas.tuas quoqꝫ epiſtolas vis re
feraꝫ in volumina Sed heus tu qui meoꝝ ſcriptoꝝ eſſe ſoles.vnde
illud.valitudini fideliter inſeruiendo. vnde in iſtum locum fideliter
venit.cui verbo domicilium eſt ꝓpriuꝫ in offitio.migrationes in ali
enū multe. Nam et doctrina.et domus.et ars. et ager etiam fidelis
dici poteſt.vides ne q̃ꝫ anxie q̃ꝫ ſcrupuloſe q̃ꝫ ve ſubtiliter coplacões
iſte verboꝝ apud autores optimos ponderent. vt et ibi nitendum
elaborandūqꝫ ſit. cum aliquid ſcripſeris. non poſſis huius incurie
vitiū criminari.

Sequitur capitulum vndecimū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulum vndecimum docet notabiliter adiectiuū ſuo ſubſtanti/
uo fore preponendum. nec illud aliquo vnq̄ȝ pacto infringendum ſi
ſaltem orationem velimus eſſe et concinnem et ornatam

QUinetiam aīaduertas velim. ne cum ſenſum oratione
compleueris. aliquid addas. quod potius poſt illam ia/
ctus eſſe videatur. ɋ̃ ad id quod ꝓmiſeris ꝑtinere. Quid
eſt dicendum o mi Franciſce. ſcio appetitum omniū quaſi
mala. pluſɋ̃ bona velle preſertim. et eo maxime. quia ſine illius ad/
uerbij additamēto nedum perfecta. ſed cōcinnior erat illa ſententia
demum vt aliquando concludam. non enim tibi precepta rethorice
tradere. ſed pauca conſideranda generaliter explicare. fac vnuȝ dili/
genter obſerues. quod ſemper adiectiuum preferas ſubſtantiuo. vel
ſaltem continenter et īmediate coniūgas. Nam quotiens ꝓmiſeris
adiectiuū. cum per ſe ſtare non poſſit. exigit intellectus illud cui co/
puletur ⁊ hereat ſubſtantiuū. quod quādo reperit. qui pđulus an
te fuit. figitur intellectus. miraq̄ȝ ſuauitate ꝓfunditur. ſi totus am/
bitus adiectiui ſubiecti congruentia ſufficienter impletur. et vnum
alteri non rite ſolum. ſed apposite copuletur. etenī cuȝ dicit Ouidius
huc alacer miſſos terruit hector equos. ɋ̃ eleganter premiſit. Egre/
gius ille poeta duo ſicut aſpicis. adiectiua. alacer et miſſos. ſubiun/
gendis in fine carminis ſubſtantiuis. Qui ſi vel vnius ordinem cō/
mutaueris ſenſū hebetem facies. et ſplendorē omnem quaſi lumen
abiciens. obſcurabis. nam ſi dixeris. huc hector miſſos terruit ala/
cer equos. plurimū ſerenitatis abſtuleris. et decoris. hec facis Ete
nim iſta tibi. veluti quedaȝ capita ſpeculanda. propoſui. vt aliquid
patefacerem. et ad recte ſcribendum quandaȝ ianuaȝ aperireȝ. quo
per te poſſis in alia diuiniora. et magis ardua penetrare. longe plu
ra quidem ingenij bonitate percipimus. ɋ̃ doctrina. vel lectionis
auxilio capiamus

Capitulum Duodecimum Continet concluſionem perpulchram
de mutua familiaritate autoris ad dominū Paulum

NUnc autem ad tua veniā. pricipio quideȝ te clariſſimū eſſe
velim me nobilitatem tuam. ſi alicuius id momenti feceris
obnixe diligere. pmo quod diuini⁹ eſt amare. primū auteȝ et
hereditarium eſt tibi. ꝙ me ſicut ſanctiſſimus pater tuus. in amicuȝ
habeas. quod cum pollicearis. gratulor. et accepto: quo me ꝑpetuo
reputeȝ inter tuos. veli aūt ꝙ crebro m̄ ſcribas. vt te exerceas. vt te
poſſi amice corrigere. ſicq̄ȝ ſtigat te dicēdo quotidie facere doctioreȝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cupio preterea. ꝙ ſi quid dubitaueris. expoſtules declarari. liben-
tiſſime q̄dē quātum ſciuero. tibi morē gerā. Scriberem in noſtri pe
trarche defenſionem. ſicut auide petis ſi foret expediens. et illi viri
quos cōmemoras. ꝗ q3 ſi de franciſco noſtro male ſenciunt nimis er
rant. ſcribere quid mordeant. conabuntur. Nolo quidem maledicta
reuellere litteris. que vel ſola negatione. vel facillima ɔmutatione
poſſē elidere. meq3 temeritatis et calumnie rationabiliter accuſare
Si verbis inſaniunt. verbis reuellendi ſunt. ſi ſcribere autez ſuper
hoc aggreſſi fuerint et nūc pro viribus. franciſci noſtri me vindicez
ſencient. et eoꝝ que minus bene dixerint reprehenſorem. vt ſic omēs
poſſint inter illos et me quis melius ſcripſerit. iudicare. tunc enim
agetur non euolantibus verbis. ſed quaſi tabulis obſignatis ma-
nentibuſ q3 ſcripturis facilitatē exhibebimus iudicādi. Uale felix
domine mi. et pacienter feras. ſi quedaz que ſcripſeris reprehēdi. nec
negligas ea. que fideliter collegi ſolum gratia te monendi.

Sequuntur nunc diuerſe Epiſtole ex diuerſis hincinde
autoribus ſumma cum diligentia collecte

Johannes S D Petro ſuo

V Enit ad me veſperi familiariſſimus mihi Johānes qui cū
mihi non modo familiaritas antique neceſſitudinis verū
etiam affinitas intercedit rogauitq₃ me vt omni ſtudio cu
ra diligentiaq₃ curarem ne prefecturam mutinenſem amitteret quā
ꝓpe modū ſecutus eſſet. Ego vero cū te apud ſenatū autoritate plu/
rimū valere meminiſſē nullūq₃ plꝰ poſſe certe ſcirē ſtatui abs te pe/
tere vt ſi qd vnq̄ gratū mihi te facturū exiſtimes hoc illud arbitre
ris. rogo enī vt Johannē ab emulis ſuis abtrectatoribꝰ q₃ defēdas
qui ꝑfecturā mutinēſem arripe tēptant. hoc mihi in maximoꝝ bene/
ficioꝝ cumulo collocabo erit enī mihi maxio honori faīliarē meum
opa mea hūc ingratū obtinuiſſe eteni raro ingratuz expꝰ es. ꝓfite/
orq₃ me tibi ꝑpetuo obnoxiū ī mortali bn̄ficio fore. & ſi qd etiā ī me
meritoꝝ iterdū ꝯtuliſti ſtudui ea qdez tibi ſūmo ſtudio pro viribus
cumulate reſtituere Vale

Aliud exemplum

N On potui dulciſſime Mathia efficere vt nūc ad te nō ꝑſcri/
berē qnto feruore qnto ſtudio qnta deniq₃ iocūditate ioh̄ ī
tuis ſacris legibꝰ opam hactenꝰ dederit ꝙ ſi in ea facultate
vti ꝑpulcre īcepat ꝑgeret paucis poſt diebꝰ ſūmū leguz apicē ptin
geret. qꝛ ħo heſterno veſperi queādmodū pecunias deficere īcepiſſz
mihi retulit admodū vereor nē ſtudiū ſuum deſerere poſtponēq̄ co
gatur. Quod qdez īpedies ſi ex redditibꝰ tuis q̄s hoc anno vberri/
mos ſuſcepiſti ſibi ſueq₃ egeſtati ſubuenies. fortaſſis frater tuꝰ q̄ vt
audio q̄ꝑrimū ex aſia ad te venit. Nam negotiationi fortuna pluri
mū arriſit. lucri ſui qd īeſtimabile ē ꝯſecutꝰ te faciet potiſſimuz ꝑtici/
pez ſi nepotis ſui ṽtutes q̄plures ab oībꝰ ꝑdicari teq̄ īopie ſue vel/
le occurrere ꝑſenſerit. Quid inq̄ amabiliꝰ. quid meliꝰ. aut qd optati
us tibi poſſet accidere q̄ filiū litteraꝝ peritiſſimū moribꝰ eloquētia
ac prudentia magnope ꝑditū habere q̄ domui tue nobiſq₃ familia
ritatis et affinitatis tibi vīculo ꝯiūctus. auxilio. conſilio. honori. et
glorie eſſe poterit. Jtaq₃ hec oīa tecuz mente reuoluas pecuniaſq₃
q̄ꝑrimū ad eū tranſmittas. Hoc enī te ſcire velim. niſi eum tanta
egeſtate laborare vidiſſem atq₃ eas impenſas q̄s facies tam neceſ/
ſarias et frugi futuras nihil hoc tempore ad te ſcripſiſſez. Quocienſ
cūq₃ enī aliquid ꝑcepi qd honori ac fortunis tuis potuit cōducere
ac detrahere nō potui ſupſidere quin redderē te certiorem

Aliud exemplum

M Emini me et patrē tuū mirꝫ ī modū coluiſſe. et clariſſio viro
ſūma amoris neceſſitudine ꝯiūctū fuiſſe ꝙ vir tum ingenio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

clar⁹ tū vo animi magnitudine pſtantiſſim⁹ eſſet. Preterea memini
me abs te obſuātia quadā ſingulari ꝯplexū vt nihil ſit qḋ ego abs
te petere dubitē pſerti cū quicq̄d petitur⁹ ſim id omne ad te vnū ꝑti
neat. Ex quorūdā enī ꝯmuium amicoꝝ ſermonib⁹ itellexi te diſci
plinā rei militaris quā meo potiſſimū pſuaſu ſequi ceꝑas dereliq̄ſſe
hec pſuadere nō quidē ſatis m̄ poterā. niſi tue ad me q̄n̄q3 acceſ
ſiſſent littere. Que ſmones quos acceperā plene ꝯfirmarūt. ex q̄ nō
mediocrē moleſtiā ſuſcepi. Te enī ſꝑabā viꝝ rei militaris pſtātiſſim
fore quē cū imꝑatorē exercit⁹ vel legionis pfectū ꝯſpicerem ego miri
fice gloriarer q̄ tibi h⁹moi capiēdoꝝ ſtudioꝝ cauſa fuiſſē. Sperabā
te et amicis ꝯmodiſſimū et patrie glorioſū et tibi vtiliſſimū fore at3
ita ꝑfecto fuiſſes. Subeūt enī ſtudioꝝ militariū periti viri et ciuita
tū et principū potiſſimoꝝ familiaritates a q̄b⁹ ſepi⁹ opida ⁊ caſtella
munitiſſima merent ſtipendiſq3 vberrimis ab illis ꝯducūt. Et qḋ
maximū eſt imortalitatē glorie ꝯſequūtur. ⁊ ꝑpetua apud poſteros
noīs ſui monimenta relinquūt. Si igit ceꝑta hec ſtudia deſerueris nu
dū te oīm ꝓbatiſſimaꝝ artiū iuenies neq3 enī mercature actib⁹ ſtu
duiſti ſicq3 litteris operam dediſti. ſed militari tm̄ diſcipline primas
etatis tue ptes deuouiſti. Rurſuſq3 ſequētes ānos q̄pplures in ipa
cōſūpſiſti. Quare totū hoc omē temp⁹ amiſſū iuenies et difficiliores
iā erūt āni q̄s facile bonis aliq̄b⁹ ꝯmittas. Secordie āt at3 ignauie
cōciues tui oēs te dānabūt q̄ exercitacōz armoꝝ abs te iā diu ſuſce
ptā nūc temere neglexeris. Itaq3 ſi q̄d apud me amicitie patne ſi q̄d
neceſſitudis fratris tui relinq̄t te rogo at3 obſecro ne me vanū tibi
pſuaſorē fuiſſe patiaris ſ3 vel tui vel mei cauſa dimiſſa nunc aliquā
diu militaria ſtudia magnanimo recipias

Aliud exemplum

C c Um nuꝑ Jheroſolimas vna pficiſcemur ea familiaritas
ac nccitudo q̄ iter parētes nr̄os ſꝑ fuerat et tādē nob heredi
tario quodā iure relicta eſt. roborata ac ſtabilita eſt adeo vt nos inui
cē ad bona q̄libet initare et a malis retrahere quātū poſſibile ſit de
beam⁹. Sed q̄a nudiuſtertius ad aures meas ꝑuenit ꝙ lraꝝ ſtudijs
poſthabitis hōre ꝓprio neglecto luxurie ſordib⁹ laſciuieq3 aīm appli
cuiſti. qḋ m̄ pfecto moleſtiſſim ē ac mētē meā ſūme exagitat plane n̄
huic ſnīe ceſſeri ⁊ ab h⁹moi vicijs te ītraxeris pſcā de te opiōz exiſti
macōzq3 labefcāz q̄pprimū ſēcies failie ac patē dedecori eris ⁊ tādē for
tuis ꝓdigalit expoitis iops oīm amicoꝝ exps pſidio miſrim⁹ hoīm
euades. Solēt namq3 meretricule amatores poſtq̄ ipis bona blan
ditijs et dolo abſtulerint ad inopiā vgentes plus ceteris ludibrio
hēre. Et qḋ pei⁹ eſt io eoꝝūdē egeſtatē atq3 inſaniam per vicos et to
tā vrbem dilatare. ꝙ ſi hanc vitā turpiſſimā quā iſtituiſti aſpnādā

aīm induxeris et litteraꝝ ſtudijs et ṽtutibus operā dederis hoc ti/
bi polliceri audeo ꝙ paucis ānis elapſis ſūmos honores āpliſſiās
laudes et ingentes diuicias conſequeris. Scio namqꝫ te ingenio
et eloquētia ꝓpeꝛeditū ſingulari quod quideꝫ ingeniū ſi ſcienciis
ṽtutibus quoqꝫ accōmodaueris omēs coetaneos tuos āncellere
videare Rogo igiť maiorem in modum ſi vnꝙ tibi rem gratam fa/
cere ſtudui aut efficere aliquid quod tibi gratiſſimū ſit potero vt tū
mei gratia ab hac vita turpiſſima ad honeſtatem. te familiaqꝫ tua
dignum reducas

Aliud Exemplum

PReceptis quideꝫ meis adhuc optime pꝛuiſti ꝙ ſtuderes ni/
hil a volūtate mea alienū cōmittere adeoqꝫ ⁊ a ꝑmis ānis
te mihi ſtudioſiſſimū iudicaui. quecūqꝫ mihi videntur ho/
nori tuo glorieqꝫ conducere nihilo vero minus nūc quoqꝫ te ſtudi
oſum eſſe ſcio ꝙ et mea in te beniuolentia tuaqꝫ iteꝝ in me caritas
indies vehemētioꝛ facta videatur. Quaꝓpter quas nuꝑ īimicitias
cum principe ſuſcepiſti ſcis aduerſus voluntateꝫ meā maxime ſuſce
piſſe. Naꝫ et te a dignitate quaꝫ in agro regino geris facile repellet
et ſeditionis tu ſibi emuloꝝ obtrectatione ſuſpectus eris et familia/
ribus pene tuis infeſtiſſimus eris. te igiť ab huiuſmodi inimicitiis
abſtinere iubeo. et ab ipo veniam ſapientiſſime petere. Id ei ſi feceris
pſuadet is ſibi indignationē tuā illaꝫ non ꝗdem de induſtria factaꝫ
ſed inſulto potius quodam aīmi caloꝛe teqꝫ nō ſolū priſtino amo/
ri reſtituet verum etiam nouas indies dignitates tibi demādabit
et ſic fere quodam pietatis preſidio ab obtrectatoribus te diſtiguet
Que cū ita ſint cures diligenter velim. vt pꝛīcipi ſupplices ſi quid
ſtomachatus de te ſit dignetur tibi remittere ne quid etiam mihi et
reliquis familiaribus tuis detrimenti hee tue īimicicie afferant.

Exemplum aliud

QUibuſcūqꝫ in rebus et auxilio et cōſilio tuo opꝰ erat adeo
facilem et beniuolum te prebuiſti vt quideꝫ nō modo mihi
conſuleres meqꝫ adiuuares. veꝝ ne aliquid quidem attem/
ptare decreuiſti quī prius opinionē meaꝫ de ea re ꝑcepiſſes. Ex qua
quidem tua in me beniuolētia ac familiaritate tantū animi affectū
fiduciāqꝫ nactus ſum. vt nihil mihi ad īpetrandū difficile videatur
quare nec hoc quideꝫ tempoꝛe adq̄ſcere potero quī ea que honori
ac vtilitati tue ꝯiūctoꝛūqꝫ tuoꝝ plurimuꝫ conducere poſſunt ad te
perſcribam. Noſti ꝙ nobiliſſima tua familia que per longiſſima tpa
a maioꝛibus tuis deſcendit nūc ſcilicet in te vno ꝯſeruatur. Igitur
ad eam conſeruandaꝫ vt legittimo matrimonio te copules opoꝛtet.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ex qua quidem copula et ſoboles tua ꝓpagatur. familia conſeruat et maioꝝ tuoꝝ laus honorqȝ īmortalis redditur. Sin vero alio ſis animo maiorum tuorū geſta magnifica virtuteſqȝ quas maiores tui magnopere colebant paulo poſt deleuit obliuio fortune ac diui cie multis ſudoribus ac vigilijs adquiſite ad exteros deuenient et ciuitas tua hoc preclaro genere quod eam vſqȝ adeo miꝝ in modū decorauit priuabitur. Que namqȝ familia tot preclaros exercitus imꝑatores tot iuriſconſultos tot legiſperitos tot omni genere ꝟtu tis viros preditos reipublice producet. Itaqȝ vt alidam te virgini pulcerrime legittimo matrimonio cura diungas ex qua liberos ꝓ creare poſſis. qui vt ipoꝝ parentes ciuitati noſtre et nobis preſertim familieqȝ tue diunctis moribuſqȝ noſtris conſulere valeant ab emu liſqȝ noſtris et aduerſarijs poſſint tueri [illegible] frumēta nō ſtatuit vendere [illegible]

Aliud Exemplum

Accepi ſuꝑioribus his dieb⁹ ex litteris. Jo. ꝙ laudū mearū amplificatorem ſimulqȝ honoruȝ meoꝝ defenſorem emulis etiam meis te aduerſariuȝ prebuiſti preterea in rebus meis familiaribus gerendis te adeo familiarē acfacileȝ prebuiſti acſi res tua ꝓpria ageretur. Ex qua quidem re ea mihi oblata eſt fiducia vt ni hil abs te impetrandū mihi difficile videatur preſertim cuȝ ea abs te rogo que vtilitati tue conferre aliquid poſſunt. Credo equidem te non fugere quanto tempore ciuitas noſtra obſidione tenetur. et quemadmodum milites predia noſtra deuaſtarunt agri deſolati re linquantur et pene omnia ad nihilum redacta ſunt. Quam ob rem frumento incipimus deficere quod ꝑfecto tanti exiſtimatur vt exiſti matio vix valeat pecunia coequari. Sed quia frumento admodum te abundare gaudenter ꝑcepi tibi perſuaſuȝ eſſe velim ne illud ali quo pacto hoc tēpore diſtrahas. ſed magis aliud compes ac frumē to tuo adicias. q̃ꝓprimuȝ enim ab iſta obſidione liberabimur quod paulo poſt futuꝝ ſpero frumentū tuuȝ ipm huc adduci facias. et eo pretio quo libet vendet. Quod vt facilius fieri poſſit me ſcito omī ſtudio ꝛ diligentia pro virili mea cooꝑatuꝝ. quod ſi frumentū tuū nunc venūdare vt ex eiſdem litteris didici ſtatuiſſes nō poteris id ꝑcipe pretiū qd decuplū decurſis trib⁹ mēſib⁹ percipes nec aderūt hij mercatores q̄ acten⁹ frumentū a te emere tibiqȝ pecunia numera ta ſatiſfacere ſoliti ſūt ſed doci⁹ ruſticis et vicinis credenduȝ tuis et hͦ creditū ab eis exigē difficilimū erit. ſi igit̄ ꝑces atqȝ adhortatiōes mee q̄d apud te valeāt frumētū hͦ tpe apud te venūdare nō feſtina.

Sed potius te para vt ꝗ̄primū hoſtes deceſſerint nulla mora prece
dente huc aduehi poſſit vt et tu pecuniā in magna quātitate ꝑcipi/
as et nos tibi familiaritate ꝯiūcti qui fame pene deſtructi ſumus cō
ſolari et refici poſſumus ꝯſoladi aut deſtitu

Exemplum aliud

Caſum quidez ſapientiſſimi patris tui peracerbe tuli qui kalen
das Junij mī renūtiat⁹ eſt neqȝ enī poterā nō cōmoueri qui
nō minorem ꝑſuaderē ex ei⁹ mihi morte iacturā factā eſſe ꝗ̄ tibi. Erat
enī is mihi ātiqua familiaritate cōiūctus et reꝝ meaꝝ diligens ad/
miſtrator. Neſcio aūt mei poci⁹ ꝗ̄ tui cauſa moleſtia hec mihi illata
ſit. te enī vt fratrē colo ⁊ nō minus pene tibi ꝗ̄ mihi amoris tribuo
verius tamē dicā vtriuſqȝ me vicem dolere. Atqȝ ita dolere vt ſum
mis lacrimis ꝯficerer niſi me conſuetudo vel potius lex nature pro
hiberet que docet neminē vitā ſuſcipe poſſe niſi moriendū ſibi ꝓpo/
nat. et ꝑatus ſit quecūqȝ obtulerit fortuna ꝑicula equo aīmo ferre
Sapientiſſimū q̊ȝ eū ſemꝑ exiſtimaui qui quociēs caſus euentū vi
derit nulla poſſe ratione depelli nihil oīmode meroris inducat mor
ti enī reſiſtere temerariū eſt ea nāqȝ talis eſt vt differri quidē poſſit
euitari aūt mīme. varia aūt ſūt genera mortis atqȝ hij incēdio. illi
aquaꝝ ſuffocatiōe hij cordis calamitate illi miſerādo feraꝝ impetu
moriūtur. Jtaqȝ patris tui obitum eo equiori animo feres quo ma
gis nature ꝓxima mortis ſpē eius interitus accidit. Nam et domi
mortuus eſt et grandis etate interijt vt conceſſiſſe illū nature pute
mus. Nullū deniqȝ aptius tibi ſolatiū iuenies ꝗ̄ gentiliū ſapienti/
am ſimul atqȝ animi magnitudinem ex quib⁹ Catho pro defuncto
filio viro clariſſimo laudationē habuit in qua reliquis qui ad fun⁹
ꝯuenerāt ꝯſolationis attulit ꝯſilia. quonā aīmo. Q. fabius cōſula/
ris viri filij ſui obitū tulerit oēs ītelligūt atqȝ hij gentiles nihil oī/
mode veritatis ſacroſācte fidei hic attigebāt. que ſola nos pene co/
git ad nr̄oꝝ caſus fortit̄ ferēdos et quicq̄d deo placuit magnanimo
recipiendū. Que cū ita ſint pectoris amaritudies quātope cōmotaſ
ꝗ̄ facile deponas et cōmori q̄dez ꝓpriū homī eſſe cogitabis. Sapiē/
tis autem et humana natura afferat ſapientiſſime moderari

Aliud exemplum

Doleo quidem vehementiſſime ꝙ edes tue incendio perierunt
et eo magis doleo quo magis aīaduerto quibus delitijs
qua iocūditate q̄bus deniqȝ oblectatioīb⁹ in eis ſim ſepe delectatuſ
Jactura āt quā tu ex eo īcendio cōſequeri nō mi⁹ mī dolores attulit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Scio enĩ quas impenſas et quot labores ipſis edibus cõſtruendis
ſuſtuliſti. Et quia ea inter nos contracta eſt familiaritas fraťnitaſqꝫ
vt omnia noſtra bona corꝑalia fortune viribus ſubiciũtur que ar/
bitrio ſuo ea admiſtrat. illi bona amplificat. illi vero diminuit. non
potui mihi ꝑſuadere opeꝑpretio eſſe ſi qua preter eq̄tatem ⁊ fata acci
derunt vt tanto merore conficerer. Fatuũ etiam ſemꝑ exiſtimaui ea
deflere que neqꝫ humane ſubiecta ſũt potentie neqꝫ aliqua pruden
tia quĩ eueniãt poſſũt precaueri hanc meam exiſtimationẽ tibi ſubi
cere memento obſecro tã inumerabilia regna tam precõſiſſima edifi
cia vrbes et caſtella incendio aut ruina eſſe deuaſtata. Recordare
Troyam que potentia ſua ceteris regionibus dominabať edibus
pulcerrimis atqꝫ edifitÿs alias vrbes ſuꝑaſſe. nunc vero deſolata
deuaſtata .et inhabitabilis relicta eſt. que ſi te non poſſũt conſolari
ac dolorem tuũ minuere ſaltem hoc te cõſoleť ꝙ paulo ante domus
iſtius viri ignis vi conſũpta eſt. ſimulqꝫ pene oĩa bona ſua. neqꝫ tot
ſibi ſuꝑſunt facultates vt eam valeat reficere. Tibi vero tot relicte
ſunt diuicie vt domũ tuã non modo reficere veꝝ p̄clariorẽ conſtrue/
re potes. ꝙ ſi nec illud dolorem tuũ leuiat propone ante oculos gen
tiliũ ſapientiam qui lumĩs fidei expertes fuere nihilomi⁹ q̄cũqꝫ ipſis
aduerſa acciderãt equo animo ferre ſtuduerũt quãtomagis tu qui
xpian⁹ religioſiſſim⁹ es ac ſacre ſcripture ſcientÿs magnoꝑe p̄dit⁹
debes ea que deũ ĩmortalez nobiſcũ et bonis noſtris diſponere vel/
le ſenſeris nedũ laudare. ſed etiam aĩo gratiſſimo acceptare itaqꝫ ſi
oĩa iſta tecũ reuolueris iſtũ qui nuꝑ accidit tibi caſum non tam mo
leſto atqꝫ iniquo animo feres

Exemplum conſolationis de peſte

HEſterno veſꝑi q̄ Johs noſter aducebat is me certiorẽ red/
didit peſtis diſcrimie. Bononiam admodũ miſere inuaſiſſe
quod ꝑfecto mihi ſũmum dolorem attulit. Statui nãqꝫ ydi/
bus May illuc ꝓficiſci et ſtudiũ meũ ceptũ ꝑficere Ibi enĩ victualiũ
maior copia doctoꝝ legentiũ maior diligentia. ſilqꝫ ꝑitia et vt omĩa
breui complectar ſermone amplior facultas ſtudendi preſtolať Pre/
terea plurimuz egre fero tot mihi p̄ceptores familiares ac amicitia
cõiũctiſſimos mortis miſerande periculo ſubiectos fore ⁊ eo magis
tui gratia indoleo quo te ãtiquiori amore mihi diũctum ſcio. Quia
vero hactenus omnis ferme ytalia hac deteſtanda peſte laborauit.
atqꝫ omnia gimnaſia alia pene a ſcolaribus deſerta relicta ſunt pu
to aut flagello dei aut ex aeris aut regionis corruptiõe oẽm noſtrã
regiõꝫ moleſtari oꝑtẽ cui flagello ſola bonoña ſuꝑeſſe mĩme poterat

Quia etiam intelligo legis diuine ac nature preceptis modis omnibus nos teneri neqꝫ ipſis aliqua ratione poſſe reſiſtere ſtultuꝫ arbitratus ſum ãmodo peſtem tam nephariam ac deteſtandaꝫ lugere Te vero quem lectura quã hoc anno iſtic obtinere meruiſti diſcedere nephas eſſet maiorem in modum obſecro obteſtorqꝫ vt eadeꝫ clade tuũ animũ perturbari nequaq̃ ſinas neqꝫ enĩ cure tue ac moleſtie etſi te conſumerent ad aerem purgandum peſtemqꝫ repellendaꝫ aliquid conducerent. ſint tibi exemplo Clariſſimi viri Juriſcõſulti qui toto anno ferrarie a lectionibus nunq̃ feriati ſunt et tamen illic peſtis inualeſcebat et longe plures. Jndie q̃ Bononie interierunt aniaduertas deniqꝫ verba Oratij qui optatam metam curſu ptingere cupienteꝫ multa ferre oportere dixit. tamen in quo fidei lumen nullum vigebat. Tu autem religionem xpianam profiteris ſi hec mentis tue oculis ſubicies huius peſtis diſcrimen ymo mortis periculum aſpernandum facile exiſtimabis

Aliud exemplum

QUo me hortaris. ne properem. neqꝫ deſperem. fore enim vt melius mihi venetijs q̃ vſq̃ gentiuꝫ conſulatur. Hortaris tu quideꝫ recte modo non ſit pretio ſpes emenda. Quare ſi ita certi quicq̃ intra conſtitutum tempus allatum fuerit. vt intelligam non eſſe diutius mihi arandum littus. ſequar conſiliuꝫ tuum vel in hoc vite diſcrimine. ſin aliud nihil q̃ verba aniaduertero faciam. vt ſcripſi ad te antea. me qꝫ aut ad Bononienſis recipiam. aut Florentinos. Uale ex venetijs. in Jdus Februarias

Aliud exemplum

EGo quod fore nunq̃ putaui. hoc veſperi nauim inſcendere inſtitui. Ferrariam verſus nauigaturus. inde Bononiam petam. vbi ſi honeſta mihi conditio propoſita fuerit. eam accipiam Nam ſi ſecus ceciderit. concedam ad Florentinos. quos audio grece litterature atqꝫ eloquẽtie imprimis ſtudioſos. Quicquid egero q̃primũ tibi d̃clarabo litteris quo meos ad me libros aduolaturoſ cures. His enim mihi vt ſcis. admodũ opus eſt. Uale ex venetijs.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Rodolphus de Langen S.D.P
Anthonio Libero Suſatenſi

Haberem meo quidez iuditio quo te humanis ſtudijs de/
ditiſſime accuſarem quia vt mihi tui cupidiſſimo diſce/
dens promiſeras non reuertiſti in via que te inter et me
eſt plurimo limo lubrica vt eſt detentus eſſes. In meipſo reuera me/
tiri poſſum quā graue pedibus iter ſit facere. qui ad nullū opus in/
eptiorem me comperi quā meis veſtigijs iter conficere. Sed de hoc.
Tu tamen mi amātiſſime Anthoni ſi quo modo vales. Rodolphuz
tuum diutius te carere non ſine. Breuis mihi crede qua ſimul fui/
mus mora adeo me tue virtuti conciliauit. vt te totum complexum
teneam. tibiqꝫ morigerus eſſe velim cupiamqꝫ. Peperit hanc rem ꝛ
tua eximia virtus qua te preſtare et audio et comperi. Et ſtudi/
orum noſtrorum parilitas. quibus in hac vita nihil humanius. ni/
hil liberalius integris ingenijs conceſſum credo. Hec inquam ſtu/
dia ſunt vt Ciceroni noſtro placet que nobiſcū peregrinantur. nos
ſolos eſſe non ſinūt. grata iuuenibus. nec ſenibus oneroſa. Hec Sy/
racuſanus ille Dioniſius adeptus fortius a tyrannide eractus exi/
lium tolerauit. dicens a Platone didiciſſe ea. quibus minaces ad/
uerſe fortune impetus ſi quando acciderent proferre poſſet Quid in
viris virtute claris agēt hec ſtudia. ſi truculentiſſimis et ſacrilegis
tyrannis tanta contulerunt. Ut nō abſ re credi poſſit. hiſce rebus
confirmatum magnum illum beneuiuendi magiſtrum. M. T. Cice/
ronem cum ciuilibus bellis. Senatu et iudicijs extinctis. omnibus
ad vnius poteſtatem redactis tam altum et pene diuinum in bene/
uiuendi preceptis euaſiſſe. quibus nulli latinorum philoſophoꝝ
cedit. vt non iniuria latinorum Socrates dici poſſit immortalitate
digniſſimum ſane ingenium. quod nobis vtinam longe etiam imi/
tari donetur. Cum pꝫh pudor et noſtre patrie deditus miraculi lo/
co habeatur aliquem videre res iſtas affectantem. taceo ſcientem
Artes igitur hee quas in delicijs habemus nos notos ſimꝉ fecere
notiores qꝫ indies reddent. ſi tu quod percupio ad me venies. Po/
teris iam iſtac cum naui qua he mee ad te feruntur ire. Sed tue vir/
tuti rem cōmitto. Intelligis arbitror ex his paucis quid velim. q̄d
deſiderem Si te autem venire contigerit. rogatū te velim vt aliqua
tecum adducas de quibus inter nos cōmentemur. Sis felix et litte/
ris tumultuarie ſcriptis ignoſce. diuturnū ſane otium quaſi quedā
ingenij rubigo vt ille ait ſi quid in me vnqꝫ fuit eloquij exſiccauit.
Ex Dauerth viij kalendas Martias.

M 3

Rodolphus de Langhen S.D Anthonio ſuo

SJ tecū mihi ſup ſcriptionis elegantia certamen eſſet. potuiſ
ſet pfecto iuxta. virgiliani Daretis pſūptionem me mee pe/
nituiſſe. ita longe te ſecus q̄m rebar diſertiſſimū comperio . gratulor
et ſeculo noſtro et patrie vehementer. q ad angulū vſq3 noſtrū3 ex
Elycone ſua munera ſacre ipe muſe tranſmiſere ſed integerrimū in/
geniū tuū m̄ otemplāti. neſcio quid idignationis in fortunā3 ipam
mentē ſubit. que te vt ſcribis non inter muſaꝝ choros. ß inter bachi
orgia omorari dedit. Sed cecā fortunā ipā3 pinxit antiq̄tas nō ad/
miratione iſtiuſmoi rei nobis affert. ſed cece rei iper⁹ alto et inuicto
aīmo ferend⁹ eſt. Legiſti nobilis tragici elogiū O fortuna viris iui/
da fortib⁹. Quā nō equa bonis p̄mia diuidis. et ea q̄ ſequūt. Fabi⁹
Quītilian⁹ lumē at3 ocul⁹ ſapiētie et eloquētie latine. q̄ ſb domitia/
no ceſare libros ſuos inſtitucōnū de rethorica oſcripſit nūquid pau
perē et tenuiſſimā vitā vixit. adeo vt in ſcola puulos doceret. res ſa
ne pro ingenn ſui magnitudie idigniſſima . Non multū3 eo inferior
Firmian⁹ lactātius qui igenn ſui fontib⁹ tātā3 effudit eloquētie vi
vt autore Hieronimo nemo meli⁹ eo gentiū ineptias et deoꝝ figmē
ta otriuerit et reb⁹ paup et eque in ſcola pro vili ſolario rethorice p̄/
cepta dabat iuuenibus. Quid ſibi ſūmoꝝ viroꝝ iculcatio iſta velit
forte dices. Sed vt te admoneā magnos viros in ea fortūa ſudauiſ
ſe. q̄ tu nūc iter bachicos hoiēs (ne beluas dicā) vitā trahis Scio
quo ego pacto pricipū curias (ne miſerias dicā) ſequor vbi nullum
cū vtute cōmertiū repiri pōt. Occupāt ſi q̄d expto credis alta pala/
tia regū vitia. ß huiles tm̄ caſas vt⁹ ihabitat. ſic ābo nr̄is erūpnis
ducimur. Ambitionis me labes a ſalubrimis ſepe doctrinis exule3
fac. ß deo auctore ſtatuet meis aliq̄n q̄uib⁹ erūpnis mod⁹. Te eē ſpe
ro tuūq3 tā fecūdū igeniū ſua merces maēt. vgiliano igit hoc verſu
ieptias meas ocludā. Tu ne cede malis ß otra audētior ito. Vicet
amor muſe laudūq3 imenſa cupido. his me ſepe vſib⁹ cōfirmaui. Te
valoꝛ expecto. ſpero tanto me deſiderio vir amātiſſime falles mīme
Ocīſſime ex Adwerth. vi k̄ſas Martias. Etiamatq3etiam vale .

Suo Anthonio iocūdiſſimo. S. P. D. Rodolphus de Langhen ꝛc

IOhannem xxiij pont Max. quē ſacer. Cōſtātienſis cōſilij Se/
natus ſeſe pōtificatu coegit abdicare. dicere ſolitū cū plus
equo laudaret accepi. Falſa ſe etiā aſſētatoꝝ laude olectari
ꝛ ſi ſcir3 ea fſa q̄ p̄dicarēt. nec abs re. ita ei huāna mēs glīe cupido
ē vt cū cetē aīe labes pellāt ab hoīe tenaci⁹ ad' laudiſ cupido ihēat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Adeo etiā vt multi q̄s ego q̄dem doctiſſimos arbitror ſui tp̄is virtu
tū mḡros pħos dicerent gl̄e aīal'. Quis vmq̄ȝ vl' domi vl' belli aliq̄d
apud vetēs facinoris clari ſ̄biuit q̄ nō aliq̄ laud cupidie flagrauiſſet
Enīuero q̄a tāt' amor laud. nemo iuſt' reꝝ cenſor mirari dȝ. ſi falſis
etiā laudib' tant' pōtifex ſeſe aiebat delectari Hac fortaſſis ego la/
befact' peſte excellēti et īgenua laude tua captus(q̄ tātope lrāꝝ me
aꝝ ieptias tibi placē ais) vt crebras ad te lrās mittā īpellor. q̄ſi ali/
q̄d qđ tibi magnop̱e gratū videat'. Sȝ nō velim a te ī eā p̱tē accipi
hec. q̄i te putē falſo me velle laudare. Nō tāte leuitatis te dāno. ſ; ꝙ
forte errore et amore p̄pedit' aliter q̄ȝ res ſe hȝ ſencias. veꝝ nō min'
lrāꝝ te faſcib' ꝯtēdaȝ obruere. ſi eo ī genere vt Tulli' ait meū ſtudiū
nō aſp̱nabere. Sane q̄d ſibi vult mi Anthoni. ꝙ ſingularis d̄uotio/
nis ⁊ religiōn̄ viro dn̄o woltero a te petēti vt rē p̱paucula̅ mittas.
morēgerē acten' diſtuliſti. Jn eū eni locū vſq̄ȝ q̄ kl'aꝝ ſuppota' expla
nat' elegātiolas nr̄as egoip̄e trāſcripſi. qꝛ ita me iā cupido īceſſit vt
īregꝝ h̄ op' aureū mali q̄ȝ trūcatū hr̄ē. te p̄cor vt ꝯp̄mū poterl mittaſ
ad nos illđ qđ nr̄is ex cartul' nob̄ d̄eſt Capiem' m̄ cređ ex re ea pau
cula lrāꝝ dulces fruct'. ibit ꝙ m̄ cartula hec mea irremota comeſ. tā
ti ei ei' rei dignitatē facio. q̄nti vnq̄ȝ alic' tāte breuitatl feci. O valla/
nā facūdiā O ei' viri īgeniū īmōrlitate digniſſim̄. q̄ latiāȝ a barbarl
liguā miſerabilr oppſ̄ſā releuaſti. fouiſti. ſuū ei ipiū apud romanos
rediḋiſti. ſit tibi terra leuis ⁊ ī vrna p̱petuū ver. q̄ ea noſtꝝ ſclm̄ glo
ria decoraſti. Sȝ me vallana vehemētia rapiebat. de c' viri lauđ nū
q̄ȝ ſatiſ dici poſſe arbitror. ad te reuertor mi Anthoni. etſi op' h̄ lau/
renc̄ȝ valle n̄ fuerit. ex ei' tn̄ dep̱mptū officina certe ſcio. Jn q̄ te pre
cor ſi q̄d ap' te p̄ces mee valēt tete oblcāre. daᵗ p̱fecto daᵗ ſuos tibi
meſſes cū fenore reddi. Uale ſoſpes ex Adwerth ociſſime vt videre
potes ex meᵒ colloq̄ciū. q̄b' et meū officiū q̄lecūȝ abeē paſſ' non ſū
Lege igit' et relege diligēci'. q̄d velim forte capies Et ſpero tm̄ ī meiſ
leporis iueies. q̄ntū ī horridul' ill'. mōſtriſq̄ȝ v̄boꝝ plenis: q̄s Oſna/
burgius ille iuuenū pedigog'. neſcio q̄d barbaꝝ frēdēs ad te mittit
cotti'. Siſtite p̱cul ſacro muſaꝝ thoro rudētū poci' q̄ȝ hoim voces
Crederē facile iuxta q̄rūdaȝ feiaꝝ d̄liramēta et demoēs ipos h̄ v̄bo
rū t'bine ꝯuocari. vt fabulant' haꝝ v̄ſuū recitacōe. Fecana kageti ⁊c
clauſas aliq̄n̄ ſeras reſiluiſſe. mouit efferata barbarieſ m̄ ſtomachū
vt tātā īiuriā latio noī p̱ virili mea fieri nō patiar. Nō crediderīȝ a
poenis īclitū iᵐ regulū tot plagis olī affectū. tot tātiſq̄ȝ cruciatibuſ
nobile cōtortū corp'. q̄ntū iſte īaudita ⁊ ītollerabili ſcribēdi barba/
rie latiaȝ labefaᵗ liguā ⁊ ꝯt'bat. pl'a ſcriberē ſi eſſȝ dign' ſmo de q̄ v̄/
ba fierēt. Jtꝝ vale ⁊ male ſcp̄tl apicib' p̱ce. tertia kl'as. Martias ad
cādelaȝ .·.

M 2

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Rodolphus de Langen. S. D. P.
Suo Anthonio Sulatenſi

REgelenti hanc mihi elegantiolaꝝ noſtraꝝ ꝑticulam. tuaſqꝫ
auidiſſime litteras recipienti. Neſcio quid in diuerſa trahē/
tis animū in me dubiū ſubortū eſt. Quia cū deſideratā in ꝑ/
mis epiſtolam tuā recipio. te ſupra quā ſatis eſt in mea video laude
ſudauiſſe. ita vt ingeniū tuū mihi crede admirari neceſſe ſit. Ex alia
me ꝑte emēdatio rei quā miſiſti reuocabat. vt ei ſi quā poſſem limā
applicarem. Sed re ip̄a inſpecta ꝑma ſe obtulit facie corruptiſſimam
quo nō paꝝ turbat⁹ ſū. eo ꝙ virtuti ⁊ igenuitati tue morē nō gerere
re neqū adeo paucula veꝝ et longe maiori nefas eſſe duxi. Quod
igitur littere voluptatis afferebant reddendi tibi muneris impotē
tia intermiſit. Ne tamē me nihil tua in re feciſſe forte ſuſpiceris. mo/
rem cuiuſpiā excellentis viri ſequor. qui cum pii. ii pont. max. ſūmi
ac diſertiſſimi viri in minoribus adhuc agentis litteras forte emen
dandas ſuſcepiſſet atramenti lituris totas informes reddidit emo/
toqꝫ nonnūꝗ̄ aptiſſimo verbo barbaꝝ atqꝫ incōcinnū reſtituit. Re
quirentiqꝫ (vt iocūdiſſimis ſalibus facetus erat) tunc Enea. Cur
latino verbo remoto ineptum reddidiſſet. Reſpondit. Poteras qui
dem me tuas nō legiſſe ſuſpicari ſi ītactas remiſiſſē. Nō ſec⁹ et mihi
accidit. qui cū rem omni ex parte reparare nō poſſē. quaſi deſperās ei
vt valerē impaui. Sꝫ virgilianū illud cū mentē ſubiret labor omia
vincit improbus tuūqꝫ mentem meā deſideriū caperet. eo quo ꝑn
littere et rem tuā forte emēdaui. vt tuipē videre poteris. Cū primū
ſil' erim⁹ omnē te facile rem quā voluīt hec precepta docebo. Sed iā
ad litteras tuas reuertor meeqꝫ puitatis egregiam laudē. ad quē
ſi reſpondere velim. citius me nō ſolū hec nox. ſed et futura dies q̄m
oratio deficiet. Illud tamen ſilere non poſſum ꝙ eo vſqꝫ amore for/
te min⁹ ꝓſpiciens euaſiſti. vt Plauto illo mihiqꝫ pene infantiſſimo
hoc tribuas ꝙ Cicero alicui etiā qui añ eū vel ſua tēpeſtate fuerāt
cōcedere verebatur. Ait enī diſtos cōplures eloq̄ntē vero vidiſſe
neminē. vtinā deus bone mihi mediocriter diſertū eſſe donatū foret
Pone igitur laudationi tue in me frenos non ita ſum arrogans vt
vel centeſſimam illarum rerum mihi vſurpare audeam partem. qui
bus tuis me ꝑdicatioīb⁹ extuliſti. ſi q̄d a me muneris accepiſſes aut
ꝑmū tua ꝟtute digni. Illō te nō īmerito carperet Ciceronis elogiū
q̄ et grecoꝝ leuitatē notauit. verba eius ſūt Ingenita leuitas ⁊ eru/
dita vanitas. regū ſuoꝝ vl' ꝑncipū laudes accepta mercede dicebāt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qua re quid ſtulti⁹ vani⁹. Aſſentatio eni q̄ue vnacula regū peſtis
opeſqȝ eoꝝ vt Curci⁹ ait facilius q̄ꝫ hoſtis euertit p̄uatoꝝ etiā men
tes ita ligat vt ſe minus ſepe videāt in magna reꝝ ſuaꝝ egeſtate nō
egere. Noli idcirco me nōdū artis diſcipulū magiſtri honore digna
re. Sed familiareſ et qđ facile potes ſuauiſſimas litteras ad me mit
te non min⁹ meas ad te ꝓficiſci ſtudebo. velim mi Anthoni vti libel
lum Plutarchi de iuuenū īſtitutione tantiſper mihi mittas dū me
um qui corruptiſſimus eſt limatiorē efficere poſſim. Tenet idem me
ferme deſideriū yſagogici libelli in moralem diſciplinā leonardi are
tini. cuius tu titulum habes quaſi Ariſtotilis ſit liber de moribus
Hoſce ſi tibi graue non eſt libros mitte. reddā habita facultate in te
gritati tue gratiam forte parem. Vale et me vt arbitror q̄dem ama
Accidet in meis tibi forte litteris quod hyeronimus vir ingenij et
ſanctitatis gloria preſtans in Jouiniani cōmentarijs ſibi obueniſſe
ꝯmemorat vt ſicut ille ex barbaro ſermone ſentētias quas vincere
debebat capere nō poterat ita ex malis et mendaꝝ plenis quid for
te velim litteris non intelliges. Sed qui me cubatum conducent ex
pectant famuli. Contineo calamum te iteꝝatqȝiteꝝ valere iubens
Ex adwerth vi ydus Martias

Rodolphus de langen. Salutem dicit Anthonio ꝛc.

Poteraȝ ego quidem qđ a me acten⁹ ꝑſepe diſſiſatuȝ eſt. eo te
ordie alloq̄ quo veteres illos dicēdi magiſtros ſeſe īuicem
ſalutauiſſe comperio. qđ item noſtri pene ſeculi ſingulares illi lĩgue
latine et reparatores et duces p̄cepiſſe intelligo. Sed quo neſcio duct⁹
abuſu. meliora ſciens ꝓbanſqȝ deteriora ſequor preſertim ad haꝝ re
rum doctos me ſcribente. Ex quoꝝ grege te ſane vnū eſſe perſpectuȝ
mihi habeo. Scribam idcirco ad te deinceps tuo meum nomen pro
ponens. longe cū doctiſſima antiq̄tate vera ſentire ꝛ egregia malēs
quam noſtris hoibus ignorantibus ſequacem me prebere. Video
tuis te litteri mi Anthoni magnoꝑe flagitare vti quaſi philippicis
q̄buſdaȝ contra artis noſtre turbā inſurgaȝ eorūqȝ impudentēȝ in
ſcitiam. blacterantеſqȝ ſentētias diſerta admodū orōe reuellaȝ. Eſt
ſane virtutis tue petitio hec haud inelegans. ſed preſtare quod pe
tis in hoc forte labor arduus videri poteſt. non ꝙ me hec deficiant
quibus in eos īuolem qui impudentiſſima artem noſtraȝ lĩgua in
ſectantur. Sed quod tanta ſe offerant. vt a quibus ſumam exordiuȝ
anim⁹ hereat et in dubio fluctuet. Neſciūt inſani neſciunt. quantas
doctrina vires habeat cū ea ignorāt ſine quib⁹ veteꝝ nēo magnus
euaſit. null⁹ ex ſapiētiſſima illa āntiq̄tate īmortali meōrie ꝯſecrat⁹ eſt.

Sed malūt ſeculi noſtri hoīes ſua īpudēter īgerere.quā aliena vere
cūde diſcere.vñ hoc eis obuenire ſolet vt cū illotis(vt ſūt) maibuſ
ad res magnas ſcāſq3 cōuolāt.eas q2 ob noſtraꝝ reꝝ ignorātiā ca/
ꝑe nō pñt ignomioſe miſſas facere neceſſe ſit. O deus bone in quot
Auguſtinianis dignis ſane celeſtibuſq3 doctrinis īſulſa hoꝝ pręſūp
tio tāq3 in vado heret.Quot diui Hieronimi ſentēcias. quibus vt
ſtellis xpiana ſplēdet religio.dū ineruditi tractare volūt indignitas
valere ſinūt.Quid firmian⁹ lactāci⁹ oīm xpianoꝝ ꝓculdubio eloqñ
tiſſim⁹.nūquid eis patet. quo nemo falſā religionē explodit melius
Jlle ſane qui ſapit Ambroſiā dicendo.Ambroſi⁹.q3 illis indignit⁹ q3
nō ītellect⁹ O pietas O priſca doctrina q̄nta ab hiſce doctrinaꝝ iudi
cibus.nobiles ſāctoꝝ quos dixi et eloquētiſſimoꝝ libri afficiūtur in
iuria. dū aptiſſimo et elegāti eraſo verbo ieptū reſcribūt et barbaꝝ
Jurarem ꝑſus Gothos efferate barbarie gētes tantis vix Roma
nū effeciſſe cladibus impiū.quātis iſti truculētiſſimis ſuis latinas
litteras manib⁹ lacerāt trahūt diſcerpūt.q̄m mihi bilem cōcitāt(vt
ſicut legūdoꝝ quos dixi autoꝝ libris ꝑcupidus ſum)cū tātas bar
bare manus lituras video Res ſane lugenda plāgenda ⁊ lacrimis
inſectāda.Poſſent forte in ſua ingenij tarditate dimitti. Tollerāda
q3 eſſet eoꝝ ꝑuerſitas.qua res quib⁹ ſane longe īdigniſſimi ſūt ſper/
nūt et īſectant̄. ſi intactos incorruptos quos non ītelligūt libros ſi/
nerent.Sed aliter q3 inſtituerā facio.Jngrediens pugnā ad ꝑliūq3
deſcendens. nullo inſtructo agmine.ſed tumultuarijs copijs hoſtez
ꝓuocās.Cōſlabo poſthac exercitū ex meis nō ſolū militibus.verū
ſūmoꝝ imꝑatoꝝ qui in hybernis nūc agūt mihi dū opus fuerit ſup
petias ferentiū.Habeo quē ante ſigna ducez cōſtituā.ſūt ꝑtores qui
ſuas ducāt cohortes. Sed longe hoſtem vincere facilius arbitror.
q3 cognoſcere. Si ingenui ſūt hoſtes aggrediant̄ queſo apta fronte
et nō a tergo feriāt.Scriptis rem ſuā agāt.nō vetulaꝝ inſtar garri/
ent.ordinēt ſobrio pectore tela in nos et inter bachū et cererē non la
ceſſant.Certem⁹ armis noſtris indoſito vulgo incōgnitis.Nūq̄m
ſane abſq3 argumētis eo me inducent vt currente eoꝝ ſorte aut diſ/
putante platone.modoꝝ ſignificandi ineptijs.ſtrepitu dyalectice atz
decipulis adeo terrear.ꝓfligar.mutuſq3 ſileam.vt non dicam quod
ſentio.īdigne ſcilicet inepte atq3 furioſe arti tā egregie nobili et am/
pliſſime detrahi Praui enī et iniqui iudicis eſt in cauſa ſibi nō cog
nita diffinire ac ſententiam ferre.Sed eos cū ſuis ineptijs rabulas
relinquemus.Nos interea dulciſſimis muſis ſtudebimus.eaꝝ dul/
ci contubernio ꝑfruentes. Heſit poſteaq3 a te diſceſſi hoc animo qd
quēpiam dicebas.meis in litteris ad te ſcriptis notaſſe.quia dixeri

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pro virili mea quaſi aut barbariſmi aut ſoleociſmi vitiū ſic loquēs
aut ſcribens inciderim qui velim ſciat ſic me loquentē nulla linguā
latinam iniuria affeciſſe. ſed optimos eius duces principeſq; ſic lo/
quentes imitatum eſſe. qui ſi errauerint longe cum eis errare malo
q̄m cum eoipō qui mea notauit vera ſentire . Ita enī deliberatū me
penes habeo. vt. M. T. Ciceronem. M. q; Fabium Quintilianū ac
reliquos īnumeros qui digne latineq; locuti ſunt ſequi malim. q̄m
horridam ieiunam incultam. qua noſtra proch pudor natio plena
eſt oratione ampledi. Videat ille latine lingue cenſor. quos dixi ve
teres. plura iueniet q̄b᷒ forte priſcos male vſos ⁊ ignorātie dānab̄
quid dicet cum leget. Et id genus monſtra. in preſentiarum. Eſt lo/
cus in carcere quod tullium appellant. Eſt tibi cognomen. Scipio/
ni. Mille militum occiſum eſt. dum Romani rex potirentur. Et id ge
nus infinita. quibus eloquentiſſimoꝝ. libri referti ſunt. quibus et
pro ſūmo ornatu nobiſq; vtendum ſit. Que etiā niſi ſecuti fuerim᷒
omnem ſane elocutionis ordinē perturbabimus. Si preterea in me
carpendo perget. quiſcūq; tandem is ſit ſenciet ꝑfecto ſentiet quāto
verſem turbine telum. quātuſq; in hoſtem qualibuſcūq; etiā meis
ſtudijs inſurgere poſſim. ſequetur et noſtro de vulnere ſanguis. Sz
iam vale. valitudinem tuam curans. Ex Adwerth feſtinantiſſime
xij kl'as Aprilis

Claro adoleſcēti Lubberto zeveler de Monaſterio Artiū magiſtro
liberalium. Salutem dicit Rodolphus de Langhen Canonic᷒ Mo
naſterienſis.

Eſt. M. T. ciceronis in vi. de rep. ſententia omniū qui remp.
iuuerint auxerint defenſerint certum et diffinitum in celo lo
cum eſſe quo beato et ſempiterno euo fruantur. Alius forte
in rebuſp. viros bellicis laudibus habundantes extollet. qui et for
te nōnūquam vtiles ſatis ſunt. Alius hos admiratur qui in ciuita
tibus diuitijs ſolis incubuere repertis. in quos ſane vulgus omē
conſentit. eo ꝙ ad voluptates blandiſſimas dominas facilis ſterna
tur diuitijs via. quibus Ciceroni noſtri ſententia haud quoq̊ mo/
do conuenire poterit. Iuxta enim prudentiſſimi Archite Tarentini
elogium. nulla capitalior rebuſp. peſtis. q̄m voluptas ipā regnorū
et vrbium maximoꝝ eneruatrix. quibus omnium gentium hiſtorie
referte ſunt. Et vt ex noſtris aliquid afferamus. nonne voluptas
panis et vini ſaturitas zodomam et Gomorram peccare fecerunt.

Quorſū hec inquies tam multa. vt certe tibi de Ciceronis ſentētia
tātuꝫ tribuā vt ꝓbe intelligas te aliquid ad patriā noſtrā decoris
⁊ ornamēti allatuꝝ. his rebus quas ingenio tuo ⁊ ardentiori in lit
teris ſtudio compaſti. hec vna omniū de te vox eſt. Nemo eſt qui in/
geniū tuū non laudat. nemo qui non admiretur. Concitaſti aduer/
ſum te expectationē amicoꝝ et mei qua te doctum imprimis et orna
tum ꝟtute deſideramꝰ cui ꝑfecto expectationi ſūma tibi ope conādū
eſt vt ſatiſfacias. vt nec ego quideꝫ diffido ſed admonere te volui vt
te apud teſtatū relinqrem qualis in te animus meus eſſet. Scis ei
quā paucū ↄſuetudinis te inter et me hactenus fuerit cū te vltimo
Monaſterij viderē. admodū puer eras. Nunc te audiens euaſiſſe vi
rum non potui īgenio tam nobili tanta de ſe ꝓmittēti nō gratulari
Accedit ad hec patrie noſtre amor tui vt dixi nō modico tu eris or/
namēto Plato ille phorum facile princeps ait non ſolum nobis na/
tos nos eſſe. veꝝ ortus noſtri pteꝫ priaꝫ ptem amicos vendicare. in
tellexit vir ſapientiſſimus ad quid nati eſſemus non ad voluptateſ
ſectandas. non ad falſas periturasqꝫ diuitias ꝑquirendas. ſed litte
rarum ſtudia et virtutum precepta complecti debere. his patriam il
luſtrare. et vitam beatam conſequi poſſe. Verū eniuero ꝙ ad te ſcri
bo veliꝫ ne leuitati tribuas ſed ex integro quem in te animū habeo
ꝑfectum eſſe credito. Conueniemus poſtea q̄ꝫ tu doctus in patriā re
uertiſti deo bene iuuāte in amicam conſuetudinem. Capiemuſqꝫ ſi
mul ſtudioꝝ noſtrorū dulces fructus. Sed vnum eſt qđ meus in te
amor tibi dicendum arbitratur ne ſcilicet nimiū dyaleticis illis in/
hereas aut exquiſite nimis veſtre philoſophie operam impendas
modorum etiam ſignificandi ſi me audies ineptias pretermittes.
Sunt ſane res non indigne in quas et ego nonnūq̄ꝫ diligentiaꝫ cō
tuli. ſed ingenium hoc tuum ad longe belliſſima aptum ſe iudicat
ſatiſqꝫ de hiſce rebus deguſtauit. ad alia migrandū eſt. Eleganter
Comicus id in vita humana neceſſarium arbitratur. ne quid ni/
mis. Sed ſi qui ſunt libri de virtutibus conſcripti. hos legendos
occupa in his ſtudium tere habes Ariſtotilis libros. ſed neſcio an
de vera et noua tranſlatione que fidelis elegans et plana eſt. vetuſ
illa qua ad huc alemania noſtra vtitur D q̄m ſententiarū inuolu/
tris plena q̄ꝫ barbara q̄ꝫ inlatina. Sed ſuper omnia tibi vt amico
ſuadere auſim libros Ciceronis de officijs in quibus o deus bone
q̄ꝫ copioſe et eleganter et vere de omni virtute precepit vir ille. ſunt
eiuſdem paradoxa. De maloꝝ et bonorum finibus. De amicitia et
ſenectute in quibus neſcias an maior dicendi elegantia an de vir/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tute diuinioꝛ ſit ꝑceptio. pmitte alijs de ꝟtute vanas ſuas diſputa/
tiūculas ꝗbus ſupabundē et plus ꝙ̄ ſatis eſt in ſcolis perſtrepunt
et garriūt. Tu vͦ cū grauitate et ſmonis nitoꝛe de virtute loqui et
cū ea viuere Tullio te docente nitare. hāc enī in libꝛo de finibꝰ Tul
lius ipē pfectā phiaꝫ iudicauit q̄ de optimis maximiſqꝫ rebꝰ tū oꝛ/
natu et grauitate dicere poſſit. idcirco vt rethoꝛicis opaꝫ dones in/
ꝑmis optarē. In hac libꝛi Ciceronis rethoꝛice veteri et noue te do/
cebūt. Et ne quoſqꝫ ſecteris magnope tibi cauendū eſt. vulgus enī
nequaꝙ̄ in loquēdo ſectādū. Uulgus puto omnes pene q̄ alema/
nia noſtra ſe artē omēꝫ tenere ꝓmittunt que omnē latine lingue ve/
nuſtatem miſſā facientes neſcio quem ſibi barbarū incultum hoꝛri/
dūqꝫ ſermonē confingūt non damno omnes qui a dicendi arte ab/
hoꝛrent. Iuxta enī poetā nō omnia poſſumus omnes. Sed hos no
to qui per dies et noctes arti noſtre dicendi detrahunt remqꝫ ianē
eſſe atqꝫ longe fugiendā cenſent. Rem omnino eis incognitam dāp
nant quod ideo fit quia eius ſunt tarditatis ingenij vt nil in litte/
ris et rebus humanis dignū videri poſſint. iacet clauſus ante eos
magnus Hieronimus nec ſilogiſmis eoꝝ cedit. Ab Aurelij Augu
ſtini ciuitate quā dei et dyaboli conſtruit arcētur Cyprianū Lactā
cium ceteraſqꝫ innumeras fidei et religionis noſtre colūpnas atti/
gere nō poſſūt ſignificādi modis. Sꝫ ꝗd hꝰmoi ꝯtra litteraꝝ mācoſ
inaniter pugno. ſaterit mihi ſi ingeniuꝫ tuū eoꝝ ab erroꝛe eripiam
Iam tu mi Lubberte curabis vt melioꝛa q̄ꝙ̄ ſequaris mihiqꝫ igno
ſcas. Neſcio qua fiducia. tam multa et foꝛte inepta ad te ſcribenti. q̄
ſi tibi grata eſſe ſenſero te ad artiū optimaꝝ excellentiaꝫ litteris co
hoꝛtari non ceſſabo. Uale et me in tuū amicū ſuſcipito. Sunt inte/
rea que modo ad te ſcripſi. que nōnullis foꝛte durioꝛa et moꝛdatio/
ra videbūtur ſed cū a virtute non deceſſeriꝫ eoꝝ iraſci nō magnifa/
cio tu mihi plꝰ cure q̄m eoꝝ foꝛte indignatio longe habitꝰ es Iteꝝ
vale ex Adwerth Fryſie ad ſeptimū kl'as Apꝛiles Anno 1469

Rodolphus Agricola. Nobili atqꝫ
erudito viro Magiſtro Rodolpho ꝺ
Langhen S. D. P.

GAudeo humaniſſime Rodolphe Cōmuniūqꝫ ſtudioꝛum
noſtroꝝ nomine plurimum letoꝛ. tum vero gratuloꝛ gloꝛie
tue. eamqꝫ impꝛimis admiroꝛ ita conſentiente ac pꝛope publica om
nium voce tue ad me doctrine ſummeqꝫ eruditionis laudes perfe/
runtur. Quocūqꝫ me verto. quēcūqꝫ doctū ꝯuenio oīa tui plena ſūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Oēs te narrāt Neqȝ vll⁹ q̄ de litteratis eſt te preterit ſmo. Rem fa/
cis me hercule vt arduā ita quoqȝ pulcerrimā et hac claritate noīs
tui digniſſimā qui veterē illā et vere īgenuā eruditionē excitare in
hac p̄ſertim barbarie aſſerere ꝗ audes Eq̄dem īgenij tui vīm hone
ſtiſſimāq̄ animi inſtitutiōm quib⁹ digne ꝓſequar vbis non īuenio
Vnū hoc tibi affirmo(Neqȝ velim id a me dici blandius credas)
ingentē de te concipio fiduciam ſūmamqȝ in ſpem adducor fore ali/
quādo vt priſcā inſolenti Italie et ꝑpemodū occupatā bn̄dicēdi glo
riam extorq̄am⁹ vindicem⁹qȝ nos et ab ignominia qua nos barba
ros indoctoſqȝ et eligues etſi q̄d eſt his īcultius eſſe nos iactitāt.ex
oluam⁹. Futurāqȝ tā doctaȝ atqȝ lr̄atam germaniā noſtrā.vt nō la
tini⁹ vel ip̄m ſit latiū.ꝑinde q̄ſo adnitere et cura omī oībuſqȝ(vt ai
unt)neruis cōtendito vt quāto ſtudio hanc tibi gloriaȝ paraſti tā/
ta eam conſtantia tueare atqȝ ꝯfirmes. Aude ſape ita ut facis et q̄ꝗ/
uis magnā indoctoꝝ manū aude ꝯtemnere. Nihil te multitudo mo
uerit.ip̄a plerūqȝ ſibi obſtat turba Et raꝝ eſt vt inter ſe conſenciant
quib⁹ non ꝯuenit cū veritate. ꝓuocandi ſūt hoſtes iſti lr̄aꝝ et in fa/
ciem coarguendi ne ſic quideȝ facile erit vt in viā redeāt et deſipere
deſiſtant. Ego q̄dem quāq̄ꝗ et molliore ſū fronte et ꝓpter ꝯſcientiam
tenuioris ingenij minus audeā. Inardeſco tamē nōnūq̄ꝗ et bilē fer
uentis ſtomachi quandoqȝ acerbius effundo. Mallem hec preſens
tecū agere et ſpero ſi in patria hanc hyemeȝ manebo temporiſqȝ ra/
tio patietur fore vt te ꝯueniam. Eſt enim mihi ſi quid aliud. certe h̄
deſideratiſſimū vt te videam aliquotqȝ tecū exigam dies vtinā to/
taȝ etatē liceret.quod ſi vnq̄ꝗ licebit malo id doctior ⁊ dignior tuis
litteris faciaȝ.poſſimqȝ quāto te amimo colere cepi tanta ꝯmodita
te atqȝ concordia eruditionem tuam et ſtudia ſectari. Vale. Datū
ziloe vij kl. Nouembris

Rodolphus Agricola Suauiſſimo Anthonio
vrye Suſatenſi Salutem dicit

QVid eſt ſuauiſſime Anthoni ꝙ tam diu nulle mihi ex te red
duntur littere.quam ergo cauſaȝ vis vt eſſe credā.oblitū te
noſtri putē.dilectiorē certe tibi ſum⁹ q̄m vt id m̄ de te pſuadere poſ
ſim. An fugiſſe te laborem. Ne hoc q̄deȝ credere poſſum hoīem cui
nulla tp̄is ps ocio ſurripit. nulla hora ſine honeſtiſſimoꝝ ſtudiorū
labore perit tantille huius opere tediū cepiſſe. An non fuiſſe qui ꝑ
ferrent nihilminus. Tā crebri enī eunt atqȝ redeūt quotidie.vt cuȝ
alijs ex reb⁹ ſcribēdi occaſio tibi fuerit fortaſſe q̄rēda.hec eē cōmo/
ditas vel nolenti ſeſe ingereret vltro. Quid igit ſpeculabor. Nouū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid igitur ſuſpicabor .nouū aliq̄d.magnū aliquid.et tale quiddā
quod quale ſit ne coiectura aſſequi poſſum.age ergo exime hunc mi/
hi ſcrupulū.et vt hac que me acerrime torquet ſollicitudīe exoluas
ſcribe.Scribendū autē eſt tibi primū vt hec noſtra familiaritas ita
vt pariū ſtudioꝝ eſt cōciliata cōſenſu.ſic quoq; eodē quo cepit litte
raꝝ amore firmet. Nā ſi in teneris adhuc pueroꝝ aīmis quos eiſdeꝫ
ſcholis fortuna ꝯiūxit.tantam habet vim eiſdem ſtudijs erudiri. vt
ꝯtractas inde amicicias ad extremaꝫ vſq; ſenectam videamus ſan/
ctiſſime durare.quāto magis id nobis erit ānitendū.quos non caſ⁹
ſed optimaꝝ artium cōmiſit ardor.vt ſicut honeſtiſſime hanc amici/
tie noſtre fidem colere cepimus.ita diligentiſſime etiam in reliquuꝫ
vberibus eam incrementis roboremus. Deinde etiam ſcribenduꝫ
eſt tibi et amici deſiderio mos gerendus Quid enī iocundius mihi
aut quid gratius eſſe poterit. quando res noſtre nos ſimul eſſe nō
ſinunt.q̄ꝫ amorem erga me tuum et tuis cognoſcere litteris. hoc enī
epiſtolaꝝ munus eſt ꝙ abſentium beniuolentiam intercidere non ꝑ
mittit. Hoc etiam magnoruꝫ damna temporꝝ ſartiuntur.hoc q̄ꝫuis
ingentia locoꝝ interualla ꝯiūgit Quicquid multis diebus multis
quinetiam annis egimus:modica complectimur carta. et cum lon/
giſſime ea fide.eoq; affectu velut ſi coram eſſet. ſecunda aduerſaq;
omnia cōmunicamus.Et hec quidem multis nobiſcū ꝯīs ē cauſa.
Mihi vero tue littere ſingularem quandam ſuggerunt deſiderij ꝓpri
amq; rationem. libet tenere eas et q̄ꝫ longiſſime iterū iteꝝq; perle/
gere.libet verba omnia penſare.perſpicere ſenſus.reruꝫ vim intueri
Et quicquid eſt ingenij tibi atq; eruditionis omni ex parte q̄ꝫ preſ/
ſiſſime conſiderare.Et quid enim aliud libeat mihi.q̄ꝫ tuam illā hu
manarum artium periciaꝫ tota animi intentione tractare.gaudeaꝫ
q̄ꝫ id mihi aliquando contigiſſe.vt tam honeſto amicitiam vinculo
necterē.talemq; me repperiſſe amicū cuius et ego ſtudia iure ꝓbem
cui et mea quoq; probari poſſe confidam.Poſtremo quoq; ſcribaſ
oportet etſi non aliam ob cauſaꝫ .tamen vel ideo vt ſcribas. Scis
tu quidem quātas laudes ſcribendi exercitatiōi tribuerit vetuſtas
vtq; ſtilū optimū dicēdi artificē ſꝑ vocarit. ex hoc oēm eloquētie et
copiā et facultatē velut fōte manare.Quicq̄d admiramur ī Cicero
ne.laudam⁹ in Quītiliano. In plinijs.Liuio Saluſtio predicamuſ
Oratores hiſtorici poete. omēq; eruditoꝝ gen⁹ his ē īitijs ꝓfectum
Nec eſt quod credam⁹ ſeculis iſtud eſſe mutatum. quādoq̄dem hac
noſtra etate omnis eloq̄ndi nō profectus ſolū. ſed et fruct⁹ atꝫ laus
ad has eſt anguſtias ſcribendi redacta.Eſchini inter oratorias lau
des eſt habitum ꝙ ſplendide fuerat vocis. Ipſe quoq; de Demo/
ſtene dixit.quid ſi audiſſetis ipſam beſtiam ſua verba reſonantem

Interrogatuſq; demoſtenes cui primas in eloquendo ptes tribue
ret. Et pmas et ſcdas ⁊ tertias qq; pnūciatori ſe dare reſpōdit. Hic
Cicero eſt regnare In iudicijs dictus hinc hortēſius magis q̄ cū
legeret placuit audit⁹. hinc periclen non dicere ſed fulgere ſolitū et
tonare veteres tradiderūt. Quid igitur nos qb⁹ hec bñdicēdi ſunt
pſidia atq; adiumēta ſublata. Quid inqt faciem⁹. tacebim⁹. nequaq̄
ſ; nitamur diligenti⁹ atq; cū tempoꝝ iiuria certem⁹. ꝯtēdamus diſce/
re et vere igenuas illas huānitatis artes toto niſu cōemur āplecti
excudereq; aliqd et relinquere. qd nō ſperaſſēt pores. nō improbat
poſteritas. vt etſi qd min⁹ fecerim⁹ nō noſtre ſecordie. ſ; ſeneſcētis ac
ꝑpe ruētis ſeculi vitiū fuiſſe videat. Tu igit(vt redeā vnde digreſ
ſus ſum) vt ſcribas aliquid. q̄crebērime tuas ad me litteras dato
poteris gauioꝛa. poteris tibi foꝛtaſſe vtilioꝛa ſcribere. Mihi certe nō
poteris gratioꝛa. Vale. Anno. lxxi Nonis Februarijs
Anthoni⁹. L. Suſatēſis S. d. p. Rodolpho de lāgen. Oratori pclaro
Accepi epiſtolas tuas. Rodolphe ſuauiſſime qs te ſcripſiſſe
icredibile nō m̄ viſū ē. nā aperiēti m̄ eas ſūma cū alacritate
tātaq; ſpirabāt elegātiā vt ſiē dici ſolz Comico ſale ac lepoꝛe
tōlit cōſperſe m̄ viſe ſint. q̄ do aīmi auiditate ipas ſuſceperī ex wolte
ro familiare nr̄o puto te bñ recepiſſe. ſ; hec ſatt. Nūc mi ſuauiſſie Ro
dolphe leniſſimas illas rephēſiōs tuas eq̄nimit tolerabo eciāſi rep
hendi nō meruit q̄ accuſātis huāitas ſcrupuloſā ob viā defenſū iri
nō rcuſauit. ſ; ne me q̄ ſim durioꝛē exiſtimes frigidioꝛēq;. veniā trāſ
acto bidu ad te. tecūq; aliqd dies agā in tātis delicijs tuis. Et
niſi me iam pdez ebrioſū vulg⁹ petulātiſſimis ſuis q̄rimonijs retar
daſſz me ſcpturaꝝ in cāpis ad placitū iā dudū colludētē habuiſſes
Oz āt mi Rodolphe p ceteris tue littere decētiſſimis ſentētijs meaz
in laudem egregio ſtilo vſ⁹ es. gaudeo ſane vt debeo. aīaduertens
nō q̄m vera ſint q̄ d me ſcribis ſ; q̄ venuſte oꝛnateq; a te ſint exara/
ta. adeo etiā vt ab his q̄ me nōdū ſatis nouerit veriſilia videri poſ
ſint. Juditiū igit de me tuū tāti facio vt ſūmas tibi gr̄tes referā. ⁊ id
ipm qd a me rogas vltro a me faciēdū putē. Credo tibi. exiſtimoq;
te vix haud ſcio qb⁹ a me placatū munerib⁹ meis cupidiſſimuz. Sz
vide ne foꝛſā decipiar ab his q̄ me te coꝛā tātope et colūt ⁊ venerāt
Amat me maioꝛē i modū venerabil pr̄ abbas hō mea q̄rem ſentē
tia dign⁹ de cui⁹ ṽtutib⁹ nulla vmq̄ poſteritas cōticeſcat. Et p ſua
dulcedine qs amat tātis pſequit laudib⁹ vt pſepe nō q̄ntū exigant
amicoꝝ offitia loquat ſed quātū pōt icredibil ſue beniuolētie cari/
tas. ſ; hec adeo⁹. Multi te videre cupiūt. veꝝ vn⁹ ē pꝛe ceteris. pbus
ille noſter Jhs kāter homo ſcilicz p ſua induſtria oi laude cumulād⁹

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qui vt de reditu ad nos tuo tecū ꝑ litteras agerē apud me vehemē
ter laborauit hic ſpero me veniēte vna veiet. retulit mihi p̄terea ho
mūtio q̄dā ex cāpeſtrib⁹ dn̄m Abbatē neſcio q̄d cauſe eū moueat ſe/
ſe ad vrbē extēplo receptuꝝ. Q̄d ſi ita eſt. fac velim et ipſe veias. ſin/
aūt res tue aliter ſe habeāt vt p̄mū poteris me redde certiorē. ⁊ ego
lubricū iter pro tuo amore vel ſolus arripiā. Uale Ex gronighen

Anthonius L. Suſatenſis. S. D. P.
Cariſſime coniugi ſue Berte gronighenſi

PErgrate mihi fuerūt littere tue ſuauiſſima Berta q̄ ſollicitu
dinem qua de tua dulciūq̄ ꝓliū nr̄aꝝ ſalute neſcius tene/
bar penitus abſtulerūt. Quib⁹ optime ſignificaſti non ſolū teipſam
ſoſpitā. ſed et pueros quoq̄ ipos vna cū gratiſſima parente tua to/
taq̄ familia icolumes. et bono ſtatu eſſe. Jd ego ⁊ libēs audio. ⁊ vt
q̄m longiſſime ꝑduꝛ deū quotidie rogo. Nūc q̄d te velim cariſſima
mea paucis accipe. Scribis te vehemēter deſiderare aduentū meū
et ſperas vt audio futuꝝ eſſe vt circa kalendas Martias phriſiam
repetā. teq̄ ꝓ mea ꝯſuetudine tātis curis. tātiſq̄ (q̄bus q̄tidie ipli/
caris grauiſſimis ſollicitudib⁹) liberē eximāq̄. Q̄d vtiq̄ q̄m ſit ipoſſi
bile ne facile his lr̄is exarauerī. Eq̄dem p̄ter iſtitutū negotiū tot ſū
tātiſq̄ rebus iuolutus vt neſciam aliq̄n vnde mihi ſumendū ſit la/
boris iitium. Nam noſtris ſe cauſis publice etiam vtilitatis quedā
imiſcuerūt negotia que ſi digniter a me ſapiēterq̄ expediri debeāt ⁊
magnos labores ⁊ tp̄a req̄rūt lōgiora. Tu interea tp̄is ſi me amas
dulciſſima cōiunx etſi a me amari cupis venerariq̄ curabis. vt res
nr̄e domi ſalue ſint Q̄d tūc recte facies vbi valitudieꝫ inocētiaq̄ tu
am ſedul' orōnib⁹ iuueris. meineriſq̄ q̄ ſepiſſime hāc nr̄am abſentiā
in eū finē tēdere vt ſuauioꝛ aliq̄n multoq̄ g̃tioꝛ aduēt⁹ tibi noſter ef
ficiat. Crede m̄ q̄cienſcūq̄ tui memoꝛ ſū. recordatioq̄ et amoꝛ dul/
ciſſimaꝝ ꝓliū in mētē iciderit. nō poſſū nō dolēter et acerbe ferre taꝫ
diutnū (vt ita dixeri) exiliū meū. Nulla m̄ ſolatia magis adhiberi
queūt. ſuſpiriis et gemitu oīa erūpant. Ea ꝓpter abſte peto aīa mea
et iocūditas mea tota. rurſ⁹ q̄ etiāatq̄etiā ꝑ ſāctā peneq̄ icredibilē
matrimonial' beniuolētie caritatē te oro obteſtorq̄ ne te pigeat dum
hic degā officia ſubire domeſtica. et ꝑ q̄m vigili cura ſingl'a ꝑſpicere
hōreꝫ ſubāꝫ. familiā. lepidiſſimoſq̄ pueros noſtros. ne q̄d mali inopi
natiq̄ his eueīat eq̄dem teſte diuo Hieronio. ſicut eſt prudētis pa
triſfamilias augere q̄tidie ſubām ſuā quātū honeſtas patit. ita dili
gentis atq̄ frugi matriſfamilias mun⁹ eſt eā domi et partā magno
labore ſubāꝫ ꝯſuare. caſtimoīaq̄ ſuā ꝓpriā q̄m diligētiſſime ꝯtueri

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Q̄ ſi pudorem mulier quepiaꝫ pudiciciamqꝫ amiſerit. quid reliqui
habeat in ſe boni non intelligo hec ille. Tuū igitur erit amātiſſima
mulier deſiderns his meis moré gerere. et ſpreto vulgari ſolacio do
mi inter pudoris et honeſtatis delitias aduentū meū quam conſtā
tiſſime preſtolari. Ego interim omni opera diligentiaqꝫ ſtudebo ne
quid a me in precellentia maritali non agatur modo. ſed ne cogitet
quidē quod ab eius decoro honeſtoqꝫ abhorreat. Sed oīa per dei
gratiam et pudice geram et pie. Vale decus meū et ſuauitas mea
et filiolo noſtro tenerrimiſqꝫ puellulis ⁊ verecūda ⁊ honorifica ma
ter eſſe velis. genitrici qꝫ tue ꝑ ſingulari eius in nos gratia ſemper
benefacito. hoc mihi erit gratiſſimū. Ex colonia quamraptim.

Anthonius. L. Suſatenſis. S. D. P. Erudito viro
Johanni de Saxis. Apothecario monaſterienſi

S Olebas interdū litteras ad me dare. et me de tua valitudīe
certiorem reddere quod tanto mihi gratius fuit quanto fre
quentius ɔtingebat. Nunc vero te ab hoc inſtituto alienatū plane
video. et vere meum preter demeritū. Cuius mihi ei cauſam quā
primū obſignari cupio. Quod ſi facere recuſaueris aſpectum te mi
hi de arrogantia tua. meqꝫ tibi īimiciſſimū eſtimabis. Vale. et vtꝝ
illoꝝ me complecti volueris quāprimū oſtende

Anthonius. L. Suſatenſis. S. D.
P. Jacobo. L. Suſatenſi.

M Oneo et item opto vt preſenti nūcio. hoc auri reddas quod
tibi. Papie poſitus in tua inopia mutuaui. Q̄ ſi mihi meū
tribueris. Offitiū grati hominis facies nec nomen induis ingrati
et nullius fidei viri. Noſti quid mihi preter auꝝ debeas. Noſti que
et quanta pericula tua cauſa inierim. Sed quid eſt quod vmq̄ ſpe
rent ceteri de te ſi mihi cui omnia debes nec quod meum eſt tradis
Preterea repoſco epigrammata mea ꝙ ſi hec tabellario reſtitueris
nec grauabitur mihi preſentare et libꝝ et pecuniam. Vale Et caue
as ne pluris facias paruam pecuniam quam amicitiam meam. Ex
Groninghen Phriſie

Anthonius. L. Suſatenſis. S. D. Diſertiſſimo
viro Johanni de Ceruo iuriſconſulto

W Jlhelmo weſtphalo q̄ nūc in curia Colonienſi cauſam agit
multis iā ānis vroꝛ familiariter. Js eni a teneris(vt grecos
dicere aiūt)vnguiculis familiaris m̄ neđū fuit.ſed etiā Ti
tini dū aliqn̄ grauiſſimis febꝛibus laboꝛarē multoqꝫ tempoꝛe decū
berem ſe mihi adeo humanū benignūqꝫ pꝛebuit. vt fratris potius
munere q̄ ſocij fungi videret.Qui cū mihi ꝓpter eius tū exptā ī me
fidem tū etiā ꝓbitatē ꝓſpectiſſim⁹ ſit ſingularem inter nos beniuo/
lentiā nō ignoꝛet.meis ſe litteris apud tuā pꝛudentiā cōmendatum
iri vehemēter poſtulauit. Quāobꝛem cū ſit vir et pꝛobus et rectus
iuſtāqꝫ cauſā habeat.ita cū pro noſtra mutua neceſſitudie abſte am
plecti deſidero vt intelligat meas apud te ꝯmēdaticias nō oīno in/
anes fuiſſe. Vale et tuis oībus me cōmenda. Ex gronighen

Anthonius.L. Suſatenſis. S.D.P. Suo Arnoldo de hildenſhem
A Dhuc multa ſunt a me agenda mi Arnolde ſed nihil eoꝛuꝫ
attēptabo donec impꝛeſſa volumina Colonienſib⁹ ex agris
Dauantriam vſqꝫ ꝑuenerint. Poſueraꝫ eteni heydelbergā
Friburgam Baſileamqꝫ et nonnulla alia oꝛientalis plage ſtudia
adire.et poſtea per Saxoniam Weſtphaliamqꝫ Dauantriam reuer
ti. Sed qui me Confluentie offenderunt quatuoꝛ indigine Argenti
nenſes totam ferme ſupioꝛem Alemaniam armata militia occupa/
tam publice ꝓteſtati ſunt. Qui me inopinatus terroꝛ mille et quigē
ta illa volumina pro renouatione latine ligue impꝛeſſa coegit ꝑticu
laribus ſtudijs cōmunicare. Puto me tamen poſt luſtrataꝫ Dauā
triam Swollenſemqꝫ paleſtram Louaniū et inde ſi quoq̄ modo tu/
tus patet aditus Pariſius ꝓfectuꝝ. Quod ꝓinde cognitū tibi fieri
ſtudui.ne foꝛte turberis cū me audieris non altaꝫ germaniam ꝓut
inſtitutum erat.ſed occidentales terras adijſſe. Vale de emendan/
dis codicibus feruenter incumbe.

Familiarium Epiſtolaꝝ compendiolū ꝑ Anthonium Liberum de
Suſato taliter qualiter collectum explicit. Deo gratias.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

verk. 1968

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

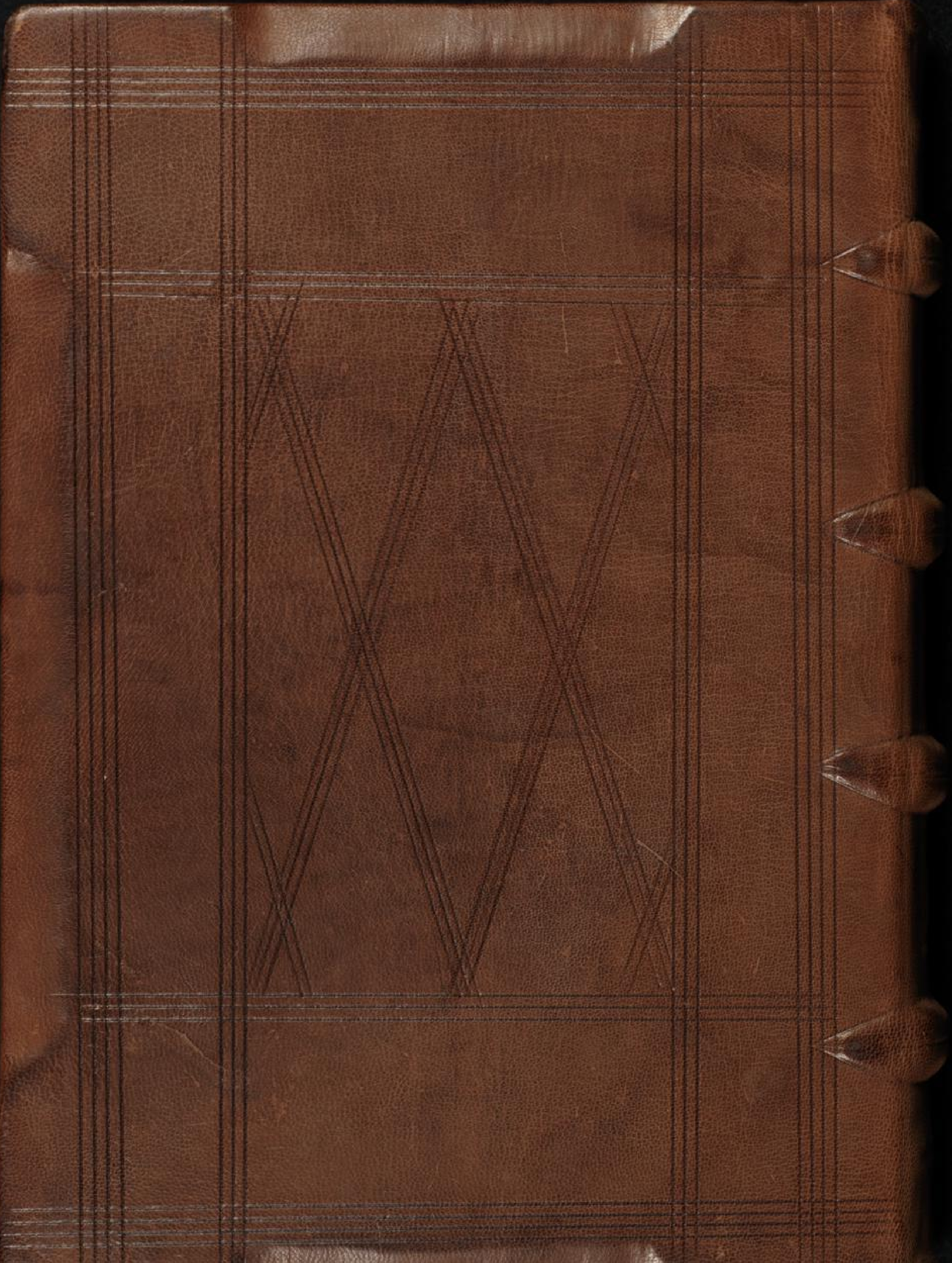

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf